

CECAUMENI STRATEGICON

ET INCERTI SCRIPTORIS

DE OFFICIIS REGNIS LIBELLUS

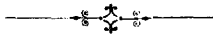
EDIDERUNT

B. WASSILIEWSKY

V. JERNSTEDT

ACCEDIT EXEMPLUM CODICIS PHOTOTYPICUM

ADOLF M. HAKKERT, PUBLISHER, AMSTERDAM

1965

PRAEFATIO.

Quae hoc volumine continentur duo opuscula byzantina eodem nobis servata sunt codice Mosquensi bibliothecae synodalis 436¹⁾, in quo quidem codice quasi unum corpus efficiunt neque titulo mutato et numeris capitum sive paragraphorum in margine continuatis. sed paullo attentius legentibus facile apparet corpus illud 259 capita complexum (tot enim capita numerantur in margine) ex duabus compositum esse partibus imparibus, quarum utraque per se constat quaeque separatae sunt inter se aliquot capitibus argumenti ab utraque longe diversi et prope omnibus ex Ioanne Damasceno desumptis ne nomine quidem auctoris celato. neque index capitum (πίναξ), qui in codice praemissus est (nos eum postponere maluimus pp. 85—90), ad posteriorem partem aut ad insititium illum limitem pertinet, sed ad priorem libellum solum.

---

1) Cf. Архим. Владиміръ, Систематическое Описание рукописей Московской Синодальной (Патріаршей) библіотеки. Часть первая: Рукописи греческія. Москва 1894. Apud Sabbam 298 est, apud Matthaeium 285. Scriptus videtur codex partim XIV saeculo, partim XV.

In utroque autem opusculo auctor cum eo utatur scribendi genere ut admoneat quendam et cohortetur, in priore filium suum (maiolem) adloquitur, qui inter cives est imperii byzantini non ignobili loco natus, in posteriore vero ei consilia dantur qui civitati praeest, ipsi scilicet imperatori byzantino. quo fit necessario ut haec consilia ab illis argumento atque genere magnopere differant. nam cum illic ad officia subiectorum adversus imperatorem respiciatur, hic id unum agitur ut imperatoris in subditos inque rem publicam officia exponantur.

Prioris opusculi auctor fatetur quodammodo imitatum se esse exemplar veterum scriptorum qui *Στρατηγικά* composuerint, sed ea quae hoc *Στρατηγικῶν*¹⁾ contineantur, utpote ex propria ipsius cogitatione et ex vitae usu hausta, ab illorum libris abesse (c. 54 p. 19). et vero praeter militaria praecepta aequalis fere historiae fide comprobata plurima in hoc libello insunt quae civilia officia spectant atque adeo vitam cotidianam hominum privatorum. diligentius si inquiramus, quattuor partes Strategici distinguemus:

a) cc. 1—23 praecepta vitae civilis. qua in parte fingitur filius scriptoris aliquo munere publico fungi quod cum iudicis auctoritate coniunctum sit (c. 3 *εἰ δὲ δουλεύεις βασιλεῖ. c. 15 εἰ δὲ κριτῆς εἶ θεματικός*).

b) cc. 24—78 praecepta militaria, quae usui esse possunt filiis magistratum obtinentibus (c. 24 *εἰ δὲ στρατηγός εἶ*, ubi strategii vocabulum ducem militarem significat, non praefectum provinciae). ad explicanda et illustranda praecepta narrantur strategemata, clades ac delicta ducum byzantinorum, quae imperio insignes calamitates intulerint, incursiones ab hostibus factae, tumultus et rebelliones gentium barbararum imperio subditarum, urbes et castella a ducibus byzantinis sive vi sive dolis atque fallaciis capta. quorum exemplorum longe plurima ad XI saeculum pertinent, pauca ad X.

---

1) Neutrum genus (*Στρατηγικόν*) masculino praetulimus in titulo propter ea quae p. 19,24 leguntur.

c) cc. 88—167. in hac parte omnium maxima postquam initio positum est filium scriptoris sive mansisse privatum sive rursus factum esse (εἰ ἰδιώτης), deinceps sequuntur consilia communis virtutis christianae coniuncta cum praeceptis sapientiae (domesticae plerumque servientis utilitati), honestatis, domus regendae, rei familiaris bene administrandae, valetudinis curandae, qua in re ante omnia praecipitur medicos esse vitandos, ex ciborum autem legibus notabile est quod fungos edere vetamur. horum capitum cum eae sint proprietates quarum similes extra byzantarum literarum fines quaerere cogamur — neque enim alium novimus Οἰκονομικόν sive Домострой byzantinum, — haud sane parvum affert momentum ad cultum illius aetatis moresque cognoscendos, quod ab auctore Strategici expositum legimus, quid de vita ac virtute, quid de familia et societate humana, de matrimonio, de sexu muliebri, de amicitia deque aliis id genus rebus senserit.

d) quarta pars Strategici orditur a quaestione (cc. 168—178), quomodo se adhibere debeat filius, cum in vicinia eius **seditio** oriatur contra imperatorem in regia urbe habitantem quidque ei faciendum sit ne invitus ad motum trahatur neve quid sit periculi a minis seditiosorum. exempla narrantur de Niculitzae maioris constantia atque prudentia, qui bello Basili II cum Samuele Bulgaro Larisam imperatori servaverit, tum de eis quae Vlachis (Thessalicis) rebellantibus a minore Niculitza gesta sunt quaeque ei acciderunt. narratio de Vlachis aliquot capita complexa et novitate rerum insignis descriptione gentis terminatur aequae notabili. — cum hac quaestione coniuncta sunt alia quaedam praecepta ad artes bellicas pertinentia (cc. 179—186). postremo, appendicis loco, exponitur quantis in difficultatibus sint res toparchae qui non omnino sui iuris sit, sed dominum habeat Constantinopoli habitantem. haec quoque disputatio duobus exemplis illustratur ex aequaii illius aetatis memoria petitis.

A capite 235 iam non filios cohortatur scriptor, sed imperatorem, quare singulari huic libello inscripsimus Δόγος νουδετητικός πρὸς βασιλέα, eodem fere titulo usi quem rubricator capiti 247

adiecit (νουθετηχός [= νουθετικός] λόγος πρὸς βασιλέα). iam si consideraverimus quantum ab admonitionibus quae ad filium fiunt distare debeant consilia quae imperatori ab homine subdito dantur, facere non poterimus quin sermonem huius auctoris minime servilem, sed satis liberalem esse neque dignitate quadam carere existimemus. graviter enim monet imperatorem ut per omnia legibus honorem debitum habeat, fugiat libidinem et favorem in amicos ac necessarios, sed maxime eum vetat ad homines peregrinos priores partes deferre vel nimia observantia eos prosequi, ne Graecorum pietati iniuria fieri videatur.

Verum libellus qui est de officiis regis non solum argumento, sed etiam scriptore differt a Strategico. nam in utroque opusculo insunt quae auctoris originem coniunctionesque spectent, ex quibus indiciis intellegitur duos fuisse auctores familiasque eorum affinitate quidem et vicinitate inter se propinquas — siquidem utrique fundos possidebant in Hellade (c. 95 p. 39), — sed tamen diversas. atque Strategici auctor avum suum (paternum) appellat Cecaumenum (πάππος c. 73 p. 26, c. 95 p. 39 [?], c. 169 p. 65, c. 184 p. 72 [?]), ad cuius avi tempora, i. e. ad saeculum Basilii II et Samuelis Bulgarorum regis, pars earum rerum bello gestarum pertinet quae in Strategico narrantur. his bellis Cecaumenus avus ipse interfuit, cuius vita moresque ex eis cognosci poterunt quae sequuntur. primum inducitur munere fungens toparchae Tibii, Magnae Armeniae oppidi, infensus Byzantio (c. 73 p. 26), tum videmus eum servire Basilio II imperatori (c. 169 p. 65), cuius dum rebus in Hellade themate praeest, illo tempore praeter Boeotiam Atticamque Thessaliae magnam partem complexa, Larisam contra Samuelem Bulgarorum regem strenue defendit, quae res facta est a. 980—983. veri simillimum est hunc Cecaumenum in magno illo numero fuisse principum procerumque armeniorum, qui temporibus coacti in Byzantio perfugium quaesiverunt sive regione paterna subacta in europaeam partem imperii demigrare iussi sunt ibique insignibus titulis et honoribus appellati. eiusdem generis fuit — nam eundem dicere verecundamur — Gregorius

ille patricius et strategus Larisae ac Macedoniae, Sympatii (Sem padi) Kichatzi patricii filius, qui imperantibus Basilio et Constantino in provincia Armenia Taik, Georgicae stirpi Bagratidarum propria, aedem Deiparae extruxit, cuius rei testem habemus titulum graecum ¹⁾. is igitur, quem Tibii toparcham fuisse diximus, videtur cum familia sua sedem collocavisse in ea provincia cui per tres annos (c. 170 p. 65, 26) praefuit, in Hellade, cuius in vicinia erant fines Vlachorum (Μεγάλη Βλαχία) et Slavorum. coniunctus est affinitate cum nobili quadam familia bulgarica, a qua oriundam virginem unus ex filiis eius in matrimonium duxit. hinc natus est scriptor Strategici, qui maternum avum Demetrium Polemarchium *Bulgarum* appellat (c. 76 p. 29). sed etiam cum alia familia bulgarica sive bulgaro-vlachica, cuius familiae erat Niculitza ille bello Samuelis Bulgari cum Basilio II imperatore florens, Cecaumenus avus affinitate se devinxisse putandus est, quoniam in Strategico a Samuele rege συμπέθερος Niculitzae dicitur (c. 169 p. 66), ex quo confici videtur eum sive alium filium suum matrimonio iunxisse cum filia Niculitzae, sive — id quod fortasse veri similis est — filiam suam Niculitzae filio collocasse. neque dissimile veri propinquitatem quae fuit Cecaumeno cum Maio stratego, cuius adversam fortunam Strategici scriptor narrat auctore usus patre suo, illius avunculo (c. 95 p. 39), affinitatis vinculo contineri, h. e. unam ex filiis Cecaumeni avi nupsisse homini de familia Maii. magistratum byzantinum hic Cecaumenus anno fere 980 capessivit ²⁾, quo tempore eum iam non in primo flore aetatis

---

1) Pomialowski, Сборникъ греческихъ и латинскихъ надписей Кавказа, Petrop. 1881, n. 147 (p. 76). cf. Brosset, Inscriptions georgiennes: Mémoires de l'Ac. Imp. des Sciences de St. Pétersb., VII série, v. VIII n. 10. Mélanges Asiatiques V 56. nomen varie traditur: Κηχατζι. Pomial., alii Κισκατζι. cf. apud Schlumbergerum Sigillographie byz. p. 628 sigilli inscriptionem: [Σ]υμπάτης πρωτονωβελίσμιος ὁ Κακάκης, cui explicandae Schlumberger Κισκάκης familiam adhibet in Constantino Porphy. de administr. imp. obviam.

2) Cecaumenus cum per tres annos Helladi praefuerit, Larisa autem post alteros tres annos capta sit (c. 169 p. 65, 32), quae res post a. 986 fieri nullo modo potuit (Cedren. II 436), consequens est anno 980 Cecaumenum iam fuisse in officio byzantino. nam quod Larisa olim a. 981 capta putabatur, falsum esse nunc constat.

fuisse ex eo apparet quod antea in Armenia viguerat. nec videtur vita superavisse aequales suos Samuelem Bulgarum et Basilium II, tametsi in narratione quae ad Constantini Ducae regnum (1065—67) pertinet rursus commemoratur ut vivus (c. 182 p. 72, 21: ἔγραψεν πρὸς τὸν πάππον μου τὸν Κεκαυμένον ἄπερ ἔπαθεν ἐν τῷ παντὶ βίῳ). nam hoc quidem loco patrem potius Cecaumenum crediderimus intellegendum et in codice nostro πάππον vocabulum confusum esse cum πάππαν (παππᾶν). certe alio loco, Maii res narrans, quarum pater ipsius testis fuerit (ιστορίαν ἣν ὁ πατήρ ἰδὼν εἰπέν μοι), semel (p. 39, 19) dicit τοῦ παπποῦ μου pro eo quod est τοῦ πατρός μου. avus scriptoris si usque ad a. 1065 vixisset, illo tempore centum minimum annorum fuisset.

De patre Cecaumeno in narrationibus filii pauca relata habemus; neque enim quidquam ad eum referri potest praeter duos quos supra indicavimus locos. in huius quidem Cecaumeni vitae tempora res illae cadunt a Catacalone Cecaumeno domi militiaeque egregie gestae, cuius viri nomen apud rerum byzantarum scriptores ab a. 1041 usque ad a. 1057 invenimus; neque tamen est cur eum a scriptoris patre non diversum esse putemus. immo Cecaumenus nepos vix silentio praetermisisset huius viri gloriam, si tam propinqua cognatione eum contigisset, praesertim cum nonnulla Catacalonis Cecaumeni militaria facinora quasi ipsa mentionem in Strategico expostularent utpote aliquanto aptiora ad illustranda quaedam praecepta quam ea quibus auctor usus est exempla (cf. Cedreni II 597—600 et Strateg. c. 64). iam cum Catacalonum gens in annalium memoria ab X saeculo compareat et primum quidem sine cognominibus, quae Ducangius Fam. Byz. p. 78 a materna gente peti solere docet, satis habemus coniecisse aliquam gentis Catacalonum familiam affinitate coniunctam esse cum Cecaumenis neque vero ea re factum esse ut duae illae gentes admodum familiariter inter se uterentur.

Ipse denique auctor Strategici, Cecaumenus nepos, c. 138 p. 59 significat se interfuisse calamitati qua a. 1042 afflictus est Michael V Calaphates imperator. magistratum gessit, incertum

antea an postea, in Hellade, quam provinciam avus eius administraverat, illoque tempore necessitudo ei intercessit cum episcopo Larisae Ioanne (c. 142 p. 60). libellus ad filium scriptus est post remotum ab imperio interfectumque Romanum Diogenem (1071 a.), qui c. 184 p. 72, 25 dicitur μακαρίτης, et vivo etiam tum Michaele VII Duca (1071—78), qui c. 185 p. 73, 25 εὐσεβέστατος appellatur titulo imperantibus tribui solito.

Veniamus nunc ad λόγον νουθετητικόν, parvum illum quidem sed notitia dignissimum. qui, licet non tanta cum fide qua Strategicon, etiam ipse ad certum auctorem potest referri. atque hic quoque scriptor avum tantum nomine appellat, Niculitzam (c. 244 p. 96), qui non diversus fuisse videtur ab συμπεδέρω illo Cecaumeni maioris. utrum paternus hic an maternus fuerit avus. definitum non est. maternum si fuisse hariolemur, auctorem libelli necesse est alium fuisse nepotem Cecaumeni; si vero liceret Demetrium (Polemarchium) Bulgarum eundem esse putare ac Niculitzam maiorem¹⁾, hic libellus ad eundem Cecaumenum nepotem referendus esset qui Strategicon scripsit. sed quoniam avi vocabulo additum non est quod addi solet sicubi maternam stirpem significat (cf. Strateg. c. 76 p. 29, 2: ὁ δὲ πρὸς μητρὸς πάικπος μου), abiectis eiusmodi coniecturis paternum potius avum spectari existimandum. Niculitzam igitur avum comperimus (c. 244 p. 96) imperante Romano II (959—63) domesticum fuisse excubitorum in Hellade, post Basilio II imperante etiam ducem factum esse Helladis, quod quidem munus tum quoque retinuit cum prius illud franco cuidam principi adventicio cedere iussus est, anno fere 980, quarto postquam Basilius imperare coepit. verum etiam ducatus ille hereditarius aut nomen et species erat aut non excludebat strategos, quem magistratum Cecaumenus quique ei successit obtinuerunt usque ad captam a Samuele Bulgaro Larisam (cf. supra p. 4). quo facto gens Niculitzae a Samuele traducta est in Bul-

---

1) Neque id sane extra probabilitatis fines positum est, modo non in Niculitzae nominis gentilicii partem factum esse concedamus. ceterum cf. Cedren. II 452. Zonar. IV 118. 119.

gariam et princeps gentis in officium ac familiaritatem regis receptus, cui fidem usque servavit quoad a. 1018 subiecta a Basilio II Bulgaria Thessalonicam relegatus est (Cedren. II 474), ubi diem videtur obiisse supremum. huius filium censemus fuisse Larisaeum illum Niculitzam protospatharium, qui Constantino Duca imperante (1059—67) invitus tumultui Vlachorum se immiscuit; namque minore sane munere protospatharii prohibemur quominus has res ad Niculitzam maiorem patriciatu functum referamus. quod autem in tumultu illo narrando Cecaumenus Niculitzam protospatharium etiam alio nomine vel potius cognomine appellat Delphinam, hic quoque existimandum est familiam maternam significari neque obliviscendum, id quod Anna Comnena Alexiadis I 245 testatur, Delphinarum familiae prope Triccalam Thessaliae urbem heredia fuisse. eundem Niculitzam Cecaumenus affinem suum (συμπέθερός μου, c. 180 p. 71, 19) dicit, quae res satis videtur explicari ea, de qua supra egimus, propinquitate; et nimirum erat Cecaumenus συμπέθερος coniugis amitae suae; quamquam nihil impedit quominus veterem coniunctionem novis copulis etiam propiorem factam esse putemus. is qui libellum exhortatorium scripsit, Niculitza nepos, operam navavit imperio annoque 1040 in seditione bulgarica militavit una cum clarissimo illo principe, postea rege, Norvegorum Haraldo Severo — Haardrade (c. 246 p. 97), quo de viro fabulis Islandorum celebrato neque ab aliis rerum byzantinorum scriptoribus commemorato splendidam fide atque auctoritate prodidit memoriam. sicut Cecaumenus nepos, item Niculitza testis fuit Michaelis V Calaphatae a. 1042 regno oculisque privati (c. 252 p. 100). de Constantini Monomachi regno (1042—54) summa cum reprehensione loquitur (c. 250 p. 99, 21). tumultui Vlachorum si una cum patre invitus interfuit, possumus scriptorem libelli de officiis regiiis eundem putare ac Gregorium Niculitzam, qui pro patris virtute tunc munere protospatharii ornatus est, aut fratrem eius Pancratium (c. 176 p. 69, 13 et c. 184 p. 73, 3). advenarum ex Anglia commemoratio in exercitu byzantino militantium (ἐξ Ἀγγέλῃς

c. 242 p. 95, 8) facit ut libellum circa a. 1080 conscriptum esse censeamus, cum Anglosaxones post subactam demum a Guilelmo Normanno Angliam, nec statim post cladem Hastingensem, sed nonnihil serius Byzantii comparere coeperint¹⁾. itaque hoc opusculum aliquot annis recentius Strategico, imperatorem autem, quem Niculitza cohortatur, Alexium Comnenum esse vixdum regno potitum (1081) arbitramur.

Strategico in codice praemissi sunt index capitum (πίναξ ἀκριβῆς τοῦ παρόντος στρατηγικοῦ), quem supra quasi in transitu attigimus, et prologus (πρόλογος τοῦ στρατηγικοῦ). atque prologum quidem non est quod accuratius examinemus, quia seriore praese fert originem neque alio nomine insignis est nisi quod Strategicon initio carere eamque labem iam in antiquiore aliquo exemplari contraxisse confirmat. nam quod addit ἴσως καὶ ἕτερα προϊόντος (sic) τῆς βίβλου interiisse, coniectura est, qua de re certiora discimus ex indice, cuius caput 149 (περὶ τοῦ ἔχειν τιμὴν καὶ ἀγάπην εἰς τὸν ἄρχοντα τῆς γῶρας) nunc in Strategico desideratur. ab hoc capite si discesseris, omnes quas index continet inscriptiones etiam in textu leguntur, rubro colore scriptae et singulis capitibus praemissae, cum numeri capitum exstant in margine. neque vero ea quae rubricator in ipso textu et in margine addidit prorsus cum indice congruunt. sunt enim capita, quae, cum bene notata sint in indice, in textu ita bipartita habeantur ut nonnunquam verba ex ipsa oratione petita inscriptionis locum ineptissime obtineant. quamobrem textus numerationem recensui indicis nonnihil praecurrere videmus, ut ad c. 183 indicis iam c. 192 textus respondeat. ab 192 numero in margine subito transitus fit ad 218, adnumeratis 25 capitibus quae non comparent in textu. con-

---

1) Freemann, The Norman conquest IV 628. In constitutionibus Michaelis Ducae (a. 1075) et Nicephori (a. 1079), in quibus legiones peregrinae enumerantur imperio servientes (Sathae Bibl. gr. I 55 et 64), Angli nondum comparent; occurrunt in constitutione Patmia anni 1088 (Zach. a Lingenthal, Ius Graeco-Rom. III 373). Ab Anna Comnena primum commemorantur in narratione rerum anni 1081 (Alexiad. V 5). Cf. Orderic. Vital. (Migne Patrol. lat. t. 188) p. 309, 519.

stat quidem λόγος νουθετητικός, cuius non habetur ratio in indice, viginti quinque capitibus, sed coniecturas quae ex hac re fieri possunt persequi nolumus. ultimum indicis caput 190 in textu est 224, reliqua duo capita Strategici (225 et 226) et quae annexa sunt septem capita diversi argumenti, insignita illa in margine numeris 228—234 (nam 227 numerus omissus est), ab indice absunt. ita factum est ut, cum Strategicon 234 capita continere videatur, in indice 190 tantum recenseantur.

De *rebus* a Cecaumeno et Niculitza commemoratis accurate exposuit Wassiliewsky in commentatione inscripta «Совѣты и разказы византийскаго боярина XI вѣка», qua primum de his opusculis tunc recens a se repertis rettulit. huius commentationis, insertae Actis Menstruis Ministerii Institutionis Publicae (Журналъ Министерства Народнаго Просвѣщенія) anni 1881, cum ea quae seorsum expressa erant exemplaria dudum dispersa sint, qui uberiores desiderant commentationem ad ipsa illa Acta sunt remittendi. hoc loco satis habemus ordines temporum iterum indicavisse adscriptis locis similibus aliorum auctorum, inprimis chronographorum byzantinorum (Zonarae, Cedreni) et historicorum (Pselli, Attaliatae cett.).

c. 47. Patzinacae in fines imperii irrumpunt, circa a. 1048. Attaliat. p. 30. Cedren. II 587 sqq. Zonar. IV 174 Dind.

c. 49. Basilius II Samuelem Bulgarum devincit, a. 1014. Cedr. II 459.

c. 50. Exactiones Serbliae imperante Constantino Monomacho factae, propter quas Iberia defecit, ca. a. 1044. Cedren. II 608.

c. 58. Basilius Pediadites strategus in Sicilia, a. 1038. Cedren. II 523.

c. 63. Thessalonicam Bulgari obsident duce Alusiano, a. 1040. Pselli Histor. 69—73. Attaliat. p. 9. Cedren. II 532. Zonar. IV 145.

c. 64. Byzantini duce Constantino Rectore pulsi a Patzinacis, a. 1049. Attaliat. p. 32. Cedren. II 596.

c. 67. Basilii Syncelli et Michaelis Acoluthi ducum byzantinorum contra Patzinacas missorum calamitas, a. 1053. Attaliat. p. 37. Cedren. II 607.

c. 71. Michael praepositus Dyrrhachii clade affectus a Serbo Terbunio (Stephano Boisthlabo Diocleensi), a. 1042. Cedren. II 543. Presbyt. Diocleat. Regnum Slavor. (= Schwandtner, Scriptores rerum Hungaric. III) 498, 499.

c. 73. Castellum quoddam Magnae Armeniae captum a Caucumeno, avo scriptoris Strategici, ante a. 980. cf. supra p. 4.

c. 74. Boisthlabus Diocleensis (idem qui c. 70 ὁ Τριβούσιος ὁ Σέρβος appellatur) per insidias ducem capit Byzantinorum Ragusii praefectum, ca. a. 1040. res non aliunde nota. etiam illud hinc demum cognoscimus, Ragusium eo tempore subditum fuisse imperio Byzantino.

c. 75. Delianus dux rebellantium Bulgarorum Demetriadem urbem primum capit, tum amittit, ca. a. 1040. seditionis Bulgarorum princeps commemoratur etiam a Cedreno II 529, sed de Demetriade omnia nova.

c. 76. Serbia castellum a Bulgaris capitur duce Demetrio Polemarchio, quem hic quidem Samueli regi Bulgarorum obedientem videmus (postea ad imperatorem Basilium II transiit et patriciatu ornatus est), a. 1001. singula parum nota fuerunt. nam aliunde scimus id oppidum a. 1001 recuperatum esse a Byzantinis iterumque obsessum a Bulgaris neque expugnatum (Cedren. II 452—453). memoria dignum ipsum strategema quo Serbia capitur, simile illud silvae Birnamensis in Macbetho Shakespeareana.

c. 78. Hydruntum (Otranto) captum a Francis (i. e. Normannis), a. 1055 aut 1068. Aimé Ystoire de li Normant V 26 (p. 219 ed. Delarc, Rouen 1892). Leo Ost. in Pertzii SS. VII 707. Chronic. Normann.: Muratori V 278 s. ann. 1055. 1060. 1068. De familia Malapezzarum v. Chronic. Baren.: Murat. V p. 151 sq. s. ann. 1051 et 1079.

c. 80. Bulgarorum castellum Boianus (Βοϊάνος, Βοϊανός, Βοϊών)

a Michaele imperatore expugnatum. Michaelem IV Paphlagonem (1034—1041) noveramus in ea expeditione ad Sredzam (Sardicam) s. Sophiam usque progressum esse (Attaliat. p. 10. Pselli histor. 71. 74. Cedren. II 533), de Boiano alibi tacetur.

c. 81. Moria (Morra) Bulgarorum castellum captum a Basilio II imperatore. apud alios nulla eius rei mentio.

c. 82. Urbs quaedam frequens incolis a Symeone Bulgaro in Helladem incursante capitur, ca. a. 919. Symeonis incursionem etiam ad Helladem pertinuisse relatum legitur in vita S. Lucae Iunioris (Migne Patrol. gr. CXI 449), sed de urbe in Hellade capta nihil innotuit.

c. 84. Demetrias urbs a Saracenis *nuper* (sc. in saeculi XI parte posteriore) capta. noveramus eam urbem captam a Saracenis a. 896: Cameniatae de excidio Thess. p. 359 ed. Bonn.

c. 85. Narratio de Roberto Guiscardo et Petro Bizignano, ad a. 1054 fere pertinens. qua de re cf. scriptores in annotatione laudatos.

cc. 169 et 170. Larisa a Samuele Bulgarorum rege obsessa, a. 980—986. Cedren. II 436.

cc. 171—186. Vlachorum Thessallicorum rebellio narratur in posteriore saeculi XI parte facta (stella crinita anni 1066). Haec antiquissima Magnae Vlachiae (Μεγάλη Βλαχία), de qua posteriores rerum byzantinorum scriptores loquuntur, memoria multa continet de moribus Vlachorum acriter observata multaque ad rationes pertinentia quae eis cum finitimis gentibus intercedebant. terminatur narratio (c. 187) generali descriptione gentis, quam scriptor a veteribus Bessis Dacisque originem ducere perhibet. Cecaumeni de Vlachorum origine et prioribus sedibus opinio etsi non caret quadam obscuritate, valde notabilis est atque iam utriusque sectae eorum qui de Rumenorum genere ac sanguine iudicant studia excitavit. at vero cum novo hoc testimonio aliqua ex parte Tomascheki ratio, qui ad Bessos Thraciae incolas quodammodo Romanos factos originem Rumenorum refert, splendide confirmetur, tamen propter Dacos commemoratos etiam ei.

qui a septentrione Danubii populationem Romanam habitare non desiisse censent, videntur sibi in sententia sua persistere posse¹⁾.

c. 220. Res Dobronae toparchae Dalmatici narrantur, quibus qualis fuerit saeculo XI urbium Dalmaticarum conditio docemur. Constantinopolin ter profectus est annis 1028—1041. Nomen Dobronae (sive Dabronae) in Cresimiri III Croatiae regis quodam documento occurrit, cuius documenti auctoritas in dubium vocata est (Documenta historica Croatiae antiquae, ed. Račky, n. 52).

c. 221. Apelzarach (Ibn-Zairach) phylarchus Arabum Constantinopoli in patriam revertitur per Antiochiam, a. 1033. cf. Cedren. II 495. 496. 502 (Πινζαράχ).

In libello qui est de officiis regis praeterea notabilia exempla, quibus imperatorem vetari ne peregrinis hominibus nimium honoris tribuat supra diximus.

c. 244. Quis fuerit Petrus regis Francorum sive Germanorum ex fratre vel sorore nepos (ἀδελοφώποις) incertis coniecturis iudicatur, quas repetere nolumus.

c. 245. Armeniorum rex Senachyrim Basilio II regnum tra-

---

1) W. Tomaschek, Zur Kunde der Haemus-Halbinsel, Wien, 1882 (Aus dem Jahrgange 1881 der Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe der kais. Akademie der Wissenschaften, vol. XCIX. p. 437) p. 58 sqq.

Piç, Jos. Lad., Zur rumänisch-ungarischen Streitfrage, Lipsiae, 1886 pp. 31. 33.

Xénopol (professeur d'histoire roumaine à l'université de Jassy), Une énigme historique. Les roumains au moyen âge. Paris, Leroux, 1885 pag. 54—55.

Teoria lui Rösler. Studii asupra staruinței Românilor in Dacia Traiană de A. D. Xenopol. Jași, 1884, pag. 68. Censuram huius libri egit

Onciul, Dare de seamă critică despre «Teoria lui R. Roesler» de A. D. Xenopol Contorbiri literare, București, I Junie 1885 № 3 Anul XIX pag. 271—273.

Strat și substrat, Genealogia popórelor balcanice. Introducere la tomul III din Etymologicum magnum Romaniae de B. P. Hasdeu, Bucuresci, 1892, pag. XXXII—XXXIII (textus graecus cum versione notulisque quibusdam).

Simeon Manguica, Die Vlachen des Kekaumenos: Romanische Revue, Wien, März 1889, III Heft, V Jahrg., pag. 178—185.

Onciul, Zur Geschichte der Romänen in Marmarosch: Romänische Revue, Wien, Februar 1890, II Heft, pag. 97.

Commentationum rumena lingua scriptarum notitiam Polychronio A. f. Syrku debemus.

dit, a. 1016. Cedren. II 464. cf. Samuelis Aniensis Summarii temporum (Migne Patrol. gr. XIX) p. 723. Brosset, Histoire des Ardzrouni p. 246—249.

c. 246. Historia Haraldi Severi (Haardrade) ad a. 1040 pertinet, decus libelli. cuius quidem scriptor virum fortissimum, a. 1066 in pugna ad Stamfordbrige occisum, statim post praeclarum quoddam ab illo, dum imperatori Byzantino servit, editum facinus ipse vidit; apud ceteros auctores byzantinos ne nomen quidem eius invenitur. hac narratione adhibita ut Islandorum de Haraldo fabulam (cf. Script. Island. V) ad historiae fidem veritatemque revocare, ita veterem illam de Varangorum Rossicorum patria quaestionem solvere possumus, quandoquidem ab hoc auctore utique Norvegia Βαραγγία appellatur, ac plane confirmatum videmus quod in commentatione de Varango-Rossorum comitatu (Варяго-русская дружина, vid. Журн. Мин. Нар. Просв. 1875, mens. Febr. p. 434) Wassiliewsky suspicatus erat τάγμα illud τῶν μεγαθύμων a Cedreno II 532 in narratione de Thessalonica obsidione liberata commemoratum cohortem fuisse Varangorum¹⁾.

Sermone uterque scriptor haud dubie eo voluit uti quo in libris homines Byzantini uti solebant, sed Cecaumenum ne ipsum quidem fugiebat quam alienus esset a literis et poliore elegantia (c. 191 p. 75, 30 sqq. ἐγὼ γὰρ ἄμοιρός εἰμι λόγου· οὐ γὰρ παιδείας ἑλληνικῆς ἐν σχολῇ γέγονα, ἵνα στροφήν λόγων πορίσωμαι καὶ εὐγλωττίαν διδαχθῶ. καὶ οἶδα ὅτι ἐπιμέμψονται μοῦ τινες δρασσό-

1) Hoc caput post Wassiliewskium, cuius commentationem supra citavimus (p. 10), cum alii homines docti attigerunt tum hi:

L. Leger, Un manuscrit byzantin de Moscou: Revue crit. 1882, d. 13 Martis, p. 214 sqq.

Delarc, Les Normands en Italie, Paris 1883, Append. I: Harald Hardrade en Sicile et en Bulgarie, p. 553 sq.

Thomsen, Ryska rikets grundläggning genom Skandinaverna, Stockholm 1882, p. 100 sq.

Storm, Norsk hist. tidskrift 1882, 2, p. 4, 203.

Paul B. de Chaillu, The Viking age, London 1889, II 501.

Schlöt in Jastrow's Jahresberichte der Geschichtswiss. V (1882). II (Schweden) 335.

μενοι τὴν ἀμαθίαν μου κτλ.), quae candida ἀμαθία certe minus caret iucunditate quam inanis illa aliorum pompa ac levitas pueriliter imitando efficta. multa igitur in his scriptoribus imperitiae, multa vulgari usui hominum XI saeculi condonanda sunt, nisi ipsos scriptores corrigere et res ad commutationes linguae pertinentes temere obscurare velis, neque veremur ne futurum sit ut multis in hac re iusto parciores fuisse videamur. nihilo tamen secius praeter errores qui aperte scribis debentur etiam alia vitia haud pauca tollenda esse existimavimus cum perspicuitatis causa, quam rerum pervestigatores praeferre solent philologorum impeditis deliciis, tum quia scribae per totum codicem diversissimorum hominum scripta continentem omni vitiorum genere, praesertim peccatis orthographicis, incredibilem in modum grassati sunt, ut pauci versus satis emendate scripti legantur. qua de re ut lectores ipsi iudicare possent, exemplum phototypicum folii 206 r. huic volumini addendum curavimus. quo exemplo cum pag. 72,23—73,9 comparato etiam illud apparebit multa hoc in genere nos tacite mutavisse. neque enim operae pretium erat de sollennibus itacismi vitiis, quae vix ullo alio in codice frequentiora sunt, de α et ϵ , ω et $\omicron$, υ et β confusis, de spiritu prave posito vel omisso, de λ μ ν ρ σ non geminatis sive prave geminatis, de enclisi accentus neglecta ubique singillatim referre. sedem accentus nunquam mutavimus nisi monito lectore, sed utrum acuto vel gravi an circumflexo uti debeant parum curant huius codicis scribae.

Erunt fortasse qui nos nonnullis in rebus nimis anxie codicem nostrum secutos esse arbitrentur, velut in eo quod p. 6,17 sq. edidimus $\epsilon\iota$ $\mu\acute{\epsilon}\nu$ $\lambda\acute{\alpha}\beta\omicron\iota$ — $\epsilon\iota$ $\delta\grave{\epsilon}$ $\omicron\upsilon$ $\lambda\acute{\alpha}\beta\eta$ et p. 48,16 $\epsilon\iota$ $\delta\grave{\epsilon}$ $\mu\grave{\eta}$ $\tau\omicron\upsilon\tau\omicron$ $\epsilon\iota\pi\omicron\iota$, $\acute{\alpha}\lambda\lambda\prime$ $\epsilon\iota\pi\eta$ $\acute{\epsilon}\tau\epsilon\rho\omicron\nu$, aut p. 36,10 $\epsilon\iota$ $\delta\grave{\epsilon}$ $\iota\delta\iota\acute{\alpha}\zeta\epsilon\iota\varsigma$ $\epsilon\iota\varsigma$ $\tau\omicron\nu$ $\omicron\lambda\iota\kappa\omicron\nu$ $\sigma\omicron\upsilon$ $\kappa\alpha\iota$ $\omicron\upsilon\delta\grave{\epsilon}\nu$ $\pi\rho\acute{\alpha}\tau\tau\eta\varsigma$, aut p. 72,3 $\pi\omicron\iota\omicron\upsilon\mu\epsilon\nu$ δ $\acute{\alpha}\nu$ $\pi\rho\sigma\tau\acute{\alpha}\zeta\epsilon\iota\varsigma$, verum ista modorum inconstantia ac perturbatio latius patet quam ut correctiunculis nostris extinguui possit et debeat; talia neque facile quemquam impediunt et tantum abest ut in libro non puerorum usui destinato corrigenda videantur ut nunc prope

poeniteat quod temperare nobis non potuimus quin post μή prohibivum aliquoties coniunctivum modum restitueremus itacismi vitio obscuratum. rectius inconstantiae accusari possumus quod non omnia quaecunque aliquo modo ad sermonem vulgarem referri possunt in textu retinimus. ex quo genere est quod p. 3,12 (ὄρεξον αὐτῶ χειρα) et 67,19 (ἐρεῖ αὐτῶ ὁ βασιλεύς) dativum accusativo substituimus (cf. etiam 67,4. 73,1. ib. 15). eodem pertinent p. 8,8 et 44,3 δράμματος, 29,9 φάραξι, 57,7 ἐκκλησιά μου, 53,30 Σεμπτεβρίω, 54,21 ἀλώπηγξ, 57,29 ἀνομίες (coll. 15,11 et 58,15), ib. 31 Ἡλιοῦ, 72,16 σὺν αὐτόν, ib. 18 σὺν ἐκείνου, 74,19 ἀγάπα (cf. Hatzidakis, Einleitung in die neugriech. Gramm. p. 94 sqq.), 104,8 αὐγωστοι, alia. quorum quidem similia quaedam aspernati non sumus, etsi magnam eorum partem a scribis invectam esse existimamus. sed hoc in genere is demum inconstantiae crimen effugiet qui prorsus nihil mutandum esse duxerit.

Ceterum veritatem illius proverbii diem die doceri nos quoque expertos esse ut ex eis quae iam diximus intellegitur, ita etiam magis ex eis quae sequuntur apparebit. atque primo loco eas afferimus correctiones quibus *codicis lectio* per errorem qualemcumque sive ab eis quibus textum exscribendum mandaveramus sive a nobis ipsis sive denique a typhotetis immutata *restituitur*, quae genera errorum distinguere ac separare inutile est. legendum igitur: p. 1,4 με βασιλεῖς 3,19 ἡρέμα 6,6 ἀνάπλευς
7,23 αὐτόν. | ib. 25 ἐστὶ 8,10 αὐτός σου ib. 12 λέγω
9,2 σῦνεσίν σου 10,21 ὑποῦλα (cf. Crameri Anecd. Paris. IV p. 193,4) 11,27 (in marg.) περὶ τοῦ ἔχην 12,18 ἦ (sublatis uncis) 14,20 ἀλλ' ἐν' ἄλλως (cod. ἀλλινᾶλλως) 16,12 φοβήθητι δὲ μᾶλλον 18,2 (in marg.) f. 157 20,11 adde τοῖς ante ὀρῶσί σε 22,6 sq. κάστρων (in marg.) 24,24 εἰ δὲ ib. 30 adde τὰ ante μέγιστα 25,30 ἀλλὰ (cod. ἀλλ'α) 26,25 ἔτυγεν 29,20 dele τὸ ante σημεῖον ib. 23 παρέλαβε (ita cod. corr., παρέβαλε pr. m.) ib. 31 (in marg.) του μή ἔχην 30,8 post τὸ δὲ insere καὶ 31,23 post ἀμφότερα insere τὰ ib. 24 dele τὸ ante πάχος 32,4 κατέλαβε 36 (in fine

argumenti capitis πθ) ταξίδειν 37,11 (in marg.) περι 42,6
 μετὰ τοῦ λαοῦ 45,19 post ἀντιλαμβάνεται inserte αὐτοῦ
 48,12 θέλουσι 49,29 εἰσι 52,3 (in marg. add.) f. 187
 ib. 23 ἡμέρας 53,3 (in marg.) στρατηῶτης 66,26 Κο-
 ριθιον (quamquam 72,25 sq. scriptum est Κορίνθιον) 76,1 sq.
 (in marg.) ἐαυτοῦ του 85,2 ᾱ. 93 (in marg.) inserte ὄντα
 ante βασιλέα ib. 6 βασιλῆς 99,32 τέσσερας 100,26 και
 (pro και) 103,12 στόλος ib. 23 δὲ 104,12 sq. ἡρέμουν.

Correcta in verbis scriptorum haec volumus: p. 4,19 τυφον
 5,12 μὴ εἴπης ὡς οὐ τολμᾷ ib. 25 ποιήσει 11,28 λέγῃς
 ὅτι ἀπὸ ib. (in fine argumenti cap. λ) παντέχ(εις) 12,20
 sq. φυγῆ (coll. p. 41,17; respicitur ad psalm. 141,5) 14,8 τὸν μὲν
 25,6 τοπάρχη et 27,27 τοπάρχης 35,21 πάση 37,18
 τὸ ὁ χρεωστῶν νεῦρα κτλ. (νεῦρα confirmatur proverbio Aesopio, de
 quo dixit V. Jernstedt Act. menstr. Ministerii Institutionis Publ.
 a. 1893 m. Mai p. 39) 40,24 συνεργούς, ἀλλά 43,12
 ἀλλ' (pro Ἄλλ') ἐπεὶ 44,26 ἐστίν 50,18 non post και τῶ
 ἐγγυηθὲν παρέξεις, sed ante haec verba interpungendum 56,24
 ἄν; 59,22 ἀνωμαλῖαι 61,16 non ante εἰ λέγει τι, sed post
 haec verba plene distinguendum 72,7 ὄρκον (ὄρκον cod.)
 76,25 ἀποβάλης (ἀπόβάλει cod.) 95,23 σπαθαροκανδιδάτου
 101,26 sq. φησίν, ἐν 103,22 εἰ περιώρισέ σε τις ib.
 23 δὲ σεαυτῶ (cod. δέ σε αὐτῶ).

Notis quae addamus sive quae corrigamus in eis haec habemus:
 ad p. 3,4: in βούλγαροι οἱ latet fortasse Βουλγάριοι. cf. 18,10
 ib. 20 dedimus codicis scripturam (nisi quod cod. εἰς habet pro
 εἰς), quae fort. ita corrigenda: οὐ δεῖ γὰρ μνησικακεῖν ἕως θανάτου
 ib. 30 καταγνώση τις? 5,5 προσπαθῆς]προτάξῃς? 6,9
 πρὸςπαθῆσασ cod. ib. 20 ἀμβακοῦμ cod. 7,28 αὐτὸν πα-
 ροξύνουσιν αὐτῶν cod. 8,7 Psalm. 7,10. Apocal. 2,23 al.
 9,8 χονσαρίους]χωσάριοι Niceph. Phocas (Ch. Graux, Textes
 grecs, Paris 1886, p. 147), χοσιάριοι Glossae Basilic. (Ducange,
 Glossar. s. v. κουρσάριος). ib. 15 κατ' ὄκτω? ib. 24 ἀπολύει?
 11,12 ὀχυρούς]εὐρυχῶρους? 12,20 sq. ad psalm. 141,5 res-

pici supra diximus   ib. 30 sq. χωρίς γὰρ Θεοῦ ἀδύνατόν ἐστι καὶ
στρουθίον θηρεῦσαι? cf. Ev. Matth. 10,29 et proverbium ἀνευ Θεοῦ
θέλοντος οὐδὲ στρουθὸς εἰς παγίδα (Ὁ Κόσμος, 1863, p. 362. cf. vit.
Athanasii Athoi p. 44,12 sq. ed. Pomialowski)   13,20 ἄλλοθεν
ἄλλων ἐπερχομένων?   14,8 πιταχοσίας altero τ supra posito,
cf. 4,1   15,22 ἀφνιδιον fortasse non sollicitandum erat   ib.
26 sq. καὶ ἐξάπαντος οὕτως ποιήσον, καὶ οὐκ ἀστοχήσεις· ἀμερι-
μνήσας γὰρ κτλ?   16,5 τοὺς]τᾶσ cod.   ib. 16 μηχανικά]
μαγγανικά? cf. 28,16. 30,33. 32,17 et Theoph. I p. 379,19 ed.
de Boor: κριόν, μαγγανικά τε καὶ πᾶσαν ἐλέπολιν.   18,2 πάντός
(πάντ) τὸ ὀχείρωμα cod.   ib. 10 θέμα?   20,15 Μὴ παρόρα
τὰς ἀδικίας? versus κόλαζε κρίνων, ἀλλὰ μὴ θυμούμενος in altera
editione Nauckii legitur p. 827. Demonacti adscribitur etiam in
hoc codice fol. 114 r. inter varias sententias et apophthegmata
allatus   ib. 27 σικελτίας cod.   21,7 sq. οὐκὰν ἀνδρείωσ
ἐστίν· ἀλλ' εἰ cod.   ib. 10 ὅπλα γὰρ φρονίμου δικαιοσύνη?   ib.
11 καὶ fort. non addendum erat, sed pro ἐκ substituendum
22,22 ἐλαυνόμενα?   23,19 οἴπποι   ib. 23 nescimus an
ἐπιβολὴ et ib. 27 sq. ἐπιβολὴν sit reponendum   24,24 ἐνὸν
huic scriptori vix concedendum; praestat ἐκὼν   26,4 ἀλλή cod.
27,28 ἐν τόπῳ κρυπτῶ? cf. 28,28; an ἐν[τῶ] κρυπτῶ? cf. 38,26
ib. 31 ἄμα οὖν τὸ καθεσθῆναι cod., item 29,18 ἄμα τὸ κα-
τελθεῖν   28,4 sq. ἑτερων cod., tumbis ἑτερων   ib. 13 ὁ γὰρ
στρατηγὸς cod.   29,10 ὀλοέτῳ cod.   30,16 λογικωτάτους?
cf. ib. 21   31,20 ὑψομένου cod.   33,32 μὴ ἴστησι cod.;
leg. vid. μὴ στήση, nisi forte praestat μὴ ἴστη σοι, «ne colloces
tibi» (sicut fecit Demetriadis ille dynastes).   35,4 Ῥουνπέδος
appellatur c. 173   ib. 19 sq. ὑπὲρ ἐξουσιαν]ὑπεξουσιαν?
ib. 23 οὖν ἂν σταλήs cod.   36,11 οἴκός σου]οἴκοσου cod.
ib. 12 ἐστίν σοι]ἐστίν .-. cod. pr. m.   37,20 sq. πῶs
οὐκ αἰσχύνῃ; ἢ τί οὕτως ἀναισχυντεῖs κτλ.;?   38,12 [ψαλ-
μωδίας]?   39,16 Ἀράβισος codices plures secutus edidit
Burckhardt Hieroclis Synecd. 703,9 p. 35   ib. 25 κούσπους]
locis a Ducangio allatis adde schol. Aristoph. Pac. 479: . . .

τοὺς δεδεμένους τῷ ξύλῳ τῆς ποδοκάκης, τοῦ νῦν καλουμένου κού-
 σπου 41,18 ἀληθεβεῖν cod. 42,16 ἐξκουσεῦσαι? 44,6
 ἥρακλέως cod. ib. 9 sqq. τὸ μυστήριόν σου μὴ λέγε τινὶ
 κτλ.] cf. Menandri quod fertur fragmentum (Kockii Com. Att.
 Fragm. III p. 200) in Comparatione Men. et Philist. 89 p. 25
 Studem. μυστήριόν σου μὴ κατείπης τῷ φίλῳ, cui versui in An-
 tonii Melissa (I 25 p. 853 Migne = Древная Русская Пчела, ed.
 V. Semenov, Petrop. 1893, p. 72,11 sqq.) additur: καὶ οὐ φοβηθήσῃ
 (corrīgunt κού μὴ φοβηθῆς) αὐτὸν ἐχθρὸν γενόμενον ib. 29 τὸ
 καλὸν γὰρ οὐ καλὸν κτλ.] cf. Eur. Or. 819 sq. τὸ καλὸν οὐ καλὸν
 (τοκέων πυριγενεῖ τεμεῖν παλάμα χροῶ) et Anton. Mel. II 46 τὸ καλὸν
 οὐ καλὸν (ὅταν μὴ καλῶς γίνηται). 46,19 αὔθεισ cod.; videtur
 corrigendum esse εὐθύς, quod in αὔθεις abiit etiam p. 23,2 (αὔθεισ
 cod.) et 33,13 49,6 ἐδαπάνησα? ib. 7 ἐντρέπομαι? ib.
 9 dele «τὰ μέγιστα?» coll. p. 34,13 ib. 11 (τοιαύτη) μηχανῆ?
 ib. 16 ἐξουσιάζοντα]ἐξοδιάζοντα? 50,2 δαιμόνων]φιλοινῶν?
 ib. 12 sq. μὴ πίστευε μήτε μὴν τὸ σύνολον πρόσεχε? 51,1 dele
 notam, item 59,2 53,16 ἀρίστου? (ἀρίστω cod.) 55,3 sq.
 ἐπιληπόντων δε αὐτῶν τῶν ἀναγκαίων cod.; pro αὐτῶν fort. αὐτῶ
 (non αὐτόν) scribendum erat coll. 24,10 sq. 51,13. 66,1 ib.
 5 ὑποῦλος? cf. c. 27 56,19 cf. Luc. Tox. c. 13 ib. 23
 τῆσ iteratum initio novi versus ib. 29 praestiterit scribere
 ἐθελοκωφεῖς, delete ἐθέλεις. 57,18 ἀπονοίας pro ἀπηνείας po-
 situm hic et 58,7 scribae deberi videtur; cf. 7,16. 21,13. 60,28.
 62,27; recte se habet ἀπονοίας 42,7, cf. 3,1 58,16 τοῦ
 εἰρηνικοῦ] cf. 44,30 sq. 59,11 πραττει cod. ib. 22 τῶν
 βίων cod. 60,4 ἐπαιδός pr., corr. ἐπαιδός ib. 11 ἀρχαῖον
 cod. 61,1 sq. cf. Γ(εωργίου) Κ(ρομμύδη) Διατριβὴ ἐπὶ τῆς κα-
 ταστάσεως τῆς ἐνεστώσης κοινῆς ἡμῶν γλώσσης, Μόσχα 1808,
 p. 5 παροιμία: ἀνθρώπου παρακάλεσις ὁμοιάζει σὰν ἀγγαρεία
 ib. 2 ἐγῶ γὰρ cod. ib. 28 αὐτόν]αὐτοῦ pr., corr. αὐτὸν
 62,7 etiam δοκεῖς σὺ scribendum videri potest ib. 22
 ἐξειπνήσι σε pr., corr. ἐξυπνήσι σε 64,27 cf. c. 182 (non 184)
 ib. 32 θέλουν (να) ἀποστατήσουν? 66,26 κύρι cod. ib. 32

διῶκον etiam ex δίσκον oriri potuit, et p. 67,1 διῶκων ex δίσκων;
 cf. Lyd. de ost. p. 26,8. (161. 163 sq.) ed. Wachsm. 67,19
 οὐχ ἢ σὴ] οὐχῆ σὺ cod.; an οὐχι σὴ legendum? 70,12 τὸν
 μουῦλλον legitur etiam 71,8, sed utrobique τὸ restituendum videtur
 coll. 66,22. 70,8. 73,24. 74,26. nam ὁμούλτος 70,22 aperte
 corruptum 71,19 (non 18 sq.) συνφορᾶν 72,8 αὐτῶν cod.
 (utrobique), item v. 9 73,21 dele notam 74,4 ἐπει]ἔστι?
 ib. 8 sq. φρικωδέστατους cod. ib. 30 ἦ] immo και 75,3
 dele in nota voc. «praesentis» 76,1 μου]μοι? ib. 27 μετ'
 ὀλίγον (δὲ)? 82,5 ἀρτιγεννεῖς cod. ib. 11 quae hic ex
 Dione Cassio afferuntur, eadem narrant Valerius Maximus I,
 8,19 auctore usus T. Livio et Libri monstrorum scriptor 3,9
 (= Hauptii Opusc. II p. 248) ib. 15 συγκήτω cod. 93,15
 cf. Pseudophocyl. 138: μοίρας πᾶσι νέμειν· ἰσότης δ' ἐν πᾶσιν ἄριστον
 ib. 18 μῆ δὲ λοιπήσεις cod.; fort. scrib. μηδὲ λυπήσης 95,7
 sq. dele verba uncis inclusa ib. 8 πριμύκυριον cod. ib. 27
 κύρης cod. 96,8 εσκουβήτων cod. (cf. de Boor Theoph. II p.
 782) ib. 25 Σεναχηρεῖμ sive Σενναχηρεῖμ Theoph. 503,5. cf.
 etiam Valckenaerii Opusc. II p. 137 ib. 29 και τότε] και
 τοῦτο? an καιτοι? 97,1 Εἴπω cod. ib. 7 Παράλογον· ἐν
 θεᾷ γενέσθαι? ib. 19 Μόσυνα Hierocl. Synec. 100,3 p. 19
 Burckh. ib. 23 dele notam 98,18 δικαίωσυνῆς cod.
 ib. 21 κρατουσου cod. 99,29 πάντες]πάντε cod. 100,25
 sqq. de Athenodoro eadem narrat schol. G. Hamartoli in cod.
 Mosq. (p. 214 ed. Muralt.) 101,26 respicit scriptor ad
 Sophronii Vitam Mariae Aegyptiae (Patrol. Gr. Migne 87, 3 col.
 3700): ταῦτα δὲ λογιζομένου τοῦ γέροντος ἐφίσταται τις αὐτῷ και
 φησι πρὸς αὐτόν· ὦ Ζωσιμᾶ, καλῶς μὲν και ὡς ἦν δυνατὸν ἀνθρώπων
 ἠγγώνισαι, καλῶς δὲ και τὸν ἀσκητικὸν δρόμον διήγυσας· πλὴν οὐδεὶς
 τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶν ἔχων τὸ τέλειον κτλ. 102,8 κόπαι οὐκ
 ἀπλοοῦσι cod. ib. 14 κῦκλάδων cod. ib. 28 οὐσφαλερόσοι
 ἐστὶν cod. 103,22 dele ea quae uncis inclusa sunt 104,12
 τότε cod.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΓΙΚΟΥ.

Φρόνημος τίς τῶν εὐγενῶν καὶ εἰς τῆν στρατίαν του πρότος ὄστης
ἔστρατίγησεν εἰς χώρας καὶ εἰς φωσάτα· καὶ ἐποίησεν καὶ ἴδεν, καὶ ἤκου.
ε 140 σεν ἐκ τοῦς ἰδίους προγόνους· καὶ μάλλον ἔταξίδευσε | με(τά) βασιλεῖς
5 μεγάλους· καὶ εἶδεν καὶ τὰς νίκας τον· εἶδεν καὶ δυστοιχίας· καὶ τὸ πῶς
καὶ διάτι ἐσυνέβηκαν τὰ δύο· καὶ κρίμα το ἐλογίσατο να μηδέν τα εἶχεν
συγγράψαι· καὶ ἐποίησεν καὶ τὰ ἀνφότερα, καὶ ἔγραψεν καὶ δέλτον ταύτην·
καὶ ὅπου κρατεῖ το ἀνεληπῶς, ποτε του οὐ μὴ ἀστοχῆς.
ἡ αρχὴ τῆς βίβλου ἅμα τοῦ προλόγου διέρρῦει καὶ διέφθη· εἶσος καὶ
10 ἕτερα προῖδοντος τῆς βίβλου.

Ἄριστος . . . . ἕτερος δὲ ἀδίκως ὑπήχθη δια . . . καὶ πονηροῦ ᾧ
ἀνδρός· ἀδίκως κα . . . . καινοτομία οὐ τῆ τυχοῦση καθυποβάλλε-
ται· καὶ εἴπερ εἰς τὰς ἀκοὰς ἔλθῃ τὰς σὰς, μὴ παρασιωπήσης, ἀλλὰ
πρόστηθι τούτου καὶ χεῖρα δρεξον βοηθὸν καὶ ἀνάστειλον ταχύτατα
15 τὸ κακόν, πρῶτον μὲν δυσωπῶν τὸν δικάζοντα, εἶτα τὸν ἔλκοντα. καὶ
πολλάκις τούτους ἀντιβολῶν εἰ ἀνιάτως ἴδῃς νοσοῦντας καὶ ἀκαμπεῖς
πρὸς τὴν αἴτησιν, εἰ δύνασαι, κραύγασον, ἔλεγχον ἐπὶ πάντων. οἶδα
ὅτι τινὲς τῶν ἀπειρῶν καὶ ἀμαθῶν καταγνώσσονται σου καὶ καταμω-
κῆσσονται ἀπρεπῶς καὶ περιττολόγον ἀποκαλέσσονται, τί σοι μέλει τῆς
20 εἰς αὐτὸν ἀδικίας, φάσκοντες, σοῦ μηδὲν ἀδίκημα ὑφισταμένου παρ'

Prologum emendare supersedimus, item inscriptiones capitum reiectas
illas a nobis in marginem.

11 et 12 punctis spatia vacua codicis significantur. 13 εἴπερ] ὑπέρ
19 περιττολόγον] περι τῶν λόγων

ἡμῶν; ἀλλὰ μὴ ἀποστῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης καὶ εὐσεβοῦς πράξεως
 καὶ τὸν ἀδίκως ἐλκόμενον ἐάσης ὑπ' αὐτῶν ταλανίζεσθαι διὰ τοὺς
 τούτων ὀνειδισμοὺς καὶ τὰ σκώμματα. ἐπίσταμαι γὰρ ἀκριβῶς ὡς καὶ
 οὗτοί σε αἰδεσθήσονται, ὀλοψύχως ὀρώντές σε τοῦ δικαίου ἀντεχόμενον
 καὶ τὴν ἀδικίαν ἐκκόπτοντα. εἰ δὲ ἀπειλοῦσί, μὴ δειλιάσης, ἀλλὰ 5
 θάρσει ὅτι ὁ Θεὸς βοηθεῖ σοὶ καὶ τὴν ὀλόφυχόν σου σπουδῆν ἐκπλη-
 ρώσει, τάχιον ταύτην ἀποδεχόμενος, μόνον ἀνωτέρα τύφου καὶ κενο-
 δοξίας ὑπαρχέτω σοὶ ἢ σπουδὴ καὶ αἰσχροκερδείας ἐκτός. καὶ μὴ
 λογίσῃ σεαυτὸν ὡς οὐκ ἀναγκαῖον ταράττεσθαι καὶ διώκειν ἑαυτὸν
 καὶ παρεμβάλλειν ταῖς ἀλλοτρίαις ὀχλήσεσι, πεπειηκόςτος σε τοῦ 10
 Θεοῦ ἰκανόν εἰς τὸ λέγειν καὶ ἄλλω ὑπερασπίζεσθαι· μήτε μὴν ἐξου-
 θενήσης τὸ τῆς ἄνωθεν δεξιᾶς χάρισμα καὶ ἀνωφελὲς δείξης καὶ
 ἀνενέργητον. ὁ πλούσιος γάρ, οὐ τὴν πολιτείαν ὁ εὐαγγελιστῆς καὶ
 τὸν πλοῦτον ἀνακηρύττει τρανότατα, οὐδὲν τὸν Λαῖζαρον ἐβλαψεν,
 ἀλλὰ ἀντιλαβέσθαι τούτου δυνάμενος τοῦτο οὐκ ἔπραξε. καὶ τῷ 15
 Πιλάτῳ δὲ οὐδὲν ἄλλο τῆς καταδίκης γέγονε πρόξενον ἢ τὸ δύνασθαι
 ἀδωῶσαι τὸν Κύριον καὶ μὴ τοῦτο πεποιηκέναι. ὡς καὶ αὐτὸς ἐμαρ-
 τύρησε πρὸς μὲν τὸν Χριστὸν εἰπὼν ὅτι· ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε,
 πρὸς δὲ τοὺς Ἰουδαίους τὸ· οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
 τούτῳ. διὸ καὶ παρὰ τοῦ Δεσπότου ἀκήκοε τὸ· οὐδεμίαν ἐξουσίαν 20
 εἶχες κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοὶ δεδομένον ἄνωθεν· πλὴν ὁ παραδι-
 δούς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. καὶ τὸν μὲν Ἰούδαν ἐποίησεν
 ἐξάρχοντα τοῦ κακοῦ, τὸν δὲ Πιλάτον δεύτερον. διὰ τί ὁ Πιλάτος
 βαρέως κατεδικάσθη; διότι δυνάμενος ἀπολύσαι τὸν Κύριον τοῦτο
 οὐκ ἐποίησεν, εἰ τάχα καὶ οἰκονομία ἦν τὸ γινόμενον. πρόσεχε οὖν 25
 καὶ σὺ μὴ τὰ αὐτὰ πάθῃς, ἀλλ', εἰ δύνασαι, βοήθησον. εἰ δὲ πλη-
 β θός ἐστιν τὸ κατηγοροῦν, σὺ δὲ ἔχεις ἐξουσίαν τοῦ κρίνειν, ἀκριβο-
 λόγησον· καὶ εἰ μὲν εὐρήσεις δίκαια λέγον τὸ πλῆθος, δὸς ἀφάσιν
 μετὰ φιλανθρωπίας, εἰ δὲ ἐξ ἐπιβουλῆς τὸ πλῆθος ἐκινήθη κατὰ
 τοῦ ἀνθρώπου εἴτε καὶ ἀπὸ φθόνου, σοφῶς ὑπελθὼν ἔξελε τὸν κατη- 30
 γορηθέντα καὶ ἔση στόμα Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου αὐτοῦ. καὶ φοβήθητι
 τὸν Θεὸν μᾶλλον ἢ τοὺς ἀνθρώπους· αἰδεσθήσονται γάρ σε μᾶλλον

Ἡ ἔχου ἐξου-
 σίαν κρίνειν
 τὸν ἀδικούμε-
 νον βοηθεῖ.

2 ἐάσης] ἐκ πάσης   6 βοηθεῖ σοὶ] βοηθείῃ. an leg. βοηθήσει σοὶ?
 9 διώκων ἑαυτὸν   11 ἄλλων?   13 Luc. 16, 19.   15 οὐ πράξει
 18 Io. 19, 10.   19 id. 18, 38.   20 id. 19, 11.

οὐκ ἀθυροστομοῦντες. πλὴν ἡ παρρησία σου μὴ ἔστω ἀπονενοημένη, ἀλλὰ μετὰ ταπεινώσεως καὶ ἀγάπης Θεοῦ. καὶ εἰς πάντα ἀντιλαβοῦ τοῦ ἐνδεοῦς· ὁ γὰρ πλούσιος θεός ἐστιν τοῦ πτωχοῦ διὰ τὸ εὐεργετεῖν αὐτόν. ὅθεν καὶ οἱ Βούλγαροι τὸν πλούσιον βογάτον λέγουσιν, ὅπερ 5 δηλοῖ θεοειδῆ. εἰ δὲ τῶν μέσων εἶ καὶ οὐ δύνασαι παρρησιασθῆναι οὐδὲ μεταδοῦναι ὧν χρῆζει, ὁ δύνασαι ποιήσον· δός τὸ κατὰ δύναμιν, βοήθησον ἐν τοῖς πειρασμοῖς, παραμύθησαι. εἰ δὲ τῶν κάτω παντελῶς εἶ, ὅπερ ἀπεύχομαι, σπλαγχνίσθητι, συνάλγησον, δάκρυσον, σκυθρόρασον, καὶ ὁ Θεὸς ταῦτα ὡς μεγάλα δέξεται καὶ τὸν μισθὸν 10 ἀντιδώσει σοι. μὴ ἀφόρα δὲ εἰς ἀντιδόσεις ἀνθρωπίνας, ἀλλ' εἰς τὸν Θεόν. καὶ εἰ ἐλύπησέ σε τις, καὶ εὐρῶν αὐτόν εἰς κίνδυνον ἀδίκως πάσχοντα ὄρεξον αὐτῷ χεῖρα· οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται ἡ ἐπιούσα. τότε γὰρ μᾶλλον Θεῷ καὶ ἀνθρώποις ἀρέσεις.

Εἰ δὲ δουλεύεις βασιλεῖ, πρόσσεχε καὶ τὴν διαβολὴν σου ἀκριβῶς ὧ 15 καὶ τὴν πτώσιν σου πρὸ ὀφθαλμῶν σου καθεκάστην ἔχε. οὐκ οἶδας γὰρ τί ὀπίσω σου τεκταίνουσιν. καὶ εἰ μὲν πρῶτος ἀνθρωπος εἶ τοῦ βασιλέως, ταπεινοῦ σεαυτὸν καὶ μὴ παρρησιάζῃ· ἡ γὰρ δόξα καὶ ἡ παρρησία ἐπιφθόνους ποιεῖ. εἰ δὲ καὶ καιρὸς ἀπαιτῆ παρρησιασθῆναι, ἡρέμα τοῦτο ποιήσον καὶ μετὰ πραότητος. μὴ φθονήσης μηδὲ μνη- 20 σικακῆσης τινί· ὁ δι γὰρ μνησικακῶν, εἰς θάνατον.

Ἄλλ' ἐάν τις λαλήῃ κατὰ σοῦ, κατιδίαν αὐτόν προσκαλεσάμενος ὀ 48 εἰπέ αὐτῷ μετὰ ἡθους χρηστοῦ· ἀδελφέ, τί σε ἐλύπησα καὶ καταλα- λείς μου; ἐάν ἡδίκηθης τι παρ' ἐμοῦ, εἰπέ καὶ διορθοῦμαι τοῦτο. καὶ εἰ μὲν ἡδίκησας αὐτόν, ποιήσον διόρθωσιν· εἰ δ' οὐδὲν ἡδίκησας 25 αὐτόν, ἐντραπήσεται τὴν σὴν ταπεινοφροσύνην καὶ παύσεται. εἰ δὲ θέλεις μετ' ἐξουσίας ἀπειλήσασθαι αὐτῷ, σεαυτὸν βλάψεις. ἀναισχυν- τήσει γὰρ μᾶλλον τότε καὶ ἐνεδρεύσει σοι καὶ ὡς οὐ προσδοκεῖς βλάψει σε.

Εἰ δὲ θέλῃς μεσιτεῦσαι ὑπὲρ φίλου σου, σοφῶς καὶ μετ' ἐπιστή- 30 μης τοῦτο ποιήσον, φανερώς δὲ σπανίως, ἵνα μὴ σου καταγνώσεται καὶ ὑπολάβῃ διὰ δῶρά σε τοῦτο ποιεῖν, καὶ βλάψεις καὶ σεαυτὸν καὶ τὸν μεσιτευόμενον. μὴ πλανηθῆς διὰ δῶρα ἢ δι' ἀγάπην ποιῆσαι

περι τοῦ προ-
σέχ(ειν) συν-
τροφικῆν διά-
βολῆν.

δ
περι τὸ ὅτι εἶν
τις κατὰ λέγε-
ταί σε ἀπό
ῶντι σου.

ε
περι ὑπὲρ φί-
λου σου μεσι-
τεία.

1 παρρησίασου 4 οἱ βούλγαροι οἱ τῶν πλουσίων 5 τὸ μέσον
10 ἀντιδώσει ση 12 αὐτῷ] αὐτόν ib. οὐ γὰρ — ἡ ἐπιούσα] Prov.
3, 28. 20 dedimus codicis scripturam, in quo signum lacunae non est.
μνησικακῶν facile conicias esse μνησικακῶν. 30 καταγνώσεται:

σιγίλλιον βασιλικόν ἢ πιττάκιον κατὰ ἀπόφασιν καὶ μὴ ἐνδεχόμενον, καὶ οὐ μόνον ἐπέσεις τῆς δόξης σου, ἀλλὰ καὶ δημευθήσῃ.

Σ Παραιτοῦ δὲ τὸ ὀμιλεῖν μετὰ ἀτάκτων καὶ πρόσεχε ὁπόταν μετὰ τῶν συντρόφων σου ὀμιλεῖς ἢ μετὰ ἄλλου τινός. καὶ εἴπερ ἐμπέση λόγος διὰ τὸν βασιλέα ἢ τὴν δέσποιναν, τὸ σύνολον μὴδὲ ἀποκριθῆς, ἀλλ' ὑποχώρησον. πολλοὺς γὰρ εἰς τοῦτο κινδυνεύσαντας εἶδον. λαλεῖ γὰρ ὁ ἄφρων ὡς παίζων εἴτε μετὰ πανουργίας καὶ στραφεῖς καταφεύσεται σου ὡς σὺ ταῦτα εἶπες. εἰ δὲ κάκεινος ἐν ἀπλότητι ὠμίλησεν, ἄλλος τις πανοῦργος δραμῶν ἀναγγέλη ταῦτα, καὶ εὐθυδήσῃ διότι ἐκεῖσε παρευρέθης. καὶ τοῦ μὲν λέγοντος καταφρονήσουσιν, τὴν δὲ αἰτίαν ἐπὶ σὲ ἀναθήσουσι. πρόσεχε, τέκνον, τὰ εὐκαταφρόνητά σοι δοκοῦντα· ταῦτα μεγάλων κινδύνων εἰσὶ πρόξενα. πολλοὺς γὰρ εἶδον κινδυνεύσαντας ἐν τούτοις.

Ζ Εἰ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς τὰ πάντα εἰς σε ἀναθήσει καὶ διὰ στόματός σου διοικεῖται τὰ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ, μὴ ὑψηλοφρονήσης μὴδὲ καταφρονήσης αὐτοῦ. οἱ γὰρ ἄνθρωποι γλίχονται φθάσαι εἰς τοιοῦτον μέτρον, φθάσαντες δὲ τινες εἴτε ἐξ ἄκρας ἀρετῆς εἴτε ἀπὸ σπουδῆς εἴτε κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ, ἔσχατον [δέ τινες] ἀμελήσαντες καὶ εἰς τύφον ἐμπεσόντες ἀπόλλυνται. σὺ δὲ εἰ ἐξ ἄκρας ἀρετῆς εἴτε ἀπὸ σπουδῆς εἴτε κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ φθάσης, ὅπερ ἀπέυχομαι,

ἢ εἰς μέγα μέτρον, μὴ καταφρονήσης μὴδὲ ἐπαρθῆς, ἵνα μὴ κατενεχθῆς πτώμα χαλεπώτατον, ἀλλὰ καὶ εἰ κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ προκόψεις, σπουδάσον διὰ ταπεινοφροσύνης καὶ σπουδῆς μεταποιῆσαι τοῦ ἐλεήμονος Θεοῦ τὴν ῥοπήν. μὴ ἀπληστος εἶ εἰς τὸ λαβεῖν, ἀλλὰ πᾶσιν ἴσος γενοῦ καὶ μὴδένα ἐχθράνης διὰ δῶρα καὶ περιπέσης. ἀρκεῖ γὰρ σοι τὰ ἀπὸ προαιρέσεως διδόμενα.

Θ Τὰ συμπόσια παραιτοῦ· πολλὴ γὰρ ἐν αὐτοῖς βαττολογία καὶ φλυαρία συμβαίνει. οἶδα γὰρ ὅτι ἐὰν φυλάξεις τοῦτο, καταμωκῆσονται σου ὡς ἀκοινωνήτου καὶ φειδωλοῦ. καὶ συμφέρεи σοι τοῦτο, ἢ ἀπελθεῖν εἰς συμπόσιον ἢ ποιῆσαι αὐτὸ καὶ εἴτε εἰς βασιλέα διαβληθῆναι σε ὡς τὸ συμπόσιον κατ' αὐτοῦ γέγονεν, εἴτε λόγον ἀφροσύνης φθέγγασθαί σε καὶ παρὰ τῶν δαιτυμόνων μεμφθῆναι σε.

1 πιτάκιον   4 συντροφῶν   5 post βασιλέα omisimus vv. ἢ τὸν βασιλέα   14 ἀναθήσοι   18 σηνχώρησιν   25 περιπόσησ   27 βαττολογία   30 αὐτῶ   31 σηνπόσιον

Πρόσεχε οὖν καὶ ἔχε ἀκρίβειαν εἰς τὰ τῆς πόλεως πράγματα ἵ
 ὑπερβάλλουσαν, ἵνα μὴδὲν σε λανθάνῃ, ἀλλ' ἔχε κατασκόπους πάντη περι τὸ ἔχην
 καὶ πανταχοῦ εἰς πάντα τὰ συστήματα, ἵν' ὀπόταν μελετηθῇ τι, ἀκρίβην τὰ
 μάθῃς τοῦτο. ὡσαύτως καὶ τὰ ἐν ταῖς ἄκραις καὶ ἐν ταῖς μέσαις τῆς πολέου
 ἐπαρχίαις μὴ δῆ σε διαλανθάνῃ. μὴ προσπαθῆς τὸν ὕπνον μὴδὲ τὴν ὑπόδεσσεω.
 ἀνάπαυσιν τῶν ἐρχομένων ἀπὸ τῶν ἔξω. ἐρώτα κατιδιάν· εἰσι γάρ
 τινες μὴ ἔχοντες παρρησίαν ἐκ φύσεως, ἔχοντες δὲ λαλῆσαι τι μέγα
 καὶ μὴ τολμῶντες.

Εἰ δὲ δουλεύεις ἄρχοντι, δούλευσον αὐτῷ οὐχ ὡς ἄρχοντι ἢ ἀν- ια
 10 θρώπῳ, ἀλλ' ὡς βασιλεῖ καὶ ὡς θεῷ. καὶ εἰ ἔστιν ἄγνωστος καὶ ἀνί- περι τοῦ ἔχειν
 κανος, σὺ δὲ περισσεύεις ἐν τε γνώσει καὶ σοφίᾳ καὶ ἐπιτηδειότητι, σε τὴν γλωτ-
 μὴ καταφρονήσης αὐτοῦ καὶ ἀχρειώσει σε. καὶ μὴ εἴπῃς ὡς οὐ τολμᾷ ταν ἐν πάσῃ
 μοι κακόν τι ποιῆσαι. πολλοὺς γάρ εἶδον οὕτως ἀχρειωθέντας. προσωχῇ καὶ
ὑπότασασθαι

Εἰ δὲ δουλεύεις βασιλεῖ καὶ εἰ τῶν κάτω, πάσῃ φυλακῇ τήρησόν ιβ
 15 σου τὸ στόμα καὶ ὑποτάγηθι τοῖς μείζοσι, καὶ γίνου τῇ προαιρέσει περι βασιλείου.
 ἔσχατος πάντων καὶ ὑψώση σε ὁ Θεός. μὴ γίνου σκληρὸς καὶ ἀκαμ-
 πῆς καὶ τοῖς μείζοσι μὴ ὑποτασσόμενος, ἀπέρχου δὲ καὶ πρὸς αὐτούς,
 πλὴν μὴ ἐνδελεχῶς· ἡ γὰρ συνήθεια εὐκαταφρονήτους ποιεῖν εἴωθεν.

Καὶ ἴσως να εἴπῃς ὅτι ἄφρων ἐστί καὶ οὐ γνώσεται ὃ ἂν ποιήσω. ιγ
 20 ὁ Νῶε μεθυσθεὶς ἀπὸ τοῦ οἴνου ἔκειτο ἀναισθητῶν· πλὴν ἔγνω τί περι τοῦ νόε.
 144 ἐποίησε Σῆμ | καὶ Ἰάφεθ καὶ πῶς αὐτοῦ κατεγέλασε Χάμ καὶ ἀμφο-
 τέροις κατὰ ἀξίαν ἀπένειμεν. μὴ δολιεύσης αὐτόν εἴτε ἐν γραφῇ εἴτε
 ἐν σφραγίδι ἢ ἐν χρυσῷ ἢ ἐν ἄλλῳ τινί· καὶ εἰ τοῦτο ποιήσεις καὶ
 φανερωθήσεται, πάντως καταγέλαστος ὑπὸ πάντων ἔσῃ. καὶ τὰ μέλ-
 25 λοντα ὡς ἐνεστῶτα λογίζου καὶ οὐ διαμάρτης. ἐὰν ποιήσεις σφάλμα
 τι ἀνῆκον εἰς τὸ δημόσιον, μὴ ἐκφαυλίσῃς αὐτό, μὴδὲ ἐὰν λυτήσῃ
 σε, ἀλλὰ φύλαξον αὐτοῦ τὸ μυστήριον φυλακῇ πάσῃ. εἰ δὲ δημο-
 σιεύσεις αὐτό, ἔκτοτε πάντες φεύξονται ἀπὸ σοῦ ὡς ἀπὸ ὄφους.

Τὴν δέσποινά σου ὡς μετὰ ἀληθείας κυρίαν σου καὶ μητέρα ιδ
 30 σου καὶ ἀδελφὴν σου, οὕτως σέβου. καὶ ἐὰν θελήσῃ παῖξαι μετὰ περι τοῦ προ-
 σοῦ, σὺ ἀπόστηθι, ἀποπήδησον. κάτω νεύων ὀμίλει πρὸς κῆτήν. καὶ σέχειν τὴν κυ-
 εἰ μὲν ὠφελῇ σε ὁ κύριός σου ἢ ἀποδέχῃ εἶναι μετ' αὐτοῦ, ἔσῃ μετ' ράν σου.

αὐτοῦ· εἰ δ' οὐκ ἔσται σοι εἰς ἀποδοχὴν, ὑποχώρησον ἐξ αὐτοῦ μετ' εἰρήνης. καὶ εἰ ἠδίκησέ σε, μὴ ἐγκαλῆ αὐτῷ, ἀλλὰ ἄφες καὶ ὁ Χριστὸς ἀντιλάβοιτό σου.

1ε

περικρίτου μὴ
λαβὴν δῶρα
καὶ ἀχρῖωθεῖς.

Εἰ δὲ κριτὴς εἰ θεματικός, μὴ εἰς λῆψιν δῶρων ὄμμα καὶ χεῖρας ὀρέξῃς. ὁ γὰρ πρὸς δῶρα κεχηνῶς εἰς σκότος ἀγνωσίας περιπατεῖ, εἰ 5
καὶ πολυμαθὴς ἔστι καὶ πάσης φρονήσεως καὶ γνώσεως ἀνάπλευς. ἀρκοῦ δὲ μᾶλλον οἷς ἀπὸ τύπου ἔχεις. μὴ γὰρ ἀπέστειλάν σε σωρεύειν χρήματα, ἀλλὰ δικαιοῦν τοὺς ἀδικουμένους. μηδενὶ διὰ φιλάνθρωπιαν ἐν κρίσει προσπαθήσης, ἀλλ' εἰ ἔστι σοι πᾶν φίλος τις καὶ μέλλη 10
καταδικασθῆναι, παραίτησαι τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν καὶ μὴ κρίνης ἀδίκως. ἔσχατον μὲν γὰρ σὺ αἰσχυνθήσῃ, ὁ δὲ φίλος σου παρὰ τῶν πολιτικῶν δικαστῶν καταδικασθήσεται. ἐὰν ἀποβλέπῃς εἰς τὸ λαβεῖν, οἱ μὴ διδόντες σοι δῶρα οὐκ ἀγαθοὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς σου φανήσονται, κἂν λίαν εἰσὶ χρηστοὶ, οἱ δὲ διδόντες σοι ἀγαθοὶ φανήσονται καὶ τὸ πνευμά σου ἀναπαυθήσεται ἐπ' αὐτοῖς, κἂν ἀνδροφόνοι εἴεν. ἔθος γὰρ 15
τοῖς νοσφιζομένοις δῶρα τυποῦν ἐν τῇ ἑαυτῶν ψυχῇ ὅτι· ἀπὸ τοῦ δεῖνος μέλλω λαβεῖν δῶρων τάδε. καὶ εἰ μὲν λάβῃ, πάλιν ἀποβλέπει καὶ δεύτερον καὶ τρίτον λαβεῖν, εἰ δ' οὐ λάβῃ, ὡς ἰδίου πράγματος στερηθεὶς χολανθήσεται, καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὡς ὁ ἀσεβής.

1ς

γογγυσμὸς
τοῦ προφήτου·
περικρίσεως
καὶ διακρύων.

ἄκουσον γὰρ τί ὁ Ἀμβραχοῦμ βοᾷ πρὸς Κύριον· ἐξεναντίας μου, 20
φησὶν, γέγονε κρίσις καὶ ὁ κριτὴς ἔλαβε δῶρα, καὶ διὰ τοῦτο διεσκέ-
δασται νόμος | καὶ οὐ διεξάγεται εἰς τέλος κρίμα, ὅτι ὁ ἀσεβής κα- 1. 145
ταδυναστεύει τὸν δίκαιον· ἔνεκα τούτου ἐξελεύσεται τὸ κρίμα διε-
στραμμένον. εἰ δὲ προσέλθοι σοὶ τις χωρὶς δίκης χαριζόμενός σοι
δῶρα καὶ λέγων· λάβε ταῦτα, ἐγὼ ἀγαπῶν σε δίδωμί σοι αὐτά· μὴ 25
λάβῃς ταῦτα. εἰ γὰρ καὶ τότε οὐκ αἰτεῖται σε τι, ἀλλὰ μετὰ τὸ λα-
βεῖν σε ταῦτα εἶπη σοι ποιῆσαι αὐτῷ παράνομον χαρτίον· καὶ εἰ
μὲν ποιήσεις αὐτό, ἔχεις καὶ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καταδικασθῆναι καὶ ἀπὸ
τοῦ βασιλέως καὶ ἀπὸ τῶν πολιτικῶν δικαστῶν· εἰ δ' οὐ ποιήσεις
αὐτό, ἀντιστρέφεις τὰ δοθέντα σοι μετ' αἰσχύνῃς, ἐκκληθεὶς παρ' 30
αὐτοῦ.

5 καιχηνός εἰς κότος   6 ἀνάπλευς   8 μηδενὶ   9 προσπα-
θήσας   ib. καὶ addidimus.   13 διδόντεσσι   14 εἰσὶ| οἰσὶ (quemad-
modum saepe scribitur εἰσὶ in hoc codice)   15 ἀναπαυθήσονται
19 ἀστερηθεὶς   ib. καὶ — ἀσεβής] Gen. 18, 23.   20—25 Hab. 1,
3—4.   24 πρὸςέλθοις   30 αὐτῷ   ib. ἐκκληθεὶς? cf. c. 51.

Ἐάν ἔλθῃ ἐπήρεια εἰς τὸ θέμα καὶ ἔχῃς σὺ πρόσταξιν ταύτην ^{ιζ}
 διανύσαι, μὴ ποιήσης τὴν τοῦ κοινοῦ ζημίαν σὸν κέρδος· οὐ γὰρ διὰ ^{περιτοῦ ἀνε-}
 τὸ κερδοῦσαι σε αὐτῇ ἐπηνέχθη. ἀρκεῖ γὰρ τοῖς ἐπηρεαζομένοις ἢ τοῦ ^{χην σε δουλεί-}
 κακοῦ ἀπότισις. ἐὰν συμβῆ φόνος, μὴ πάθῃ ἄλλος ἀντ' ἄλλου, ἀλλ' ^{αν καὶ ἀπέτη-}
 5 ἐκεῖνος μόνος ὁ τοῦτο τολμήσας. εἶδον γὰρ ἐγὼ πολλοὺς ἀναιτίους ^{σιν χώρας.}
 ὑπαχθέντας τῇ δίκῃ, τοὺς δὲ αἰτίους ἀθωωθέντας διὰ δόσιν χρημά-
 των. καὶ ἐμνήσθη Δίωνος τοῦ Ῥωμαίου εἰρηκότος ὅτι καὶ οἱ πάν-
 ἄξιόπιστοι τῶν ἀνθρώπων καὶ λόγοις ἐπιτηδεῖοις καὶ χρήμασι κατα-
 δουλοῦνται.

10 Οἱ νοτάριοί σου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐξυπηρετοῦντές σοι φοβεῖσθωσάν ^{ιη}
 σε· καὶ εἰ φοβοῦνται σε, οὐκ ἔσονται ἀδικηταί. καὶ μὴ φοβῆ σὺ μάλ- ^{περι το να σε}
 λον αὐτούς. πόθεν δὲ τοῦτο συμβαίνει; ἐκ τοῦ εἶναι σε ἀδικητὴν. εἰ ^{φοβοῦντε καὶ}
 μὴ γὰρ ἦς ἀδικητὴς καὶ εἶχον κατὰ σοῦ ἀπογραφὰς οἱ ἀνθρωποὶ σου, ^{ὑπόχειρη σου}
 οὐκ ἂν ἐφοβοῦ αὐτούς. οἱ γὰρ μετὰ δικαιοσύνης βιοῦντες πάντοθεν ^{καὶ ὁ γραμμα-}
 15 ^{τικός σου πα-}
^{ροῦ φοβηθεῖς}
^{αὐτούς)}
 καταχύρωνται.

Πλὴν μὴ θελήσης ἀπηνῶς οὕτως καὶ ἀκαίρως ἐκφοβεῖν τοὺς ἀν- ^{ιδ}
 θρώπους σου καὶ τοὺς λοιποὺς τοὺς ὑπὸ τὴν χειρὰν σου· ἐγκοτήσουσι ^{περι τοῦ μὴ θε-}
 γὰρ σοι. εἰ γὰρ καὶ γεγόνασιν ὑποχείριοί σου, ἀλλὰ ἀνθρωποὶ εἰσιν ^{λήσεις ἦνε σε}
 ὡς καὶ σὺ. καὶ ἴσως ὡς χρήζει νῦν ὁ ὑποχείριός σου ἀντιλήψεως ^{απηνῆς· τοῦς}
 20 σῆς, φέρει σε τὸ φέρον ἵνα σὺ δεηθῆς αὐτοῦ χεῖρα ὀρέξαι σοι. εἶδον ^{ὑπὸ τῶν χει-}
 γὰρ τοῦτο ἐγὼ καὶ ἐθαύμασα τοῦ βίου τὸ ἄστατον. οἱ νοτάριοί σου ^{ρῶν σου.}
 ὁπότεν κατὰ τινος τῶν θεματικῶν λέγωσι, μὴ αὐτίκα συναπαχθῆς
 146 τοῖς λόγοις αὐτῶν καὶ θυμωθεῖς ἀμύνης αὐτόν. ἔθος γὰρ τοῖς ^κ

ὑποχείριοις ἵνα εἰ μὲν λάβωσί τι παρὰ τινος, ἐπαινῶσιν αὐτόν πρὸς ^{περι τοῦ μὴ}
 25 τὸν κύριον αὐτῶν καὶ μεγαλύνωσιν αὐτόν, κἂν ἀνδροφόνος ἐστὶν καὶ ^{ἀκούην τοῦς}
 τυμβωρύχος· εἰ δ' οὐ λάβωσί τι ἀπὸ τινος, εἰ καὶ τῶν χρησίμων ^{ὑπόχειριους}
 καὶ εὐγενῶν ἐστὶ, ὀργίζονται ὡς ἀδικηθέντες παρ' αὐτοῦ, καὶ ^{τοῦ λέγειν σοι}
 ἀπελθόντες πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν παροξύνουσιν αὐτόν κατ' αὐτοῦ ^{κατὰ τινος.}
 λέγοντες· ὕβρισέ σε ὁ δεῖνα καὶ οὐδὲ ἔχει σε κεφαλὴν αὐτοῦ,
 30 ἀλλὰ ἀντ' οὐδενός σε ἔχει. μᾶλλον δὲ καὶ ἂν διὰ τὰς ἀταξίας
 τοῦ νοταρίου σου γέγονέ τις ταραχὴ, ὑποστρέψας πρὸς σε, αὐτός,
 φησὶν, ταύτην κατεσκεύασεν, εἰ καὶ σιωπὴν ὑπεκρίνατο· ἀλλ' εἰ μὴ

1 ἐπήρεια 4 σηνβεῖ 5 τοῦτο 6 τοῦς δαιτίους 7 δι-
 ὠννοσ ib. οἱ πάνυ] ὑπάνοι 11 σε] σοι ib. εἰ φοβοῦντες σε ib
 φοβῆ σὺ] φοβήσοι 19 χρήζειν 22 θεμάτων ib. συνάπαχθεῖς
 (quod sane etiam συναπαχθεῖς esse potest) 27 αὐτῶν 29 ἔχειν

σωφρονισθῆ ὁ τοιοῦτος, ἵνα καὶ ἄλλοι δι' αὐτοῦ παιδευθῶσιν, δουλεία ἐκεῖ οὐ γίνεται. καὶ ἄλλα μυρία συρράφας ἐξάπτει σε τὸν κύριον αὐτεῦ κατὰ τοῦ μηδὲν ἡδικοῦτος. καὶ ὀρμήσαντός σου πρὸς αἴμυναν, εἴτε ἡ χώρα λυπηθεῖσα κατὰ τῆς ἀδικωτάτης αὐτοῦ πράξεως ἐπανίσταται αὐτῷ, καὶ τότε μετ' αἰσχύνης ποιεῖ ἀπολογίας 5 προβαλλόμενος ἄγνοιαν, εἴτε μὴν κρατήσαντός σου τὸν ἀδῶρον καὶ τοῦτον κακώσαντος, παρωξύνθη ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφροῦς. διαγινωσκομένου δὲ τοῦ δράματος παρὰ τῶν μειζόνων καταγνώσκονται σου πάντες. εἰ δὲ τὴν αἰτίαν ἐπὶ τὸν ὑποχείριόν σου θήσεις, ἀκούσεις παρ' αὐτῶν τὸ σὺ αὐτοῦ ἤρχες, οὐκ αὐτός σου. καὶ 10 πρόσεχε τούτοις, ἀγωνίζου δὲ μᾶλλον ἵνα καὶ ἡ κρίσις σου λελογισμένη ἐστὶ καὶ ἡ ἀπόφασίς σου νόμιμος καὶ μετὰ συνέσεως. καὶ εἰ κατ' ἐπήρειαν ἐκκληθήσῃ, ἀναγινωσκομένων τῶν ἡμερησίων σου σχεδარიῶν παρὰ τῶν πολιτικῶν δικαστῶν· ὡς θεολογίαν ταῦτα ἐπα 15

ἀλαζόνες, ὡσαύτως καὶ οἱ δυσειδεῖς.

κβ

Σὺ δὲ τοῖς πᾶσιν ἴσος γενοῦ καὶ οὐ διαμάρτης τοῦ ὀρθοῦ σκοποῦ. μὴ αἰνέσῃς ἄνδρα ἐν κάλλει αὐτοῦ καὶ μὴ βδελύξῃ ἄνθρωπον ἐν ὀράσει αὐτοῦ. μικρὰ ἐν πετεινοῖς ἢ μέλισσα, καὶ ἀρχὴ γλυκασμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς, φησὶν ὁ Σιράχ. ἄλλοι δὲ περίγοργοι φαινόμενοι εἰσὶ 20 τὴν τελείαν νωθροὶ, λόγους χαριζόμενοι καὶ οὐκ ἔργα· ὧν χρὴ πιστατεύειν οὐ τοῖς λόγοις, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις. εἰ δὲ νοτάριος εἶ, μὴ διὰ τῆς λειψύρας σου ἀχρειωθῆ ὁ κύριός σου, ἀλλὰ μᾶλλον ἀγωνισθητι ἵνα διὰ τῆς πράξεώς σου καὶ τῆς ἐνεργείας σου ἐπαινεθῆ. πρὸς γὰρ 25 τιμὴν αὐτοῦ καὶ ἀνάπαιυσιν προσελάβετό σε καὶ οὐ πρὸς ἀρὰν καὶ αἰσχύνην.

κγ

Εἰ μὲν γὰρ γραμματικὸς εἶ ἢ φιλόσοφος, σπούδασον ἵνα καὶ διὰ τοῦ σχήματος καὶ τῶν βημάτων καὶ διὰ τῆς ἐνεργείας καὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων δείξεις τὴν ἐπιστήμην σου καὶ ὅτι ἡ μελέτη καὶ ἡ σχολή σου οὐκ εἰς κενὸν γέγονεν. ἔσο δὲ οἰκονομικὸς καὶ πολιτικὸς, 30 οὐ λέγω δὲ πολιτικὸς οἶον μῖμος καὶ παιγνιώτης, ἀλλὰ πολιτικὸς, λέγω, διδάξαι δυνάμενος πόλιν ὀλόκληρον ἀγαθοεργεῖν καὶ ἀναστῆλαι

1 καὶ οἱ ἄλλοι? 6 κρατήσαντός 7 παρωξύνθη 9 τῶν ὑπο-
χειρίων 12 ἀπόφασήσου 13 ἐκκληθήσῃ? cf. c. 16. 15 spatium
vacuum IV fere versuum capax. 17 διαμάρτης 18—20 Sirac. 11,
2—3. 22 οὐ τοῖς inseruimus. 30 ἰσόδα

Διάτουσ λό-
γους τῶν ὑπό-
χειρίων ἐπα-
ναστήσονταί
σοι.

περὶ τοῦ ἴσος
τηρεῖν τοῦσ
πάντας καὶ μὴ
ἐγκάλει τηρῆν
τοῦ σώματος
καὶ γοργοῦσ
τοῦσ λόγους.

περὶ γραμμα-
τικῶ καὶ φι-
λοσόφου.

5

10

15

E. 147

25

30

ἐξ αὐτῆς κακόν, ἵνα οὐ μόνον οἱ ὀρώντες σε ἀγάπην καὶ τιμὴν ἔχωσι πρὸς σε, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀκούοντες τὴν ἀρετὴν σου καὶ τὴν σύνεσιν σου. καὶ σπούδασον τὴν γνῶσίν σου φανεράν πασιν ποιῆσαι δι' ἔργων.

Εἰ δὲ στρατηγός εἰ καὶ ἐνεπιστεύθης λαόν (στρατηγὸν δὲ φημί ^{κδ} τὸν ὑπερέχοντα καὶ ἐξάρχοντα τοῦ φοσάτου), ἀγρύπνησον καὶ τὰς ^{περι} νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας καὶ ἔστω σοι μέριμνα ὅπως στήσεις τρόπαιον ^{στρατι-} κατὰ τοῦ ἔθνους. καὶ εἰ μὲν εἰ ἐν πολεμίᾳ, ἔστωσάν σοι πολλοὶ καὶ ^{γού.} πιστοὶ καὶ ἐνεργεῖς οἱ κατάσκοποι οὓς χονσαρίους οἶδαμεν καλεῖν. δι' αὐτῶν γὰρ ὀφείλεις μανθάνειν τὴν τε τοῦ ἐχθροῦ δύναμιν καὶ τὴν ¹⁰ πανουργίαν αὐτοῦ. ἄνευ γὰρ κατασκόπων ἀδύνατον ποιῆσαι δουλείαν. εἰ δὲ καὶ χωρὶς αὐτῶν ἐνεργήσει τις, ἀλλὰ σπανίως καὶ ἐκ τῶν ἀπροσδοκῆτων. οἱ δὲ κατάσκοποί σου μὴ γνωρίζωσιν ἀλλήλους· ἴσως γὰρ κρατεῖται τις ἐξ αὐτῶν καὶ φανεροῖ καὶ τοὺς λοιπούς.

Ἔστωσάν σοι δὲ καὶ ἄλλοι χονσαρίοι, οἱ λεγόμενοι συνοδικοί. ^{κε} ¹⁵ συνοδικοὶ δὲ εἰσὶν ὀττινες καὶ ὀκτώ καὶ ἐννέα καὶ δέκα καὶ πλείονες ^{περι} χονσαρίων. ἀποστέλλονται παρὰ σοῦ εἰς τὸ κρατῆσαι γλῶσσαν. δῶρα δὲ μὴ ἐγκρατεὺς διδόναι αὐτοῖς, μᾶλλον δὲ ὅποταν ποιήσωσι δουλείαν. καὶ ὁμίλει μετ' αὐτῶν πολλὰ, περιεργάζου δὲ αὐτούς ἐν ταῖς ὁμιλίαις, ποῖος ἔχει ἀπλοῦν φρόνημα καὶ ποῖος ποικίλον, ποῖος ψεύδεται καὶ ²⁰ ποῖος ἀληθεύει. χρὴ δὲ γινώσκειν ποῖος ἐξ αὐτῶν ἐστὶ γοργός ἢ ἀργός, ἢ τολμηρός ἢ δειλός. πλήν μὴ γινώσκωσι τὴν βουλήν σου μήτε οἱ κατάσκοποι μήτε ἄλλος τις. τοῦτο δὲ ἐπιτήδευε ἵνα καθεκάστην ²⁴⁸ μανθά|νης ποῦ κεῖται ὁ ἐχθρός σου καὶ πῶς κεῖται καὶ τί πράττει καὶ τί προσδοκεῖ καὶ πόσον λαὸν ἔχει καὶ τί βούλεται καὶ πῶς ἀποστέλλει ²⁵ τοὺς κουρσάτορας αὐτοῦ κἂν τε καὶ μὴ, κἂν τε πανοῦργός ἐστι κἂν τε ἀπλοῦς. καὶ εἰ μὲν ἀπλοῦς ἐστὶ, μὴ καταφρονήσης αὐτοῦ 'τὸ σύνολον καὶ χειρώσεται σε, ἀλλ' ὡς πανοῦργον καὶ ἐπιτηδευτὴν αὐτὸν τροπώσασθαι σπούδαζε.

Ἄλλως δὲ οὐ δύνασαι μανθάνειν περὶ τῶν πολεμίων εἰ μὴ ἐὰν ^{κς} ³⁰ πολλοὺς κατασκόπους ἔχῃς. καὶ μαθὼν ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτούς, ^{περι} τοῦ μαν- τότε, ἂν δύνασαι ἀντιτάξασθαι αὐτοῖς, πολέμησον, ἀλλὰ μὴ ἀσκόπως ^{δάνην} ἀκριβῶς ^{των} πόλεμ(ον). καὶ ἀπολέσης τὸν λαόν σου. ἀγωνίζου δὲ ἵνα μετὰ τρόπων καὶ μηχανῶν καὶ ἐνέδρων ταπεινώσης τὸν ἐχθρόν σου, καὶ ἔσχατον πάντων,

εἴπερ ἐστὶν ἀπαραίτητον, πολέμησον. καὶ μὴ πρότερον πολεμήσης πρὶν ἂν ἐκπειράσεις καὶ λάβῃς αὐτοῦ πείραν. εἰ γὰρ πρὸ τοῦ πείραν λαβεῖν σε τοῦ πολεμίου πολεμήσης αὐτῷ, οὐ γινώσκεις πῶς ἔχεις πολεμηῆσαι· καὶ ἐὰν τραπήῃς, ἔκτοτε εἰσέρχεται δειλία εἰς τὸν λαόν καὶ τοῦ λοιποῦ μετὰ δειλίας καὶ φόβου πορεύσῃ. εἰ δὲ καὶ ἔστι σοι 5 ἡμέρα ἐπιτηδεῖα, καὶ πρὸ τοῦ λαβεῖν αὐτοῦ πείραν πολέμησον. πλὴν τοῦτο σπανίως γίνεται· ἀγωνίζου δὲ φυλάττειν τὸν λαόν σου·

κζ [καὶ] πλὴν μὴ τῇ ἀφορμῇ ταύτῃ εἰς δειλίαν ἐμπέσης, ἀλλὰ τολμηρὸς ἔσο καὶ ἄσκυλος, καὶ μηδὲ δι' ὅλου τολμηρὸς, καὶ περιπέσης, μηδὲ δι' ὅλου δειλός. καὶ εἰ δειλός εἶ, προφασίζῃ. λέγων· ἐγὼ 10 τοῦτο ἀγωνίζομαι ἵνα φυλάσω τὸν λαόν μου. ἐρῶ γὰρ σοι· ἐὰν ἤθελες φυλάσσειν τὸν λαόν σου, τί ἐξήρχου εἰς πολεμίαν; διὰ τοῦτο γὰρ εἶτε τὸ ἔθνος ἦλθε κατὰ σοῦ εἶτε σὺ κατ' αὐτοῦ, ἵνα ἀγωνίσῃ στήσαι τρόπαιον· τρόπαιον δὲ ἄλλως οὐ συνίσταται εἰ μὴ διὰ μηχανῆς ἢ πολέμου καθολικοῦ. οὐ λέγω σοι δὲ ἵνα μὴ φυλάσσης τὸν 15 λαόν σου, οὐδὲ ἐπιτάττω σοι κατατολμᾶν τῶν ἀδυνάτων, ἀλλὰ λέγω σοι πάντα μετὰ συνέσεως καὶ προσοχῆς καὶ σπουδῆς ποιεῖ, ἵνα μὴ εἶτε διὰ τῆς τόλμης εἶτε διὰ τῆς νομιζομένης σοι φυλακῆς μεμπτέος ἔσῃ. τοίνυν μήτε δειλός εἶ μήτε ἀνδρείος δι' ὅλου, ἀλλὰ τὰ πλείονά σου ἔστωσαν τολμηρὰ, τὰ δὲ νομιζόμενά σοι δειλὰ ἔστωσαν 20 σοφὰ καὶ ὑπουλα μετὰ πανουργίας. ἐν τούτοις γὰρ φοβερός ἔσῃ τοῖς ὑπεναντίοις.

κη "Ἡθελόν σοι δὲ δηλωῶσαι καὶ πῶς ὀφείλεις παρατάξασθαι ἐν ἡμέρᾳ 1. 149 πολέμου, ἀλλ' ἱκανῶς οἱ ἀρχαιότεροι ἐξέθεντο καὶ τούτοις ἀρκεσθήσῃ. ὡς γὰρ νοεῖς τὸ ἔθνος, οὕτως ποιεῖ καὶ τὴν παράταξιν. εἰσὶ γὰρ 25 ἔθνη ἃ μονοφάλαγγον τὴν παράταξιν ποιοῦσιν, ἕτεροι δὲ διφάλαγγον, ἄλλοι δὲ σποράδην, ἄλλοθεν ἄλλος ἐρχόμενοι κύκλῳ. παρὰ πάσας δὲ τὰς παρατάξεις ἡ ῥωμαϊκὴ ἐστὶ κρείττων καὶ ἀσφαλεστέρα. ἰστέον δὲ ὅτι πάσῃ μηχανῇ τῶν ἐθνῶν τὸ ἔνεδρον ἐστὶ. καὶ χρὴ σε ταῦτα παραφυλάττεσθαι· πολλοὶ γὰρ δι' αὐτῶν ἐάλωσαν· ἀλλὰ καὶ 30 σὺ ποιεῖ ἐνεδρα εἰς τόπους ἐπιτηδείους καὶ ἀπροόπτους, καὶ εὐοδοῦντός σε τοῦ Θεοῦ ἀνδραγαθήσεις.

κθ Πρόσεχε τοὺς αὐτομολοῦντας καὶ προσφεύγοντάς σοι. πολλοὶ

γάρ ἐξ ἐπιβουλῆς τῶν ἐναντίων καὶ μετὰ δόλου αὐτομολοῦσιν εἰς τὸ περι προσφυ-
 ἀπατῆσαι καὶ ἐνδείναι σε εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν σου, καὶ ἔσχατον γων.
 καὶ αὐτοὶ φεύζονται. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι προσπεφευγότες ἢ διὰ τὸ
 εὐεργετηθῆναι παρὰ σοῦ εἴτε λυπηθέντες παρὰ τοῦ ἔθνους αὐτῶν,
 5 καὶ οὐκ ἐνδέχεται ἵνα ἀπιστῆς πᾶσι. πλὴν μὴδὲ πιστεύης, ἀλλὰ
 τοὺς αὐτομολοῦντας πρὸς σε, εἴ τινες εἶεν, δέχου μετὰ χαρᾶς καὶ
 εὐεργέτει καὶ τὴν πρόνοιαν αὐτῶν ποιεῖ ἀγαθὴν καὶ δαψιλῆ. ἔχε δὲ
 αὐτοὺς εὐόπτους καὶ φυλαττέσθωσαν, πλὴν ἀσυγνώστως, ἕως ἂν
 ἐξετάσεις κατιδίαν τὰ περὶ αὐτῶν, μὴ γινωσκόντων ἐκείνων ὅτι
 10 ἔρευνας καὶ σκανδαλισθῶσιν. μετὰ δὲ τὸ πληροφορηθῆναι σε ὡς ἐν
 ἀληθείᾳ καὶ ὀλοφύχως σοι προσῆλθον, ἔστωσάν σοι οἰκεῖοι. τὴν κα-
 τοῦναν σου ὡς ὄχυρους τόπους ἴστα καὶ ἐμφανεῖς, ἐὰν ἔχῃς λαόν·
 εἰ δὲ ὀλιγοστός εἶ, μᾶλλον εἰς ἀφανεῖς καὶ ὄχυρους τόπους, ἵνα μὴ
 κατοπτεύσαντές σε καὶ ἐκ τοῦ αἰφνιδίου κυκλώσαντες χειρώσονται
 15 σε. κρεῖττον γάρ ἐστιν εἰ μὴ γινώσκουσί σου τὴν δύναμιν μὴδὲ πῶς
 κεῖται ὁ λαός σου. εἰ δὲ ἔχεις δύναμιν μεγάλην, ὡς προεῖρηται, εἰς
 ἐμφανεῖς τόπους καὶ ἔξω τῆς ὕλης ἀπλίκευε. τοὺς δὲ γλινοειδεῖς
 τόπους καὶ ἔχοντας ὀσμὴν ἀπόφυγε διὰ τὰς ἀρρωστίας. οἱ δὲ ἀρ-
 χαῖοι εἶπον ἵνα μὴ ποιῇ ὁ στρατός ἡμέρας πολλάς εἰς ἓνα τόπον·
 20 γίνεται γὰρ ὀσμὴ καὶ ἐξ αὐτῆς ἀρρωστία· μᾶλλον δὲ εἰς πολεμίαν,
 ἵνα μὴ κατασκοπεύηται παρὰ τοῦ ἔθνους· ἐν χωρίοις δὲ τοιούτοις
 αὐλίζεσθαι, ἔνθα καὶ τοῖς ἀνθρώποις καὶ τοῖς ζῴοις ἔσται ἀνάπαυσις,
 οἷον παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, παρὰ πηγὰς καὶ κρήνας. καὶ
 καλῶς εἶπον. ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτό σοι λέγω· ὡς ὁ τόπος σε παραδέξε-

25 ται, μόνον τὸ ἀσφαλές τοῦ στρατοῦ ποίησον. |
 150 Προφυλακὰς πάντοθεν στῆσον καὶ πλησίον καὶ μήκοθεν, οὐ μόνον
 ὄθεν προσδοκεῖς τὴν ἐφοδὸν τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ καὶ ὄθεν οὐ προσ- περι τοῦ ἔχην
 δοκεῖς, ἵνα μὴ ὕστερον λέγῃς ὅτι ἀπὸ μέρους αὐτοῦ οὐ προσεδόκουν σε εἰς κατοῦ-
 ἐφοδὸν. ἐγὼ γὰρ εἰς τὸ ἀπροσδόκητόν σε καταδικάζω κεφαλικὴν ναν φύλαξιν·
 30 ὑποστῆναι τιμωρίαν. ἐρῶ γὰρ σοι· ἐχθρὸν εἶχες καὶ κακὸν πῶς οὐ καὶ βίγλαν εἰς
 προσεδόκεῖς; μετὰ πάντων ὁμίλει καὶ πρόσεχε ἐκάστου λόγον, καὶ τ(ὴν) ἐφοδὸν
 εἰ καὶ ὁ εἰπὼν σοι ἀγαθὸν καὶ σοφὸν εὐτελής ἐστι, μὴ ἀποπέμψῃ τοῦ ἐχθροῦ
 τοῦτον. ἴσως γὰρ θέλει ὁ Θεὸς δοξάσαι αὐτόν καὶ ἐνέπνευσεν αὐτῷ σου καὶ ὄθεν
 οὐδὲν παντέ- χ(η) ἐφοδὸν.

λόγον εἶπεῖν σοφόν, καὶ μὴ καταφρονήσης αὐτοῦ διὰ τὴν εὐτέλειαν. τὴν βουλὴν σου μηδεὶς γινώσκη, ἐὰν ἰκανὸς εἶ· εἰ δ' οὐκ ἐξικανεὶς μόνος βουλεύσασθαι, ἔστωσάν σοι οἱ σύμβουλοί σου ὀλίγοι· πλὴν ἰκανοὶ ἔστωσαν καὶ πιστοὶ, ἵνα μὴ ἄλλα ἀντ' ἄλλων σοι βουλεύσονται. πολλοὶ γὰρ ἀπὸ κακῶν συμβούλων εδυστύχησαν, ἄλλα ἀντ' ἄλ- 5
λων ἀκηχοότες.

λα Ἐὰν σε παραβιβάξῃ ὁ ἐχθρὸς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, εἴτε εἰρηνεῦσαι εἴτε πάκτα δοῦναι ὑπισχνούμενος, ἔσο γινώσκων ὅτι ποθὲν βοήθειαν προσδοκεῖ εἴτε βούλεται σοφίσασθαι σε. ἐὰν σοι ἀποστείλῃ ὁ ἐξε-
περι κόμπο-
μαν ἐχθροῦ.

ναντίας ξένια καὶ δῶρα, εἰ θέλεις, λάβε ταῦτα· πλὴν γίνωσκε ὅτι 10

λβ οὐκ ἀγαπῶν σε τοῦτο ποιεῖ, ἀλλὰ βουλόμενος δι' αὐτῶν ἀγοράσαι τὸ αἷμά σου. μὴ καταφρονῆς τῶν ἐναντίων ὡς ἐθνικῶν, ἐπεὶ λογικοὶ εἰσιν ὡς καὶ σὺ, καὶ φυσικὴ σοφία ὑπάρχει ἐν αὐτοῖς καὶ πανουργία. σὺ δὲ ἀκούσας τι τῶν ἀδοκῆτων εἴτε καὶ ἰδὼν μὴ δειλιάσης, ἀλλὰ μᾶλλον στῆθι γενναίως παραθαρσύνων τοὺς ὑπὸ σέ. ἰδόντες γὰρ σε 15
ὁ λαὸς σου ἄσχυλτον ἀναθαρσῆσουσιν συνεχούσης αὐτοὺς δειλίας καὶ

λγ φόβου, καὶ εἰ οὐ φερθῆς, σώσης τὸν λαόν σου. ἐὰν δὲ σὺ δειλιάσης,

τίς ὁ παραμυθούμενος καὶ θαρσοποιῶν τὸν λαόν; [ῆ] πάντως καὶ τὸν λαόν καὶ σεαυτὸν προσαπολέσεις. πληροφορήθητι γὰρ ὅτι ὁ δειλιάσας οὐδὲ φυγεῖν δύναται κατὰ τὸν ψαλμῶδόν· φησὶν γὰρ· ἀπώλετο φυ- 20
γεῖν ἀπ' ἐμοῦ. μὴ τὴν σὴν σωτηρίαν μεριμνήσης μόνον, ἀλλὰ πρῶτον τοῦ λαοῦ σου καὶ τότε τὴν σὴν, καὶ ὁ Θεὸς ἰδὼν ὅτι οὐ φροντίζεις σοῦ μόνου, ἀλλὰ τῶν πολλῶν, βοηθήσει σοι διὰ τὴν τῶν πολλῶν σωτηρίαν. τί γὰρ σοι ὄφελος ἐὰν φύγῃς καὶ ἀπολέσης τὸν λαόν; πολλοὶ γὰρ μηδὲν εἰδότες ἔφυγον καὶ ἀπώλεσαν τὸ φροσάτον.] 25

καὶ σὺ μὲν τὸ πᾶν εἰς τὸν Θεὸν ἀνάδου καὶ δυσώπει αὐτὸν ὀλο- 1. 151
ψύχως καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ γῆ καὶ ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ διαφυλάξῃ σε καὶ βοηθήσει σοι κατὰ τῶν ἐναντίων. πλὴν καὶ σὺ τὸ καθ' ἑαυτὸν ποιεῖ καὶ ἀγωνίζου καὶ μὴ καταπέσης. ἐπὶ δὲ τι κατορθώσεις, Θεοῦ πάντως ἔσται δῶρημα· χωρὶς γὰρ Θεοῦ ἀδύνατον 30
ἐπὶ στρουθίων θηρεῦσαι.

2 ἰκανὸς εἶ· εἰ] ἡκανόσ· εἰ   ib. ἐξικανοῖς? cf. c. 125   4 καὶ
addidimus.   ib. ἄλλα ἀντάλλα   7 παραβιβάξῃ   8 πόθεν   17 φη-
θῆς   20 sq. φυγῶν? ceterum de psalmo videtur falli.   21 σὴν addidi-
mus.   22 τοῦ] τὴν τοῦ?   ib. ὅτι addidimus.   23 φροντίζησου
28 βοηθήσοι σοι

Ἐάν μάθης ἀκριβῶς ὅτι ἔστι φρόνιμος ὁ ἀρχηγός τοῦ ἔθνους λδ
 πρὸς ὃν ἔχεις τὸν πόλεμον, φύλαττε τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ. πᾶσαν περι φρονήσε-
 γὰρ μηχανήν καὶ πονηρίαν σοφίζεται εἰς τὸ χειρώσασθαί σε. καὶ ως τοῦ ἔχ-
 μηχανῶ καὶ σὺ τὰ δέοντα, καὶ οὐ μόνον ἀ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἔμαθες θροῦσου.
 5 καὶ ἀκήκοας, ἀλλὰ καὶ ἄλλα νέα σοφίσου, ἀ ἐφευρεῖν ἐστὶ δυνατόν λε
 τῇ φύσει. καὶ μὴ εἴπης ὅτι οὐκ ἀπελείφθη παρά τοῖς ἀρχαίοις. ἔρω περι τῶν τοῦ
 γὰρ σοι ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἔμφυτον ἔχει τὴν πανουργίαν καὶ τὴν ποιήσαι σῶν
 σοφίαν, καὶ ὡς ἐφεῦρον οἱ ἀρχαῖοι ἐκεῖνοι τὰς μηχανάς, εὐρὲ καὶ τέχνον κατὰ
 σὺ σὸν εὐρεμα καὶ στήσον τρόποιον. πάντως γὰρ καὶ ἐκεῖνοι ἀνθρω- τοῦ ἐχθροῦ
 10 ποι ἦσαν ὡς καὶ σύ. εἰ δέ ἐστιν ἄφρων ὁ ἐξεναντίας, διπλῶς αὐτὸν σου.
 φοβοῦ· αὐτὸς γὰρ μᾶλλον ῥίψοκίνδυνος ἐπέλθῃ σοι εἴτε ἐν νυκτὶ λε
 εἴτε ἐν ἡμέρᾳ ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἢ ἄλλο τι ποιήσει ὅπερ ἐστὶν ἀλλό- περι τῶν τοῦ
 τριον ἀνθρώπων νοῦν ἐχόντων. ὄθεν χρῆ ἐξασφαλίσασθαι σεαυτὸν ποιήσαι σῶν
 πάσῃ φυλακῇ καὶ μήτε καταφρονεῖν τῶν ἀπλουστέρων. μήτε τέχνον κατὰ
 15 πτοεῖσθαι τοὺς πανούργους. ἐάν ἀποστείλῃ τινὰς πρὸς σε ὁ ἐναν- τοῦ ἐχθροῦ
 τίος ὡς δῆθεν μετὰ γραμμάτων, ἔσο γινώσκων ὅτι τοῦ κατασκοπεῦ- σου.
 σαί σε ἔνεκα ἦλθον. καὶ ἐάν εἰ ὀλιγοστός, ἐπιτήδευε ἵνα φαίνη πολλὴν λε
 δύναμιν ἔχων. ἄλλως δὲ τοῦτο οὐ δύνασαι ποιῆσαι εἰ μὴ ἐάν εἰ περι τοῦσ εἰ-
 ἀπλικευμένος εἰς ὑλωδεστέρους τόπους. οὕτως γὰρ οὐ δύνανταί σε σερχομένους
 20 ἀποκαθαρίσαι πόσον λαὸν ἔχεις, τῶν σῶν ἄλλοθεν ἄλλος ἐπερχο- εἰς σὲ ἀπόκρι-
 μένων. σιάρτου.

Ἐάν θέλῃς κατασχεῖν τοὺς πρέσβεις ἡμέρας τινὰς, ἀς ἀπλικεύ- λς
 σωσιν εἰς χαμηλότερον τόπον καὶ μετὰ πιστοῦ καὶ ἱκανοῦ ἀνθρώπου περι τοῦσ εἰ-
 σου, ἵνα μὴ κατασκοπεύσωσι τὸν λαὸν σου. μηδὲ περιπατῶσιν ὅπου σερχομένους
 25 βούλονται μηδὲ προσομιλῶσί τινι, ἕως ἂν σὺ προστάξεις. εἰ δὲ καὶ εἰς σὲ ἀπόκρι-
 ἔστι σοί τι σπουδαῖον, μὴ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν κατοῦναν, ἀλλὰ προ- σιάρτου.
 φασίσου εἴτε εἰς θήραν εἴτε εἰς ἄλλο τι ἐξέλθειν, καὶ ἐκεῖσε συντυχῶν λε
 152 αὐτοῖς καὶ ἀναγνοὺς τὰ γράμματα καὶ δούς αὐτοῖς χαίρισματα χρη- περι τοῦσ εἰ-
 στα ἀντίγραφοι καὶ ἀπόστειλον αὐτούς. ἀποδέξονται γὰρ μᾶλλον τὰ σερχομένους
 30 δῶρά σου καὶ ἀπελθόντες εἰς τὸ ἔθνος αὐτῶν μεγαλυνούσιν σε. ἰστέον εἰς σὲ ἀπόκρι-
 γὰρ ὅτι οἱ ἀποστελλόμενοι πρέσβεις δεινοὶ εἰσι καὶ πονηροί, εἰ καὶ τὸ σιάρτου.
 ἀπλοῦν υποκρίνονται.

2 πρὸς δ? 4 α] αὶ 6 παρὰ τὰ ἀρχαῖα? 8 Εὐρε 13 ἀν-
 (θρώπωνοῦν ἐχόντων 17 ἦλθεν 20 ἄλλοι] ἄλλως 22 ἄσ (ple-
 rumque caret accentu) 27 θύραν 28 δούς] δός 29 ἀντίγραφοι
 ib. αὐτοῖς 30 μεγαλυνούσιν σε?

^{λζ} Ἐρρέθη δὲ τοῖς ἀρχαιοτέροις ὅτι τὸν στρατηγὸν χρὴ εἶναι φοβε-
 ρόν, ἕτεροι δὲ καὶ ἀγαπαῖσθαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ εἶπον· ἐγὼ δὲ οὐκ
 ἀπέλαβον τοῦτο, διότι οὐκ ἔδωκαν ἀπόφασιν πῶς ἢ ποίῳ τρόπῳ.
 λη πλὴν ἐγὼ φαίην ὅτι ὁ στρατηγὸς ἐάν θέλῃ εἶναι ποθεινὸς τοῖς
 πᾶσιν, ἀπὸ δαρμοῦ ἢ ποινῶν ἢ χαρισμάτων καὶ δώρων οὐ δύναται
 γενέσθαι, ἀλλ' ἔστω δίκαιος εἰς ἄκρον καὶ ἀνώτερος παντός δώρου
 καὶ λήμματος, βλέπων καὶ κρίνων ὀρθῶς καὶ ἔχων πάντας ὀρθῶς
 καὶ ἴσως, μὴ τοῦ μὲν προτιμῶν διὰ δῶρα ἢ πιττακοσίας προξε-
 νοῦντα αὐτῷ κέρδος αἰσχροῦ, ἢ φοβούμενος αὐτόν ὡς δημοηγέρτην
 καὶ γλωσσώδη, τοῦ δὲ ὡς μὴ διδόντος αὐτῷ δῶρα ἢ ὡς πράου καὶ 10
 ἡσύχου καταφρονῶν, ἀλλὰ τὸν ποιοῦντα δουλείας. καὶ μὴ εἰς ἄλλου
 δουλείας ἄλλος εὐεργετηθῆ, ὁ δὲ τὸ αἶμα αὐτοῦ δούς μείνη κενός.
 καὶ εἰ ταῦτα φυλάξεις, καὶ φοβερός παρά πάντων καὶ ἀγαπώμενος
 ἔση. τοὺς δὲ πταίσαντας κόλαζε, ἀλλὰ μὴ πάντας μηδὲ ἀντάξια τοῦ
 πταισματος, ἀλλὰ φιλανθρώπως.

^{λθ} Γίνωσκε γάρ ὅτι ὁ διδούς σοι ξενία ἐπὶ τούτῳ σοι δίδωσιν αὐτά,
 ἐπὶ τῷ ἀγοράσαι δι' αὐτῶν τὴν δόξαν σου, ἄγειν σε βουλόμενος ὅπου
 καὶ βούλεται, εἴτε εἰς ἄμυναν ἀνθρώπων ἀδύων σὺς αὐτός ἐξεναν-
 τίας ἔχει, εἴτε εἰς ἄλλο τι. καὶ τότε οὐ μετ' οἰκειῶν ὀφθαλμῶν θεάσῃ,
 μεθυσθεὶς γὰρ δώροις, ἀλλ' ἵνα ἄλλως διακρίνης τὰ πράγματα, προ-
 φασίζόμενος προφάσεις ἐν ἀνομίαις. πολλοὺς γὰρ εἶδον ἐγὼ διὰ δῶρα
 καὶ εἰς θάνατον καταδικασθέντας. καὶ μὴ εἶπης ὅτι ἐγὼ ἐάν καὶ
 δῶρα λάβω, ἀλλὰ τοῦ ὀρθοῦ σκοποῦ οὐκ ἐκπέσω. ἄκουσον γὰρ τί
 σοι ὁ Δαβὶδ λέγει· μὴ συναπολέσης μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχὴν μου
 καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωὴν μου. ὦν ἐν χερσὶν αἱ ἀνομίαι, 25
 ἢ δεξιὰ αὐτῶν ἐπλήσθη δώρων. λάβε κατὰ νοῦν τί ἔπαθεν ὁ μέγας
 Κωνσταντῖνος, πῶς ἀναίτιως κατεδίκασε τοὺς τρεῖς ἄνδρας ἀποκε-
 φαλισθῆναι πεισθεὶς τῷ ἐπάρχῳ.

^μ Ἐάν δυνηθῆς εὐεργετηθῆσαι τινα καὶ μετὰ τὸ εὐεργετηθῆναι αὐτόν
 προσφέρῃ σοι δῶρα μὴ ἀπαιτούμενος παρά σοῦ μηδὲ ὄνειδιζόμενος, 30

1 Ἐρέθη 8 πιττακοσίας altera τ supra posita. 11 ἀλλὰ] ἄλλα
 hic et alibi saepe. ib. post δουλείας forsitan εὐεργετῶν vel simile quid
 intercidit. 16 Γίνωσκε] Γένος καὶ ib. ἐπὶ τοῦτο 18 αὐτοῦς
 19 θεᾶσο 20 μεθυσθῆς 23 δῶρα]ρα 24—26 Psalm. 25, 9—10,
 ubi ἀνομίαι recte caret articulo. 30 προσφέροι

ἀλλ' ἐκουσίως καὶ μετ' εὐχαριστίας πολλῆς, λάβε ταῦτα. μὴ λαβῶν γέτισσεσ τιᾶ
 γὰρ ταῦτα λυπήσεις αὐτόν. εἰ δέ εἰσι πολλὰ, μὴ λάβῃς ὄλα, ἀλλὰ καὶ φέρι σε
 τὰ ἡμίση αὐτῶν, τὰ δὲ λοιπὰ στρέφον αὐτῷ εἰπὼν πρὸς αὐτόν· ἐγὼ δῶρα λάβε αὐ-
 διὰ τὸ μὴ λυπηθῆναι σε ἔλαβον ταῦτα, ἐπεὶ οὐδὲ τὸ σύνολον ἤθελον
 γῆσσι τι.

6 λαβεῖν. τότε οὖν καὶ ἐκεῖνος τοῦτο ἀποδέξεται καὶ οἱ ἀκούοντές σου.
 πρὸς δὲ τὸ ποιῆσαι σε ἀνθρώπων ἀγαθὸν μῆτε λάβῃς τι μῆτε συμ-
 φωνήσης λαβεῖν μῆτε ὅλως καταδέξῃ τοιαύτην συντυχίαν. καὶ εἰ
 τοῦτο φυλάξῃς, καὶ παρὰ ἀνθρώπων μεγαλυνθήσῃ καὶ παρὰ τοῦ
 Θεοῦ λήψῃ ἑκατονταπλασίονα καὶ ῥυσθήσῃ ἐν καιρῷ πονηρῷ ἀπὸ
 10 θανατηφόρου κινδύνου.

Κατὰ δὲ τῶν πταισάντων αἱ μὲν ἀπειλαί σου ἔστωσαν πολλαί, μᾶ
 αἱ δὲ κολάσεις σου ὀλίγαι. διακριτικὸς γενοῦ πᾶσι καὶ οὐκ ἀποστή-
 σεται ὁ Κύριος ἀπὸ σοῦ. περι τοῦσ πτέ-
αυτας.

οἱ τὰ περὶ τοῦ στρατηγοῦ γράψαντες προσέταξαν ἵνα ἐὰν τραπῆ
 15 φοσάτον, μὴ ἐξέλθῃ εἰς πόλεμον ἕως τριῶν χρόνων, καὶ καλῶς ὤρι-
 σαν, ἵνα καὶ ἡ δειλία ἀπὸ τῶν καρδιῶν αὐτῶν ἐξέλθῃ καὶ ὥσπερ εἰς
 λήθην τῆς τροπῆς ἔλθωσιν. ἐγὼ δέ σοι λέγω ὅτι ἐὰν τρα-
 πῆς, ὅπερ ἀπεύχομαι, εἰ δυνηθῆς αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἦγουν τῇ ἡμέρᾳ τῆς
 τροπῆς σου περισωρεῦσαι κἂν τὸ τέταρτον τοῦ λαοῦ σου, μὴ δειλιά-
μῆ

20 σης ὡς οἱ λαγωκάρδιοι, ἀλλὰ λαβῶν οὖς ἐσώρευσας ἐπίδες τῷ πο-
 λεμίῳ, ἀλλὰ μὴ ἀπέμπροσθεν, ἀλλὰ πρότερον ὀπισθεν εἶτε ἀπὸ
 πλαγίου, αἰφνίδιον καὶ ἐκ τοῦ ἀπροσδοκῆτου, εἶτε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ
 τῆς τροπῆς εἶτε τῇ νυκτί· καὶ πέπεισμαι ἀκριβῶς ὅτι Θεοῦ εὐδο-
 κοῦντος ὀλέσης καὶ τὴν τελείαν αὐτόν ἀφανίσεις. ἐκεῖνος γάρ, ἀφ'
 25 οὐ σε τρέψει, ἀμεριμνίαν ἔξει τελείαν μὴ προσδοκῶν τοῦτο, ἀλλὰ
 νομίζων καταλῦσαι σε. καὶ ἐξάπαντος οὕτως ποιήσον, οὐκ ἀστοχή-
 σεις. ἀμεριμνήσας καὶ γὰρ αὐτὸς εὐχειρωτός σοι ἔσεται.

προλαβόντες δὲ εἶπομεν ὅτι ἐὰν εἴ τοιοῦτος ἵνα μὴ χρήξῃς
 ἄλλου βουλῆς, ποιεῖ ἀσυγνώστως πάντα. ὁ γὰρ στρατηγὸς ὁ μὴ μγ
 30 δεόμενος ἐτέρου βουλῆς ἰσοστάσιός ἐστι τοῦ στρατοῦ παντός. οἷος περι στρατι-

3 ἡμισι 4 μὴ supra versum additum. 6 τὸ] τοῦ 11 ἀπειλεσ
 σου 17 τροπῆς] τρόπησ ib. σοι λέγω] σοι λέγω σοι 18 ἀπεύχημε
 20 ἐπίδες] eadem forma c. 65 extr. cf. etiam c. 68 ἐπιθέντες. 22 ἀφνί-
 διον ib. τῇ αὐτῇ 23 πέπεισμαι] πέμπεισ με 26 ποιήσων 27 ἔσει-
 ται] cf. c. 70. 29 ἀσυγνώστος (cf. c. 29) 30 οἷος] οἷσος

γού μη δέον- ἦν Πύρρος ὁ Ἡπειρώτης καὶ Ἀνίβαλ ὁ Καρχηδόνιος, εἰ καὶ μετὰ τὰς
 τος βουλῆς. θαυμαστάς ἐκεῖνας στρατηγίας | κακὸν αὐτοὺς διεδέξατο τέλος, ἀλλ'
 οὐκ ἀπὸ σφάλματος ἰδίου, ἀλλὰ τοῦ Θεοῦ, ὡς οἶμαι, τοῦτο εὐδοκή-
 σαντος. τὰς δὲ τοῦ μικροῦ Σκιπίωνος ἐξ εὐβουλίας γενομένας ἀνδρα-
 γαθίας τίς οὐ θαυμάσει, καὶ τοῦ Βουλησαρίου τοὺς ἀγῶνας καὶ 5
 μὲ ἄλλων πολλῶν, οὓς οἱ φιλόπονοι οἶδασιν; εἰ δὲ θέλεις βουλευσασθαι
 περι συμβου- τινάς, ἔστωσάν σοι ὀλίγοι καὶ πιστοὶ, πλὴν ἔστωσαν οἱ μὲν ἀνδρεῖοι
 λῆς φωσάτου. οἱ δὲ δειλοὶ, καὶ σύγκρινον ἀμφοτέρων τὰς βουλὰς καὶ ποίησον ἐξ
 ἀμφοτέρων βουλήν ἰδίαν. καὶ ἀγωνίζου ἵνα πάντας ὑπερέχης εἰς τε
 βουλήν, εἰς ἀνδρείαν, εἰς φρόνησιν, εἰς σύνεσιν καὶ εἰς ἀρετήν. 10
 καὶ μὴ φοβηθῆς τὸν θάνατον, ὑπὲρ τῆς πατριδος καὶ τοῦ βασι-
 λέως τοῦτον μέλλων λαβεῖν. φοβήθητι μᾶλλον τὸ αἰσχροῦς καὶ ἐπι-
 ψόγως ζῆν. πλὴν μὴ ἐπιρρίπτῃς σεαυτὸν ἀσκόπως καὶ ἀβουλήτως
 εἰς κινδύνους· τοῦτο γὰρ ἔστιν τὸ ψεκτόν.

ἐπεὶ δὲ οἱ θαυμαστοὶ ἄνδρες ἐκεῖνοι οἱ περὶ μηχανημάτων στρα- 15
 τηγικῶν συγγραψάμενοι ἐμηχανήσαντο κριοὺς καὶ μηχανικὰ καὶ ἄλλα
 πολλὰ ὄργανα ἐν οἷς εἶλον πόλεις, λέγω σοὶ καὶ γὰρ μηχανήσασθαι
 μηχανήν τινὰ ἐξ αὐτῶν, εἰ δὲ δύνασαι, καὶ καινόν τι ἐπινοήσασθαι.
 τοῦτο γὰρ μᾶλλον ἐπαίνου ἔστιν ἄξιον.

με Χρῆ δὲ γινώσκῃς σε τίνες εἰσὶν ἐν ἐκάστη παραταγῇ ἀνδρείο- 20
 περι τοῦ γινώ- τεροὶ καὶ ἀοκνότεροὶ, ἵνα ἐπὶ ἐν χρεῖα γενήσῃ εἴτε τοῦ διώξαι εἴτε
 σκεῖν σε τοῦσ ἀνδρείους τῶν ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις, ἔχῃς αὐτοὺς παρασκευασμένους, καὶ
 ἐκάστου πα- ὀπτόταν λαλήσεις, ἔτοιμοι ὦσιν εἰς τὸ ἀπελθεῖν καὶ πληρῶσαι τὴν
 ραταγῆς. πρόσταξίν σου. ὁ δὲ λοιπὸς λαὸς ἔστωσαν ἄσχυλτοι μετὰ σοῦ, ἵνα
 εἰ συμβῆ αὐτοῖς τι τῶν ἀδοκῆτων, ἀνακάμψωσι πρὸς σε. θαρρούντων 25
 γὰρ εἰς σε καὶ ἡ φυγὴ αὐτῶν ἄφυρτος ἔσται. σκόπει δὲ νὰ μὴδὲ
 τοῦτό σε διαλανθάνῃ, ὅτι παραδεικνύουσιν οἱ ἐναντίοι φλάμουλα
 πολλὰ, ὡς δῆδεν παραταγῶν, ἐκτός δὲ πυράς πολλὰς, οὐχ ὅσοι εἰ-
 σὶν ἐκεῖνοι, ἀλλὰ δεκαπλασίους, ἐκ τούτου εἰς δειλίαν καὶ ἐκπληξίν
 σε ἐνθεῖναι σοφίζόμενοι καὶ τὸν λαόν σου, ὡς δῆδεν πλῆθος πολὺ καὶ 30

1 ὑπρωτῆς et καρχιδόνιος   2 τέλος] στήλος   4 γινομένας
 6 φιλόπονοι] φοίληπον   7 ἴστωσάν σοι ὀλίγα   12 τὸ] τὸν   ib.
 ἐποψόγος   13 ἐπιρῆπτης   14 ψικτόν   16 οἰμηχανήσαντο   ib.
 καὶ ἄλλα iterata delevimus.   17 εἶλον πόλεις] εἶχον πολλοῖς   19
 τοῦτου   28 οὐχ ὅσοι] ὀχόσοι

ἄπειρον ὄντες. πολλάκις γὰρ οἱ ἐναντίοι ὀλιγοστοὶ ὄντες καὶ ταῦτα μηχανησάμενοι καὶ τοὺς ἐναντίους ἐκπλήξαντες τραπήναι ἐποίησαν.

- 150 | Ἐάν πρέσβεις στείλῃ πρὸς σε ὁ ἐξεναντίας τὰ πρὸς εἰρήνην ^{μς}
 πρεσβεύων, μὴ ἀποστρέψῃς αὐτοὺς μετ' αἰσχύνῃς καὶ ὀργισθῆ κατα ^{περι ἀπόκρι-}
 5 σοῦ ὁ τὴν εἰρήνην θεσπίσας. καὶ εἰ ἔστιν ἡ καινοτομία σου χρυσὸς ^{σιάρων.}
 ὥστε ἅπαξ δοθῆναι, καινοτομήθητι καὶ καταδέξου ζημίαν μᾶλλον
 ἢ σφαγὰς καὶ ἐπιδρομάς. συλλογίσθητι γὰρ τὰς καινοτομίας τῆς χώ-
 ρας σου τὰς ἐκ τῶν ἐναντίων καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ
 καὶ τῆς νίκης καὶ ἡττῆς τὸ ἄδηλον καὶ τοῦ στρατηγοῦ τὴν κάκωσιν,
 10 καὶ εὐρήσεις πολλὴν καὶ ἄπειρον οὔσαν τὴν ἀπὸ τῆς μάχης ζημί-
 αν. εἰ δὲ καὶ χώραν ζητεῖ δοθῆναι αὐτῷ ὁ ἐξεναντίας ἀπὸ τῆς χώ- ^{μς}
 ρας σου, μὴ κατανέυσης, εἰ μὴ στοιχήσει ὑποχείριος καὶ ὑπόφορος σοι ^{περι τοῦ ἐζή-}
 εἶναι, καὶ τοῦτο κατὰ ἀνάγκην μεγάλην ποιήσον. ἐξ αὐτῆς γὰρ τῆς ^{την χώραν ὁ}
 αἰτίας πολλὰ σκάνδαλα καὶ ταραχαὶ τοῖς Ῥωμαίοις συνέβησαν..... καὶ ^{ἐξεναντίας ἡ}
 15 Ἰσμαηλῆται Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνης ἐπὶ Ἡρακλείου. καὶ τί τὰ ^{ὑπόφορον σε}
 προσφάτως συμβάντα καταλιπὼν ἐπὶ τὰ ἀρχαῖα ἀνέδραμον; οἱ γὰρ ^{ποιῆσαι.}
 Πατζινάκοι οὕτως εἰσῆλθον εἰς Ῥωμανίαν, καὶ οἶδα ὡς πάντες γιν-
 σκουσι πόσα ἐλεεινὰ καὶ θρήνων ἄξια ἐξ αὐτῶν συνέβησαν. πόθεν ~~ε~~
 ταῦτα συμβαίνειν εἶωθεν; οἶδα γὰρ ὅτι περισσοτέρως ἐξ ἀπειρίας τῶν
 20 ἀκριτῶν. ἀπειρίαν γὰρ ἔχόντων τῆς στρατηγικῆς γνώσεως καὶ ^{μη}
 σοφίας καὶ μὴ συλλογιζομένων τί ἐκ τούτου καὶ τί ἐξ ἐκείνου συμβαί- ^{περι ἀπέιρου}
 νειν εἶωθεν, ἀλλὰ ἀπειρίως τὰ πράγματα διιδυνόντων καὶ τοῖς βασι- ^{στρατιγοῦν-}
 λεῦσι τὰ πρὸς χάριν ἐπιστελλόντων καὶ λεγόντων, οὐ μόνον τοιαῦτα, ^{ττα.}
 ἀλλὰ καὶ ἄλλα χείρονα συμβαίνουσι. ὅθεν ἐνταῦθα μεμπτέοι εἰσὶ
 25 καὶ κολάσεως ἄξιοι· εἰ δὲ καὶ τὰς ἐξ ἀνθρώπων τιμωρίας φύγῃσι,
 τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοκρασίαν οὐκ ἐκφεύξονται.

Ἐάν δὲ ἔστιν ὁ ἐχθρὸς ἔνδον ὀχυρώματος καὶ οὐκ ἐξέρχεται καὶ ^{μδ}
 οὐ γινώσκεις τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ἀπ' ἐμοῦ μάθε ὅτι ὀλιγοστός ἐστι ^{περι ἐχθροῦ}
 καὶ οὐκ ἔχει δύναμιν. πλὴν μὴ παρὰ τοῦτο αὐτοῦ καταφρονήσης, ^{μη}
 30 ἀλλ' ἐάν ἔχῃς δύναμιν, μὴ ἐάσης αὐτὸν καθέζεσθαι, ἀλλὰ ἀπόστει- ^{ἐχόντος}
 λον χονσαρίου εὐρεῖν ὁδὸν τοῦ εἰσελθεῖν λαὸν κατ' αὐτοῦ. καὶ μὴ ^{δύναμιν.}

2 ἐποίησεν 3 in numerandis foliis 155 numerus casu omissus
 est. 4 sq. κατὰ σοῦ] in margine adscripsit m. recentior τῶν λόγων
 σου 9 στρατηγοῦ] στρατοῦ? 12 στοιχήσεισ 13 τῆς] τὰς
 14 significavimus lacunam. 15 ἰσμαηλῆται αἰγύπτου καὶ παλαιστῆνοις
 16 συνβάντα 21 ἐξεκείνουσ

εἴπης μήτε μὴν πιστεύσης τοῖς λέγουσί σοι μὴ εἶναι ὁδόν. πῶς γὰρ δύναται φυλάσσειν διάστημα πολὺ; ἔχει γὰρ πάντως τὸ ὄχυ-
 ρωμα αὐτοῦ τέλος. καὶ ἐπειδὴν εὐρῆς ὁδόν, σὺ μὲν μὴ σκυλῆθῃς,
 ἀλλὰ μέινον ἐκεῖσε ἐξεναντίας αὐτοῦ, ἀπόστειλον δὲ λαόν τοῦ εἰσελ-
 θεῖν ὅθεν εὐρες τὴν ὁδόν. ἐχέτωσαν δὲ ἄνδρα ἱκανόν τὸν ἄγοντα
 αὐτούς. ποιησάτωσαν δὲ πυρσόν εἰσελθόντες, εἴπερ ἐν νυκτὶ εἰσῆλ-
 θον, εἰ δὲ ἐν ἡμέρᾳ, καπνόν. καὶ πρόσεχε ἵνα ὁπότεν ζαλισθέντας
 καὶ ταρασσομένους αὐτούς ἴδῃς, ἐπέλθῃς καὶ σὺ κατ' αὐτῶν. τούτῳ
 γὰρ τῷ τρόπῳ ὁ πορφυρογέννητος κύρ Βασιλεῖος ὁ βασιλεὺς ἐχειρώ-
 σατο ἰδ' χιλιάδας Βουλγαρίους εἰς τὸ δέμα τῶν Ζαγορίων, ἐξάρχον-
 τος αὐτῶν τοῦ στρατηγικωτάτου Σαμουήλ.

Ἦ ἔστιν ἵνα εἰς πᾶσαν χώραν εἰς ἣν ἂν τραπῆς, εἰάν εὐρήσεις ἀδικίας εἴτε παρὰ τοῦ δημοσίου εἴτε παρὰ τῶν πρα-
 κτόρων ἐπιγεγεννημένας, ἐκκόπτῃς αὐτάς, μάλιστα δὲ εἰς τὰς ἄκρας.
 εἰ δὲ ἀδυνάτως ἔχεις κόψαι ταύτας, γράφε τῷ βασιλεῖ ἀνευδοιάστως. 15
 πολλαὶ γὰρ χῶραι ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας ἀπώλοντο καὶ οὐκ ὀλίγοι
 ἠὺτομόλησαν εἰς ἔθνη καὶ ἐξήγαγον αὐτὰ κατὰ τῶν Ῥωμαίων.
 οἷον γέγονεν ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως τοῦ Μονο-
 μάχου. ἀπελθὼν γὰρ εἰς Ἰβηρίαν καὶ Μεσοποταμίαν τῇ προστάξει
 αὐτοῦ ὁ Σερβλίος ἀναγράψασθαι καὶ ἐπιδεινὰ τέλη ἃ οὐδέποτε εἶδον 20
 εἰς τὴν χώραν αὐτῶν οἱ ἐκεῖσε ἄνθρωποι (ὃ καὶ ἐποίησεν, ἦν γὰρ δει-
 νότατος εἰς πάντα), αὐτομολῆσαι τούτους πανοικεῖ παρεσκεύασε πρὸς
 τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν. οἱ καὶ ἐξαγαγόντες αὐτὸν πανστρατεὶ κατὰ
 τῆς Ῥωμανίας μυρίων κακῶν καὶ συμφορῶν ταύτην ἐνέπλησαν.

Ἐάν εἴ κατεστολισμένος εἰς τὸ θέμα σου, μὴ εἴ μεριμνημένος, 25
 ἀλλ' ἔσο πάντοτε ἕτοιμος. οὐκ οἶδας γὰρ πότε ἐν χρεῖᾳ σου γενή-
 σονται. μὴ ἀγάπα τὸν προξενουῦντά σοι τὰ ἐκ τῆς ἀδικίας νομίσμα-
 τα, μηδὲ καταφρονήσης τῶν ἐντοπίων, εἰ καὶ τῶν ἀσῆμων ὦσι,
 ἀλλὰ ἀγάπα καὶ ἑλέα πάντας. καὶ σὺ μετὰ πάντων ὁμίλει, καὶ οὐ μὴ
 σε λανθάνουσιν οἱ ἄνθρωποι σου ἀδικοῦντες· καὶ ὅτε διαδέχῃ, οὐ μὴ 30
 ὑποχωρήσεις κρυφίως, ἀλλὰ πάντες καὶ προπέμψουσὶ σε καὶ λυπηθῆ-
 σονται ἐπὶ τῇ διαδοχῇ σου καὶ εἰς πολλοὺς χρόνους ἔναυλον ἐξουσιν

τὴν ἀρετὴν σου. εἰ δὲ εἰς αἰσχρὰ κέρδη ἀποβλέπῃς, οὐδὲ τὰ ἀπὸ δικαίων πόρων κερδήσεις καὶ ἐγκληθεὶς ἀχρειωθήσῃ, καὶ οἱ θεματικοὶ ἑορτὴν ἐξάσιον ἐτησίως ποιοῦσι τὴν ἡμέραν τῆς διαδοχῆς σου καὶ σὺ λαθραίως ὑποχωρήσεις.

5 Δημοσιακὴν δὲ δουλείαν ἔχουσιν ἀπαιτήσιν μηδόλως ἐγγχειρ- νβ
σθῆς· οὐ δύνασαι γὰρ Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ. στρατηγὸς γὰρ περι τοῦ μὴ
καὶ καλαμαρᾶς ἀπαιτητῆς οὐ δύνασαι εἶναι. ἐγγχειρίζεσθαι
τὸν στρατιγὸν
δημοσιακὸν
δουλ(είαν).

Τοὺς κολακὰς καὶ τοὺς πρὸς χάριν ὀμιλοῦντάς σοι φεῦγε ὡς γγ
φεύγει τις ἀπὸ ὄφους. ἀλλὰ μὴδὲ σὺ πρὸς χάριν γράφῃς ἢ λέγῃς περι κολάκων.
10 τινί· ἴσως γὰρ προσάπαξ ἀποδεχθήσῃ· ἀλλὰ πάντα ἃ λέγεις ἐν
ἀληθείᾳ λέγε. καὶ εἰ ἔστι σκληρόν, πρῶτον μὲν οὐκ ἀποδέξονται σε,
ἔσχατον δὲ καὶ πάνυ σε ἐπαινέσουσι.

Ὅταν δὲ σχολάζεις καὶ οὐκ ἀσχολῇ εἰς στρατηγικὰς δουλείας, νδ
ἀναγίνωσκε [στρατηγικὰς δουλείας] καὶ βίβλους, καὶ ἱστορίας καὶ τὰς περι τοῦ μὴ ἀρ-
15 τῆς ἐκκλησίας βίβλους. καὶ μὴ εἴπῃς· τίς ὠφέλεια στρατιώτῃ ἀπὸ
τῶν δογμάτων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων; πάνυ γὰρ ὠφελή-
θησῇ· καὶ εἰ ἀκριβῶς προσέχεις, οὐ μόνον δόγματα καὶ ψυχωφελῆ
διηγήματα καρπώσῃ ἐκ τούτων, ἀλλὰ καὶ γνωμικὰ καὶ ἠθικὰ καὶ
στρατηγικὰ· σχεδὸν γὰρ πᾶσα ἢ παλαιὰ στρατηγικὰ εἰσιν. ἀλλὰ καὶ
20 γνωμικὰ καὶ ἐν τῇ καινῇ οὐκ ὀλίγα καρπώσεται ὁ σπουδαῖος. ἐγὼ
γὰρ τοιοῦτον ἐφίεμαι εἶναι σε, ἵνα θαυμάζωσί σε πάντες εἰς τε τὴν ἀν-
δρείαν σου καὶ εἰς τὴν εὐβουλίαν σου καὶ εἰς τὴν γνῶσιν καὶ εὐγλωτ-
τίαν σου. καὶ εἰ ταῦτα ἀσπάσῃ καὶ φυλάξεις, μακάριος ἔσῃ. ἐγὼ
γὰρ συνέταξά σοι ταῦτα μὴ ὄντα εἰς ἄλλο στρατηγικὸν μὴδὲ εἰς
25 ἄλλο βιβλίον· ἐξ οἴκειού γάρ μου συλλογισμοῦ καὶ ἐξ ἀληθινῆς πείρας
ταῦτα συνέταξα. ὠφελήσουσι γὰρ σε πάνυ. μέτελθε δὲ καὶ τὰς τῶν
ἀρχαίων στρατηγίας· καὶ ταῦτα μὲν ἐκεῖσε οὐκ εὐρήσεις, ἕτερα δὲ τού-
των κρεῖττονα καὶ θαυμαστά καὶ πλήρη σοφίας εὐρήσεις.

Ἐάν σοι ἐπέλθῃ δουλεία, εἴτε στρατηγικὴ εἴτε ἰδιωτικὴ εἴτε νε
30 ἀντιγράψαι εἴτε στρατοῦ ἐπιμελήσασθαι εἴτε εἰς ἀγρόν ἐξελεθεῖν εἴτε περι τοῦ τά-

χειον διοικεῖν ὠνήσασθαι τι εἴτε τι ἕτερον, καὶ ἐνδέχεται, ποιήσον αὐτὸ καὶ μὴ
 τὰς δουλείας. ἀναβάλλῃ. εἰ δὲ ὀκνήσεις, οὐ λυσιτελές σοι ἔσται· προστεθήσονται γάρ
 σοι καὶ ἕτεραι δουλεῖται καὶ οὐ δυνήσῃ πληρῶσαι πάσας καὶ καταλί-
 πης τὰς πλείονας ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος. εἰ δὲ ποιήσεις αὐτὰς ἐν
 σπουδῇ, ἀσυντάκτως αὐτὰς ποιήσεις καὶ οὐ καταλόγον. τοὺς ψόγους 5
 παραφυλάττου· εἰ δὲ ποιεῖς ἀγαθόν, ψέγουσί σε δὲ ἀνόητοι, ἐν τούτῳ f. 159
 μὴ ἐνδοιάσῃς· ἀγαθόν σοὶ ἔστι ψεχθῆναι ὑπὸ πολλῶν ἀφρόνων, ἢ
 ὑπὸ ἐνὸς σοφοῦ καὶ πολυπείρου.

νς ^{περι συνέσεως.} Ἔσο πρῶτος καὶ ἐπεικῆς καὶ ταπεινός, μὴ τῇ προφάσει δὲ τῆς
 ταπεινώσεως καταπεφρονημένος, ἀλλ' ἔσω μὲν ἔχε ταπεινώσιν, ἔξω 10
 θεν δὲ ὀρώσῃ σε δείκνυε σεαυτὸν ἐνδοξον καὶ ὑψηλόν, καὶ ἐπιτήδευε
 ἐν πᾶσι τὸ πάντας ὑπερέχειν, ἐν τε ὁμιλίᾳ καὶ στολῇ καὶ βαδίσματι
 καὶ ἔργοις. καὶ ταῦτα μὲν ὅταν εἴ ἐν ταξιδίῳ καὶ ἐν πολεμίᾳ· ὦν δὲ
 εἰρηνικῶς καὶ ἐν ἀδείᾳ, ἔχε ταπεινώσιν διηνεκῶς καὶ λιτότητα.

νζ ^{περι τοῦ μὴ παροράν τὰς ἀδικίας.} Μὴ παρορᾶς ἀδικίας. φησὶ δὲ τις σοφός· κόλαζε κρίνων, ἀλλὰ μὴ 15
 θυμούμενος. εἰ γὰρ τὰς ἀδικίας παραβλέπεις, παραβλέψεται σε ὁ
 μόνος δίκαιος. αἰσχρὸν δὲ λόγον οὐ μόνον μὴ λέγειν, ἀλλὰ μηδὲ
 ἀκούειν καταδέχου.

νη ^{περι τάξεως.} Μὴ θέλε εἶναι πολιτικός· οὐ γὰρ δύνασαι στρατηγός καὶ μῆμος
 τυγχάνειν. εἰ δὲ καὶ τινες οὕτως στρατηγοῦσιν, ἀλλ' οὐ καταλόγον, 20
 παραξίαν δέ. ὁ γὰρ ἀτάκτως ὁμιλῶν καὶ γελῶν ὡς ἄτακτος κατα-
 φρονεῖται καὶ ψέγεται. ὁ γὰρ στρατηγός τύπος καὶ ὑπογραμμός ὀφεί-
 λει εἶναι πᾶσιν ἀφρονευσάμενου γὰρ τινος τῶν ἀνωτύμων οὐδ' εἰ
 ἔσφαλέ τις ἐπίσταται διὰ τὴν εὐτέλειαν αὐτοῦ, πταίσας δὲ σὺ ὁ στρα-
 τηγός τὸ φαυλότατον καὶ οὐδαμινώτατον οὐκ ἔλαδες, ἀλλ' εὐθύς ἐν 25
 ταῖς πάντων ἀκοαῖς ἐξεχύθη. εἶπω γὰρ σοι τοιοῦτόν τι. Βασίλειος ὁ
 Πεδιαδίτης κατεπάνω Σικελίας ὦν καὶ εὐκαιρέσας ἡμέρας τινὰς ἔπαιξε
 τὴν τάβλαν, οὐκ ἔλαδε δὲ τὸν βασιλέα, ἀλλ' ἔγραψεν αὐτῷ οὕτως·
 ὡς ἀνέμαθεν ἡ βασιλεία μου, κατῶρθωσας τὴν τάβλαν. καὶ οὐκ
 ἐμνήσθησαν αἱ πολλαὶ αὐτοῦ δουλεῖται, ἀλλὰ τὸ οὐδαμινὸν ἐλάττωμα. 30

1 αὐτῶ 3 ἕτεροι 13 πολεμίῳ 15 sq. versus κόλαζε —
 θυμούμενος legitur inter γνώμας μονοστίχους codicis Vindob. philol. gr.
 CLXV (Meineke Fragm. com. gr. IV p. 356). Demonacti adscribitur in
 Anecd. Boiss. I p. 118 (Nauck Trag. gr. fr. p. 643). 16 παραβλέπαι-
 ται σε (cf. c. 219) 21 ἄτακτος] ἀτάκτος 24 ευτελείαν 27 παι-
 διάδιτης (cf. Cedr. II p. 523 ed. Bonn.) ib. ευκερέσσ 28 οὔτως

Τοὺς στρατιώτας σου ἀνάγκαζε πρὸ πάντων ἔχειν ἵππους καλοὺς ^{νθ}
 καὶ τὰ ἄρματα αὐτῶν ἀνελλιπῆ καὶ ἐστιλβωμένα, σελοχάλινα δὲ καὶ ^{περι ἄρματιώ-}
 πέδιλα ἐπιτήδεια. πληροφορήθητι γὰρ ὅτι εἰ ἔχει ἵππον καὶ στολὴν ^{σεως καὶ ἵπ-}
 καὶ ἄρματα καλὰ ὁ στρατιώτης, εἰ μὲν ἐστὶν ἀνδρεῖος, γίνεται δι- ^{πον.}
 5 πλοῦς, εἰ δὲ ἐστὶ δειλός, πληροφορήθητι ὅτι θαρσοποιεῖται καὶ μερι-
 κῶς ἐνεργεῖ. εἰ δὲ ἐστὶν ἀτζαλος, ἔχων σέλαν μεγάλην, πέδιλα |
 ἀνεπιτήδεια, ἵππον οὐκ ἀγαθόν, ἔσο γινώσκων ὅτι οὐ κἀν ἀνδρεῖός
 ἐστὶν ἀλλ' ἢ τὴν σωτηρίαν ἑαυτῷ διὰ φυγῆς πρὸ καιροῦ σοφίζεται.

Μανθανέτωσαν δὲ οἱ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν σου σωφρονεῖν ^ξ
 10 τὸν βίον σου· ὄπλα γὰρ πολέμου δικαιοσύνη. ^{περι δικαιοσύ-}
^{νης.}

Ἐὰν εἰ εἰς ἄκραν καὶ ἐκ τῶν ὑπηκόων τινὲς διὰ τινὰ αἰτίαν ἀναι- ^{ξα}
 σχυντήσωσιν, εἰ μὲν ἐστὶν ἀναγκαῖον, σπούδασον τοῦτο καταπαῦσαι διὰ ^{περι τοῦ ἀπο-}
 συνέσεως· εἰ δὲ καὶ μετὰ θυμοῦ καὶ ἀπηνείας βουλευθῆς τοῦτο στή- ^{τόμωσ ἐκδι-}
 σαι, μᾶλλον ἀναισχυνοτέρους αὐτοὺς ποιήσεις καὶ χαιώσεις καὶ τὴν ^{κεῖν.}
 15 χώραν καὶ ἀχρειωθῆς καὶ σύ. ἀλλὰ τὰ μὲν μετ' ἐπιεικείας μετέρχου,
 τὰ δὲ ἀγνοεῖν προσποιῶ, ἵνα μὴ γινώσωσιν ὅτι διὰ φροντίδος κέκτη-
 σαι τοῦτο. νοήσαντες γὰρ εἴτε φοβηθῶσι καὶ εἰς ἀποστασίαν χωρή-
 σωσιν, εἴτε κενοδοξήσαντες καταφρονήσουσί σου. εἰ δὲ οὐ δέχεται θε-
 ραπείαν οὕτως, τότε ἐξανάγκης μετὰ δυνατῆς χειρός, ἀλλὰ σκόπει
 20 μὴ ἀστοχήσας κινδυνεύσης. τέως δὲ τοῦτο μετὰ ταραχῆς ἀπέχου.

Ἐὰν ἐξέλθῃ τὸ ἔθνος κατὰ τῆς χώρας σου καὶ μάθης ἀκριβῶς ^{ξβ}
 μὴ δύνασθαι σε κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ στήναι, μὴ αἰσχυνθῆς ἀπο- ^{περι τοῦ ἔαν}
 στήναι ἀπὸ σοῦ, ἀλλ' ἀπόστηθι ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀκολούθει αὐτῷ, εἴτε ^{ἐξέρθ(η) ὁ ἐχ-}
 ὀπισθεν εἴτε ἀπὸ πλαγίου. καὶ ἐὰν εἰ σφιζόμενος σύ, ἀπλωθῆναι αὐ- ^{θρὸς κουρσεύ-}
 25 τὸ ὡς θέλει οὐ τολμᾷ οὔτε μὴν τὴν χώραν σου κουρσεύσει, ἀλλὰ ^{σαι τὴν χώραν}
 συντεταγμένον ἔσται· καὶ εἰ δοκιμάσαι κουρσεύσαι σε, εὐρήσεις αὐτὸ
 ἐσκορπισμένον· καὶ εἰ οὐκ ὀκνήσεις, κλασματίσεις αὐτό· καὶ εἰ οὐ
 κλασματίσεις, ἀλλ' οὖν οὐδὲ ἀπλωθήσεται ὡς θέλει. καὶ οὕτως [θέλλει]
 ποιῶν φυλάττεις καὶ τὴν χώραν σου καὶ τὸν στρατόν σου σώον. εἰ δὲ
 30 αὐθαδῶς πολεμήσεις αὐτῷ, ἀπολέσεις μὲν τὸν λαόν σου, ἐξαλείψει δὲ

1 πρὸς πάντων ἔχεις 5 δειλοὶ 7 sq. οὐκἀν ἀνδρεῖός ἐστὶν ἀλλ' εἰ
 10 locus corruptus vel mutilus. 11 εἶ] εἶεν ib. καὶ addidimus.
 16 προσποιεῖ 21 numerum in margine nos addidimus. 22 αὐτὸν
 23 ἀπὸ σοῦ] ἀπ' αὐτοῦ? 24 ὀπηθεν ib. ἀπὸ πλαγίου] εἰς ὀπλα-
 γίον (possis etiam ἐκ τῶν πλαγίων)· 24 sq., item 26 et 27 αὐτό] αὐτῷ
 26 σηντεταγμένος

καὶ τὴν χώραν ἀφόβως τὸ ἔθνος, καὶ ἔχεις εὐθῆνον μὴ στρατηγῆσας καλῶς.

ἐάν ἀπέλθ(η)
πολεμήσαι
ἔθνος ἢ καστ-
ρον.

Ἐάν δὲ ἀπέλθης πολεμήσαι ἔθνος ἢ κάστρον, πρῶτον κατονεύσας καὶ ἀπλικεύσας κατὰσθησον τὸν λαόν σου εἰς τὴν κατοῦναν, ἕκαστον εἰς τὴν τάξιν αὐτοῦ. ἀλλὰ μὴ πλησίον πολλὰ ἀπλικεύσης, ἵνα μὴ κατασκοπεύῃ παρ' αὐτῶν. καταστήσας δὲ τὸν στρατόν σου καὶ ἀναπαυθεὶς, τότε, εἰ θέλεις, χώρησον πρὸς πόλεμον κατὰ τοῦ ἔθνους τυχόν ἢ τοῦ κάστρου. ἄκουσον γὰρ τί ἔπραθον οἱ ταύτην τὴν τάξιν μὴ φυλάξαντες. Θεσσαλονίκη πόλις ἐστὶν ἐπὶ... πολυάνθρωπος..... μετὰ πλήθους πολλοῦ Βουλγάρων εἰς τὸ πολεμήσαι αὐτήν, οὐκ ἐπῆξε πρῶτον τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν τόπῳ ἐπιτηδείῳ κατονεύσας τὸν στρατόν αὐτοῦ, ἀλλ' ὡς ἤρχετο μετὰ τοῦ τούλδου προσπελάσας τοῖς τείχεσιν ἤρξατο πολεμεῖν. ὁ δὲ λαὸς αὐτοῦ ἦν ἀπὸ τοῦ κόπου καὶ τῆς ταλαιπωρίας κεκμηκῶς· ὁ γὰρ ἀπὸ τῆς ὁδοιπορίας κάματος ἐκλύειν οἶδε καὶ ὀκνηροὺς ποιεῖν καὶ τοὺς βῶμῃ καὶ ἀλκῇ σώματος ὑπερέχοντας. μὴ κατονεύσαντος δὲ, ὡς εἴρηται, ἐξαλιζόντο ἔνθεν κάκειθεν, ὁ μὲν ὕδωρ πιεῖν θέλων, ὁ δὲ τὸν ἵππον αὐτοῦ ἀναπαῦσαι, ὁ δὲ ἑαυτὸν κεκμηκότα ἀνακτῆσασθαι. θεασάμενοι οὖν αὐτοὺς οἱ ἔνδον τοῦ κάστρου οὕτως ἀτάκτως πλανωμένους ἐκπηδήσαντες αἰφνης ἐπέθεντο αὐτοῖς καὶ αὐτίκα ἔτρεψαν τοὺς Βουλγάρους τροπὴν μεγάλην. 20 καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐσφάγησαν, ἄλλοι δὲ ἀπέθανον ὑπὸ τῆς δίψης καὶ τοῦ καύματος, οἱ δὲ λοιποὶ ὡς πρόβατα ἐλαυνόμενοι ἐν μάνδρᾳ ἐζωγρήθησαν. ὁ δὲ Ἄλουσιανός ὁ θαυμαστός ἐκεῖνος στρατιώτης μόνος ἀπέδρασεν, ἀποβαλόμενος καὶ τὸν θώρακα αὐτοῦ. πρόσεχε οὖν τούτοις.

ἐδ
τερον περὶ τῶν
πατζινακῶν.

Ἐξεληθόντων τῶν Πατζινακῶν κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ καὶ ἐπιβάντων τοῖς ὀρίοις τῶν Ῥωμαίων ἀπεστάλη Κωνσταντίνος ὁ ῥαϊκτωρ παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως τῶν Ῥωμαίων τοῦ Μονομάχου μετὰ στρατοῦ καὶ δυνάμειως πολλῆς, πολεμήσαι τοὺς Πατζινακοὺς. ὅς ἀπελθὼν καὶ θαρρήσας εἰς τὸν ἄπειρον ἐκείνον στρατόν οὐκ ἐκατοῦνευσεν οὐδέ

1 εὐθῆνον] εὐθουνθῆναι? 3 ἀπέλθης] ἐπέλθη ib. κατονεύσας
4 ἀπλικεύσας in hoc quoque codice nonnunquam scribitur. 9 θεσσαλονίκη ib. indicavimus lacunas, quarum in altera haud dubie Alusiani nomen intereidit. 15 ἐκκλεῖν] οἱ δὲ 16 κατανεύσαντος ib. ἐξαλιζόντο 18 αὐτοὺς] αὐτοῖς 20 ἔτρεψαν 23 Ἄλουσιανός appellatur a Cedreno et Zonara, Ἄλλουσιανός sive Ἄλουσιανός a Psello (Sathae Μεσαίων. Βιβλ. IV p. 71 sqq.). 28 πατζινακῶν (neque hoc solo loco) 29 ἐκείνον

- ἔπηξεν τὸν πατυλεῶνα αὐτοῦ καὶ διανέπασεν τὸν στρατὸν κεκημηχότα, ἀλλ' ὤρμησεν εὐθύς κατ' αὐτῶν εἰς πόλεμον. οἱ δὲ Πατζίνακοὶ ἐκπηδήσαντες ἐξ ἀναπαύσεως γαυριῶντες παρετάξαντο κατ' αὐτῶν· εἴωθεν γὰρ ἡ τρυφή καὶ ἀνάπαυσις θαρσαλευτέρους ποιεῖν καὶ τοὺς ἄγαν 5 ἀτυχεῖς. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ ἵπποι αὐτῶν ἀγανακτήσαντες πῆ μὲν ἀπὸ τοῦ κόπου τῆς ὁδοιπορίας πῆ δὲ ἀπὸ τοῦ καύματος καὶ τῆς δίψης οὐδὲ μικρὰν προσβολὴν αὐτῶν ἠδυνήθησαν ὑποστῆναι, ἀλλ' εὐθύς εἰς φυγὴν ἐτράπησαν, καὶ γέγονε φόνος μέγας. ἐκεῖσε γὰρ ἔπεσαν οἱ Ῥωμαλεώτατοι καὶ ἀλκιμώτατοι τῶν Ῥωμαίων· ἀπώλοντο γὰρ μυ- 10 ριάδες πολλαί, καὶ σχεδὸν πᾶσα ἡ τῶν Ῥωμαίων χώρα ἐπλήσθη θρήνων.
1. 163 | Ἐάν ἐπέλθῃ ἔθνος καὶ ἔστιν ἀπαραίτητος ὁ πόλεμος, εἰ μὲν εἰσὶν 15 οἱ ἐναντίοι ἐν σπάνει χορτασμάτων καὶ νομῆς ἔνδεια τῶν ἀναγκαίων, σὺ δὲ εἰ ἐν ἀφθονίᾳ πάντων, ἀναβάλλου τὸν πόλεμον ὑποουλευόμενος τὸ ἔθνος καὶ παραβιβάζων αὐτὸ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. ἀπόστειλε δὲ 20 καὶ τῶ ἐξάρχοντι αὐτῶν δῶρα κατακοιμίζων αὐτοῦ τὴν θρασύτητα. ἰχθὺν γὰρ δέλεαρ ζωγρεῖ, τοὺς δὲ πλείστους τῶν ἀνθρώπων λῆψις δῶρων καὶ χρυσοῦ χλωρότης. παραβιβάζοντός σου γὰρ αὐτοὺς ταλαιπωρήσουσιν οἱ ἵπποι αὐτῶν ἀπὸ τῆς σπάνεως τῶν χορτασμάτων 25 καὶ τῆς νομῆς καὶ ἀπλῶς πάντων τῶν ἀναγκαίων καὶ αὐτὸ τὸ ἔθνος κακοπαθοῦν ἀδυνατήσει. ὁπότεν δὲ μάθῃς ταλαιπωρῆσαι τούτους, τότε ἐπίθεε αὐτοῖς καὶ εὖ οἶδα ὅτι σὺν Θεῷ συντρίψεις αὐτούς.
- Ἐσαύτως παραβιβάζε καὶ ὁπότεν σοι λαοῦ ἐπιβουλή ἐπέρχεται 30 εἰς βοήθειάν σου· πλὴν ἔσο ἀπὸ τοῦ τόπου ἐξησφαλισμένος, εἰ δύνασαι. ὅτε δὲ παραβιβάξεις φύλαττε καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ὅση σοι δύναμις, ἵνα μὴ ἐπιπεσόντες σοι ἐξαίφνης οἱ ἐναντίοι διαφθείρωσί σε. εἰ δὲ οὐκ ἔχεις ἀφθονίαν πάντων οὐδὲ προσδοκεῖς λαὸν σῶν ἐπιβουλήν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀνθρώποις καὶ τοῖς ζώοις σου ἐν σπάνει εἰσὶ τὰ ἀναγκαῖα, μὴ ἀναβάλλῃ τὸ σύνολον, ἀλλὰ πλησιάσας αὐτοῖς ἐν χώρᾳ 30 ἐπιτηδεῖα διανάπασσον τὸν λαόν σου δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, εἰ ἔχεις ἄδειαν,

ξε

περι τοῦ καὶ τῶν καιρῶν χρῆ· καὶ τὴν ἔνδιανσκοπῆν.

ξς

περι τοῦ παραβιβάζην τὸν ἰχθρόν.

2 εὐθύς] αὐθεῖς 3 sq. εἴωθεν γὰρ] εἴωθελχθῆσ (χ ex θ factio)
 11 θρόνον. 12 ἐπέλθῃ] ἀπέρχῃ (quam ad scripturam propius sane
 accederes scribendo ἐπέερθῃ) 13 ἔνδια 15 ἀπόστειλε (quod cave
 mutes in ἀπόστειλον, sed videri potest h. l. scribendum esse ἀπὸς τελλε)
 18 αὐτούς] αὐτοῦ 19 οἱ ἵπποι] οἰπτοι. ib. τῆσπάνεωσ 22 ἐπί-
 θεε] cf. c. 42. 30 εἰ addidimus.

καὶ τότε ἀπάρας κρότησον πόλεμον. μὴ ἀργήσης καὶ ἐπιλιπόντων σοι τῶν ἀναγκαίων ἀπολέμητος τραπήσεται ὁ λαός σου. βραδύνοντος γὰρ καὶ ἐν σπάνει ὄντος τῶν ἀναγκαίων δειλιάσουσι καὶ ὑποχωρήσουσιν.

ξζ

ἀλλὰ εἶπω δὴ σοι τι τοιοῦτον συμβάν. ὁ μοναχὸς Βασίλειος καὶ προνοητὴς Βουλγάρων ἀπεστάλη παρὰ τοῦ αἰοιδίμου βασιλέως τοῦ Μονομάχου πολεμῆσαι τοὺς Πατζινακάς. ἀπελθὼν οὖν καὶ πλησιάσας αὐτοῖς, ἔχων καὶ τὸν ἀκόλουθον Μιχαὴλ σύνεργον αὐτῶ· στρατὸς δὲ ἦν ἀμφοτέρων πολὺς· ἀπελθόντες, ὡς εἴρηται, καὶ πλησιάσαντες αὐτοῖς, ἐξ ἀπειρίας οὐκ ἠθέλησαν πολεμῆσαι αὐτούς αὐτίκα, ἀλλ' ἐπαρεβίβαζον ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. ἐπιλιπούσης δὲ τῆς τροφῆς τῷ στρατῷ καὶ τοῖς ζώοις· οἱ ἐναντίοι γὰρ ἴοντες ἀπὸ τῆς σπατάλης ἤρχοντο πλησίον τοῦ φοσάτου ἀλαλάζοντες καὶ πάλιν ὑποχωροῦσιν· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὸ μὲν ἀπὸ τῆς σπάνεως τῶν ἀναγκαίων ταλαιπωρήσαντες, τὸ δὲ καὶ δειλιάσαντες ἐκ τοῦ ὄραν αὐτούς καθεκάστην καὶ ἐνωτίζεσθαι τοὺς τούτων ἀλαλαγμοὺς, ἐτράπησαν μόνοι χωρὶς πολέμου. νυκτὸς γὰρ ἐπιβάντες τοῖς ἵπποις ἔφυγον. ἀλλ' οὐ διέφυγον τὰς χεῖρας τῶν ὑπεναντίων, καὶ γέγονεν ἐκούσιος καὶ ἐξ ἀπειρίας κατάλυσις τοῦ στρατοῦ. τοῖς γὰρ κόπῳ καὶ καμάτῳ ταλαιπωροῦσι καὶ ἐνδεία εἰ καὶ πολέμου προσδοκία ἐπίκειται, ἄχθος καὶ θόρυβον ταῖς ψυχαῖς ἐμποεῖ καὶ ἀμαχητὶ τὴν τροπὴν ἐργάζεται. φεῦγε, στρατηγέ, τὰς ἡδονάς, ἵνα μὴ περιπέσεις ὡς ὄρνεον εἰς παγίδα.

ξη

Εἰ δὲ ἀκρίτης εἶ, ἔχεις δὲ τοπάρχην γείτονα, εἰ μὲν εἰρηνικῶς ἐστὶ μετὰ σοῦ, εἰρήνευε καὶ σὺ μετ' αὐτοῦ· πλήν μὴ πιστεύσης αὐτῷ. ἐνὸν μὴ βλάπτε, τὴν δὲ χώραν σου φύλαττε καλῶς. εἰ δὲ μὴ βλαπτόμενος παρ' αὐτοῦ ἐπιχειρήσεις βλάψαι αὐτόν, πρῶτον μὲν διεγειρεῖς αὐτόν τε καὶ τοὺς λοιποὺς τοπάρχας κατὰ σοῦ καὶ ποιεῖς πάντας ἀποστῆναι Ῥωμαίων καὶ δολιεύεσθαι αὐτούς, ἔπειτα δὲ φοβούμενοι τὴν δολιότητά σου ὑπερασπιούσιν αὐτοῦ καὶ εἴτε λαθραίως εἴτε φανερώς ἐπιθέντες σοι χειρώσονται σε. εἰ δ' οὐ δυνθῶσιν, ἀλλ' οὖν βλάψουσι καὶ σὲ καὶ τὴν χώραν τοῦ βασιλέως μέγιστα. καὶ ἔκτοτε εἰ καὶ

περι τῶν πατζινακῶν ιστορία.

περι ἀκρίτου.

3 σπανί 9 ἐξἀπειρίας ib. ἀλλεπαρεβίβαζον 11 τῆσπατάλης
 12 ὑπεχωροῦσαν? 13 τῆσπάνεωσ 18 κόπῳ καὶ καμάτῳ] κόπω-
 καμάτῳ (= κοποκαμάτῳ?) 24 ἐνον μῆ βλάπτται 25 ἐπιχειρήσασ
 28 ὑπερασπιῶσιν ib. εἴτα λαθραίωσ 29 ἐπιθέντεσσι, χειρήσου-
 ταί σοι

ἀγάπην θέλεις ποιῆσαι, οὐκ ἀληθεύσουσι πρὸς σε. εἰ δὲ ὁ πλησίον ^{ξθ}
 σου τοπάρχης ἐπιχειρήσει σε βλάπτειν, μὴ θρασυνηθῆς κατ' αὐτοῦ, ^{περι πλησίον}
 ἀλλ' ὑπολεύσου αὐτὸν καὶ ὑποκρίθητι εἰρήνην καὶ ἀπλότητα. φύλαττε ^{σου τοπάρχου.}
 δὲ τὴν χώραν σου καὶ ποίησον φίλους, εἰ δύνασαι, ἐκ τῆς χώρας
 5 αὐτοῦ, ὅπως δι' αὐτῶν μανθάνῃς τὰς βουλὰς αὐτοῦ, καὶ ἀπόσπελλε
 αὐτοῖς δῶρα κατιδίαν. ἀπόσπελλε δὲ καὶ τῷ τοπάρχῃ δῶρα ῥανερῶς
 ὑπουλεούμενος αὐτόν. καταχαυνώσαντος γάρ σου αὐτόν διὰ τε τῶν
 δώρων καὶ τῆς ὑποκριτικῆς ἀγάπης, ἀμεριμνήσει. καὶ τότε ^ο
 ἐπισωρεύσας σὺ τὸν λαόν σου λεληθότως καὶ μετὰ σπουδῆς, ἔπελθε ^{περι πανουρ-}
 10 αὐτῷ τε καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ αἰφνίδιον καὶ οὐκ ἀστοχήσεις· ἐξαλείψεις ^{γεία πρὸς τὸν}
 καὶ ἀφανίσῃς αὐτόν. καὶ σὺ μὲν ἐπαινεθήσῃ παρὰ πάντων ἐχθρῶν τε ^{ἐχθρόν σου.}
 καὶ φίλων ὡς μὴ γενόμενος αἴτιος τῆς ἐνάρξεως αὐτοῦ, τροπωσάμε-
 νος δὲ ἄριστα τὸν ἐνάρξαντα, καὶ παρὰ βασιλέως τιμὰς καὶ εὐεργεσίας
 ε. 164 λήψῃ ὡς | στατηγήσας καλῶς· ἐκεῖνος δὲ εἰ καὶ δυνηθῆ ἄποδραῖσαι,
 15 ἀπρόσωπος καὶ ἀπαρρησίαστος ἔσειται εἰς τοὺς γειτνιώντας αὐτῷ το-
 πάρχας καὶ συγγενεῖς, ὡς αἴτιος γενόμενος τοῦ κακοῦ. ἐροῦσι γάρ
 αὐτῷ ὡς· ἄξια πέπονθας· μὴ πολεμούμενος γάρ τί δουλείαν εἶγες
 βλάπτειν ξένην χώραν καὶ μὴ βλάπτοντάς σε ἐχθραίνειν καὶ διεγείρειν
 κατὰ σοῦ; καὶ οὐδὲ βοηθήσουσιν αὐτῷ, ἀλλὰ μᾶλλον αἰδεσθήσονται
 20 καὶ φοβηθήσονται σὲ ὡς ἀληθῆ στρατηγόν.

Πλὴν ὅποταν εἰσέλθῃς καὶ κουρσεύσῃς τὴν χώραν αὐτοῦ, εἰ μὲν ^{οα}
 εἰσι κλησοῦραι ὄθεν εἰσηλθες, μὴ ὑποστρέψῃς τὴν αὐτὴν ὁδόν. ἐκεῖνοι ^{περι}
 γὰρ γινώσκοντες τὴν δυσκολίαν τῶν κλησουρῶν προκαταλάβωσιν ^{καὶ}
 αὐτάς καὶ ὑποστρέφοντός σου κλασματίσουσι σε. ὅποιον ἐποίησεν ὁ ^{ροσ.}
 25 Τριβούνιος ὁ Σέρβος τῷ κατεπάνω Δυρραχίου Μιχαῆλ τῷ τοῦ λογο-
 θέτου υἱῷ εἰς Διοκλείαν καὶ ἀπώλεσε τὸν λαόν αὐτοῦ ἐπέκεινα τῶν
 τεσσαράκοντα χιλιαδῶν ὄντα. εἰσελθὼν γάρ ὁ δηλωθεὶς κατεπάνω εἰς
 Διοκλείαν ἐκούρσευσεν, ὑποστρέψας δὲ εὔρε κατεχομένας τὰς κλησοῦ-
 ρας ὄθεν εἰσηλθε, καὶ ἐάλω. καὶ εἰ τάχα εἶχεν ἄλλην ὁδὸν εἰς τὸ
 30 ἐξελθεῖν ἀσχύλτως, ἀλλ' ἀπὸ κακοβουλίας, μᾶλλον δὲ ἀπειρίας

3 ὑπολεύσου αὐτῶν 5 μανθάνεις 7 σου αὐτοῦ pr. m. 8 με-
 ρημνήσει 9 λελυθῶτα 14 ὡς] ὡς| ὡς 15 ἔσειται (cf. c. 42)
 16 συγγενεῖς 25 δυραχίου ib. Μιχαῆλ — υἱῷ] cf. Cedr. II p. 543
 Μιχαῆλ πατρίκιος ὁ Ἀναστασίου τοῦ λογοθέτου υἱός. 26 διώκλειαν et
 paullo post διόκλειαν 27 χιλιαδῶν] cf. c. 76 et Lobeck ad Buttmanni
 gr. gr. II p. 338.

οβ̄ εάλω. σὺ δὲ ἔχε κατασκόπους καὶ τοποδέτας ἐντρεχεῖς, καὶ πρὸ τοῦ
 περι κατασκό- εἰσελθεῖν σε κατασκοπευσάτωσαν τὰς ὁδοὺς· καὶ ἀφ' οὗ εἰσελθῆς καὶ
 πους. κουρσεύσεις, ἐξελθε δι' ἄλλης ὁδοῦ καὶ ἐξῆς τὸ ἀφρόντιστον. εἰ δὲ καὶ
 οὐκ ἔστιν ἄλλη ὁδὸς, εἰσελθε ἐξαίφνης ἀμήνυτος καὶ κουρσεύσας ὑπό- 5
 στρεψον τάχιον ὅθεν εἰσηλθῆς. εἰ δ' οὖν, ὅποταν εἰσελθῆς κουρσεύσαι,
 ἔασον λαὸν ἵνα κρατήσωσι τὰς κλησούρας καὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων,
 καὶ ἄνδρας γενναίους καὶ ἐντρεχεῖς τοὺς ἐξάρχοντας αὐτῶν, καὶ κουρ-
 σεύσας ὑποστρέψεις μετὰ τῆς τοῦ Θεοῦ βοηθείας ἔχων τὸ ἀφρόντι-
 στον, χαίρων καὶ εὐφραϊνόμενος.

φύλαττε, ἀκρίτα, τὰ κάστρα καὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν χώραν, καὶ 10
 τοῖς πλησίον σου τοπάρχαις μὴ ἐμπιστεύης, εἰ καὶ πάνυ ὁμολογοῦσιν
 ογ̄ εἶναι φίλοι σου. εἶπω σοί τι τοιοῦτον συμβάν. κάστρον ἐστὶν εἰς τὰ
 περι κάστρον εἶναι φίλοι σου. εἶπω σοί τι τοιοῦτον συμβάν. κάστρον ἐστὶν εἰς τὰ
 κεφαλῆσ τοῦ μέρη τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας· ἔστι δὲ εἰς ὑψηλὸν τόπον, ἔχον ἐπάνω 15
 τιβινίου. πεδῖον ἰκανόν, ἀρκοῦν καὶ περισσεῦον τοῖς οἰκοῦσιν εἰς τὸ κάστρον εἰς
 τὴν σπόριμον γῆν καὶ εἰς τὴν νομὴν τῶν κτηνῶν | αὐτῶν καὶ εἰς πᾶσαν 15
 αὐτῶν χρεῖαν, πάντοθεν κρημνοῖς καὶ φάραγγι βαθείαις κατησφαλι- 16
 σμένον, μὴ δεχόμενόν ποθεν παρά τινος πολεμηθῆναι. οὐδὲ γάρ ἐστὶ
 τινι δυνατὸν ἀνελθεῖν ἐκεῖσε εἰ μὴ διὰ στενῆς ὁδοῦ μιᾶς, καὶ τότε
 εἰσελθεῖν πρῶτον διὰ τῆς πύλης τοῦ κάστρου, καὶ τοῦτο μετὰ δυσκο-
 λίας πολλῆς. τούτου οὖν τοῦ ὀχυρώματος οὐδὲν ἦν ἀσφαλέστερον. 20
 ἐπεθύμει δὲ ὁ τοῦ Τιβίου τοπάρχης καὶ πάππος μου ἐγκρατῆς αὐτοῦ
 γενέσθαι. τί οὖν σοφίζεται; ποιεῖ φίλον διὰ δῶρων πολλῶν τὸν
 στρατηγὸν τοῦ τοιοῦτου κάστρου, δηλώσας αὐτῷ ἵνα οὐ ἂν χρήζη
 θαρρῶν ἀποστέλλη καὶ λαμβάνῃ ἀπ' αὐτοῦ. τούτοις οὖν καταδελχθεὶς
 ὁ στρατηγὸς ἔτυχε ἐν χρεῖᾳ γενέσθαι σίτου, εἶτα δηλοῖ αὐτῷ. ὁ δὲ 25
 μετὰ χαρᾶς εἶπεν· ὅσον κελεύεις. ἀποστέλλει αὐτῷ ζῶα χίλια φέροντα
 σῖτον, καὶ τοῖς δυσὶν ὄνοις ἠκολούθει ἄνθρωπος ὡς δῆθεν ἐπιμελού-
 μενος αὐτῶν. ἦν συλλογισάμενος γὰρ ὁ στρατηγὸς ὅτι παρ' αὐτοῦ
 τοῦ ἐχθροῦ τῆς Ῥωμανίας ἐὰν σιταρχισθῇ τὸ κάστρον μου, τίνος
 ἀξίός εἰμι; εἶτα καταλαβόντος τοῦ σίτου ἀνοίγει μετὰ χαρᾶς τὰς πύ- 30
 λας τοῦ εἰσελθεῖν καὶ τὰ ζῶα καὶ τοὺς ἐπακολουθοῦντας αὐτοῖς. οἱ

1 τοποδέτας? 3 κουρσεύσεις 11 ἐμπιστεύω 12 φίλοισσου
 14 περισεύουον 16 νν. αὐτῶν χρεῖαν· πάντοθεν bis deinceps posita.
 17 δεχόμενον πόθεν 21 τοῦ Τιβίου] τουτοβίου (praeter inscriptionem
 capitis, a qua in nomine proprio non differt πίναξ strategici, cf. Const.
 Porph. de adm. imp. p. 200 et 192 et Cedr. II p. 558 sqq.) ib. ἐγκρατεῖσ

δὲ ὠπλισμένοι ὄντες πρὸς μάχην καὶ κεκρυμμένας ἔχοντες τὰς ῥομφαίας αὐτῶν ὀπηνίκα εἰσῆλθον, ἐσπάσαντο τὰς πύλας τοῦ κάστρου. καὶ κτείνουσι μὲν τοὺς κονταράτους, γίνονται δὲ ἐγκρατεῖς τοῦ κάστρου. καὶ γίνεται ἡ φιλία συμφορᾶς πρόξενος καὶ μνήμης ἀξία χρῆ οὖν σε
 5 φυλάττεσθαι ἀπὸ τῶν φίλων μᾶλλον ἢ τῶν ἐχθρῶν. εἰ γὰρ οὐκ ἐπίστευσεν ὁ στρατηγὸς τοῖς νομιζομένοις αὐτοῦ φίλοις, ἀλλ' ἔξω τῆς πύλης προσέταξεν ἀποφορτώσαι τὸν σῆτον, ἐκέρδανεν ἂν αὐτὸν καὶ εἰς κενὸν ἢ πανουργία αὐτῶν κατέληγεν καὶ ὁ στρατηγὸς εἶχεν τὸ ἀφρόντιστον.

- 10 Εἶπω δέ σοι καὶ ἕτερον σόφισμα ἐθνικοῦ. ὁ Κατακαλὼν ὁ Κλυζομενίτης στρατηγὸς ἦν Ῥαουσίου. ἤθελε δὲ στήσαι τρόπαιον ὁ στρατηγὸς διὰ φιλίας πλαστῆς. ἦν δὲ εἰς τὰ κάστρα Δαλματίας εἰς τὴν Ζένταν καὶ εἰς τὴν Στάμνον τοπάρχης Βοισθλάβος ὁ Διοκλητιανός. ἠβούλετο δὲ κρατῆσαι αὐτόν. καὶ τί ποιεῖ; συμφιλιάζεται αὐτῷ ἀπο-
 15 στέλλων πρὸς αὐτὸν δῶρα πυκνότερον, ἀπατῆσαι αὐτόν ἐν τούτοις βουλόμενος. ὁ δὲ εἰ καὶ ἐθνικὸς ἦν, ἀλλὰ τὴν φυσικὴν καὶ τὴν ἀπὸ πείρας σοφίαν εἶχε, καὶ τὰ μὲν δῶρα ἐλάμβανεν, ὑπεκρίνατο δὲ καὶ δούλος εἶναι τοῦ βασιλέως ὡς δῆθεν διὰ τῆς καλοκαγαθίας καὶ τῶν χαρισμάτων τοῦ στρατηγοῦ. ἔχοντας δὲ καὶ τοῦ τοπάρχου παῖδα
 20 ἀρτιγενῆ, ἐμήνυεν ὁ στρατηγὸς δέξασθαι τοῦτον ἀπὸ τοῦ ἀγίου βαπτίσματος. τοῦ δὲ μετὰ χαρᾶς εἰπόντος καὶ εἰ κελεύεις καὶ ἔλθης εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὁ στρατηγὸς οὐκ ἠθέλησεν. ἐτύπωσαν οὖν ἀμφότεροι ἵνα ἐν μέσῳ τοῦ θέματος τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῆς χώρας τοῦ τοπάρχου ποιήσουσι τὴν συντεκνίαν. εἶχε δὲ δρόμωνα παρασκευασμένους εἰς
 25 τὴν θάλασσαν ὁ στρατηγὸς (παρὰ θάλασσαν γὰρ ἦν ὁ τόπος), ἵνα ὀπότεν νεύσῃ κρατήσαντες βίψωσιν αὐτὸν εἰς τὸν δρόμωνα. τὴν αὐτὴν δὲ βουλήν εἶχε καὶ ὁ τοπάρχος, καὶ εἶχεν ἄνδρας γενναίους παρασκευασμένους ἐν τῷ κρυπτῷ, ἵνα ὀπότεν ποιήσῃ σημεῖον ὅπερ αὐτοῖς διετάξατο, ἐκπηδήσαντες κρατήσωσι τὸν στρατηγὸν καὶ τοὺς
 30 σὺν αὐτῷ· ὁ καὶ γέγονεν. εἶτα ἠνώθησαν καὶ ἀσπασάμενοι ἐκαθέσθησαν. ἅμα οὖν τῷ καθεσθῆναι αὐτοὺς σημεῖου γενομένου ἐκύκλωσαν τὸν στρατηγὸν καὶ δῆσαντες αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας ἀγοῦσιν

7 αὐτῶν 10 κατακαλὼν 11 Κλυζομενίτης? 13 βοισθλαβος (de accentu cf. Hase ad Leon. Diac. p. 461 sq. ed. Bonn.) ib. Διοκλητιανός? 17 σοφίαν inseruimus coll. c. 32. 18 ὡς δοθῆν 27 ὁ τοπάρχωσ (cf. c. 69) 28 ποιῆ

αὐτὸν δέσμιον μετὰ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ πάντων καὶ τοὺς δρόμωνας εἰς τὴν Στάμνον. καὶ οἷς βρόχοις καὶ δικτύοις ἠβούλετο ζωγρῆσαι ἐζωγρήθη, εἰς ὄνειδισμόν Ῥωμαίων. καὶ πρόσεχε ἵνα μὴ ἂ σοφίξῃ γένωνται τρόπαια ἐτέρων· ἢ γὰρ ἐτέρων πονηρία ἐτέρων γίνεται δόξα καὶ κέρδος. δεῖ οὖν σε λογιζόμενα πράττειν. ἐγὼ 5 γὰρ οὐκ ἀρχαῖά σοι παρήγαγον, ἀλλὰ ὅσα πρὸ μικροῦ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν συνέβησαν. οἱ πλείονες γὰρ στρατηγοὶ ἀπὸ τῶν νομιζομένων φίλων ἔπαθον.

οἷ
 ἄλλο περι κά-
 στρου πανουρ-
 γείαν.

Δημητριάς πόλις ἐστὶ τῆς Ἑλλάδος παρὰ θάλασσαν, ἀπὸ τε τῆς θαλάσσης καὶ τῶν κύκλωθεν βαλτῶν ἐξησφαλισμένη. ἥς ἐγκρατῆς 10 γέγονεν [οὗτως] ὁ Δελιάνος· τοπάρχης δὲ ἦν οὗτος Βουλγάρων. ἐγκρατῆς δὲ αὐτῆς γεγονώς ἀπέστειλεν ἐν αὐτῇ στρατιώτην ἀρχαῖον καὶ ἔμπειρον εἰς τὰ πολέμια (ὁ δὲ στρατηγὸς τῆ τῶν Βουλγάρων διαλέκτῳ τζελνίκος λέγεται) Αυτοβόην τὸν Διαβολήτην, δούς αὐτῷ καὶ λαὸν εἰς φυλακὴν τοῦ κάστρου. ὅς ἀπελθὼν ἀνοικοδόμησε τὰ 15 τείχη ἡμελημένα ὄντα καὶ ἐποίησε μαγγανικὰ καὶ μηχανὰς ὅσας ἐνδέχεται ποιῆσαι στρατηγόν. ὀχυρώσας δὲ τὸ κάστρον ἀπεμερίμνησεν, μὴ φοβούμενος ἐξωθεν προσβολὴν μήτε ἔνδοθεν ὑφορώμενος ἐπιβουλὴν διὰ τὸ τοὺς ἐντοπίους εἶναι ἀπλουστάτους καὶ παντελῶς ἀπείρους καὶ διὰ τὸ καὶ ὄρκω αὐτοὺς ἐξασφαλίσασθαι. εἴωθεν γὰρ ἢ 20 ἀμεριμνία προσφέρειν λύπας καὶ κινδύνους ἐξαπίνης. ἐπὶ τούτοις οὖν ἀμεριμνήσας ὁ στρατηγὸς καὶ μὴ ἔχων ὑπόνοιαν εἰς τοὺς ἔνδον, προσεῖχε τῇ τρυφῇ καὶ τῇ ἀνέσει. οἱ δὲ ἐντόπιαι εἰ καὶ ἄπειροι ἦσαν, ἀλλ' ἢ φύσις διδάσκαλός ἐστι πάσης μηχανῆς καὶ πανουργίας· ἀποστέλλουσι λάθρα πρὸς τὸν δοῦκα Θεσσαλονίκης ὅπως ἀποστέλλῃ τινὰ 25 τοῦ παραλαβεῖν τὸ κάστρον καὶ τιμῆσαι αὐτούς. ὁ δὲ δοῦξ ἀποστέλλει τινὰ πανθῶτην Ζεπέ καλούμενον μετὰ πλοίων καὶ λαοῦ. καταχθέντων οὖν τῶν πλοίων πλησίον τοῦ λιμένος ἐν ἀποκρύφῳ τόπῳ, μνηύεται τοῦτο τοῖς ἐντοπίοις λάθρα· καὶ δὴ ἀπελθόντες αὐτίκα ἐκράτησαν τὸν στρατηγόν καὶ δεσμῆσαντες αὐτόν τε καὶ τοὺς σὺν 30 αὐτῷ φύλακας παρέδωκαν τοῖς Ῥωμαίοις.

οἷ
 Σέρβεια πόλις ἐστὶν ὀχυρὰ ἐν Βουλγαρίᾳ. ἐφύλαττε δὲ αὐτὴν στρα-

5 ἕτερον 9 ἐλάδος 11 γέγονέν πως? 12 γεγονώς] γε-
 γονεν οὕτως 14 Διαβολίτην? 15 ὡς ἀπελθὼν ἀνηκοδομήσει
 16 ποιῆση 25 Θεσσαλονίκησ 28 πλοίων] πλησίον pr. m., corr.
 πλή. ἰων 32 Σέρβια Cedrenus et Cantacuzenus. ib. δὲ αὐτὴν] διαυτῆ

τηγός ῥωμαῖος ὀνόματι Μαγηρίνος καὶ ταξιάρχαι δύο μετὰ τῶν χιλια- περι καστρο-
 δῶν αὐτῶν. ὁ δὲ πρὸς μητρός πάππος μου Δημήτριος ὁ Πολεμάρ- φύλακος τοῦ
 χιος οὕτω καλούμενος ἦν υπερέχουσα κεφαλὴ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο εἰς μὴ ἐξελεῖν.
 τὴν ἄκραν· ὃν μετὰ τὸ εἰρηνεῦσαι τὴν Βουλγαρίαν ἀνεβίβασεν ὁ μα-
 5 καρίτης κύρις Βασίλειος ὁ πορφυρογέννητος εἰς τὸ τῶν πατρικίων
 ἀξίωμα, πεποιηκώς αὐτὸν καὶ μυστικόν. πολλὰ οὖν οὗτος κοπιάσας
 καὶ ἀγρυπνήσας ἐνιαυτὸν ὅλον εἰς τὸ ἐλεῖν αὐτὴν ἀπολέμητον οὔσαν
 κρατῆσαι οὐκ ἴσχυσεν. ὅθεν καὶ εἰς κενὸν αὐτῷ γέγονεν ὁ τοσοῦτος
 10 κόπος. κρημονίς τε γὰρ καὶ φάραξι φοβερωτάταις τὴν ἀσφάλειαν
 ἐκέκτητο. ἦν δὲ λοετρὸν κάτωθεν τοῦ κάστρου εἰς τὸν κρημνόν,
 ἔνθα καὶ ἀπήρχετο ὁ στρατηγός καὶ οἱ ταξιάρχαι ὅτε ἠβούλοντο καὶ
 ἐλούοντο. μηχανᾶται οὖν μηχανὴν τοιαύτην· ἐλθὼν νυκτὸς καὶ
 ἔστη ἄντικρυς τοῦ κάστρου μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ (ὁ δὲ τόπος ἐστὶν
 15 ὑλώδης ἔχων θάμνους) καὶ προσέταξε τοῖς σὺν αὐτῷ πᾶσι βασταίνειν
 θάμνους μεγάλους, κρατεῖν δὲ αὐτάς ἐμπροσθεν αὐτῶν καὶ σκιαῶν
 καὶ ἀποκρύβειν τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ἀναβάτας αὐτῶν, ὥστε φαίνεσθαι
 οὐκ ἀνθρώπους, ἀλλὰ τοπικὴν τινα ὕλην. εἶχε δὲ χονσαρίους δύο
 πλησίον τοῦ κάστρου εἰς τὴν ἀκρώρειαν, οἱ ἅμα τῷ κατελεθεῖν τὸν
 στρατηγὸν καὶ τοὺς ταξιάρχας καὶ ἄρξασθαι τοῦ λούεσθαι ἐποίησαν
 20 τὸ σημεῖον ὃ προσετάγησαν. οἱ δὲ καταπτερνίσαντες ἐκύκλωσαν τὸ
 λοετρὸν, κρατήσαντες τοὺς ἐν αὐτῷ. ὁ γὰρ μὴ προσέχων, ἀλλὰ οὐ
 ἀφυλάκτως πορευόμενος πολλὰκις καὶ συμφοραῖς περιπίπτει. κρατη- περι τοῦ ἔχην
 θέντων οὖν αὐτῶν ἀναιμωτὶ τὸ κάστρον παρέλαβεν. προσέχε οὖν πάσαν προσο-
 τούτοις· καὶ ἐὰν φυλάττης κάστρον, ἔχε ἀκριβειαν πολλὴν καὶ εἰς τοὺς χῆν.
 25 ἔξω καὶ εἰς τοὺς ἔσω, καὶ μὴδὲ ἀνθρώπῳ σου πιστεύης καὶ ἀπολέσεις
 καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸν λαόν.

Βλέπε δὲ καὶ καθεκάστην τὰ τεῖχη καὶ ἔνδον καὶ ἔξω, ὡσαύτως ση
 καὶ τὰς πόρτας. τὰ δὲ τεῖχη τοῦ κάστρου ἔστωσαν ἐλεύθερα· μὴ περι τοῦ προ-
 ἔστω οἰκία σύγκολλα αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ εἰ ἐστι, καταστρεφόν αὐτήν, σέχ(ειν) τοῦ
 30 καὶ ἐκγύμνω|σον τὰ τεῖχη καὶ ἔνδον καὶ ἔξω, ὡσαύτως καὶ τὰς πόρ- κάστρου τὰ τύ-
 τας πάσας παντελῶς, ἵνα ἔχῃς ἀδειαν διέρχεσθαι καὶ βλέπειν αὐτά. χ(η) καὶ περι
 t. 188 τοῦ μὴ ἔχην

1 Μαγηρίνος (= Μαγειρίνος?)   2 πρὸς] πρὸ   4 βουλγαρῶν
 6 πεποικῶν   9 τε] εἰς τε   ἱβ. φάραξι   10 λοετρὸν] ὀλοετρὸς
 (ὁ superscriptum, quo compendio in archetypo ὃν significari poterat)
 12 λούοντο pr. m., corr. ἐλούοντο   16 ἀποκρύβειν   24 ἐχέ   25 ἔξω
 29 σύγκολλα] συγκολλα (infra bis et c. 84 semel σύγκολλα, c. 79 συ-
 κόλλα, c. 84 bis συγκολλά)   30 πόρτας inseruimus.

οἰκίαν συνε-
κλυμ(έν)ην
τοῦ τύχου.

εἰ δὲ ἀρχαῖος οἶκός ἐστι καὶ πολύτιμος σύγκολλα τοῦ τείχους, μὴ
σε πτοήσῃ ἢ καταστροφὴ αὐτοῦ, ἀλλὰ κατάλυσον αὐτόν. εἶπω γάρ
σοι τοιοῦτόν τι. ἡ Ἰδρουῦντα πόλις ἐστὶ τῆς Ἰταλίας παρὰ θάλασσαν,
πολυάνθρωπος καὶ πλουσία. ἐφύλαττε δὲ αὐτὴν Ἰδρουντιανός ὁ
Μαλαπέτζης, ἔχων εἰς φυλακὴν τοῦ κάστρου Ῥῶς καὶ Βαράγγους 5
κονταράτους τε καὶ πλοῖμους. εἶχε δὲ ὁ αὐτός Μαλαπέτζης ἀνεψιῶν,
ἦτις εἶχε σύγκολλα τοῦ τείχους οἶκον. ὁ δὲ θεῖος αὐτῆς τὸ μὲν ὡς
ἀρχαίου, τὸ δὲ ὡς πολυτίμου, πῆ δὲ καὶ ὡς τῆς ἀνεψιάς αὐτοῦ ὄντος
ἐφείσατο αὐτοῦ καὶ οὐ κατέλυσε αὐτόν, μὴ ἔχων ὑπόνοιαν ἐξ αὐτοῦ
τὴν οἰανοῦν. οἱ δὲ Φράγγοι πολλὰ κοπιᾶσαντες εἰς τὸ παραλαβεῖν 10
ἀπὸ πολέμου τὴν Ἰδρουῦντα οὐκ ἠδυνήθησαν· τί οὖν σοφίζεται ὁ κό-
μης αὐτῶν; μηνύει τῇ βῆθεισῃ ἀνεψιᾷ τοῦ Μαλαπέτζη ὅτι· εἰ ποιή-
σεις με εἰσελθεῖν διὰ τοῦ τείχους εἰς τὸ κάστρον, ἵνα σε λάβω γυναῖκα·
καὶ ὀμνύει αὐτῇ, δούς αὐτῇ καὶ δῶρα πολλά. ἡ δὲ ὑπὸ τῆς ἐπιθυ-
μίας ὑποσυρεῖσα κατένευσε καὶ ἐποίησε, καὶ διὰ νυκτός διὰ τοῦ τεί- 15
χους ἀνεβίβασε μετὰ σχοινίου τινὰς τῶν Φράγγων τοὺς λογιωτάτους
καὶ κριτοτέρους, οἵτινες διὰ τῆς ἐπιούσης νυκτός τρυπήσαντες τὸ τεῖ-
χος τοῦ κάστρου εἰσῆγαγον Φράγγους λαὸν πολὺν καὶ πρὸ τοῦ
διαφαῦσαι ἀλαλάξαντες ἐπῆλθον τοῖς ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ ἀπροσδοκῆ-
τως τοὺς ἐχθροὺς ἔνδον τοῦ κάστρου ἰδόντες ὠρμησαν εἰς φυγὴν. τὸ 20
γὰρ κακὸν αἰφνιδίως ἐπελθὼν καὶ τοὺς πάνυ ἀλκιμωτάτους καὶ λογι-
κωτάτους ἀπόλλυσιν. αὐτίκα γοῦν ὁ τοῦ κάστρου τὴν πρόνοιαν ποιού-
μενος Μαλαπέτζης φεύγων εἰσῆλθε μόνος εἰς πλοῖον καὶ σέσωσται
σωτηρίαν ἐπίφογον καὶ μεταλύτης πρόξενον, τὴν δὲ γυναῖκα καὶ τὰ
τέκνα κατέλιπε εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν. πρόσεχε οὖν τί αὐτῷ 25
συνέβη ἐκ τοῦ μὴ ἔχειν ἀκρίβειαν.

οἷ
τερον πρὸς τὸ
ἠτιμασθῆν σε
εἰς πολεμον.

Ἐὰν φυλάττης κάστρον καὶ ἀκούσης ἔρχεσθαι πρὸς σε τὸν
ἐχθρόν, εὐτρέπισον σεαυτὸν πρὸς τὸ δέξασθαι πόλεμον· οἰκονόμησον
τὰ τεῖχη τὰ διερωγότα, τοὺς πύργους τοὺς προμαχῶνας κατοχυρώ-
σον, σώρευσον λίθους ἐπάνωθεν τῶν τειχέων, πλέξον λέσας, ποιήσον 30
χάντακας διπλοῦς καὶ τριπλοῦς καὶ βαθυτάτους καὶ πλατεῖς, καὶ ἔξω
τῶν χαντάκων λάκκους εἰς τὸ ὀλισθαίνειν τοὺς ἵππους, ἐπίστησον
μαγγανικά τοῖς τείχεσι καὶ τζάγρας, ποιήσον ἀρπαγας οὐς λύκους

καλοῦσιν, εἰς ἄμυναν τῶν κριῶν. | καὶ εἰ προσβάλλουσι σοι μετὰ
 κριοῦ, δράξον αὐτόν μετὰ τῶν ἀρπάγων. ἔχων ἐτοίμους βόας ἔνδον
 καὶ ἐπιδήσας αὐτοῖς τὸν λύκον σύρειν αὐτοὺς ἀνάγκασον· εἰ δ' οὐκ
 ἔστιν ἐπιτήδειον σύρειν, ἐπίδησον αὐτόν εἰς ὄχυρόν τόπον, ὥστε μὴ
 5 δύνασθαι ὀπισθοποδησαι. εἰ δὲ θελήσει παρασκάψαι τὰ θεμέλια,
 σκάψον σὺ μάλλον ἔμπροσθεν καὶ σύγκολλα τῷ τείχει εἰς βάθη ὄθεν
 νοεῖς ὅτι μέλλει ὁ ἐχθρὸς ὑποδῦναι τοῖς θεμελίοις, καὶ ἔχε ἄνδρας
 γενναίους ἠῦτρεπισμένους καὶ πρὸς μάχην ἐτοίμους, ἵνα ὀπότεν
 ὑπὸ γῆν ἐρχόμενος ὑποδῶνῃ τοῖς θεμελίοις, ἀνακύψῃ καὶ μὴ βουλο-
 10 μενος ἐν ᾧ τόπῳ σὺ ἔσκαψας· ἀνακύψας δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ὀρύγματος
 ἀγανακτήσας κρατηθήσεται ὑπὸ τῶν σῶν. καὶ αὐτῷ σφαλερόν τὸ
 μηχανήμα, σὺ δὲ ἔξεις τὸ ἀσφαλές. εἰ γὰρ ποιήσεις τοῦτο, ἔξεις
 ἄδειαν καὶ ἀπὸ τῶν προμαχώνων ρίπτειν μεγίστους λίθους ἐπὶ τῷ σῷ
 ὀρύγματι, ἔνθα ἐκεῖνος ἀνακύψει, καὶ φονεύσεις αὐτόν. εἰ δὲ ποιήσει
 15 χωματισμόν, ἔχε ὕλην ἠτοιμασμένην καὶ κτίσον ἔνδον πρὸς τὸ πά-
 χος τοῦ τείχους καὶ ἕτερον τεῖχος, καὶ ποιήσον αὐτὸ συγκεκολλημέ-
 νον τῷ τείχει τοῦ κάστρου, κείμενον ἀντικρυς τοῦ χωματισμοῦ, καὶ
 ἰσάσας αὐτὸ μετὰ τοῦ περιπάτου καὶ ἐνώσας αὐτὸ, ὡς εἴρηται, μετὰ
 τοῦ παλαιοῦ τείχους, ποιήσον ἀμφοτέρα τεῖχος ἓν, καὶ ὑψωσον αὐτὸ
 20 εἰς ὕψος πολὺ. ὑψωμένου δὲ τοῦ χώματος ὑπερβαινέτω εἰς ὕψος
 οἰκοδομούμενον τὸ σὸν τεῖχος καὶ οὐ κατακυριεύσει σοι ὁ χωματι-
 σμός, διὰ τὸ εἶναι σε εἰς ὑπερέχον ὕψος. διὰ τοῦτο δὲ σοι λέγω ὅτι
 κτίσον ἔνδον τοῦ τείχους καὶ ἕτερον καὶ ἐνωσον ἀμφοτέρα τεῖχη εἰς
 ἓν, διότι ἐὰν οὐκ ἔχει τὸ τεῖχος τὸ πάχος πολὺ καὶ ὑψώσεις αὐτὸ,
 25 καταπίπτει. τὸν δὲ παρὰ τοῦ ἐχθροῦ γινόμενον χωματισμόν, εἰ δύ-
 νασαι, καῦσον, ἐπεὶ οὐκ ἔστιν ἅπας ὁ χωματισμὸς χῶμα, ἀλλὰ καὶ
 ζύλα.

Ἐὰν ἔλθῃ ὁ ἐχθρὸς μετὰ πάσης αὐτοῦ τῆς δυνάμεως, μὴ ἐξέλθῃς π̄
 ἔξω τοῦ κάστρου πολεμησάτω αὐτῷ, ἀλλὰ φύλαττε καὶ πολέμησον
 30 αὐτῷ ἀπὸ τῶν προμαχώνων ἕως δύο καὶ τριῶν ἡμερῶν. στοχασά-
 μενος δὲ αὐτοῦ τὴν δύναμιν, τὴν ἐνέργειαν καὶ τὸν πόλεμον καὶ
 τὰς μηχανάς, τότε, εἰ δύνασαι, ἐξαίφνης ἀκρωτηρίασαι αὐτόν. ἐξελ-
 θέτωσαν οἱ μὴ φυλάσσοντες τὰ τεῖχη, οἱ δὲ ἐπὶ τῶν τειχέων τὸ σύ-
περι τοῦ μὴ
 ἐξελθεῖν σε καὶ
 ποιήσιν πόλε-
 μον.

1 εἰς προσβάλλουσί 6 βάθει 7 ὑπόδηται 9 ὑπόδύται
 13 ρίπτει 16 τοῦ τείχους] τὸ τύχος τοῦ τύχους ib. συγκεκολυ-
 μένον 17 κείμενον] ἐκεῖ μόνον 30 τριῶν 32 ἀκρωτηρίασαι

νολον μὴ κατιέτωσαν· ἀρκεῖ γάρ σοι καὶ τὸ φυλάττειν τὸ κάστρον.
 εἶπω δέ σοι τι τοιοῦτον συμβάν. ὁ Βοϊάνος κάστρον ἐστὶ βουλγαρικόν
 ὄχυρόν. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς κύρις Μιχαὴλ εἰς πόλεμον | εἰς Βουλ- 170
 γαρίαν καὶ ἐπιβάς τῇ Τριαδιτῆζι κατέλαβεν καὶ τὸν Βοϊάνον. ἦσαν
 ἐκεῖ ἄνδρες ὀνομαστοὶ καὶ πολεμισταὶ Βούλγαροι, ὁ δὲ ἐξέρχων 5
 αὐτῶν ἐκείσε ἦν ὁ Βότκος οὕτω καλούμενος. θαρρήσαντες δὲ εἰς τὴν
 ἀνδρείαν αὐτῶν ἐξέρχονται ἐξω τοῦ κάστρου πολεμῆσαι, ὡσπερ αἰσχυ-
 νόμενοι ἔνδον εἶναι τοῦ κάστρου. συναφθέντος δὲ τοῦ πολέμου καὶ
 τῆς μάχης κραταιᾶς γενομένης τρέπονται οἱ ὀνομαστοὶ ἐκεῖνοι Βούλ- 10
 γαροὶ. θελόντων οὖν αὐτῶν εἰσελθεῖν τὴν πύλην τοῦ κάστρου συνῆλ-
 θον αὐτοῖς καὶ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἐλόντες τὴν πόλιν ἐποίησαν φόνον
 μέγαν. πρόσεχε οὖν τούτοις.

πα

περιετέρου κά-
στρου ἱστορία.

Εἶπω δέ σοι καὶ ἕτερον τοιοῦτον συμβάν. ἐστὶ κάστρον ὀνομαζό-
 μενον Μόρεια μέσον Φιλίππου πόλεως καὶ Τριαδιτῆζης, κατεῖχτο δὲ
 ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. ὀπλισθεὶς δὲ πρὸς μάχην ὁ πορφυρογέννητος 15
 βασιλεὺς κῦρ Βασίλειος καὶ καταλαβὼν τὴν Μόρειαν ἐπιστήσας
 μαγγανικὰ ἐσφενδοβόλει βιαίως, εἶτα ποιεῖ χωματισμόν. ὡς οὖν
 ὕψωσεν ὁ χωματισμός, μηχανῶνται οἱ ἔνδον τοῦ κάστρου μηχανά-
 νημα μνήμης ἀξίον. νεωτέρους γὰρ γενναίους δώροις δεξιωσάμενοι
 ἀπέστειλαν· οἱ δὲ ὑπεισελθόντες ἔνδον τοῦ χωματισμοῦ διὰ τῶν ἐξω- 20
 θεν ξύλων καὶ εἰς τὸ πρόσω χωρήσαντες, ἔχοντες δαῖδας καὶ ρητίνην
 καὶ πυρεκβόλους ἀπτουσιν ἔνδον καὶ ἐξέρχονται. καὶ ἡ μὲν φλόξ ἐξω
 οὐχ ὠράτο, διὰ τὸ εἶναι εἰς βάθος ἔνδον τῶν χωμάτων καὶ τῶν ξύλων,
 περιλαβοῦσα δὲ διὰ πάσης τῆς νυκτὸς τὰ ἐν τῷ χωματισμῷ πάντα
 πρὸς ὄρθρον ἐξαίφνης πρὸς ὕψος ἐρριπίσθη καὶ ἀπώλετο ὁ χωματι- 25
 σμός. ὁ δὲ βασιλεὺς λυπηθεὶς ἀνεχώρησε, καὶ ἔμειναν οἱ τοῦ κάστρου
 ἀχείρωτοι καὶ ἀήττητοι.

πβ

ἕτερον ἱστορία.

..... ἦν τις πόλις ἐν Ἑλλάδι πολυάνθρωπος. ἀγωνισάμενος οὖν
 πολλὰ Συμεῶν ὁ ἄρχων, Βουλγάρων ὁ τότε τύραννος, εἰς τὸ ταύτην

2 εἶπον   3 βουλγαρίαν   10 συνεισηλθον?   15 βουλγάρων
 20 ἀπέστειλας   ib. ἐξῶθεν] ἔσωθεν   23 οὐχωρατο   ib. βάθον
 28 videtur intercidissee urbis nomen, quod non inepte conieceris fuisse
 Καστορία (cf. ἱστορία illud in inscriptione capitis cum Chalcond. p. 29 ed.
 Bonn. et Font. rerum Austr. XII 498) sive Καστρίον (cf. Tafel Thessalon.
 p. 61, Cantacuz. III p. 130, I p. 433, Notit. episc. in Hieroclis Synecd.
 ed. Parthey p. 101 et alibi) sive denique Κάστρο(ν), si quidem recte infra
 legitur (μετὰ τῶν πολιτῶν) κάστρου sine articulo.

χείρωσασθαι, εἰς κενὸν αὐτῶ γέγονεν ὁ κόπος. σοφίζεται οὖν ποιῆσαι ἀγάπην μετὰ τῶν πολιτῶν κάστρου, ὡς δῆδεν ἀποστελλόμενοι παρ' αὐτοῦ μήνυμα φέροντες. ἦσαν δὲ οἱ ἀποστελλόμενοι δεινοὶ εἰς τὸ στοχάσασθαι, ἀλκιμώτατοί τε καὶ βωμαλεώτατοι. οἵτινες στοχαζόμενοι εἶδον τὰς πύλας τῆς πόλεως μετώρους ἐχούσας τὰς στροφίγγας καὶ τὰς πύλας ἀφεστηκυίας τῆς γῆς. κατανόησαντες δὲ τοῦτο ἐλάλησαν εἰς τὰ ὦτα τοῦ τυράννου. ὁ δὲ ἐπιλεξάμενος ἄνδρας πέντε γενναίους ἀπέστειλεν εἰσελθεῖν εἰς τὸ κάστρο προφάσει δουλείας. ἦν δὲ παραγγείλας αὐτοῖς βαστάζειν πελέκεις εἰς τὰς ζώνας αὐτῶν ὅπισθεν, ὀπηνίκα δὲ τῇ πύλῃ προσβάλλουσι τοὺς μὲν τὴν πύλην φυλάττοντας διαχειρώσασθαι, τὰς δὲ στροφίγγας τῶν πυλῶν ἀποκόψαι. ὁ δὲ καὶ ἐποίησαν. ἀποκοπέντων γὰρ τῶν στροφίγγων κατηνέχθησαν εἰς γῆν αἱ πύλαι. εὐθύς οὖν ποιήσαντες σημεῖον ὃ ἐνετειλατο αὐτοῖς, καταλαβεῖν πεποιήκασι τάχιστα καὶ οὓς εἶχεν εἰς τοῦτο παρασκευασμένους ὁ τύραννος. θορυβηθέντων δὲ τῶν πολιτῶν διὰ τὸ γεγονός 15 εἰσεπήδησαν ἔνδον τῶν πυλῶν οἱ τοῦ τυράννου καὶ ἐκράτησαν τὴν πόλιν ἀναιμωτί.

Ἡ δὲ μεγάλη Ἀντιόχεια οὐκ ἐκ τῶν νομιζομένων ὀχυρωμάτων αὐτῆς παρεδόθη. καὶ γὰρ ὁ Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς προσβαλὼν αὐτῆς τοῖς τείχεσιν οὐκ ἠδυνήθη ταύτην παραλαβέσθαι. ἦν δὲ εἰς ἓνα τόπον τὸ τεῖχος πάνυ στενότατον. μὴ ἐχόντων δὲ ἀδειαν τῶν φυλάκων ἐν τῷ περιπάτῳ διαβαίνειν εὐρυχώρως ἀπεκρέμασαν ξύλα μακρὰ ἐπίσης τῷ περιπάτῳ, δῆσαντες αὐτὰ τοῖς προμαχώσιν ἐν σχοινοῖς. ἀνελθόντων δὲ ἀνθρώπων πλείστων καὶ βάρους ἦδη δι' αὐτῶν ἐπιτεθέντος τοῖς ξύλοις, ἐστῶτες κατέπεσον. ταραχθέντος δὲ ἐπὶ τούτοις τοῦ λαοῦ καὶ προσδοκήσαντος εἰσιέναι τοὺς πολεμίους καὶ τὰ τεῖχη καταλιπόντος καὶ φυγόντος, ὁ Χοσρόης ἀναιμωτί τὴν πόλιν ἔλαβεν.

Ἐὰν ἔλθῃ ἔθνος εἰς τὸ κάστρον σου καὶ ποιῆσῃ ἀγάπην μετὰ σοῦ καὶ ὁμώσῃ σοι, μὴ πιστεύσῃς αὐτῷ, ἀλλὰ μάλλον τότε φύλαττε. καὶ εἰ θελήσῃ ποιῆσαι πανήγυριν πωλεῖν τε καὶ ἀγοράζειν, ποιησάτω· πλὴν μὴ ἴσῃσι ταύτην σύνεγγυς τοῦ κάστρου. ἄξιον γὰρ ἐπιμνησθῆ-

πγ
περι τῆς μεγάλης ἀντιόχειας.

πδ
ἕτερον περι τοῦ μὴ πιστέβην ὄρκον εἰς κάστρον.

2 Κάστρου? ib. sive ante ὡς δῆδεν sive post haec verba videntur aliqua intercidisse. ib. ἀποστελλόμενος 8 τὸ Κάστρο? 9 αὐτοῖς] αὐτοῦς pr. m. 10 δὲ τὴν 12 στροφίγγον 13 εὐθύς] αὖθις 18 Ἡ] Τῇ 21 τόπον] τόπολεος 31 ποιησάτω] ποιήσασαίτω 32 σύνεγγις

ναι πόλεως τῆς Δημητριάδος τί πέπονθε νεωστί. πέντε γάρ πλοῖα
 Ἄγαρηνῶν πειρατῶν ἤλθον ὥρα πρώτη τῆς ἡμέρας· οἱ δὲ τῆς πόλεως
 προμαδόντες τὴν ἔφοδον αὐτῶν ἦσαν παρασκευασμένοι. ἐλθόντων
 οὖν τῶν Ἄγαρηνῶν ἐμνήθη παρ' αὐτῶν τοῖς ἐν τῇ πόλει ὅτι· ἡμεῖς οὐ
 πολεμήσαι ἤλθομεν, ἀλλὰ ποιῆσαι φόρον καὶ πωλῆσαι αἰχμαλώτους 5
 καὶ πράγματα ἃ ἔχομεν ἀπὸ κούρσου· καὶ εἰ κελεύετε, ὀμνύμεθα
 ὑμῖν καὶ διδόαμεν καὶ ὀφίδας καὶ ποιούμεν πραγματεῖαν. οἱ δὲ ἐπί-
 στευσαν αὐτοῖς ἐξ ἀπειρίας, καὶ ὀμνύουσιν ἀμφοτέροι. τῇ γὰρ ἀπειρία
 προσπεσὼν τις, εἰ μὲν ἀγαθὸν ἐστίν, εἰς ἄμετρον χαρὰν καὶ ἀγενὲς
 θράσος ἐξολισθῆσαι πεποίηκεν, εἰ δὲ τι κακὸν ἢ φοβερὸν, φανταζομέ- 10
 νης τῆς ψυχῆς ἐκπλήξιν ἐμποιεῖ. δόντες οὖν λόγον δι' ὄρκων ἀμφοτέ-
 ροι καὶ ὀφίδας ἡμερίμνησαν. ἦν δὲ ἐκεῖσε ἀνθρωπὸς τις Βυζάντιος μὲν
 τὸ γένος, οἰκῶν δὲ ἐν Δημητριάδι, δολερὸς τὰ μάλιστα· Νῶε δὲ τῷ
 βηθέντι ἀνδρῶπι ὄνομα. οὗτος πάση μηχανῇ ἐμηχανήσατο τὰ τῶν
 ἐντοπίων χρήματα καὶ κτήματα ἀφελέσθαι καὶ ἴδια ταῦτα ποιῆσαι. 15
 δυνάστης οὖν τότε τυγχάνων ὁ τοιοῦτος ἐν Δημητριάδι, ἐφιέμενος δὲ
 καὶ ἀπὸ τῶν Σαρακηνῶν τι καρπώσασθαι, οὐ συνεχώρησεν αὐτοῖς
 ἀπελθεῖν μήκοθεν τοῦ κάστρου καὶ τὸν φόρον ποιῆσαι, ἀλλ' ἐποίησεν
 αὐτοῖς ποιῆσαι τὴν πρᾶσιν σύγκολλα τοῦ τείχους, τοῦτο σοφισάμενος
 ὅτι εἰ μὲν ἀπομήκοθεν τοῦ κάστρου γένηται ἢ πρᾶσις, οὐ δύναται 20
 ἀπελθεῖν καὶ ἰδεῖν τί πωλοῦσιν, εἰ δὲ σύγκολλα τοῦ τείχους, | ἀπὸ τοῦ ε. 17.
 πύργου ἔχει βλέπειν τί ἀρεστὸν αὐτῷ ἐστίν καὶ ἀναλαβέσθαι ὡς δῆθεν
 ἀγοράσων τὸ τοιοῦτον, ἐσπέρας δὲ γενομένης μηδὲν λαβόντες ὑπο-
 χωρήσωσι κενοί. πραγματευσάμενοι οὖν οἱ τοιοῦτοι ὀλίγον προσεποιή-
 σαντο εἰσελθεῖν εἰς τὰ πλοῖα ὑετοῦ ῥαγδαίου κατενεχθέντος. οἱ δὲ τῆς 25
 πόλεως κατελθόντες τῶν τειχέων εἰσῆλθον εἰς τὰς οἰκίας διὰ τὸν ὑετὸν,
 καταλιπόντες φύλακας ὀλίγους, οἱ δὲ ἀπειρίαν καὶ αὐτοὶ ἡμέλησαν.
 οἱ δὲ Ἄγαρνηοὶ μὴ μελλήσαντες ἐποίησαν δοκιμὴν ρίψαντες ἀπὸ τῶν
 πέντε πλοίων ἀνά πέντε ἀνδρας ἐνόπλους. οἱ καὶ διαβάντες ἐκ πλα-
 γίου τοῦ κάστρου, ὄθεν οὐκ εἶχον οἱ ἐντόπιοι ὑποψίαν, ἀνῆλθον εἰς 30
 τοὺς προμαχῶνας τοῦ κάστρου διὰ τῶν σύγκολλα τοῦ τείχους οἰκιῶν
 καὶ κεράμων καὶ ἐκράτησαν πόλιν τοιαύτην ὀχυρὰν καὶ βρίθουσαν
 παντός ἀγαθοῦ ἐπευθείας καὶ χωρὶς μάχης.

2 ἄγαρινῶν (ita etiam 4) πειραστῶν 11 ἰδόντες ib. διόρκον
 12 ἡμερίμνησαν 15 ἀφέλεσθαι 16 ὁ τοιοῦτος 20 εἰ] ὁ ib. δυνάται

Εἶπω δέ σοι καὶ ἕτερον [ἐὰν ἔχῃς χάρισμα Θεοῦ, εἰ στρατηγικώ-
 5 τας], ὁ Τήρας ὁ Καλαβρός πέπονθεν πόλεως ὦν φύλαξ τῆς Βισι-
 νιάνων. ἦν γὰρ πλούσιος πάνυ καὶ εὐγενὴς καὶ πρῶτος ἀνδρωπος
 τῆς χώρας. ὁ δὲ Ῥουπέρδος ὁ Φράγγος κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ γε-
 10 γονῶς τύραννος ἐσπούδαζε κρατῆσαι αὐτόν. ποιήσας οὖν πᾶσαν μη-
 χανὴν ἀπεκρούσθη. τί οὖν ποιεῖ; ἔρχεται ὡς φίλος ἔξω τῆς πόλεως
 καὶ μνηύει αὐτῷ ἐξελεθεῖν ἔξω τῆς πύλης, ὡς δῆθεν ἀναγκαίαις ὑπο-
 θέσεως ἕνεκα καὶ μυστηρίου. ἐξέρχεται οὖν ὁ Τήρας ἔξω μὲν τῆς
 15 πύλης τοῦ κάστρου, ἔσω δὲ τοῦ χάντακος. προσεποιήσατο οὖν ὁ
 Φράγγος φοβεῖσθαι τοὺς συνεξεληθόντας τῷ Τήρα. εἶτα προσέταξεν
 ὁ Τήρας αὐτοὺς ὑποχωρῆσαι, καὶ μονωθεὶς, ἔστησαν ἀμφοτέροι εἰς
 ὀμίλιαν. ὁ δὲ Φράγγος εἶχεν παρασκευασμένους ἀνδρας ἐπιλεκτοὺς
 20 τρεῖς ἐπικαθημένους ἵππους πολυτίμους, οἵτινες καταπτερονίσαντες
 ἐπήδησαν τὸν χάντακα καὶ κρατήσαντες αὐτόν αὐτίκα εἰς τοῦπίσου
 15 μετ' αὐτοῦ ἀνεκαμψαν, καὶ ἐχειρώσαντο τὸν θαυμαστὸν ἐκείνον ἀνδρα
 ὡς ἀνδράποδον. ἃ δὲ βάσανα αὐτῷ ἐνεδειξαντο οὐκ ἐξικανῶ τοῦ
 λέγειν. φύλαττε οὖν τὰς βουλάς τῶν ἐναντίων καὶ μὴ πιστεύης
 αὐτοῖς.

Εἰ δὲ τοποτηρητὴς εἶ εἴτε ἄλλην τινὰ ἐξουσίαν ἔχεις καὶ ὑπὲρ
 20 ἐξουσίαν τοῦ στρατηγοῦ, μὴ ἀντιτάττῃ αὐτῷ, ἀλλ' ἐπάκουε αὐτοῦ ἐν
 πάσῃ ὑποταγῇ, καὶ ἂν ἀποστέλλῃ παρ' αὐτοῦ, ἔνθα καὶ προστάσσει
 σοι ἀπελθε μετὰ προθυμίας. καὶ μὴ τῷ σχήματι μὲν προθυμῆς, τῇ
 δὲ γνώμῃ οὐ προθυμῆς, ἀλλὰ σπούδασον οὐ ἂν σταλῆς ἵνα τὴν
 25 δουλείαν ποιήσεις τὴν ἐνταλθεῖσάν σοι καὶ ἄλλο τι παρὰ σεαυτοῦ
 θαυμαστὸν καὶ ἐπαινετόν. καὶ ἀγωνίζου ὑπερέχειν πάντας, ὅπως
 178 γένη ὀνομαστός. πόθεν δὲ τοῦτο συμβαίνει; οὐκ ἄλλοθεν εἰ μὴ
 ἀπὸ σπουδῆς καὶ ἀγρυπνίας. τὰ αὐτὰ δὲ παραγγέλλω καὶ τοῖς στρα-
 περι τοῦτο ἐγρη-

1 ἐὰν—στρατηγικώτατος verba hoc certe loco incommoda. 2 Τή-
 ρας] eundem hominem alii huius rei auctores appellant Petrum de Turra
 (Gaufrédus Malaterra hist. sic. I 17: Muratori V 554) sive Pierre fil
 de Tyre (Aimé Ystoire de li Normant III 10) sive Petrum Tyrae (Leo
 Ost. in Pertzii SS. VII 707). de Annae Comnenae narratione cf. Vasi-
 lievski Совѣты и разказы Виз. боярина XI в. p. 49 sq. 4 Ῥουπέρδος
 appellatur infra c. 183. 11 ἀμφοτέροι 14 τοῦπίσου (ou posteriori
 ex ai sive oi facto). cf. c. 110 ὑποκάτου. 23 οὐ ἂν σταλῆς] οὖν
 ἂν σταλῆς 27 αὐτὰ] ταῦ pr., corr. αὐταῦ

γορίν καὶ
σπουδάζειν.

τιώται· οὐκ εἶδον πώποτε σπουδαῖον καὶ ἄγρυπνον μὴ εἰς ἄκρον εὐ-
ημερήσαντα. δουλεία γὰρ οὐκ ἀπόλλεται. ἐπεὶ δὲ οὐ πάντες τὴν
εὐθεῖαν ὀδεύουσιν, ἀλλ' εἰς ἀδικίας ἐκκλίνουσιν, ἀρπάζοντες οὐ μόνον
βρώσιμα καὶ πόσιμα, ἀλλὰ καὶ γόσιμα καὶ ἱμάτια, εὐδοθῶντες δὲ
ἀπαξ καὶ δις κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ καὶ τοῦ δικαίου καταφρονήσαν- 5
τες οὐκ ἐπιστρέφουσιν, οἱ δὲ ἀδικούμενοι μὴ φέροντες τὴν βίαν εἴτε
μετὰ βελῶν ἢ ξίφους κρούσαντες ἔκτειναν αὐτούς, ἰστέον ὅτι ὡς
βιοθάνατοι ἐλογίσθησαν καὶ οὐ μόνον αἰσχρῶ θανάτῳ ἐάλωσαν,
ἀλλὰ καὶ τῆς μελλούσης κρίσεως πείραν λήψονται.

πῆ Εἰ δὲ ἰδιάξεις εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ οὐδὲν πράττης, ποίει τὰς 10
περὶ τοῦ ἐν δουλείας τοῦ οἴκου σου δι' ὧν εὖ διατραφήσεται ὁ οἶκός σου, καὶ μὴ
οἴκία ἰδιάζον- ἀμέλει τούτων· οὐ γὰρ ἐστὶν σοι ἕτερος πόρος ζωῆς ὑπὲρ τὸ ἐργάζε-
τοσ. σθαι τὴν γῆν. ποίησον σεαυτῷ αὐτουργίας, οἶον μυλῶνας καὶ ἐργα-
στήρια, κήπους τε καὶ ἄλλα ὅσα σοι ἐπιδώσουσι τοὺς αὐτῶν καρπούς
ἐτησίως, διὰ τε πάκτου καὶ καρποῦ. φύτευσον δένδρα παντοῖα καὶ 15
καλαμῶνας, δι' ὧν ἔσται σοι εἰσοδος μὴ ἔχουσα κατ' ἔτος κόπον· ἐκ
τούτων γὰρ ἀναπαυθήσῃ. κτήνη δὲ ἔστωσάν σοι οἶον βόες ἀροτῆρες
καὶ χῆροι καὶ πρόβατα καὶ ἄλλα ζῶα ἅτινα κατ' ἔτος γεννῶνται,
αὐξάνονται καὶ πληθύνονται· ταῦτα γὰρ παρέξουσίν σοι ἀφθονίαν ἐν
τῇ τραπέζῃ σου. καὶ εὐφρανθήσῃ ἐν πᾶσι, ἐν τε περισσεῖα σίτου, οἴνου 20
καὶ τῶν λοιπῶν ἀπάντων, σπερμάτων καὶ ζῶων, ἐδωδύμων καὶ ἀγωγί-
μων. καὶ εἰ οὕτως βιῶν ἔχεις, μὴ ἀναπέσης καὶ ἀμελήσης τοῦ βίου
σου, καὶ ταῦτα πάντα μειωθήσονται.

πθ Ἀλλὰ σπούδαζε εἰς τὸ καλῶς κυβερνᾶν τὸν βίον σου. εἰ δὲ καὶ
περὶ τουσπου- ἀμελήσεις, τότε τὸ σὸν κέρδος φάγωσιν οἱ ὑπηρετοῦντές σοι καὶ ποιή- 25
δάσειν εἰς τὸν σονται αὐτὸ ἴδιον. ἔλθῃ δὲ καὶ χρόνος ἐναντίος καὶ ἀφορησάσης τῆς
βίον σου· ὅταν γῆς οὐχ εὐρεθῆς ἔχων ἐναπόθετον σίτον· καὶ λοιπὰ σπέρματα εἰς
οὐκ εἰ εἰς τα- ξίδιν. διατροφὴν τοῦ λαοῦ σου. θέλοντός σου δὲ ἀγοράσαι οὐχ εὐρεθήσεται
σοι νόμισμα. ἐμβλέψας δὲ πρὸς τοὺς ὑπηρετοῦντάς σοι διαλογίση
περὶ τῆς διατροφῆς αὐτῶν, πῶς διατραφήσονται. στενάξεις δὲ μέγα 30
καὶ ἐνδυμηθῆς πρὸς τινὰ ἀπελθεῖν καὶ δανείσασθαι τὰ ἀναγκαῖα, καὶ
ὁ διδούς σοι οὐκ ἔστιν. ὄν γὰρ αἰτήσῃ ἔρεϊ σοι· πιστεύσον, εἶχον,

6 βίαν] βειαν 7 βέλων 8 βιόθανάτοι 10 πῆ numerum
nos addidimus. 16 ἔσται σοι 17 ἔστώσαν 18 ζῶα ἅτινα κα-
τάτηνα κατ' ἔτος 20 εὐφρανθήσο 25 τὸ] τὸν ib. φαγώσιν
32 αἰτήσῃ] ὠτήσῃ

ἀλλὰ πρό σου ἄλλοι με ἠτήσαντο καὶ δέδωκα αὐτοῖς, καὶ εἰ μὴ τὰ
 ἀρκοῦντά μοι ἄλλο οὐχ ὑπελείφθη μοι. καὶ ἔσται σοι τότε καὶ αἰσχύνη
 καὶ θλίψις, αἰσχύνη μὲν ὅτι ἠτήσας καὶ οὐκ ἔλαβες, λύπη δὲ ὅτι οὐκ
 ἔχεις ποῦ λαβεῖν. εἶτα ἀπελεύση πρὸς ἕτερον, ποιήσει δὲ σοι τὴν
 5 αὐτὴν ἀπολογίαν καὶ αὐτός. εἰ δὲ καὶ δώσει, ὀλίγον τι, καὶ τοῦτο μετ'
 174 ἐγγύης καὶ μετὰ γογγυσμοῦ καὶ ἀποβλέπων μεῖζόν τι παρά σου λα-
 βεῖν, καὶ τότε δανείσει νομίσματα. μᾶλλον δὲ εἰ εὐρεθῇ ὁ διδοὺς ὡς
 οἱ πολλοί, ἀπαιτήσει καὶ τόκους καὶ ζητήσει καὶ κτήμά σου εἰς ὑπο-
 θήκην, σὺ δὲ ἐτοιμῶς καὶ μετὰ προθυμίας ποιήσεις αὐτῶ χαρτίον,
 10 θεῖς καὶ ὄρον. εἶτα ὁ ὅρος κατέλαβεν· ὁ δανειστής ζητεῖ τὸ κεφάλαιον
 μετὰ τόκου, σὺ δὲ ἀναβάλλῃ ἐκ τοῦ μηδὲ ἔχειν. πολλακίς δὲ
 παρ' αὐτοῦ μηνυθεὶς καὶ μηδὲν αὐτῶ δούς προσαπειληθήσῃ. εἶτα
 εὐρών σε ἐν ἀγορᾷ ἢ ἐν πραιτωρίῳ ἢ ἐν ἐκκλησίᾳ εἰς ἡμέραν ἑορτῆς,
 ἐνώπιον τοῦ λαοῦ βουλόμενος ἑαυτὸν ὑπερέχοντά σου δεῖξαι καὶ
 15 πλούσιον εἶρεῖ σοι· ἄνθρωπε, τί σοι χρεωστῶ καὶ κατέχεις τὸ πρᾶγμά
 μου; θέλεις ἵνα σε ἀχρειώσω; ἐκεῖνος δὲ διὰ τό σε ἀχρειώσαι ταῦ-
 16 τα λέγει καὶ ἤδη ὅτι ἠχρειώσέ σε. καὶ εἰ μὲν σιγήσεις, ἐροῦσι
 πάντες, οἱ μὲν κατιδίαν οἱ δὲ φανερώς, τὸ. ὁ χρεωστῶν νεῦρα
 οὐκ ἔχει, καὶ τὸ κακὴ ἡ ἡμέρα τοῦ χρεωστοῦντος. εἰ δὲ ἀντιλο-
 20 γίσῃ αὐτῶ, τότε γελάσουσι πάντες εἰπόντες σοι πῶς οὐκ αἰσχύ-
 νῃ ὅτι οὕτως ἀναισχυνητεῖς κατὰ τοῦ ποιήσαντός σοι καλόν; καὶ
 αὐτός στραφεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπη· εἶδετε, κύριοί μου, τοιαύτην ἀναι-
 σχυνητίαν; τότε σὺ ὡσπερ ὑπὸ ἐχιδῆς δηχθεὶς τὴν καρδίαν εἰς πολλὰς
 ἡμέρας ἀλγήσης καὶ εἶτε ἀποποίηση πρᾶγμά σου γονικόν ἢ ὅπερ σὺ
 25 μετὰ πολλοῦ τοῦ κόπου καὶ τοῦ καύματος ἐκτήσω, καὶ παρά τιμὴν
 τοῦτο δούς πληρώσης αὐτῶ· εἰ δὲ μὴ ποιήσεις αὐτό, καὶ δευτέραν κα-
 τάθεσιν παρά σου λήψεται, ὑπισχυνομένου σου διπλασιάσαι τὸν τόκον
 καὶ τοῦ τόκου τὸν τόκον, καὶ ἀναβιβασθέντος πολλοῦ ποσοῦ ἐλεινολο-
 γήσεις [καὶ] ὁ ποτε μακάριος νῦν εἰς δικαστήρια ἐλκόμενος. εἶχόν σοι
 30 δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ περὶ τούτου εἰπεῖν, ἀλλ' ἐν τούτοις ἀρκεσθήσῃ,
 ἐάν εἴ φρόνιμος. φρόνιμῳ γάρ, φησὶν, ἀνδρὶ εἰς λόγος ἀρκέσει, ἀσύ-
 νετον δὲ οὐδὲ αὐτὰ τὰ πρᾶγματα σωφρονίσουσιν. ὅθεν χρή σε ἀγω-
 νίζεσθαι ἐν τῶ βίῳ καὶ τὴν ἐκ τοῦ κόπου ταλαιπωρίαν προθύμως

περὶ δάνου
καὶ τόκου.

16
περὶ ὕβρησ τοῦ
δανιστοῦ.

φέρειν. ἀψευδεῖ γὰρ ὁ εἰρηκῶς τὸ ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου φαγῆ τὸν ἄρτον σου. καὶ ὁ Σολομῶν, πονηρόν, φησί, περισπασμὸν ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὡς οὐκ ἔστιν ἄλλως εἰ μὴ μετὰ κόπου βιοτεῦσαι καὶ ἰδρωτός.

Λβ Καὶ μὴ εἶπης ὅτι πιστοὶ εἰσιν οἱ ἀνθρωποὶ μου καὶ οὐκ ἔχω ὑπό- 5
 περι ὑπόχει-
 ρίων κέρδος
 καὶ ὑπόλει-
 ψεις. νοιαν εἰς αὐτούς· ἐάν σε βλέπωσιν, εἰσὶ πιστοὶ· εἰ δ' οὖν, πάντες τὸ
 ἴδιον συμφέρον ποιοῦσιν, καὶ φυσικῶς ἐγκατέσπαρται | τῷ ἀνθρώπῳ τὸ 175
 προσπαθεῖν ἑαυτῷ καὶ τὸ κερδαίνειν εἴτε ψυχικῶς εἴτε σωματικῶς.

ἀκούσας δὲ ὅτι εἰπόν σοι κάμνουν καὶ ἀγωνίζεσθαι εἰς τὸν βίον, μὴ ἐκδώσης ἑαυτὸν εἰς ἐπινοίας τινὰς καὶ κόπους ἀμετρήτους, καὶ ἐκ 10

Λγ τούτου ἀπολέσης τὴν ψυχὴν σου καὶ τοῦ Θεοῦ καταφρονήσας τῆς 15
 περι τοῦ μὴ
 καταφρονῶν
 ἐκάστου ἡμέ-
 ρας τὰς ὥρας
 καὶ τὴν πρόσ-
 εύχην. ψαλμωδίας ἀκολουθίας ἐπιλάθῃ τῆς παρὰ τῶν ὀρθοδόξων κοσμικῶν
 τελουμένης, οἷον ὀρθρου καὶ τῶν τεσσάρων ὥρῶν, σὺν τούτοις ἐσπε-
 ρινοῦ καὶ τῶν ἀποδείπνων. ταῦτα γὰρ εἰς σύστασιν τοῦ βίου ἡμῶν
 εἰσὶ καὶ δι' αὐτῶν τῶν λειτουργιῶν γνωριζόμεθα εἶναι δούλοι οἰκεῖοι 15
 τοῦ Θεοῦ, ἐπεὶ τὸ ὁμολογεῖν Θεὸν καὶ οἱ ἄπιστοι καὶ οἱ δαίμονες καὶ
 πάντες Θεὸν εἶναι ὁμολογοῦσι. καὶ οὐ μόνον ταύτας τὰς λειτουργίας
 χρῆ σε ποιεῖν, ἀλλ', εἰ δύνασαι, καὶ μεσόνύκτιον εὐξαι εἰπὼν κἂν ἓνα
 ψαλμὸν· διὰ γὰρ ταύτης τῆς ὥρας ἀπερισπάστως δυνήσῃ ὀμιλῆσαι
 τῷ Θεῷ· καὶ εὐξάμενος ἀναπαύθητι. τοῦτο γὰρ οὐ κόπος ἐστίν, ἀλλὰ 20
 μᾶλλον εὐφροσύνη, τὸ κατιδίαν ὀμιλεῖν τῷ Θεῷ. ὡσπερ γὰρ σοι
 παραγγέλλω σπουδαῖον εἶναι εἰς τὰ βιωτικά, οὕτως θέλω εἶναι σε
 σπουδαῖον καὶ εἰς τὰ πνευματικά, ὅπως ἐξ ἀμφοτέρων εἰ εὐελπῖς, καὶ
 ἀπλῶς θέλω σε εἶναι ἐξοχώτατον εἰς πάντα τὰ δέοντα. καὶ μὴ εἶπης
 ὅτι ὁ δεῖνα ἀκολουθίαν ἐκκλησιαστικὴν οὐ ποιεῖ καὶ εὐημερεῖ· οὐ γὰρ 25
 οἶδας τί ἐν κρυπτῷ ὁ τοιοῦτος ἐργάζεται. οὕτως γὰρ ἐν κρυπτῷ
 τινὲς ἀγαθὰ ἐργαζόμενοι ἔλαθον οὐ μόνον ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τὸν
 διάβολον. εἰ δὲ ἀμεληταὶ τινες καὶ κακοὶ προκόπτουσιν, οὐδὲν θαυ-
 μαστόν· Ἑβραῖοι γὰρ καὶ αἰρετικοὶ καὶ Σαρακηνοὶ καὶ ἀπλῶς ἄλλοι
 πολλοὶ οἱ μῆτε πείραν δογμάτων ἔχοντες μῆτε εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν 30
 Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἐλπίζοντες ζῶσι, καὶ οἱ μὲν αὐτῶν
 καὶ εὐημεροῦσι καὶ ἐθνῶν ἄρχουσι καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητος ἀπο-

λαύουσι, καὶ οὐ ζηλοῦμεν αὐτῶν τὴν εὐημερίαν. ἡ γὰρ ἀγαθότης αὐτοῦ οἷς κρίμασιν οἶδε διοικεῖ τὰ πάντα.

"Ἐχε δὲ καὶ ἐλεημοσύνην, καὶ οὐ μὴ ἀπολέσῃς αὐτήν. ὁ γάρ ^{Lδ} Κορνήλιος Ἕλληνας ὢν καὶ ἐν ἀγνοίᾳ πολλῇ οὐ μόνον δογμαμάτων, ^{περὶ ἐλεημοσύνης.}
 5 ἀλλὰ καὶ φιλῆς διδασκαλίας, κινούμενος δὲ ἀπὸ ὀρθῆς διανοίας καὶ ποιῶν τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον Κυρίου, ἤκουσε τὸ Κορνήλιε, αἱ προσευχαῖ σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Μὴ θελήσῃς δὲ ὑπεισελθεῖν εἰς περισσοπρακτορίας. τὰς δὲ δημο- ^{Lε}
 10 σιακάς δουλείας τὸ σύνολον μὴ ὑπεισέλθῃς, καὶ ἀπολέσεις τὸν ἄρτον ^{περὶ περισσοπρακτορίας.}
 σου καὶ τοῖς κληρονόμοις σου ἀντὶ κληρονομίας ἀγαθῆς | μέριμνας
 καταλίπῃς καὶ ἔσονται ἐν διηνεκεῖ σάλπ. διηγῆσομαι γάρ σοι ἱστο-
 15 ρίαν ἣν ὁ πατήρ μου ἰδὼν εἶπέν μοι. εἶχεν γὰρ ἐξάδελφον τὸν πρωτο-
 σπαθάριον Ἰωάννην καὶ στρατηγὸν Μάιον, φρόνιμον καὶ ἐνεργῆ, περισ-
 20 σευόμενον ἐκ πάντων νομισμάτων τε καὶ πραγμάτων πολλῶν. ἔδοξε
 δὲ αὐτῶ ποτὲ λαβεῖν δουλείαν τὴν ἐπίσκεψιν Ἀραβισοῦ. βουλευσά-
 μενος δὲ ἐκεῖνον ἐκωλύετο παρ' αὐτοῦ. ὁ δὲ ὑπεδείκνυεν αὐτῶ τῶν
 πολιτῶν οἶκους λέγων ὅτι πάντες οὗτοι οἱ οἶκοι ἀπὸ τῶν δημοσιακῶν
 δουλειῶν συνέστησαν. τοῦ παπποῦ μου δὲ ὑποχωρήσαντος εἰς τὴν
 25 ἐνεγκαμένην, αὐτὸς λαβὼν τὴν ἐπίσκεψιν ἐξῆλθεν. μετὰ δὲ χρόνους
 ὀλίγους ἐλθὼν ἐν τῇ πόλει καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸ χαιρετίσαι αὐτὸν οὐχ
 εὔρεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. λαβὼν δὲ αὐτὸν ὁ βεστιαρίτης αὐτοῦ
 ἤγαγεν εἰς τὸν ἅγιον Παῦλον εἰς τὸ ὄρφανοτροφεῖον, καὶ ἐθεάσατο
 30 αὐτὸν ἐν σκοτεινῇ καμάρᾳ καθεζόμενον ἐναπόκλειστον, ὅπερ ἔλεγον
 κούσπους εἶναι, δακρυροοῦντα καὶ τὴν ζωὴν ἀπολεγόμενον· ἐξήκοντα
 γὰρ λίτραι ἐλοίπασαν αὐτὸν, καὶ ἀπήτησαν ἀπ' αὐτοῦ ταύτας. καὶ
 οὐδὲ οὕτως ἔσωσεν, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἐχρεώσται. ὅμως
 σὺ γινώσκεις τί ἔπαθον διὰ τῶν τοιούτων δημοσιακῶν δουλειῶν καὶ

1 εὐημερίαν   6 sqq. Act. Ap. 10, 3—4.   11 κληρονόμοις σου]
 κληρονομήσου   12 διονεκεῖ   14 ἰ'ω' = Ἰωάννην oriri potuit ex
 ultimis litteris vocabuli praecedentis, quod in nostro quidem codice ita
 scriptum est: πρωτοπαθάρ. sed fortasse ante Μάιον intercedit τόν. 16 vulgo
 scribitur Ἀραβισσὸς velut in Hieroclis Synecd. p. 38 ed. Parthey, ὁ Ἀρα-
 βισοῦ extat in Ordine praesid. metrop. ibid. p. 108, ὁ Ἀραβησοῦ ... Leonis
 Sap. et Photii Ord. patr. ibid. p. 65.   19 παππα?   20 ἐνανκαμένην
 24 ἐναπόκλειστον   25 δακρυροοῦντα   26 λίτρασ

ἄλλοι πολλοί· ξένοι γεγόνασι τῶν ἀξιωματῶν καὶ τῶν ἰδίων ὑποστάσεων.

45

περι τῶν πα-
ροξυνάντων σε
τεινῆς τοῦ
πράτειν σε.

Ἐροῦσί σοι δὲ οἱ φίλοι σου εἴτε ἡ γυνὴ σου ἐξ ἀπειρίας· ἐγχει-
ρίσθητι κἂν ἐκπροσωπικὴν ἢ τὴν ἀρχοντίαν ἢ τὸ βασιλικὸν τῆς πο-
λιτείας ἡμῶν καὶ ἔχεις διοικηθῆναι σὺ τε καὶ ὁ οἶκός σου καὶ οἱ 5
ἄνθρωποί σου· ἀλλὰ μὴ ἀκούσης αὐτῶν. εἰ γὰρ πεισθεὶς τούτοις
ὑπεισέλθῃς τινὰ τῶν τοιούτων δουλειῶν, ἄκουσον τί σοι συμβήσεται.
εἰ μὲν ἀγωνίσῃ περιστῆσαι τὸν δημόσιον καὶ τὰς καινοτομίας σου
ἀνασῶσαι, καὶ τῶν ἀνθρώπων σου τὰς ῥόγας θέλεις ἀδικῆσαι καὶ
ἔσχατον ἐμέσεις ἃ οὐκ ἀπήτησας· εἰ δὲ πολιτεύσῃ δικαίως, ἔχεις 10
φυρᾶσαι. ἀλλὰ τί λέγω δικαίως; τελώνης ποταπὸς δίκαιος; ἀνθ'
ῶν γὰρ ὤφειλες μεσιτεύειν καὶ εἰρηνοποιεῖν πάντας καὶ ἀνθ' ὧν
ὤφειλον πάντες προστρέχειν εἰς σε ἀγαθὸν λόγον ἀκούσαι, φεύζον-
ται μᾶλλον ἀπὸ σοῦ. τίς γὰρ οὐ φεύγει ἀπὸ τελώνου; ἐλεύσεται
γὰρ ἄνθρωπος βασιλικὸς ζητῆσαι σε ὑποζύγιον ἀγγαρείας, σὺ δὲ 15
τὸν μὲν ὡς φίλον ἐντραπήσῃ, τὸν δὲ ὡς συγγενῆ, ἕτερον δὲ ὡς
δυνάστην, τὸν δὲ ἄνθρωπόν σου ἀποστελεῖς λαβεῖν ἢ νομίσματα
ἢ ὀβολοὺς καὶ τῷ βασιλικῷ ἀνθρώπῳ ἐρεῖς ὡς· οὐχ εὖρον. καὶ αὐτὸς
κρατήσας ἴσως καὶ μαστιγώσῃ καὶ ἀχρειώσῃ σε εἰς τὴν πολιτείαν
σου, καὶ ἔνθα ὤφειλες τιμηθῆναι ἀτιμωθῆσῃ, καὶ ἔξεις τοῦτο ὄνειδος 20
εἰς γενεὰς γενεῶν. εἰ δ' οὐ φείσῃ τινός, ἀλλὰ ἀγγαρεύσεις, ἐκεῖνος 1. 177
μὲν ὑποχωρήσῃ, ἐχθρανεῖς δὲ τοὺς φίλους σου, καὶ εἰ οὐ πάντες σε
καχίσρυσιν, ἀλλὰ κἂν εἰς ἐξ αὐτῶν βλάβαι σε ἔχει, λαβῶν καὶ τοὺς
λοιποὺς συνεργούς. ἀλλὰ καὶ ἕως δέκα καὶ δεκαπέντε χρόνους οἱ
ἀπαιτηθέντες παρὰ σοῦ εἴτε ἀερικὸν εἴτε ἄλλο τι, οὐ μόνον ἀδίκως, 25
ἀλλὰ καὶ δικαίως, εἰς τοὺς θεματικὸς δικαστὰς ἄξουσί σε. καὶ εἰ καὶ
εὐλογα λέγεις, ὁ κριτὴς προφήτης οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἡ ἀπαιτήσῃ καὶ
εἰς ὄρκους σε τέμψει. καὶ εἰ μὲν ὁμόσεις δικαίως, ὅπερ ἀπέυχομαι,
πάντες στενάξουσιν ἐπὶ σοὶ καὶ ἐξουθενήσουσί σε· εἰ δ' οὐκ ὁμόσεις,
πάντως ἀποδράσεις καὶ ἀναγκασθεὶς φεύξῃ καὶ ἔσῃ ἐξουθενημένος καὶ 30
ὄνειδιζόμενος.

46

περι τοῦ ὑπό-

Εἰ δέ ἐστιν ὑπερέχουσα κεφαλὴ εἰς τὸν τόπον, ἀπέρχου πρὸς αὐτόν,
ἀλλὰ μὴ πυκνά, ἀλλὰ ἀραιὰ ἀπερχόμενος λέγε μετὰ συνέσεως τὰ

δέοντά, μὴ ἐρωτώμενος δὲ σιώπα. ἐξ ὧν δὲ σοι δέδωκεν ὁ Θεὸς βρω- τάσσεσθαι τοῖς
 σίμων καὶ ποσίμων ἀπόστειλε καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ἀνθρώποις αὐτοῦ ὑπερέχουσιν
 κατὰ τὸ δυνατὸν σοι. ἐὰν ἄρξηται ἀδικεῖν, ἐλεύσονται δὲ πρὸς σε ἡ
 οἱ τοῦ κοινοῦ λέγοντες· ἡμεῖς σὲ ἔχομεν αὐθέντην καὶ διὰ τί οὐκ ἐπι- περὶ τοῦ μὴ
 5 στομίξεις αὐτόν; ἀπέλωμεν μετὰ σοῦ πάντες καὶ λάλησον αὐτῷ ἀκούειν τοῦ
 παρρησία. καὶ μὴ δειλιάσης· ἡμεῖς γὰρ μετὰ σοῦ ἐσμεν — μηδὲ τὸ κεινοῦ καὶ τοῦ
 σύνολον προσδέξῃ τούτους. πανοῦργοι γὰρ τοῦτο ἀκούσαντες πρὸς ἑαυ- δῆμου.
 τοὺς μὲν μειδιάσουσιν, πρὸς σὲ δὲ τὰ πρὸς χάριν ὀμιλήσουσιν ἐκδειά-
 ζοντές σε· ὁ πατήρ σου, γὰρ ἐροῦσι, τοιοῦτος ἦν ἐκδικητής, διὸ καὶ
 10 ἕως τοῦ νῦν ἐν τοῖς πάντων στόμασιν ἄδεται. τούτοις καταδέλξαντές
 σου τὰς ἀκοάς καὶ συνθεμένου σου αὐτοῖς τοῦτο ποιῆσαι, εὐθέως
 λάθρα δραμόντες ἀναγγελοῦσι τῷ ὑπερέχοντι, ἡμεῖς, λέγοντες, ἡ
 πίστιν καὶ δούλωσιν ἔχοντες πρὸς σε καὶ πάνυ σοι εὐνοοῦντες ἐπὶ τοῦ εἶναι
 ἀναγγέλλομέν σοι ἅπερ οἶδαμεν καὶ ἠκούσαμεν· ὁ δεῖνα (λέγοντες ἀκούσῃ τὸν
 15 διὰ σέ) τὴν πόλιν πᾶσαν κατὰ σοῦ ἐκίνησε καὶ αὖριον ἐπελεύσεται
 ἐπὶ σέ μετὰ παντός τοῦ λαοῦ, καὶ ἴσως καὶ εἰς φόνον χωρήσουσι καὶ
 ἀποκτενοῦσί σε. ταῦτα ἀκούσας ἐκεῖνος φυγῇ χρῆσεται ὡς νομιζῶν
 αὐτοὺς ἀληθεύειν, καὶ γράφει τῷ βασιλεῖ κατὰ σοῦ ὡς κατὰ λαοσυ-
 νάκτου καὶ στασιαστοῦ, καὶ ἐξαλιφήσῃ ἀδικῶς. εἰ δὲ ἐστὶν ἀτρέμας,
 20 ἑάσει σε ἐπιβῆναι τοῦ πραιτωρίου μετὰ τοῦ λαοῦ καὶ χειρωσάμενός
 σε διὰ δαρμοῦ καὶ κουράς σωφρονίσει. οἱ δὲ τότε ἐπαινοῦντές σε φεύ-
 ζονται καὶ οἱ ὀρώντές σε εἴπωσι· δι' ἡμᾶς πανθάνει ὁ ἀνθρωπος
 1. 178 αὐτὸς ἄρτι, καὶ σχήματι λυπηθέντες ὑποχωρήσουσι. σὺ δὲ τὸ ὄμμα
 ἔνθεν κάκειθεν τείνας καὶ μὴ εὐρίσκων ἐκ τῶν πρῶν ἐπαινούντων
 25 σέ τινα λαλήσεις καὶ σεαυτὸν αἰτιάσῃ, φεῦ, λέγων, τῆς ἐμῆς
 ἀβουλίας. ὁ δὲ ὑπερέχων θέλων ἡμερῶσαι τὸ κοινὸν προσκαλέσεται
 αὐτοὺς καὶ εἴπη· ἐγὼ γινώσκω τὴν εὐνοίαν ὑμῶν ἣν εἰς ἐμὲ καὶ εἰς
 τοὺς πρῶν ἐνεδειξασθε, καὶ οὐκ ἔχω τι καθ' ὑμῶν, ἀλλ' ἔχω ὑμᾶς
 ὡς παιδία μου· οὐκ ἐξ αἰτίας γὰρ ὑμῶν τοῦτο γέγονεν, ἀλλ' ὁ
 30 δημοηγέρτης οὗτος ἐπταίσει, ὑμεῖς δὲ φίλοι μου ἐστε. ταῦτα καὶ
 ἄλλα πλείονα εἰπὼν ἀπολύσει αὐτοὺς, ἐξ αὐτῶν κατασχῶν τοὺς ἐξέ-
 χοντας εἰς τὸ ἄριστον, καὶ καταχαυνώσας τὸν νοῦν αὐτῶν πείσει
 αὐτοὺς μάλιστα λαλεῖν κατὰ σοῦ.

2 ποσίμων 4 αὐθέντι 14 εἶδαμεν? 17 φυγεῖν 18 ἀληθεύειν
 20 sq. χειρωσάμενός 21 κουράσ σὼ φρονίσει ib. ἐπενοῦντεσε
 22 ὀρώντεσε 25 ἀλήγεις? 26 ὑπερέχω 28 τοὺς] τοὺς ἐμοὺς?

^ρ
 ὅτι αγαθὸν τοῦ
 φροντίζειν τοῦ
 κεινοῦ.

Καὶ δεῖ σε ταῦτα πάντα φυλάττειν· οὐ λέγω σοι δὲ μὴ λαλεῖν
 διὰ τὴν χώραν καὶ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ. ὁ γὰρ μὴ λαλῶν, ἀλλὰ δυνάμε-
 νος βοηθῆσαι καὶ μὴ ἐλεῶν συμπράττει τοῖς ἀδικηταῖς. λάλησον οὖν
 καὶ σύ, ἀλλὰ μὴ μετὰ παραγῆς, ἀλλὰ μετὰ συνέσεως καὶ ἤθους
 χρηστοῦ καὶ κατὰ μόνας, καὶ αἰδεσθήσονται σε, καὶ ὁ ἀδικῶν ἐν- 5
 τραπήσεται σε μᾶλλον μόνον ἢ μετὰ λαοῦ. εἰ δὲ ἀπαιτεῖ καιρὸς
 ἐνώπιον λαοῦ παρρησιασθῆναι, παρρησιάσθητι, ἀλλὰ μὴ μετὰ ἀπο-
 νοίας. ὁ γὰρ βλέπων ἀδικουμένους καὶ μὴ λαλῶν, οὗτος διάβολός
 ἐστι.

καὶ εἰ μὲν ἔχεις ἀξίωμα, τίμα αὐτό, καὶ ἵνα σὲ τιμήσῃ· εἰ δὲ 10
 οὐκ ἔχεις, σπούδασον ἵνα ὁμοίως τοῖς ἀξιωματικοῖς καὶ κρεῖττον αὐ-
 τῶν τιμήσωσί σε. εἰ δὲ ἐπήρειά τις ἔλθῃ βασιλικὴ καὶ συναχθέντες
 πάντες ἔλθωσιν πρὸς σε, ἵνα τυπώσῃς σὺ ἕκαστον, μὴ τυπώσῃς,
 ἀλλ' εἰπέ ταῦτα αὐτοῖς ὅτι τυπώσατε ὑμεῖς καθὼς οἴδατε, παρόντος
 κάμου· καὶ ἄς τυπώσωσιν ἄλλοι. οὕτως γὰρ δυνήσῃ καὶ φίλον σου 15
 ἐκκουσεῦσαι καὶ ἀνθρωπὸν σου, καὶ τὸν αἰτησάμενόν σε ἐλαφρῶσαι,
 καὶ οὐδεὶς ἐρεῖ τι, ἀλλὰ εἰ καὶ μέμψις ἐπέλθῃ παρὰ τοῦ κοινοῦ, πρὸς
 τοὺς τυπώσαντας ἀναδράμη καὶ σύ μενεῖς ἀμεμπτος. εἰ δὲ σύ τυ-
 πώσεις, οὐδὲ φίλον σου οὐδὲ ἀνθρωπὸν σου δυνήσῃ κουφίσει καὶ
 γογγύσουσι κατὰ σοῦ ὡς παρὰ τὸν τύπον ποιήσαντος. εἰ δὲ καὶ 20
 ἀνθρωπὸν σου ἐκκουσεύσεις, μέγα κράξουσι κατὰ σοῦ δωρολήπτην
 καὶ ἐξαλειπτὴν ὀνομάζοντές σε. τοῦτο δὲ σοι συμφέρει, ἵνα μετὰ
 τοῦ κοινοῦ μηδὲν κατὰπραγματεύσεις, ἐλεῆς δὲ καὶ προσπαθῆς αὐ-
 τοῖς ἐν οἷς δύνασαι. εἰ γὰρ καὶ τοὺς ἀνθρώπους λανθάνωμεν, ἀλλὰ
 τὸν ἀκοίμητον ὀφθαλμὸν λαθεῖν οὐ δυνάμεθα. 25

^{ρα}
 περὶ φίλου τοῦ
 μὴ ἀπλικεύ-
 σαι εἰς τὴν
 οἰκίαν σου.

Ἐὰν ἔχῃς φίλον εἰς ἄλλον τόπον καὶ διέρχεται διὰ τῆς πόλεως
 ἔνθα οἰκεῖς, μὴ ἀπλικεύσῃ εἰς τὸν οἶκόν σου, ἀλλὰ ἄς ἀπλικεύσῃ
 ἀλλαχοῦ, καὶ ἀπόστειλε αὐτῷ τὰ χρειώδη καὶ κρεῖττόν σε ἀποδέξε-
 ται. εἰ δὲ ἀπλικεύσει εἰς τὸν οἶκόν σου, ἄκουσον πόσαι μομφαὶ σοι
 γενήσονται. ἐν μὲν, ὅτι ἡ γυνή σου καὶ αἱ θυγατέρες σου καὶ αἱ νύμ- 30
 φαι σου οὐκ ἔχουσιν ἄδειαν ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ οἰκήματος | καὶ διατάχασθαι ε. 1
 εἰς τὸν οἶκόν σου τὰ δέοντα. εἰ δὲ ἀναγκαῖα χρεῖα ἐστὶν ἐξελθεῖν

10 αὐτὸν   16 ἐκκουσεύετε   17 ἐρεῖ τι| ἐρατὶ   18 ἀμεμπτος
 20 γογγυσονσι   22 ἐξαλυπτὴν   ib. συμφέρειν   23 μηδένα κατα-
 πραγματεύσῃ?   ib. ἐλεῆν δὲ καὶ πρόσπαθὺν   25 δυνῶμεθα   27 ἄς
 ἀπλικεύσει   30 θυγατέρεσου

αὐτάς, ἀναλαρυγγίσει ὁ φίλος σου καὶ τὸ ὄμμα πρὸς αὐτάς ἀπαιωρή-
 σει· εἰ δὲ καὶ σὺ μετ' αὐτοῦ ἴστασαι, κάτω μὲν δοκεῖ σοι νεύειν, περι-
 εργασεται δὲ αὐτῶν καὶ βᾶδισμα καὶ γύρισμα καὶ ζῶσμα καὶ βλέμμα
 καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ἀπὸ κορυφῆς ἕως ποδῶν, καὶ μιμησάμενος μετὰ
 5 τῶν οἰκείων αὐτοῦ κατὰ μόνας ὑπογελάσει. εἶτα ἐξουθενήσει τὴν ὑπε-
 ρεσίαν σου, τὴν τράπεζαν, τὴν τάξιν, ἐρωτήσει δὲ καὶ περὶ τῶν προ-
 σόντων σοι εἰ ἔχεις τοῦτο, εἰ ἐκεῖνο. καὶ τί πολλά λέγω; εἰ εὐρῆ ἄδειαν,
 νεύσει νεύματι ἐρωτικῶ πρὸς τὴν γυναῖκά σου καὶ ἀκολάστοις ὀφθαλ-
 μοῖς ἐμβλέψει πρὸς αὐτὴν καὶ, εἰ δύναται, καὶ μιανεῖ αὐτὴν· εἰ δ' οὖν,
 10 ἐξεληθὼν καυχῆσεται ἅ μὴ θέμις. εἰ δὲ ἐκεῖνος οὐκ εἶπη, ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς
 σου ἐν μάχῃ ἀνακράξει σ. . . . . γυναικὸς σου παραγγεῖλαί σοι.

Ἄλλ' ἐπεὶ ταῖς γυναῖξιν θέλομεν συντάξαι τὸ πῶς δεῖ αὐτάς ἀνα-
 στρέφασθαι, ἐκεῖ ἔχω περὶ πάντων εἰπεῖν, σὺ δὲ ἐν τούτοις ἀρχεσθήσῃ. ρβ̄
περὶ τῶν θυ-
γατέρων σου
πῶς δεῖ ἀνα-
τρέφασθαι.
 μιᾶς δὲ ὑποθέσεως ἐπιμνησθεὶς ἐπ' αὐτὴν μετὰξω τὴν παραγγελίαν.
 15 ἀγαθὸν γὰρ ἐστὶν ἵνα πάντοτε ἔχῃς ἀκρίβειαν εἰς τε τὴν θυγατέραν
 σου καὶ εἰς τὴν γυναῖκά σου. ἀνθρωπὸς τις τῶν περιφανῶν καὶ πλού-
 σιος, ἐν τε ἀξιώμασι καὶ εὐγενεστάτως ἐπίσημος, ἔχων τὰς οἰκίσεις
 ἐν τῇ πόλει (τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ ἐκὼν παραδράμω· ἔτι γὰρ ζῆ), ἔχει
 δὲ ὁ τοιοῦτος γυναῖκα εὐγενῆ, ἔχουσαν ἀδελφὸν στρατηγόν, ὠραίαν
 20 μὲν τῇ μορφῇ, ὠραιότερα δὲ ἦν αὐτὴ τότε τῇ ψυχῇ, συνέσει καὶ
 ἀρετῇ κεκοσμημένη, μεμυημένη δὲ καὶ τὰς θείας γραφάς. ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς ἀκούσας τὰ περὶ αὐτῆς πολλάκις ἐπεμψε πρὸς αὐτὴν τινὰς
 ἐπιθυμῶν αὐτῇ συγγενέσθαι, ἐπαγγελλόμενος αὐτῇ τε καὶ τῷ ταύτης
 ἀνδρὶ ἀξιώματα καὶ ἄλλα πολλά ἀγαθὰ· ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς οὐκ ἐγίνω-
 25 σκεν. εἶτα ἀποστέλλει αὐτὸν κριτὴν θέματος. μὴ δυνηθεὶς δὲ αὐτὴν
 πείσαι ἐσιώπησε. μετὰ δὲ τρεῖς ἐνιαυτούς ἐλθὼν ἀπὸ τοῦ θέματος ὁ
 ἀνὴρ αὐτῆς ἦν εὐφραϊνόμενος εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. νέος δὲ τις εὐειδῆς
 καὶ τῶν περιφανῶν ἐξωτικῶς προσεποιήσατο εἶναι συγγενὴς αὐτῆς, εἶτα
 30 τῆς κυρᾶς ἐκεῖ τῆς κριταίνης. καὶ ἄλλα πολλά αὐτῷ εἰπῶν συμφιλιά-

9 ei prius addidimus. 11 lacuna in codice et spatio vacuo
 indicata et notula λοιπ(ει = λείπει) quam in margine adscripsi: m. 1.

ib. παραγγεῖλε 15 ἔχεισ 17· εὐγενεστάτως] εὐγενεστᾶ (an leg.
 εὐγενέστατος, ἐπίσημους ἔχων?) 19 ὀραίων 30 κριτένης

ζεται αὐτῷ και καλεῖ αὐτόν ὁ κριτής. ὁ δὲ ὑπουλεύεται αὐτῷ και γίνεται αὐτῷ τούτῳ συνήθης. τί δὲ θέλω λέγειν πολλά; συγγίνεται μετ' αὐτῆς ποτὲ μακαρίας νυκτὶ ἀθλίας. τούτου τοῦ δράματος διαγνωσθέντος τὸν μὲν ἄνδρα αὐτῆς και τοὺς συγγενεῖς κατῆφεια και λύπη f. 180 κατέσχε, μᾶλλον δὲ ἀχρειωσύνη, ὁ δὲ νέος ὡς ἐφ' ἐνὶ τῶν ἄθλων τοῦ 5 Ἡρακλέους τούτῳ ἐνεκαυχᾶτο. και ὅπερ βασιλεὺς και ἐπαγγελίαι ἀξιωματῶν και πλούτων ποιῆσαι οὐκ ἴσχυσαν, τοῦτο συνήθεια και φίλος ἐποίησεν.

ργ

περὶ φίλου κα-
κοῦ και μύ-
στηριων.

Θέλω δὲ ἵνα ἀγαπᾶς πάντας ἀνθρώπους, πλὴν τὸ μυστήριόν σου μὴ λέγε τινί· ἐπισηφαλὲς γὰρ τοῦτο πάνυ. ἀφ' οὗ γὰρ εἴπης τὸ 10 μυστήριόν σου τινί, ἔκτοτε δούλος αὐτοῦ τυγχάνεις και τὰ μέγιστα σε βλάπτει και ὑβρίζει, και οὐ τολμήσεις ἀντειπεῖν αὐτῷ. και διὰ τί ἐκουσίως ἵνα προδώσης τὴν ἐλευθερίαν σου; πάντως γὰρ ἐρεῖς ὅτι· ἐνάρετός ἐστι και οὐ μὴ δημοσιεύσῃ τὸ μυστήριόν μου· και οὐ γινώσκεις ὅτι σὺ αὐτὸ ἐξεφαύλισας ἐς ἐτέρας ἀκοὰς τοῦτο ἐνθεῖς. τὰ 15 γὰρ εἰς ἀκοὰς εἰσερχόμενα διὰ τῶν χειλέων δημοσιεύονται. ὅθεν οὐ χρὴ λέγειν τὸ μυστήριόν σου τινί. ὅμως ὁ προφήτης λέγει· ἀπὸ τῆς συγκοίτου σου φύλαττε τοῦτο.

ρδ

περὶ τῶν εἰσερ-
χομένων εἰς
τὸν οἶκόν σου
καλοῖ ἔστωσαν
μὴ περιεργοί.

Οἱ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν οἰκίαν σου ἀγαθοὶ ἔστωσαν και μὴ περιεργοί· ὁ γὰρ περιεργὸς τὸν βίον σου ἐρευνᾷ και τὰ ἐλαττώματα τῆς 20 οἰκίας σου ἀνερευνήσας ὡς ὑπομνηματογράφος παρασημειώσεται και ἐν καιρῷ ὀνειδισμού σου ἐρεῖ. τινὲς τῶν ἀνθρώπων οὓς γινώσκουσι παραχοποιούς και διαστρέφοντας τοὺς ἀπλουστέρους, κτῶνται φίλους, ὅπως ἔχωσιν αὐτοὺς βοηθοὺς εἰς τὸ συνηγορεῖν ταῖς ἀδικίας αὐτῶν. ἐγὼ δὲ σοι παραγγέλλω τοιοῦτον φίλον μὴ ἔχειν· ὁ γὰρ τοιοῦτον 25 φίλον ἔχων ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν, κακὸς δὲ ὢν και ἀδικητῆς χρήζει βοηθοῦ και φίλου τοιοῦτου, ἵνα ὁπόταν οἱ ἀδικηθέντες ἐκζητήσωσιν τὰ ἴδια, ὑπερλαλῇ αὐτοῦ. και μὴ ἀγαπήσῃς τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, ἐὰν ὁμολογήσῃς ἀγαπᾶν τὸ ἀγαθὸν· τὸ καλὸν γὰρ οὐ καλὸν ὅταν συμφιλιᾷ μετὰ τοῦ κακοῦ. σὺ δὲ ἴσως ἐρεῖς μοι τὸ τοῦ Δαβὶδ βῆτον, 30 τὸ μετὰ τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην ἤμην εἰρηνικός. και οὐκ εἶπεν

ρε

περὶ τοῦ βοή-
θεῖν τὸν ἀδι-
κούμενον.

2 συνήθως (cf. cc. 128 et 220)   3 δράμματος (ita etiam c. 21)
4 κατηφεία   5 ἀθλῶν   6 ἐπενεκαυχᾶτο? cf. c. 129.   17 τὸ
inseruimus.   17 sq. Micha 7, 5.   18 συγκοίτου   23 κτῶνται]
και τῶνται   24 ἔχοντας   31 Psalm. 119, 6—7.   ib. εἰρηνικῶς,
sed p. 45, 1 εἰρηνικός (fortasse etiam cc. 56 et 68 εἰρηνικός reponendum)

ἡγάπων αὐτούς, ἀλλ' ἤμην εἰρηνικός, τουτέστιν ἐσιώπων φέρων αὐ-
 τῶν τὰς ὕβρεις καὶ τοὺς ὀνειδισμούς. καὶ οὐ λέγω σοι οὕτως· διότι
 εἰσι κακοί, πολέμει αὐτοῖς καὶ ταράσσου, ἀλλ' ἄφες αὐτοὺς φλυαρεῖν.
 εἰ δὲ καὶ σφοδρῶς ἐπιπέσωσί σοι, μὴ δειλιάσης· πολέμησον αὐτοῖς,
 5 εἰ καὶ τῶν ἐνδόξων εἰσί, καὶ εὐρήσεις τὸν Θεὸν συμμαχοῦντά σοι. καὶ
 τὸ σύνολον κακὸν ἄνθρωπον φίλον μὴ ἔχης· ἐνθήσει γάρ σε εἰς ἡμέ-
 ραν πονηρὰν καὶ περιλήφεται σε ἢ κακοβουλία αὐτοῦ ὡσπερ παγῖς
 181 ὄρνειον, καὶ τότε τοὺς λόγους μου ἐπὶ μνήμης λήψη. |

Ἐχθρῶ σου, εἰ καὶ ὑποκρίνεται εἶναι σου φίλος, μὴ πιστεύσης· ρς
 10 συμποδίσαι γάρ σε βούλεται. καὶ ἐὰν δακρύη ἐνώπιόν σου, οὐκ περι ἐχθροῦ.
 ἀγαπῶν σε τοῦτο ποιεῖ, ἀλλ' εὖρεν αὐτὸν θλίψις ἢ ἀνάγκη. καὶ εἰ
 δύνασαι, ἐλέησον αὐτὸν καὶ μὴ παρίδης, καὶ ψυχικὸν αὐτῷ δός, εἰ
 ἔχης, καὶ ἔξελε αὐτὸν ἀπὸ τῆς περιστάσεως αὐτοῦ, καὶ ἔξελεῖ σε ὁ
 Θεὸς ἐκ θλίψεως, καὶ θεράπευσον αὐτὸν· πλὴν μὴ ἔχης αὐτὸν γνή-
 15 σιον φίλον. οἶδα, ἀνιστορῆσαι ἔχεις τινὰς ἀπὸ μεγάλης ἔχθρας εἰς
 μεγάλην φιλίαν συμβιβασθέντας. ἀλλὰ τοῦτο ἀπὸ πολλῶν τρόπων
 γίνεται· εἴτε γὰρ φοβούμενος αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ σιωπᾶ, εἴτε δεό-
 μενος τῆς αὐτοῦ βοήθειας, εἴτε ὑπουλευόμενος αὐτῷ, πτερνίσαι τοῦ-
 τον βουλόμενος, εἴτε ἢ ἄνωθεν ῥοπή ἀντιλαμβάνεται καὶ κἄν μὴ
 20 θέλῃ σιωπᾶ. ἴσως δὲ καὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς ποιεῖ ἀγάπην, ἀλλὰ σπανίως,
 καὶ ἐν μυρίοις εἰς εὐρεθήσεται. φύλαξον τοὺς λόγους μου· ἀρχαῖος
 γὰρ ἐχθρὸς πρόσφατος φίλος οὐ γίνεται. εἰ δὲ ἔχεις ἰσχύον εὐ ποιεῖν
 τοὺς ἐχθρούς σου, μὴ ἀναβάλλῃ, ἀλλ' εὖ ποιεῖ· καὶ τὰς μὲν εἰς σὲ
 ὕβρεις παράβλεπε, τὰς δὲ εἰς ἀγίας εἰκόνας καὶ εἰς τὸ θεῖον μὴ παρα-
 25 βλέπης, ἀλλ' ἕως θανάτου ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀγωνίζου. ἀγαθὸν
 ἐστὶν τὸ ἐλεεῖν καὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς· ἐὰν ἐλεῆς, κρείττονα μισθὸν
 ἔχεις.

Μνήσθητι, τέκνον μου, ἐν εὐημερίᾳ σου ἀνδρώπου διὰ σὲ παθόν- ρς
 30 σθητι τοῦ χειραγωγῆσαντός σε καὶ ἀγωνισαμένου σοι ἐν καιρῷ πει- περι τοῦ μνη-
 σθηναί φίλον
 εἰς ἐβημερίαν.
 ρασμοῦ, μνήσθητι ἀρχαίου φίλου πατρώου σου, μνήσθητι συγγενοῦς
 σου ἐν εὐπραγίᾳ σου, καὶ εὐεργέτησον αὐτούς. μνήσθητι αὐτῶν καὶ

μνησθήσεται σου ὁ Θεός· ἴσως πρὸς τὸ εὐεργετῆσαι αὐτοὺς ἐδόθη σοι ἡ εὐημερία. μνήσθητι ὅτι οὐκ εἰσὶ μόνιμα οὔτε τὰ τερπνὰ οὔτε τὰ λυπηρὰ, ἀλλὰ πάντα ἐν ῥοῇ καὶ ἀπορροῇ εἰσὶ, καὶ ἕως ἔχεις ἡμέραν δεῖξον τίς εἶ, ἵνα τῶν παρὰ σοῦ εὐεργετηθέντων οἱ ἔγγονοι ὡσπερ ἐν στήλῃ βλέπωσιν τὴν εὐποιάν σου. εἴαν τε ἀγαθὸν εἴαν τε πονηρὸν ποιήσεις, οὐκ ἐπιλησθήσεται, ἀλλ' ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου ἔσται εἰς ἀνταπόδοσιν.

ρῆ

Ὁ σκοπὸς σου καὶ ἡ ἔφεσις σου ἔστω εἰς τὸ εὐεργετῆσαι, οὐ μόνον φίλους, ἀλλὰ καὶ ἐχθρούς σου, καὶ μὴ εἰς τὸ κακοποιῆσαι. [ὁ γὰρ ἐλαίῳ χρῆσαι βουλόμενος] καὶ μὴ πλανηθῆς, τέκνον· οὐ τὰ ἔργα μόνον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τὰ διανοήματα ἐνώπιον Κυρίου. ὁ νοῦς σου ἔστω κείμενος εἰς τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ Θεὸς ποιήσει ἀγαθὰ μετὰ σοῦ.

ρθ

Ἐν καθέδρᾳ νεωτέρων μὴ καθίσσης, ἀλλ' ἔκκλινον ἵνα μὴ τὴν ψυχὴν σου κατεχθράνης. νεωτέρους δὲ φημι τοὺς τὰ νεωτέρων φρονοῦντας καὶ πράττοντας, εἰ καὶ γέροντές εἰσι.

ρι

Κλέπτῃς φίλος μὴ σοι ἔστω· εἰ γὰρ καὶ οὐ συμπράξεις αὐτῷ, ἀλλ' οὐκ ἀθρωθήσῃ ἀπὸ φόγου. μετὰ ἐχθροῦ σου μὴ συνοδεύσης. εἰ δὲ καὶ παρὰ γνώμην σου ἔτυχες αὐτοῦ ἐν ὁδῷ, αὐτίς διαχωρίσθητι. εἰς ποταμὸν μὴ ἀνδρίζου, καὶ ὑποκάτου κρημνοῦ ἢ ὄρους μὴ οἰκήσης· κυλισθήσεται γὰρ λίθος καὶ προσπεσὼν τῇ οἰκίᾳ σου, τάφος σοι πανοικί ἢ οἰκία γενήσεται καὶ οὐ γνώσῃ. πολλοὺς γὰρ ἔγνων ἐγὼ τοῦτο παθόντας. ἐνθα τὴν ὁδὸν οὐκ ἐπίστασαι μὴ νυκτοπορῆς. μύκητα πρόσφατα μὴ ἐσθίης· πολλαὶ γὰρ οἰκίαι ἐξ αὐτῶν ἔμειναν ἔρημοι. ὁ ἐπάνω ποταμοῦ πεπαγωμένου ἢ λίμνης διαβαίνων, οὗτος ἐφίεται αὐθωρον ἰδεῖν τὸν θάνατον αὐτοῦ· ὁ δὲ ἐπὶ ξυλίνου γεφυρίου διαβαίνων ἐπιπτος, οὗτος κλασθῆναι ἐφίεται καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ προσαπολέσαι· ἀνατραπέντος γὰρ ξύλου εὐτελοῦς ἢ κυλισθέντος ἢ τοῦ ἵππου μικρὸν ὀλισθήσαντος ἐπιμνησθήσεται τοῦ λόγου μου. δειπνᾶν εἰς κόρον μὴ θέλε. οἱ παῖδες σου λογικὰ καὶ θεωρητικὰ μαθήματα παιδεύεσθωσαν.

3 ἀποροῇ

8 σκοπόσου et ἔφεσισου

9 sq. seclusimus verba

ab hoc opere aliena. 10 χρῆσαι ib. πλανῆσ

12 ἀγαθὰ] ἀγαθὰσ

(= ἀγαθῶς?) 18 ἐχθρῶν 20 ὑποκάτου (cf. c. 85 τοῦπίσου)

21—22 πανοικί ἢ] πανηοικί 25 διάβαίνοντι, 27 ἐφίται 30 καὶ

inseruimus.

περι τοῦ ἔχην
τόν νοῦν σου
εἰς ἔβεργε-
σίαν.

περι τοῦ μῆ
καθήσαι μετὰ
νεωτέρου.

περι κλέπτου
φίλου.

8

10

15

f. 182

20

25

30

Τὸ δὲ πράττειν καὶ ἐξουσιάζειν θεμάτων μὴ παραιτοῦ· ἔσο γὰρ ^{ρια} γινώσκων ὅτι εὐλογία Θεοῦ ἐστὶ τὸ ἀξίωμα. τὸ δὲ κακῶς πράττειν ^{περι τοῦ πράτ-} παραιτοῦ. πράττων δὲ τῆς οἰκίας σου ἐπιμελοῦ καὶ λάμπρυνον αὐτήν· ^{(τειν)θέματος.} παυσάμενον γὰρ σε τοῦ πράττειν ἢ οἰκία σου ὑποδέξεται καὶ ἐν τῇ
5 οἰκία σου ἀναπαυθήσῃ.

Οἱ υἱοὶ σου καὶ αἱ θυγατέρες σου σεβέσθωσάν σε, σὺ δὲ αἰδοῦ ^{ριβ} αὐτούς καὶ μὴ καταφρονῆς αὐτῶν, εἰ καὶ νήπιοι εἰσιν· ὡς γὰρ ἀπὸ ^{περι παιδίας} σοῦ μάθωσιν, οὕτως ποιήσουσιν. ἀλλὰ καὶ σὺ ἑαυτὸν αἰδοῦ· ὁ γὰρ ^{θυγατέρων.} μὴ ἑαυτὸν αἰδούμενος οὐδὲ ἄλλον αἰδεσθήσεται. μὴ εἰ θρασὺς· πᾶς
10 γὰρ ὁ παραλόγως θρασυόμενος ἐνύστερον μετὰμελος γίνεται. πρεσβύτην καὶ νέον τίμησον, καὶ ἀντιτιμηθήσῃ παρ' αὐτῶν καὶ παρὰ τοῦ ποιήσαντος αὐτούς. εἰς ἐκκλησίαν εἰσιῶν μὴ περιεργάζου κάλλη γυναικῶν, ἀλλὰ πρὸς τὸ θυσιαστήριον βλέπε κάτω νεύων.

Ἀναγίνωσκε πολλὰ καὶ μαθήσῃ πολλὰ. καὶ εἰ οὐ νοεῖς, θάρσει ^{ριγ} ^{περι ἀναγνώ-} ^{σεως.} πολλάκις γὰρ διελθόντι σοι τὴν βίβλον παρὰ Θεοῦ γνώσις δοθήσεται καὶ νοήσεις αὐτήν. ἃ οὐ γινώσκεις ἐρώτα τοὺς ἔχοντας γνῶσιν καὶ μὴ ὑψηλοφρονῆς· ἐκ ταύτης γὰρ τῆς αἰτίας, ἐκ τοῦ μὴ θέλειν ἐρωτᾶν καὶ μανθάνειν, εἰσὶν ἐλλιπεῖς εἰς γνῶσιν οἱ ἄνθρωποι. ὁπόταν τις ὁμιλῇ, ἄφες αὐτῷ πληρῶσαι τὴν ὁμιλίαν αὐτοῦ. καὶ εἰ μὲν
20 ἀγαθὴ ἢ σοφία ἐστίν, ὠφελθήσῃ, εἰ δ' ἀγενής, καὶ | οὕτως ὠφελή-
183 θήσῃ, μεμφάμενος αὐτήν. ἐρεῦνα τὰς γραφάς, καθὼς ὁ Κύριος προσέταξεν, ἀλλὰ μὴ περιεργάζου αὐτάς. μὴ ὑπνώσης μηδὲ μείνης εἰς οἰκίαν ἔνθα γινώσκεις ὅτι ὄφεις ἐστὶν ἢ μικρὸς ἢ μέγας.

Ἐάν τις σε αἰτήσεται δοῦναι αὐτῷ ἐλεημοσύνην, δὸς αὐτῷ μετὰ ^{ριδ} ^{περι ἐλεήμο-} ^{σύνης εἰς φί-} ^{λον καὶ ἐχ-} ^{θρόν.} προθυμίας καὶ μὴ ἀναβάλλῃ. καὶ εἰ μὲν ἐστὶ φίλος σου, εὐχαρίστησον τῷ Θεῷ ὅτι διηκόνησας αὐτῷ διὰ χειρῶν σου· εἰ δὲ ἐστὶν ἐχθρὸς σου, ζητῶν σε καὶ ἔλαβε παρὰ σοῦ. εἰ δὲ ἐστὶν ἀγνώριστος, νόμισον τὸν Χριστὸν εἶναι καὶ εὐχαρίστησον αὐτῷ. ἐάν σε ζητήσῃ τις δάνεισμα, εἰ μὲν εἰς ἀνάρρυσιν θέλει αὐτῷ αἰχμαλώτων ἢ εἰς ἄλλην
30 τινὰ ἀναγκαίαν πάνυ καὶ εὐλογον αἰτίαν, δὸς αὐτῷ ὃ δύνασαι, καὶ εἰ αὐτὸς οὐκ ἀποδώσει, ὁ Θεὸς διπλοῦν σοι τοῦτο παρέξει, μόνον μὴ διὰ τόκον ἢ αἰσχροκέρδειαν καὶ ἔρωτα σατανικόν. εἰ δὲ χρῆζει αὐτοῦ

εἰς τὸ ἐκλαβέσθαι δημοσιακὴν δουλείαν ἢ ἀγορὰν ψυχαρίων ἢ κτημάτων ἢ ἄλλων τινῶν ἢ εἰς πραγματείαν, μὴ δώσης αὐτῷ, καὶ χαώσεις καὶ τὸ πρᾶγμα σου καὶ ποιήσης καὶ τὸν φίλον σου ἐχθρόν.

Σὺν τούτοις δὲ πρόσεχε καὶ τοῖς ἐν πανουργίᾳ θέλουσι δανείσασθαι ἀπὸ σοῦ· πολλοὶ γὰρ ἀπώλεσαν οὕτως τὸν ἄρτον αὐτῶν. καὶ ἄκουσον πῶς. οὐ γὰρ πρῶτον ζητεῖ τὸ δάνεισμα ὁ οὕτως θέλων δανείσασθαι, ἀλλὰ ἀποστελεῖ σοὶ βρώσιμά τινα, λαγωῦς τυχόν ἢ πέρδικας ἢ ἰχθύας, καὶ ἄλλα τινὰ [καὶ] οἷον εὐώδη· εἶτα καὶ δεύτερον καὶ τρίτον τοῦτο ποιήσει, καὶ αὐδὶς καλέσει σε, ὡς δῆθεν ἀγαπῶν σε, καὶ ἄπαξ καὶ δις. ἔπειτα ὑποδειξέη σοὶ χρυσίον ἰκανόν ὅπερ ἀπ' ἄλλου ἐδανείσατο, καὶ εἶπη σοὶ ὅτι· ταῦτα παρῆχον εἰς τὴν δεῖνα τὴν πραγματείαν, ἀλλ' οὐ θέλουσιν τοιαύτην χαραγὴν, ἀλλὰ τὴν δεῖνα (οἷαν νοεῖ ὅτι ἔχεις σύ). καὶ γινώσκω, φησὶν, ὅτι ἔχεις, καὶ ἂν με ἀγαπᾷς, δός μοι, μὴ ἀπολέσω τὴν πραγματείαν, ἐπεὶ πολλὰ μέλλω ὠφεληθῆναι, καὶ αὖριον εἶτε δειλῆς τῆς ἐβδομάδος λήψῃ τὸ σὸν μετὰ καὶ δώρων μεγίστων. εἰ δὲ μὴ τοῦτο εἶποι, ἀλλ' εἶπη ἕτερον, οἷον ὅτι· ταῦτα ἔχω τὰ νομίσματα πρὸ χειρῶν ἃ βλέπεις, καὶ εἶτε ἢ κλεῖς τοῦ κιβωτίου ἀπώλετο, εἶτε χθές, εἶπη, ἦλθε φίλος μου καὶ δέδωκα αὐτῷ λίτρας τόσας καὶ ἄρτι χρῆζω καὶ δός μοι· εἰς ἐμὲ οὐδὲν ἵνα χαώσεις. ταῦτα εἰπὼν οὖν καὶ καταδέλξας σε, μᾶλλον δὲ καταχαυνώσας, μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας ἀπὸ σοῦ δανείσεται, ἐπιμνησθέντος σου μᾶλλον καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ σταλέντων σοὶ ἐδοιδίμων καὶ τῶν πολυτελῶν τραπεζῶν καὶ εἰσέτι ταῦτα ἐλπίζοντος. ὁ δὲ λαβὼν κέρδος τὰ σά ἠγήσεται καὶ, εὐλογημένοι, εἶπη, οἱ λαγωοὶ καὶ τὰ λοιπὰ ἃ ἀπέστειλον αὐτῷ, καὶ αἱ τράπεζαι μακάριαι αἱ προσέφερόν μοι τόσον | χρυσίον. κατὰ μικρὸν δὲ ἄρξεται τοῦ μακρύνεσθαι ἀπὸ σοῦ. μηνύσεις δὲ αὐτῷ ἀποδοῦναί σοι, καὶ λόγους χαρίζεται. εἶτα ἐπιχειρήσει καὶ ἀποκρῦβεσθαι ἀπὸ σοῦ. σὺ δὲ ὀρθρίεις εἰς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ, ὁ δὲ οὐδὲ ἀπόκρισιν δώσει, καὶ ὑποχωρήσεις κατηφῆς. εἰ δὲ καὶ αἰφνιδίως εἰσέλθῃς καὶ θελήσεις αὐτῷ ὀμιλῆσαι, προβαλεῖται ἄλλο τι, ὡς δῆθεν εἶτε χολαινόμενος κατ' ἄλλου εἶτε λύπην ἔχων. εἰ δὲ καὶ ἀναγκασθεῖς εἶπῃς αὐτῷ τι, εἶπη σοὶ ὅτι· οὐκ

1 ἐκλάβεσθαι. 3 χαώσις 6 βητεῖ 7 λαγωῦς 11 εἶπα
13 ἔχῃ σύ 15 δι' ἄλλο τῆς εὐδομαδός 20 καταδέλξας σε] καδέλξασε
25 ἃ ἀπέστειλον] ἀπέστειλον 26 δὲ ἄρξεται] διάρξεται 28 ὀρθρήεις

αίσχυνή ἀναγκάζων με διὰ τὰ κίβδηλα καὶ ἄστατα ἐκεῖνα νομίσιμα-
 τα; πίστευσον, εἴπερ ἐγίνωσκον ὅτι τοιοῦτος εἶ, οὐ μὴ ἔλαβον ἀπὸ
 σοῦ ταῦτα. ἐγὼ γάρ, φησί, τὴν πραγματείαν μου οὐκ ἐπώλησα.
 καὶ ἄλλα τινὰ πιθανὰ ἐπειπὼν ἀποπέμψει σε κενόν. εἴπη δέ σοι
 5 μετὰ τοῦτο ὅτι· πίστευσον, ἃ σοὶ ἐπέστειλα ἐδώδιμα καὶ αἱ τράπεζαι
 ἅς ἐδαπάνησας καὶ ἃ τότε μυριστικά εἰλήφεις καὶ ἐκαπνίσω, πολλοῦ
 τιμήματος ἦσαν· καὶ τί σε ἐντρεπόμεν ἔγώ; καὶ θῆσει καὶ ταῦτα εἰς
 τὸ κεφάλαιον. σὺ δὲ θελήσεις ἅν τὸ ἥμισυ λαβεῖν καὶ οὐ δοθήσεται
 σοι, ὁ δὲ ψέξει σε καὶ διαβάλη τὰ μάλιστα. καὶ τί πολλά λέγω;
 10 ἐχθρὸς ἔσται σοὶ ἀπεχθῆς πῦρ πνέων κατὰ σοῦ. καὶ τὰ μὲν οἱ δα-
 νεισταὶ μηχανῇ πειρῶνται, ἕτεροι δὲ ἀδελφοποιήσεις καὶ συντεκνίας
 ἐπιτηδεύονται, προξενουσί τε γαμβροὺς καὶ νύμφας, καὶ τὰ ὑπὲρ δύ-
 ναμιν ἐπαγγελλόμενοι πάσῃ μηχανῇ πειρῶνται στερῆσαι σε τὸ σόν.
 πρόσεχε οὖν τούτοις.

15 Δύο ἐμίσησα, κνιπὸν καὶ εὐθηνόν, εὐθηνόν μὲν μηδὲν ἔχοντα καὶ
 πτωχόν καὶ ὑπὲρ τὴν αὐτοῦ δύναμιν ἐξουσιάζοντα, κνιπὸν δὲ περισ-
 στευόμενον, καὶ ἐταλάνισα καὶ τοὺς ἀμφοτέρους. σὺ δὲ εἰάν σοι δεδωκεν
 ὁ Θεός, μὴ εἶ κνιπός, ἀλλ' εὐμετάδοτος ἔσο συμμέτρως· πλὴν μὴ
 εἰς μίμους καὶ αἰσχρολόγους καὶ κόλακας, εἰς σεμνοὺς ἀνθρώπους,
 20 φίλους τε καὶ ὑστερημένους. καὶ εἰ μὲν θέλεις δοῦναι ἐλεημοσύνην,
 δός ἐν παντὶ καιρῷ, ἐσπέρας καὶ πρωτῆ καὶ μεσημβρίας· εἰ δὲ θέλῃς
 χαρίσαι, ἀπὸ ἀρίστου μὴ χαρίσης· ὑπολάβωσι γὰρ ὅτι μεθυσθεῖς
 ἐδωρήσω· πρωτῆ δὲ μᾶλλον δός. εἰς δὲ τὴν ἐλεημοσύνην ὅρον μὴ
 ἔχῃς, ἀλλ' ὅποταν εἰς τὸν λογισμὸν σου ἔλθῃ, δός· εἰ γὰρ ἀργήσεις,
 25 ἐμποδίζει σε ὁ διάβολος.

αἱ θύραι τῆς οἰκίας σου ἐπὶ ἀνατολάς ἔστωσαν βλέπουσαι, ἵνα
 δέχωνται τὸν ἀέρα. τὰ ὑποζύγια σου ἔστωσαν παχέα· οὐ γὰρ οἶδας τί
 συμβήσεται. οἰκέτην ἀργὸν μὴ ἔχε. μοναχοῖς ὁμίλει πυκνοτέρως,
 καὶ εἰ ἰδιῶται εἰσιν, μὴ καταγίνωσκε αὐτῶν· οἱ γὰρ θεοὶ ἀπόστολοι,
 30 εἰ καὶ ἰδιῶται ἦσαν τῷ λόγῳ, ἀλλὰ τὸν κόσμον ἐφώτισαν. τοὺς ἐξυ-
 185 πηρετοῦντάς σοι ἐλευθέρους, εἰ δύνασαι, εὐεργέτει, καὶ εἰ θελή-
 σουσιν εὐεργετηθέντες ἀπὸ σοῦ ὑποχωρῆσαι, μὴ βιάσης αὐτούς· οὐ
 γὰρ ἔστι δίκαιον.

ρις
 περὶ κνιποῦ
 καὶ εὐθηνου.

9 διαβαλη ib. τὰ μέγιστα? 10 ἐστάί σοι 12 ὑπὲρ] οὐπερ
 19 εἰ σεμνοῦς 27 δέχονται 28 οὐκέτην 30 ἰδιῶται — τῷ
 λόγῳ] cf. 2 Cor. 11, 6. ib. ἀλλεὶ τὸν

^{ριζ} Οἶνον ἀγωνίζου γεωργεῖν πολὺν, ὀλίγω δὲ αὐτῷ χρῶ· ὁ γὰρ
 περι τοῦ οἴνου
 γεώργεῖν. δαιμόνων ἀπαξ τῆς σελήνης τυχόν ἢ τοῦ χρόνου παραφρονεῖ, ὅθεν
 πᾶσα αὐτοῦ ἡ ζωὴ ἐν σκότει. μὴ φονεύσης. μὴ συνευδοκήσης εἰς
 βουλήν φόνου, καὶ εἰ ἐμελέτησεν ἐκεῖνος θανατῶσαι σε. πᾶς γάρ,
 φησὶν, ὁ ἐκτείνων μάχαιραν ἐν μάχαιρα ἀποθανεῖται. μὴ ἐρίσαι 5
 προγινῶναι ἐκ μαντευομένων· ἤξει κἂν μὴ προγινῶς. εἰ δὲ κακόν, τί
 σοι ὠφέλεια προδαπανᾶσθαι τῇ λύπῃ καὶ κατατρύχεσθαι; ἀναίτιον
 ἄνθρωπον μὴ διαβάλλης, μὴ ἐγκληματικῶς μήτε χρηματικῶς. καὶ
 τί λέγω ἀναίτιον; ἀλλὰ μὴδὲ αἷτιον. μάλλον, μὲν οὖν καὶ φύλαξον
 καὶ σκέπασσον αὐτόν, εἶπερ οὐκ ἔστιν πρὸς ἡν ἢ βασιλέως καὶ ἐτέρων 10
 πολλῶν βλάβην. φυλακτῆριον δὲ μὴ βαστάσης εἰ μὴ σταυρόν ἢ εἰ-
 κόνα ἀγίαν ἢ λείψανον ἀγίου. ὀνειροῖς δὲ μὴ πρόσεχε μήτε μὴν τὸ
 σύνολον πίστευε, εἰ καὶ θεῖόν ἐστι. καὶ εἰ τοῦτο ποιήσεις, ἔξεις τὸ
 ἀσφαλές. πολλοὶ γὰρ δι' αὐτῶν ἀπώλοντο.

^{ριη} Τινὰ μὴ ἐγγυήσῃ ποτὲ· πολλοὶ γὰρ ἐγγυησάμενοι περιέπεσαν. 15
 περι τοῦ μῆ
 ἐγγυηθῆναι
 τινᾶ. ἀλλὰ μὴδὲ εἰ καὶ σφόδρα φίλος σου ἐστὶν ἐγγυήσῃ αὐτόν, ἀλλὰ ἐὰν
 ἔχῃς, δὸς αὐτῷ ἐξ ὧν χρῆζει καὶ τελειοῖς τὴν ἀγάπην. εἰ δὲ καὶ
 ἐγγυήσῃ καὶ τὸ ἐγγυηθὲν παρέξεις, καὶ τὸν φίλον σου προσαπολέσεις
 καὶ ὡς ἄφρων τισὶν νομισθήσῃ. τὸν φίλον σου ἀγάπα καὶ εἰς πάντα
 ὄρεγε αὐτῷ χεῖρα, φύλαξον δὲ μὴ σκανδαλίσαι αὐτόν ἕως θανάτου. 20
 εἰ δὲ πολλάκις εἶπῃ σοι δηλητήριον πιεῖν ἢ ἄλλο τι φθοροποιόν, δη-
 λονότι ἐὰν σοι συμβουλευέσῃται κακόν τι ποιῆσαι, μὴ συναπαχθῆς
 τῇ βουλῇ αὐτοῦ. εἰ γὰρ θελήσεις ἀνιστορῆσαι, οἱ πλείονες διὰ φίλων
 ἀγάπην ἀπώλοντο, καὶ οὐ μόνον χρήματα καὶ σώματα ἀπώλεσαν,
 ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ψυχάς. 25

^{ριθ} Μέγα ἐστὶν τὸ ἔχειν τινὰ δύναμιν ὑπηρετῶν, δυνατώτερος δὲ
 περι φρονίμου
 καὶ ὑπηρετοῦ. ἐστὶ καὶ μεῖζων ὁ φρόνιμος, εἰ καὶ πλοῦτου ἀμοιρεῖ. λέγει γάρ τις
 σοφὸς· λύτρον ἀνδρὸς ὁ ἴδιος πλοῦτος· καὶ καλῶς εἶπε. πλὴν ἐγὼ
 φαίην ὅτι πολλοὶ διὰ πλοῦτον ἐπιβουλευθέντες καὶ τὸ ζῆν προσαπώ-
 λεσαν. οὐ φέγω δὲ τὸν πλοῦτον, ἀλλὰ τὴν φρόνησιν προτιμῶ. διὰ 30

2 δαιμονῶν scribendo parum proficitur, forsitan hic quoque locus
 mutilus sit. ib. τυχόν] τηχῆν (cf. c. 123 τυχῆν) 4 sq. Matth.
 26, 52. 6 τίς? 7 προδαπανᾶσθαι 10 πρὸς ἡν ἢ] προσήνῃ
 11 βαστάζης? 27 πλοῦτου 28 Prov. 13, 8, unde fortasse post
 ἀνδρὸς inserendum ψυχῆς.

γάρ ταύτης Θεοῦ χαριτι ταῦτα ποιούμεν· πρῶτον γάρ διανοούμεθα
καὶ οὕτως χερσὶν ἐργαζόμεθα.

ε. 186

| Εὐξαι μὴ ἔχειν ἐχθρὸν υἰὸν σου ἢ γαμβρὸν ἢ ἀδελφόν. καὶ εἰ ^{ρκ}
μὲν τιμωρήσεις αὐτόν, πάντες σου καταμέμψονται καὶ ὁ Θεὸς αὐτός, <sup>περὶ ἐχθρὸν οἰ-
κιάκόν του μὴ</sup>
8 καὶ σὺ ἑαυτὸν ὑστερον μέμψη ὑπὸ τῶν σπλάγγων νικώμενος· εἰ δὲ ^{ἔχην.}
κακώσει σε, βλαθήσει μὲν καὶ σὺ κάκεινος δὲ παρὰ Θεοῦ, καὶ πάλιν
λυπηθήσῃ ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ αὐτοῦ.

Θυγάτηρ δὲ ἀναίσχυντος οὐκ αὐτὴν μόνον ἠδίκησεν, ἀλλὰ καὶ ^{ρκα}
γονεῖς καὶ τοὺς κατὰ γένος αὐτῇ διαφέροντας. τὰς θυγατέρας σου ^{περὶ θυγατρός}
10 ὡς καταδίκους ἔχε ἐγκεκλεισμένας καὶ ἀπροόπτους, ἵνα μὴ ὡς ὑπὸ ^{ἀναίσχυντου.}
ἀσπίδος δηχθῆς. τὰ ἀναγκαῖα πρῶτον μερίμνησον εἰς τὸν οἶκόν σου,
καὶ τότε τὰ περισσά· εἰ γὰρ πρῶτον τὰ περιττά ὠνήσῃ, ἔσχατον
πωλήσεις αὐτὰ ἐπιλιπόντων σοι τῶν ἀναγκαίων καὶ ἀγοράσεις ταῦ-
τα. ἀναγκαῖα δὲ εἰσὶν ἐν οἷς διατρεφόμεθα, περιττά δὲ οἶον σκεύη
15 πολύτιμα καὶ στρωματὰ ἀπαλαὶ καὶ κλῖναι διάχρυσαι καὶ τὰ λοιπά.

Ἔως εἰ πτωχός, μὴ ἐπιχειρεῖ κτίζειν ὦν μετὰ χρέους ἀμαρτήσεις ^{ρκβ}
καὶ μεταβληθήσῃ, φύτευε δὲ μᾶλλον ἀμπελώνας καὶ ἐργάζου τὴν ^{περὶ πτωχόν}
γῆν, ἢ τοὺς καρπούς αὐτῆς ἐπιδώσει σοι καὶ ἀλύτως διατραφήσῃ. <sup>λέγω μὴ κτί-
ζειν.</sup>
περισευθεὶς δὲ πάντων ἄρξαι κτίζειν. χρήματα γὰρ δομήσουσιν
20 οἶκους καὶ ὑπὲρ αὐτὰ ὁ Θεός. τέχνην πολυκερδῆ προξενουσαν σοι
ἀχρειωσύνην εἴτε κίνδυνον μὴ μετέλθῃς, εἰ καὶ σφόδρα εἰ ἔμπειρος
αὐτῆς, οἶον παραχαράσσειν καὶ ψαλιζεῖν τὰ νομίσματα καὶ φαρσο-
γραφεῖν καὶ βουλάς ἐπισφραγίζειν καὶ τὰ τούτοις ὅμοια.

Σὺν τούτοις καὶ τοῦτό σοι παραγγέλλω· ἐὰν ἔλθῃς εἰς ἱερατικὸν ^{ρκγ}
25 τάγμα τυχὸν μητροπολίτης ἢ ἐπίσκοπος γενέσθαι, μὴ ἀναδέξῃ αὐτὸ <sup>περὶ ἱεροσύ-
νησ.</sup>
ἕως ἂν διὰ νηστείας καὶ ἀγρυπνίας ἀποκαλυφθῆσῃ ἄνωθεν καὶ λάβῃς
τελείαν πληροφορίαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. καὶ εἰ ἐμβραδύνει ἡ θεοφάνεια,
θάρσει καὶ ἐπίμεινον καὶ ταπείνωσον σεαυτὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ
ὀφει, μόνον ὁ βίος σου ἔστω καθαρὸς καὶ ἀνώτερος τῶν κωλυόντων
30 παθῶν. καὶ τί λέγω μητροπολίτην; εἰς πατριαρχικὸν θρόνον ἐὰν προ-
κριθῆς καθεσθῆναι, χωρὶς θείας ὀφείως μὴ τολμήσῃς ἐγχειρισθῆναι
τοὺς τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας οἶακας. τυχῶν δὲ τούτου μὴ
γίνου ἐνδοξος ὑπὸ δορυφόρων ὀψικευόμενος καὶ χρήματα σωρεύων,

1 ταύτης] ταύτην? 2 χερσὶν 4 αὐτόν] αὐτοῦ 8 οὐκάυτῃν
(cf. c. 156 ἐν αὐτῷ. his duobus locis solis spir. asp. in hac voce non inepte
positus est.) 9 κατὰ γένουσ 19 περισευθῆσ 24 ἐὰν] ἵνα 25 τυχῆν

χρυσού και ἀργύρου ἐπιμελούμενος και δειπνων πολυτελῶν, ἀλλ' ἔστω ἡ ἐπιμέλειά σου εἰς τὸ ὀρφανοτροφεῖν και χήρας τρέφειν και εἰς νοσοκομεῖα και ἀνάρρυσιν αἰχμαλώτων και εἰς τὸ εἰρηνεύειν και ἀδυνάτων προϊστάσθαι, και μὴ εἰς τὸ συνάπτειν οἰκίαν πρὸς οἰκίαν και ἀγρὸν πρὸς ἀγρὸν ἐγγίξειν και τὰ τοῦ πλησίον ἀφελεῖν, προφασίζόμενος ὡς οὐ τοῖς παισὶ μου ταῦτα προσφέρω, ἀλλὰ τῷ Θεῷ και τῇ ἐκκλησίᾳ μου. εἶδον γὰρ ἄλλους ἀρχιερεῖς τοιαῦτα λέγοντας και ἐθαύμασα τοῦ διαβόλου τὰς πανουργίας, πῶς ἡμᾶς ἀπατᾷ ἐκ τῶν δοκούντων εἶναι εὐσεβῶν. ἐρῶ γὰρ σοι ὁ ἅγιος Νικόλαος και ὁ ἅγιος Βασίλειος και οἱ λοιποὶ ἕως ἂν ἐν τῷ κόσμῳ ἐβίουεν τὰ ἴδια τοῖς πένησι διένειμον και ἀκτημοσύνην ἐδίδαξαν, νῦν δὲ ὁπότεν τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν κατέλαβον, τότε χηρίζουσιν ἀρπαγῆς πτωχῶν; μὴ γένοιτο. ὅτι δὲ εἶπόν σοι δεηθῆναι τοῦ Θεοῦ ἵνα ἀξιωθῆς θείας ὀψεως προτρεπομένης ἱερατεῦειν σε, και πρόσεχε ἵνα μὴ ἀντι θείου ἀγγέλου ἄγγελον πονηρὸν θεᾶσῃ. ὁμως διεῖλθε τὸν μακάριον Κασσιανὸν και γνώσῃ τί ἔπαθεν, ὡσαύτως και ὁ θαυμαστός Ἡρωὺν και ὁ Μεσοποταμηνός και ἄλλοι πολλοὶ ἀσκηταί. εἰς ἄκρον δὲ εὐλαβοῦ τὰ θεῖα. ἄκουε δὲ και τοῦ μακαρίου Γρηγορίου λέγοντος· ἀγαθὸν ὑποχωρῆσαι μικρὸν τι Θεῷ ὡς Μωϋσῆς ἐκεῖνος τὸ παλαιὸν και Ἱερεμίας ὕστερον, και, φησί, προσδραμεῖν ἐτοιμῶς καλοῦντι ὡς Ἀαρῶν τε και Ἡσαΐας· μόνον εὐσεβῶς ἀμφοτέρα, τὸ μὲν διὰ τὴν οἰκίαν ἀσθένειαν, τὸ δὲ διὰ τὴν τοῦ καλοῦντος δύναμιν. ἡ μελέτη σου ἔστω νυκτός και ἡμέρας | εἰς τὰ θεῖα και εἰς τὸ ἀναπαῦσαι πτωχοὺς και πλουσίους.

ρχγ
 συνγε-
 νῶν.
 Τῶν συγγενῶν σου μὴ ἐπιλάθῃ και ἐπιλησθήσῃ παρὰ τοῦ Θεοῦ. και τί θέλεις λέγειν πολλά; γενοῦ τοῖς πᾶσι τὰ πάντα και ὁ Θεὸς ἀνταποδώσει σοι. εἰ δ' ἄλλην τινὰ ἐπιστήμην μετέρχῃ, σπούδαςον ὅπως εἰς ἄκρον ταύτην ἐκμάθῃς και μὴ εἰ ἐλλιπὴς αὐτῆς. εἰ δύνασαι δὲ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν ἐν πείρᾳ γενέσθαι, γενοῦ, πλὴν μὴ εἰσῆς τὴν ἐπιστήμην ἣν ἐξ ἀρχῆς εἶχες και εἰς ἑτέραν μεταπέσης, εἰ οὐκ ἔστιν αἰσχρὰ ἢ ἐπιβλαβὴς· οὐ γὰρ λυσιτελὲς σοι ἔσται. ὁ γὰρ

1 ἀργύρου 6 παῖσι 7 ἐκκλησιάμου ib. λέγοντες 15 ὁμω
 15 sq. Κασσιανόν] και σιανόν 18—22 Greg. Naz. Or. I (vol. I p. 4
 ed. Par. a. 1842). 19 μικρὸν τι Θεῷ] Θεῷ τι μικρὸν Greg. Naz.
 25 ρχγ] γ in rasura. 31 λυσιτελήσοι ἔσται.

ναύτης οὐ δύναται γενέσθαι στρατιώτης, ὅθεν στρατιώτης γενόμενος ^{περὶ ναύτου}
 ἀπώλετο, οὐδὲ ὁ νοτάριος χαλκεύς, καὶ οὕτως καθεξῆς. εἰ δὲ καὶ τις ^{του μὴ ἦναι}
 οὕτως μεταπεσῶν ἠυδοκίμησεν, ἀλλὰ σπανίως. ναύτη δὲ, λέγω σοι, ^{στρατιώτης.}
 μὴ δώσης ἵππον ἐποχεῖσθαι· οὐ γὰρ ἐπιμελήσεται αὐτοῦ. τὸ γὰρ
 5 πλοῖον οὔτε ἐσθίει οὔτε πίνει, καὶ νομίζει ὅτι καὶ ὁ ἵππος ὡς τὸ
 πλοῖον ὑπουργήσῃ.

Εὐχου μὴ ἐμπεσεῖν σε εἰς χεῖρας ἰατροῦ, εἰ καὶ σφόδρα ἐστίν ^{ρκε}
 ἐπιστήμων· εἴπη γὰρ σοι τὰ μὴ δέοντα. καὶ εἰ ἔστιν ἡ ἀρρωστία σου ^{περὶ τοῦ μὴ}
 μικρὰ, μεγαλύνει αὐτὴν ὑπέρογκα καὶ, πολλοῦ, εἴπη, τιμῆματος ^{εμπεσῶν εἰς}
 10 βοτανῶν χρεία σοὶ ἐστίν· πλὴν ἐγὼ σε ἰάσομαι. λαβῶν δὲ παρὰ σοῦ ^{χεῖρας ἰατροῦ.}
 νομίσματα, οὐκ ἐξικανοῖ, φησί, τοῦτο εἰς ἀγοράν. εἶτα καὶ ἄλλα ἔλα-
 188 βεν. | Θέλων σε δὲ τρυγᾶν εἴπη σοι φαγεῖν ὅπερ ἐστίν ἐναντίον τῆς
 ἀρρωστίας καὶ ἐξάψει μᾶλλον τὴν ἀρρωσίαν. καὶ πάλιν ἐπιμελήσε-
 15 ται καὶ αὐθις ἐπιτενεῖ τὸ ἄλγος. καὶ οὕτως πολλάκις ποιήσας λάβῃ
 παρὰ σοῦ ἃ χρῆζει καὶ μόλις ποτὲ ἐπιμελήσεται. εἴπερ οὖν οὐ θέ-
 λης ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας ἰατρῶν, φαγῶν ἀρίστῳ εἰς κόρον, ἀπέχου
 δεῖπνων, καὶ οὐκ ὀγλήσει σε ὕλη ἐγχειμένη τῷ στομάχῳ σου. ἀλλὰ
 καὶ εἰ ἐπέλθῃ σοι ἀρρωστία, νήστευσον καὶ ἰαθήσῃ χωρὶς ἰατροῦ.
 σκόπει δὲ πόθεν ἡ ἀρρωστία σοι προσέβαλεν· εἰ μὲν ἀπὸ ψύχους,
 20 θέρμανον σεαυτὸν, εἰ δ' ἀπὸ γαστριμαργίας, ἐγκρατεύθητι, εἰ δ' ἀπὸ
 κόπου εἴτε ἡλίου, ἀναπαύθητι, καὶ ἔση, μετὰ Θεόν, ἑαυτὸν ἰώμενος.
 ἐμπλαστρον δὲ μηδέποτε ἐπιθήσῃς τῇ κοιλίᾳ σου· θεῖς γὰρ τὸ ἐμπλα-
 στρον, ἴσως ὠφελήσῃ σε πρὸς τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἢ καὶ ἑβδο-
 μάδα, καὶ ἔκτοτε μᾶλλον οὐκ ἀγαθὸν σοι ἔσται. βοήθημα δὲ ἢ ἀντί-
 25 δοτον ἢ ποτόν οἰονδηποτοῦν μὴ πῆξ. πολλοὺς γὰρ εἶδον ἐκ ποτῶν
 ἀποθανόντας, οἳ καὶ ἰδιοθάνατοι ἐλογίσθησαν. εἰ δὲ θέλεις ποιεῖν ἵνα
 τε ὠφελήσῃ εἰς τὸν στόμαχόν σου, πῖε ἀψίνδιον. εἰ δὲ τὸ ἥπαρ σου
 πάσχεις, πῖε ῥέον ἰνδικόν, πλείον δὲ τούτου μηδέν. πάνυ γὰρ εἰσι
 30 βλαβεροὶ οἱ ποτοὶ, μᾶλλον δὲ εἰς τοὺς νέους. φλεβοτόμει δὲ ἐκ τρίτου,
 Φευρουαρίῳ Μαίῳ καὶ Σεπτεμβρίῳ, ἀκριζε, καὶ πλεον μηδέν. εἰ δ'
 ἀρρωστία κατεπείγει, πᾶς καιρὸς ἐπιτήδης.

τοὺς υἰοὺς σου καὶ τὰς θυγατέρας σου μάστιζε μὴ ῥάβδῳ, ἀλλὰ

1 γενάσθαι 2 ἀπώλλετο 4 ἵππον addidimus. 14 ἐπιτείνει

23 ὠφελήσῃ σε] ὠφελήσαι 25 ποτῶν] τῶν 26 οἳ καὶ ἰδιοθάνατοι

27 τὸ στόμαχόσου 29 φλεβοτόμοι 30 σεμπετεβρίω

λόγω, καὶ οὐ μὴ μαστιγωθήσονται παρ' ἑτέρου. μέγα ἐστὶν τὸ στο-
χάζεσθαι καὶ κατανοεῖν τὴν φύσιν τῶν ὄντων καὶ πράττειν τὰ δέον-
τα. τινὲς θαυμαστὰ βουλευσάμενοι ἠστόχησαν, ἕτεροι δὲ ἀσκόπως
καὶ ἀσυνέτως μεγάλων ἐπέτυχον· ὅθεν οὐ χρῆ τὴν εὐτυχίαν αὐτῶν
ἐπαινεῖν ἢ ψέγειν τὴν ἀτυχίαν, ἀλλὰ τὸν σκοπὸν καὶ τὴν πράξιν. 5

ρκς

Τέκνον, μὴ ὑπερηφανεύου, εἰ καὶ μεγάλα κατορθώσεις, ἀλλὰ
μνήσθητι τοῦ εἰπόντος· ἀκάθαρτος παρὰ Κυρίῳ πᾶς ὑψηλόφρων, καὶ
τὸ· Κύριος ὑπερηφάνους ἀντιτάσσειται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. ὥστε
ὁ μὲν κλέπτῃς ἔχει πρὸς τὸν κύριον τοῦ πράγματος καὶ ὁ μοιχὸς
ἀντιτάσσειται τῷ ἀνδρὶ τῆς μοιχευθείσης, ὁ δὲ ὑπερήφανος τὸν Θεὸν 10
ἔχει ἀντιτασσόμενον.

ρκζ

Στρατευθεὶς ἀνδρίζου εἰς πόλεμον, εἰ καὶ ἀποθανεῖν μέλλεις.
μνήσθητι ὅτι διὰ τοῦτο ἐστρατεύθης καὶ οὐδεὶς ἀθάνατος. φεῦγε δὲ
ἀπὸ κατηλοπολέμου· τρωθεὶς γὰρ θανάση καὶ μετὰ θάνατον ὄνειδος
ἔση· ~~μὲν~~ οὐ κερδαίνεις οὔτε ψυχικῶς οὔτε σωματικῶς, μὴ κοπία. 15
τὰ μυστικά σου ἐὰν θέλῃς μὴ ἐκφαλισθῆναι, δι' αὐτοῦ γράφε καὶ
μὴ διὰ τοῦ νοταρίου σου.

ρκη

| Σπουδάξε διὰ τῶν ἔργων τῆς ἀρετῆς σου κιδεσίμους καὶ περιφα- f. 189
νεὶς ἀποδείξει τοὺς γονεῖς σου. ὁ ὑποκρινόμενος ἐκθειάζειν σε, ψέγων
δὲ τὸν πατέρα σου, σὲ αὐτὸν ἀτιμάζει· ὁ γὰρ λέων λέοντα γεννᾷ καὶ 20
ἡ ἀλώπηξ ἀλώπεκα. φύλαττε σεαυτὸν ὅποταν μετὰ γυναικὸς ὀμιλῇς,
εἰ καὶ τῶν κοσμίων δοκεῖ εἶναι, καὶ μὴ γίνου αὐτῇ συνήθης· οὐκ ἐκ-
φεύξη γὰρ τὰ θήρατρα αὐτῆς. οἱ ὀφθαλμοὶ σου γὰρ παρατραπήσον-
ται καὶ ἡ καρδία σου σαλευθήσεται καὶ οὐκ εἰς ἑαυτὸν ἔση. ἐκ
τριῶν γὰρ πολεμηθήση ἀπὸ τοῦ διαβόλου, ἀπὸ τῆς ὀψεως καὶ τῶν 25
λόγων αὐτῆς καὶ ἀπὸ τῆς φύσεως. μέγα γάρ ἐστι νικῆσαι ταύτην.

ρκθ

Οἱ μεγάλως θυμούμενοι μεγάλοις ἐγκλήμασι περιπίπτουσιν· οὐκ
αἰσθάνονται γὰρ τί πράττουσιν. ἐπιθυμία δὲ τινες ἐλκόμενοι ὀλισθήσαν-
τες εἰς βάραιδρον κατεβλήθησαν. σὺ δὲ μὴ τῶν ἐνηδόνων, ἀλλὰ τῶν
ἐπαινετῶν καὶ μνήμης ἀξίων ἐπιθύμει· εἰ γὰρ καὶ ἐπίτονα δοκεῖ εἶναι, 30
ἀλλ' εἰς μακρὰν εὐδηνήσει, κἂν τε σωματικὰ κἂν τε ψυχικὰ εἶεν.
θάρσει, οὐδὲν ἀγαθὸν χωρὶς πόνου· ἐξ ἀκανθῶν βρόδα καὶ ἐξ ἰδρώτων
τὰ κρεῖττονα. ἀνακείμενος ἐν κλίνῃ ἀνιστόρει τὰ παρελθόντα καὶ

5 ἐπαινεῖ

7 Prov. 16, 5.

8 Prov. 3, 34.

18 Σπουδάξαι

21 ἀλλώπιγξ ἀλώπεκα

22 συνήθος

26 ταύτην] ταύ (= ταῦτα?)

περὶ τοῦ μὴ
ὑπερηφανέβε-
σθαι.

περὶ τοῦ ἀγο-
νίζειν εἰς πό-
λεμον.

περὶ ἀρετῆς
καὶ ἔργου.

περὶ τοῦ μὴ
ἐξηθυμούσθαι.

ἐξ αὐτῶν διδάσκου τὰ μέλλοντα. ταῦτα γὰρ οὐκ ἀσύνετοι, ἀλλὰ σοφοὶ καὶ ἐπιστήμονες μελετήσουσι. ἄφρων δὲ πρὸς ἃ κέχηνε σκοπῶν, ποῦ δειπνᾷ καὶ κύμβαλα, ἐπιλιπόντων δὲ αὐτὸν τῶν ἀναγκαίων πορεύεται κατηφῆς ὡς ὁ μονογενῆ παῖδα ἀποβαλόμενος.

5 ποῦφλον δὲ πᾶσαν μηχανὴν μετελθὼν λαβεῖν τι ἀπὸ σοῦ, καὶ εἰ οὐ λάβῃ, ὄνειρον πλάσει ἀγαθὰ προξενούν πολλά καὶ τοῖς λόγοις σε καταθέλξας ἐκ τοῦ κόλπου σου ὡς μετὰ ἀγκίστρου ἀνασπᾶσει τὸ χρυσίον, καὶ μακρὰν ἀποστάς ἀπὸ σοῦ μέγα ἐπεγκαυχῆσεται καταγινώσκων σου.

- 10 Πρόσεχε τοῖς ἔργοις τῶν σοφῶν καὶ τῶν ἀφρόνων, ἀφ' ὧν τε ^{ρλ} οὗτοι ἐποίησαν καὶ ἐξ ὧν ἔπαθον. φύλαξον μὴ ὁμόσαι ὅλως μῆτε ^{περι σοφῶν καὶ} δικαίως μῆτε ἀδίκως, εἰ καὶ τὰ μέγιστα βλαβῆναι μέλλεις. καὶ εἰ μὲν ^{αφρόνων.} δικαίως ὁμόσεις, κατεφρόνησας καὶ παρέβης τὸν εἰπόντα μὴ ὁμόσαι ὅλως, εἰ δὲ ἀδίκως, θάνατός σε καὶ ἀπώλεια λήφεται. μακάριος δὲ
- 15 ὅς οὐκ ὤμοσε. μὴ εἴπῃς ὅτι· ἐλεήμων καὶ εὐσπλαγχνός ἐστιν ὁ Θεός, καὶ εἰ ὁμόσω, συμπαθήσῃ με. ἐρῶ γὰρ σοι ὅτι καὶ δίκαιός ἐστιν. οἱ γὰρ ἐκπεσόντες καὶ ἀπώλεια παραδοθέντες ταῦτα λέγοντες ἀπώλοντο. μὴ ἀποστῆς ἀπὸ Θεοῦ καὶ οὐ μὴ ἀποστῆ ὁ Θεός ἀπὸ σοῦ.
- ε 190 μὴ ἀτιμάσῃς τοὺς γεγεννηκότας σε δι' αἰσχρῶν πράξεων· πάντως
- 20 γὰρ καὶ οἱ σε γεννήσαντες τοιοῦτοι νομισθήσονται.

Μέγα ἐστὶν τὸ ἔχειν τινὰ δούλον ἢ ἐλεύθερον πιστόν. καὶ εἰ ἔχεις ^{ρλβ} αὐτὸν καὶ ἐνεπίστευσας αὐτῷ, τὴν δὲ θυγατέρα σου εἰς δυνατὸν μὴδὲ ^{περι τοῦ ἔχειν} γνωρίζῃ, καὶ ἔξεις τὸ ἀσφαλές. εἰ γὰρ φόγος λαληθῆ, κἄν τε ψευδής ἐστί κἄν τε ἀληθής, οὐ γινώσκεις, ὑποπτον δὲ σοι γενήσεται ^{ἀκρίβειαν εἰς} καὶ τὸ βρέφος, εἰ καὶ ἐκ τῆς σῆς ὀσφύος ἐστί, καὶ οὐαὶ τότε. μὴ ^{τῆν ἰδίαν γη-} ἐμπιστεύσῃς τινὶ λόγον ὅς προξενεῖ σοι κίνδυνον, εἰ καὶ ἀρετῇ δια- ^{ναΐα.} λάμπῃ· ἢ γὰρ φύσις τῶν ἀνθρώπων ρευστή ἐστί καὶ τρεπτὴ καὶ ποτὲ μὲν τρέπεται ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ εἰς τὸ κακόν, ποτὲ δὲ ἐκκλίνει ἐκ τοῦ κακοῦ εἰς τὸ ἀγαθόν.

- 30 ὁ δὲ θάψας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τὸ ἤμισυ εἴτε καὶ τὸ πλεῖον τῆς ζωῆς αὐτοῦ συναπάλεσεν, εἴπερ ἀγαθή ἐστίν. καὶ εἰ μὲν ^{ρλβ}

2 requiritur μελετώσιν, sed cf. c. 122 δομήσουσιν. 3 ἐπιληπόντων δὲ αὐτῶν τῶν 4 ἀπόβαλλόμενος 5 ποῦφλον] ὕπουλος? cf. c. 20. 13 sq. Matth. 5, 34. 14 θανατώσε 16 συναπαθήσῃ 19 γεγεννηκότας 22 εἰ δυνατὸν? 26 προξενεῖ σοι] προξενήσοι 28 ποτὲ μὲν

περι ἀνδρὸς σωφρονήσει, μέγας ἔσται παρά τε Θεῶ καὶ ἀνθρώποις· αὐτὸς
 σῶφρονος. μὲν ἐν ἀδείᾳ πολλῇ καὶ εὐφροσύνῃ διάξει, τοὺς παῖδας ἐκτρέ-
 φων καλῶς, οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ ὡς ἐπὶ ὀχλήματος ἐποχηθήσονται, καὶ
 ἡ οἰκία αὐτοῦ ἐν εἰρηνικῇ καταστάσει ἔσται· εἰ δὲ οἴστρω ἀκολασίας
 περιπαρῆ, μᾶλλον ἐὰν δοκεῖ σῶφρων εἶναι, εἰσερχόμενος καὶ ἐξερχό- 5
 μενος τῆς οἰκίας δακρῦει, τῆς μακαρίας δῆθεν ἐπιμνησκόμενος, καὶ
 τὴν τοῦ οἴκου ἀμέλειαν καὶ τὴν τῶν παιδῶν κακουχίαν προβάλλε-
 ται, οἰκειώσεται δὲ γυναῖκας αἱ εἰς τὸ προξενεῖν πείραν ἔχουσιν, ἃς
 κουρκουσοῦρας καλοῦσι, τραπέζης ταύτας ἀξιώσει καὶ τὰς ἀτίμους
 τιμήσει ὁ δεῖλαιος. καὶ δούς αὐταῖς ὧν χρήζουσι, πέμπει ἐπαγγελ- 10
 λόμενος μεγάλα, εἰ προξενήσουσιν αὐτῷ γυναῖκα καλὴν. αἱ δὲ τὴν
 κρεῖττονα ἐπαγγέλλονται, προμεμισθωμένοι δὲ οὔσαι παρά γυναικὸς
 εἰς τοῦτο, ἀπελθοῦσαι πρὸς αὐτήν, εὐρομέν σοι, φησὶν, οἶον ἦθε-
 λες, ἀπολαυσον τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ. εἶτα ἐπὶ τὸν ἄθλιον ἀναστρέ-
 φουσι μεγαλύνοντες αὐτήν. καὶ καταδέλξασαι αὐτοῦ τὰ ὦτα καὶ 15
 καθ' ἡμέραν αὐτῇ τε καὶ τούτῳ πρὸς χάριν ὀμιλοῦσαι καὶ ἀπολαύσα-
 σαι ἀμφοτέρων τῶν ἀγαθῶν πείθουσιν αὐτόν. εἰδώσαι γὰρ οἱ οἴστρω
 περιπαρέντες ἐξ ἀκοῆς ὀλισθαίνειν. εἶτα ἔλαβεν αὐτήν, ἡμελήθησαν
 δὲ αὐτοῦ οἱ παῖδες. ἐκείνη δὲ εἰς ἄλλους κέχηγεν ὑποτάξαι τοῦτον
 ἐφιεμένη, μαγεύσασα δὲ ἄλλον ἀντ' ἄλλου ἐποίησε καὶ ἀπώλεσεν. 20
 εἰ δὲ τῶν χρησίμων ἐστὶν ἐκείνη, ἐπ' εὐνῆς ἀνακειμένη καὶ τοῦ παρ-
 θενικοῦ αὐτῆς ἀνδρὸς ἐπιμνησθεῖσα μέγα ἐστέναξε, κάκεινος ἴσως
 τῆς στεφανικῆς αὐτοῦ ἐνδυμηθεὶς ἐδάκρυσε, καὶ γέγονεν ἡ εὐνὴ πέν-
 θος. εἰ δὲ καὶ ἀμφότεροι παῖδας | ἔχοιεν, τί χειρόν γένοιτ' ἂν; ἔρις καὶ f. 11
 μάχαι ἀπὸ πρωίας ἕως ἐσπέρας, ἔχθρα ἄσπονδος καὶ ταραχὴ κα- 25
 θημερινή. καὶ οὐς ποτε ἐπόθει ὁ πατήρ φιλοστόργως καὶ ὀρῶν ἐτέρ-
 πετο νῦν γυναικὶ ἠττηθεὶς ὡς ἐχθροὺς ἔχει, οὐ φέρω, λέγων, δι'
 ὑμᾶς ταρασσεσθαι. εἶχον δὲ σοι εἰς τοῦτο εἶπεῖν πολλὰ, ἀλλ' ἀρκεῖ,
 εἴπερ οὐκ ἐδελοκωφεῖν ἐθέλεις. τοῦτο δὲ μόνον λέγω· μακάριος ὁ φυ-
 λάσων ταῦτα. 30

ργλὺ Παραγγέλλω δὲ σοι καὶ τοῦτο ὅτι εἰ καὶ ἐν οἰκίᾳ ἰδιάζεις, ὑπο-
 περὶ του ἔχειν τάσσεται δὲ σοι ὁ λαὸς τῆς χώρας, φύλασσε ἵνα μὴ ἀναισχυντήσῃ ὁ λαὸς

κατὰ σοῦ εἴτε δικαίως εἴτε ἀδίκως καὶ βλαβήσῃ τὰ μέγιστα ψυχι- παντίαν προ-
κῶς τε καὶ σωματικῶς. συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ ἀπ' ἄκρας δικαιοσύ- σωχῆν.
νης· δίκαιος γάρ ὢν ἀδικὸν ἢ αἰσχροὺς οὐ φέρεις βλέπειν πραττόμε-
νον, νυσσομένος δὲ ὑπὸ τῆς ἀγαθῆς ταύτης ἀρετῆς ὀργίζῃ μετὰ
5 δικαίου θυμοῦ καὶ ἀμύνη ἀξίως τοὺς ἀμαρτάνοντας. ποιήσας δὲ τοῦτο
εἰς πάντας τοὺς ἀμαρτήσαντας ἤχθρνας αὐτοὺς καὶ τοὺς ὁμόφρο-
νας αὐτῶν καὶ μελετήσαντες κατὰ σοῦ ἐπανέστησάν σοι.

Χρῆ οὖν εἶναι σε δίκαιον εἰς ἄκρον καὶ ἀληθῆ, πλὴν τοὺς ἀμαρ- ρλδ
τάνοντας τοιοῦτῳ τρόπῳ κόλαζε· τοὺς μὲν σὺ κόλαζε καὶ τιμῶρει, περὶ δικαίους-
10 τοὺς δὲ ἄγων συνάθροϊζε τὸν λαόν καὶ διηγοῦ αὐτοῖς τὴν ἀδικίαν νησ καὶ αλη-
καὶ λέγε αὐτοῖς· κρίνατε αὐτούς. καὶ εἰ τάχα καὶ ὁμόφρονες αὐτῶν θηας.
εἰσὶν, ἀλλ' οὐ δυνήσονται τὸ δίκαιον παρακρούσασθαι, ἀλλ' ἐντρεπό-
μενοι, μᾶλλον δὲ ὑπὸ τοῦ δικαίου συνωθούμενοι καὶ ἐλεγχόμενοι
15 εἴπωσι τιμωρηθῆναι αὐτούς. καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν ἐλαφρο-
τέραν καὶ συμπαθεστέραν αὐτοῖς ποιήσον τὴν τιμωρίαν ὡς σπλαγγι-
ζόμενος αὐτούς· εἶπον αὐτοῖς ὅτι· πάντως βαρέως ὑμᾶς κατεδίκασαν
οἱ φίλοι καὶ συντρόφοι ὑμῶν, ἀλλ' ἐγὼ ἐλεήσας ὑμᾶς ἐκούφισα τὴν
κρίσιν, ὅτι οὐ σοφὸν ἐστὶν τὸ μετὰ ἀπονοίας παιδεύειν. τότε ἐπαινε-
θήσῃ παρὰ πάντων καὶ παρ' αὐτῶν τῶν τὰς ποινὰς ὑποστάντων.
20 τοὺς δὲ λοιποὺς λόγους ἀμυντηρίοις ἐκφοβῶν διορθοῦ, ἄλλους δὲ μετὰ
καλοηθείας καὶ ἡμερότητος νουθέτει ὡς πατὴρ παῖδας ἰδίους, καὶ
οὕτως καὶ τὴν ἀδικίαν δυνήσῃ ἀναστεῖλαι καὶ σεαυτὸν ἀνώτερον
διατηρῆσαι πάσης ἐπιβουλῆς Θεοῦ χάριτι. τὰ δὲ ἐλάχιστα σφάλματα
προσποιοῦ μηδὲ ἀκηκοῦναι σε, μᾶλλον δὲ τὰ κατὰ σοῦ καὶ τὰ κατὰ
25 ἀνθρώπων σου γινόμενα· εἰς τὰ ἑκατὸν ἐκδίκησον ἓν, ἵνα καὶ οἱ ρλε
πταίσαντες εἰς σε φοβηθῶσιν, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ προσποιοῦ ἄγνοιαν. εἰ δὲ περὶ τῶν πται-
3. 192 θέλεις πᾶσι κατὰ τὰ πταίσματα ἀποδιδόναι, οὐ δυνήσῃ οὐδὲ σὺ οὐδὲ σάντων.
ἄλλος τοῦτο ποιῆσαι, ὃ δὲ βασιλεὺς, καὶ τί λέγω βασιλεὺς; ἀλλ' οὐδὲ
ὁ Θεὸς τοῦτο ποιήσει. λέγει γὰρ ὁ Δαβὶδ· ἐὰν ἀνομίας παρατηρήσῃς,
30 Κύριε, τίς ὑποστήσεται, ὅτι παρὰ σοὶ ὁ ἰλασμός ἐστι, καὶ τὸ οὐ
κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐποίησας ἡμῖν. ὃ γὰρ προφῆτης Ἑλίας
δίκαιος ὢν καὶ ζηλωτῆς τοῦ νόμου ἐξ ἄκρας δικαιοσύνης ἐνεκάλει τῷ

Θεῶ ἀξίαν τιμωρίαν ἐπαγαγεῖν τοῖς ἀμαρτάνουσιν, ὅθεν και παρὰ τοῦ φύσει ἀγαθοῦ μικρόν τι ἐγκαταλειφθεὶς δειλιάσας ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου γυναικὸς ὁ τὸν βασιλέα ἀντ' οὐδενός λογισάμενος πρότερον.

ρλζ 5
περι νουθε-
σίας. Ταῦτα δὲ λέγων οὐ λέγω σοι μὴ ἀντέχεσθαι τοῦ δικαίου· ὁ γὰρ μὴ ἀντεχόμενος αὐτοῦ ἁθεός ἐστιν· ἀλλὰ μετὰ συνέσεως και φόβου Θεοῦ. εἰ δὲ θέλεις μετὰ αὐστηρότητος και ἀπονοίας κολάζειν ὡς δῆθεν τοῦ δικαίου ἀντεχόμενος, εἴτε μετὰ ὕβρεως και αὐθαδείας ἀναισχυντήσουσιν, ἴσως και πρὸς φόνον ὀρμήσουσιν. εἰ δὲ δυνηθῆς αὐτοὺς ἀμύνασθαι, βλαβήσονται μὲν παρὰ σοῦ, βλαβήση δὲ μᾶλλον σὺ ψυχικῶς τὰ μέγιστα, ἔση δὲ και παρὰ πάντων μεμφόμενος και αἱ πράξεις σου ἐξουδενωθήσονται και σὺ ἀτιμασθήση.

ρλζ 10
περι τοῦσ ράπ-
τοντας κατὰ
σοῦ. Εἰ δὲ τινες ράπτουσι κατὰ σοῦ ἐπιβουλὰς διαστρέφοντες τὸν λαὸν θανατῶσαι σε, εἰ μὲν θέλεις ἔργον θεῖον ποιῆσαι, ἄφες αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν, και ἀφεθήσονται σοὶ αἱ ἀμαρτίαι σου· εἰ δὲ θέλεις 15 τὴν ἐντολήν τοῦ εἰρηνικοῦ παραβῆναι, μὴ ὑποφέρων ὡς δῆθεν τὴν ἐπιβουλήν, και ἀμύνασθαι αὐτοὺς ὡς κακοὺς, ἄκουσον πῶς ἂν αὐτοὺς ἀμύνασθαι δυνήση. μὴ ἀντιπαρατάξῃ αὐτοῖς· πολλοὶ γὰρ ὄντες ἐπιπέσωσι και θανατώσουσί σε, ἀλλὰ μακροθύμησον, και εἰ ὑβρίζουσί σε, σὺ μὴ ἀντίλεγε. οὐ πάντοτε δὲ ἔσονται ἐπὶ τῶ αὐτῶ, και ὅποταν 20 αὐτοὺς ἴδῃς κατ' ἀλλήλων γενομένους και διασχισθέντας εἴτε και ἀπομεριμνήσαντας, ἔπελθε αὐτοῖς σοφῶς και μετὰ τρόπου σωφρόνισον αὐτοὺς, οὐς μὲν διὰ ζημίας οὐς δὲ διὰ δαρμοῦ, ἄλλους δὲ μετὰ ὕβρεως και ὀνειδισμοῦ, τοὺς δὲ λοιποὺς μετὰ τρόπου χρηστοῦ, ἐπεὶ ἀδύνατόν σοὶ ἐστι πρὸς κέντρα λακτίζειν. εἰ δὲ και πρὸς πόλεμον 25 και σφαγὴν ὀρμήσουσι κατὰ σοῦ ἀδίκως, ἀντίταξον αὐτοῖς και μὴ δειλιάσης. ἔση δὲ | ἔργον ποιήσας ἀνθρώπινον και οὐ θεῖον. εἰ δὲ διὰ f. 198 σφάλμα σὸν ἐπανεστήσάν σοι, διόρθωσαι αὐτό· ὁ γὰρ Θεός οὐ τοῖς ἀδικοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖ. εὐχου μὴ ἐμπεσεῖν εἰς πειρασμόν, ἐμπεσῶν δὲ στῆθι ἀτρέμας· θάρσει, οὐδεὶς ἀπειραστος. 30 ἄνθρωπος γὰρ ὢν ἀνθρωπίνως περιέπεσες συμφοραῖς· πλὴν πᾶς κλύδων εἰς εὐδίαν καταλήγει.

2 ἐγκαταληφθεὶς	11 sq. ἡ πράξις (= οἱ πράξεις?)	13 τὸν]
τὸ pr. m.	15 ἀμαρτίαισσου	16 ὡς δῆθεν μὴ ὑποφέρων?
25 ἀδύνατόν	27 ἔση δὲ] ἐσὺ δε	27 sq. δι' ἀσφαλμα
29 ἐμπεῖν	31 ἀνθρωπίνως	28 αὐτον

- Ἡ δύναμις σου μὴ ἐν τοῖς χρήμασί σου, ἀλλ' ἐν τῷ νοί σου ἔστω, ῥλη
 μᾶλλον δὲ ἐν τῷ Θεῷ· δι' αὐτοῦ γὰρ καὶ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ^{περι γνώσεως}
 ἐσμέν. εἰ εὐπάθεις παρά τινος, ἀντιλαβοῦ αὐτοῦ ἐν καιρῷ θλίψεως ^{καὶ μὴ πλου-}
 αὐτοῦ, εὐ δὲ ποιήσας τινὰ μὴ ἀπαιτήσης αὐτόν συγκακοπαθῆσαι ^{του.}
- 5 σοι ἐν καιρῷ θλίψεώς σου. σκοτεινὸν πάθος καὶ αὐχμῶδες ἢ δυστυ-
 χία· μέρος γὰρ αὐτὴν τίθημι τῆς μετὰ ταῦτα κολάσεως. εὐφράν-
 θητι ἐν εὐτυχία, ἀλλὰ μὴ ἐπαίρου· εἶδον γὰρ ἐγὼ βασιλέα τύραννον
 πρῶτῳ μὲν ἐν ὑπερηφανία, ἐσπέρας δὲ θρήνων ἄξιον. ὁ ἔκουσίως σκυ-
 θρωπάσας ὑπέρεται τῶν λυπηρῶν.
- 10 Μὴ ὠνήσῃ τὴν ἀρχὴν διὰ ξενίων· ὁ γὰρ ὠνούμενος ταύτην οὐκ ῥληθ
 οἶδεν ἀληθῶς καὶ δικαίως πράττειν. πῶς γὰρ καὶ πράξει δικαίως; ^{περι τοῦ μὴ}
 ὠνησάμενος γὰρ πράξιν πάντως ἃ ἔδωκεν ἀγωνίζεται περιστῆσαι ^{ξενιάζην καὶ}
 εἰς κεφάλαιον καὶ μετὰ ταῦτα εἰς κέρδος τρέχει. ἐκ τούτου οὖν καὶ ^{ἀρχην.}
 μισητός τοῖς πᾶσιν καὶ φορτικὸς γίνεται. καὶ ταῦτα μὲν οὐ στρατηγοῖς
- 15 καὶ κριταῖς συμβουλευῶ μόνον ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν οἰκίᾳ ἰδιάζουσι·
 τινὲς γὰρ μὴ ἔχοντες τὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τιμὴν, ἔπειτα τὴν ἀπὸ τοῦ
 βασιλέως ἀξίωσιν, σπουδάζουσι διὰ χρημάτων καὶ ξενίων τιμηθῆναι
 παρὰ τῶν θεματικῶν ἀρχόντων, οἰκειωθέντες δὲ παρ' αὐτῶν καὶ
 τιμηθέντες ὑποκλέπτουσι ἑαυτοὺς δουλείας τινὰς αἰσχροκερδεῖς ἀνα-
- 20 λαβέσθαι παρ' αὐτῶν, ὅπως ἀδικήσαντες τοὺς πένητας καὶ κερδήσαν-
 τες αὐθις εἰς ξένια τράπωνται. ἐκ τούτου οὖν συμβαίνουσι αἱ κατὰ
 τὸν βίον ἀνομαλῖαι. ὑμεῖς δὲ, τέκνα μου, μὴ ὠνήσῃσθε ποτε ἀρχὴν ῥμ
 διὰ ξενίων, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ταύτην αἰετῆσθε· ὁ γὰρ ἀπόστο- ^{παραγγελία}
 λος λέγει ὅτι πᾶσα ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐστίν. εἰ δὲ ἰδιώτης εἶ, ἐργά- ^{πρὸς τοὺς παί-}
 ζου τὴν γῆν ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου, κατὰ τὸν εἰπόντα· καὶ ^{δας μου.}
 δώῃ σοι τὰ ἐξ αὐτῆς. οὐχ ἀρμόζει σε γὰρ εἶναι πακτονάριον καὶ
 1. 194 πακτόνειν σεαυτὸν εἰς τὸ δίδοναι τοῖς ἄρχουσιν | ἃ λαμβάνεις ἀπὸ
 τῶν πενήτων, καὶ σὲ μὲν κερδαίνειν ἀμαρτίας, τοὺς δὲ λαμβάνοντας
 ἀπὸ σοῦ κερδαίνειν χρήματα.

1 δύναμις σου 2 δι' αὐτόν? 5 sq. δυσταχία 9 τὸν λυπηρόν. 14 ταῦ-
 τα μὲν] ταμὲν 15 συμβουλευῶ μόνον] συμβουλεύομεν 17 ξενίων
 24 Rom. 13, 1. 25 sqq. voluit fortasse scribere ac scripsit fortasse C.:
 ἐργάζου τὴν γῆν, κατὰ τὸν εἰπόντα· ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου φαγῆ
 τὸν ἄρτον σου. in nostri vero codicis scriptura vv. κατὰ τὸν εἰπόντα nisi
 ad ea quae sequuntur referri nequeunt. quorum similia saepius occurrunt
 in V. T. velut Levit. 26, 4 = Zach. 8, 12. Psalm. 84, 13. Ezech. 34, 27.
 26 δώῃ] cf. c. 218 δώῃς.

^{μα}
περί μαντείας. Ὁ μάντεσι προσέχων ἀμαθῆς καὶ ἰδιώτης ἐστίν, εἰ καὶ δοκεῖ
φρονεῖν· πολλοὶ γὰρ θησαυροὶ εἰσὶν ἐν γῆ κεχωσμένοι, καὶ εἰ ἐγί-
νωσκεν ὁ μαντευόμενος, ἀνορύξας εἶλεν ἂν αὐτοῦς. ὄνειροκρίτης
καὶ ὄρνεοσκόπος, ἐπασιδός τε καὶ ὁ ἐν παλμοῖς μαντευόμενος ὁμοιοί
εἰσι ταῖς ἐπιστήμαις αὐτῶν αἰς προσήλωνται· ἀνύπαρκτοι γὰρ εἰσι. 5
βουλεύου καὶ πράττε τὰ κρείττονα· ἀστοχῆσας γὰρ οὐδὲν ἠδίκηθης.
ὁ εἰς τὴν ἰδίαν ἐπιστήμην ἀδόκιμος εἰς οὐδὲν εὐδοκίμησει. οὐ δυστυ-
χῆς ἐστὶν ὁ ὑπὸ τῶν βιωτικῶν περιστάσεων καταπίπτων, δυστυχῆς
ἐστὶν ὁ ἐκθειάζων τὰ μάταια.

^{μβ}
περί ἡγαπο-
μένου δούλου
μη λιπηθῆναι. Ἀδύνατόν ἐστι μὴ λιπηθῆναι δι' ὧν εὐφραίνῃ. εἶπω γάρ σοι 10
λόγον ἀρχαῖον Λαρισαίου, Ἰωάννης αὐτῶ ὄνομα, ἐπίσκοπος δέ.
πρὸς τινὰ γὰρ εἶρηκεν· ἐὰν εὐφραίνῃ ἐπὶ φίλῳ καὶ δούλῳ, μνήσθητι
ὅτι ἀνθρωπός ἐστι καὶ ἀποθανεῖν μέλλει ὡς ἀνθρωπος, καὶ τελευτή-
σαντος αὐτοῦ μὴ ταραχθῆς· οὐ γὰρ ὠφεληθήσῃ. εἰ δὲ ἐν σκευεῖ
ἐνηδύνη χρυσίῳ τυχόν ἢ ἀργυρῶ ἢ ὑελίνῳ, ἔχων αὐτὸ λογίζου 15
ὅτι τὸ μὲν ἀπόλλεται τὸ δὲ κλάται. συμβάντος δὲ τούτου μὴ ταρα-
χθῆς, καὶ οὕτως λογίζου ἕκαστον καὶ οὐ σφόδρα καταπέσης. ὁ τοιοῦ-
τος δὲ καὶ ἄλλα τινὰ εἶπε μνήμης ἄξια· διὰ δὲ τὸ οἶδα τοῦτον κάγω
καὶ ἐσυνέτυχον, ἐξουσιάζοντός μου τότε εἰς τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος,
παρήγαγον αὐτὸν εἰς τοῦτο μόνον. 20

βίβλον λαβῶν ἰδιάζων ταύτην ἀναγνῶθι, ἀναγνούς δὲ ὀλίγον μὴ
ἐπιχειρεῖ μετρᾶν φύλλα ἢ ἐκλέγεσθαι ἃ νομίζεις κρείττονα εἶναι
καὶ ἀναγινώσκειν ταῦτα· οὐκ ὠφεληθήσῃ γὰρ· ἀλλὰ ἀπὸ τῆς μίας
σανίδος ἣτις ἔχει τὴν ἀρχὴν γραμμάτων ἀρξάμενος ἀναγίνωσκε
ταύτην ἕως οὐχ ὑπολειφθῆ ἐν αὐτῇ γράμμα, καὶ πάνυ ὠφεληθήσῃ· 25
σπερμολόγου γὰρ ἔργον τὸ μὴ διελθεῖν πᾶσαν τὴν βίβλον ἐκ δευτέ-
ρου καὶ τρίτου, ἀλλ' ἐκλέξασθαι ὀλίγα πρὸς τὸ φλυαρεῖν.

^{μγ}
περί του ἔχην
ἡμερότητα εἰς
τὸν ἴκων σου. Μὴ ἀπηνῆς ἔσο εἰς τὴν οἰκίαν σου, πλήν φοβείσθωσάν σε οἱ
ἐν αὐτῇ· φοβούμενοι γὰρ σωφρονήσουσιν. ἀλλὰ καὶ σὺ φοβοῦ τοὺς
ὑπερέχοντας· χρήσιμον γὰρ φόβος. φιλίαν ἐπιβλαβῆ σοι παραιτοῦ, 30

3 μαντέβομενος 4 ἐν παλμοῖς] ἐπαλμοῖς 5 ἐπιστημαῖς 7 sq.
οὐδεὺς στηχῆς 11 Λαρισαίου] ut urbis nomen ita ἐθνικὸν modo simplici
modo geminato σ scribitur in codice. 13 ὅτι] ὁ 15 χρυσίῳ (= χρυσεῖφ?)
ib. ἀργυρῶ] γαργηρῶ 16 ἀπώλεται· τὸ δὲ κλάται 22 ἐπιχειρεῖ
23 μίας 26 ἔργον] ἔρων

- καὶ μὴ αἰσχυρῆς τοῦτο ποιῆσαι, εἰ καὶ τις σε φέγγῃ. ἀγγαρεία·
 ἡγοῦ τὸ ξένον ἄριστον· ἀβουλήτως γὰρ φάγῃς καὶ πίης. ἐγὼ δὲ
 βαρύτερον ἀγγαρείας τοῦτο ἡγησάμην, εἰ καὶ ποτε ἀπῆλθον εἰς ξένον
 ἄριστον. τῆς ἐσπέρας καταλαβούσης ἀνάκρινον νυκτὸς ἑαυτὸν εἰς ἅ τε
 5 ἔπραξας καὶ ἐλάλησας | καὶ ἤκουσας δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. καὶ εἰ μὲν
 195 ἀγαθὰ εἰσιν, εὐχαρίστησον τῷ Θεῷ, εἰ δὲ ἐναντία, φύλαξον μὴ
 αὔριον ἐνολισθήσεις. οἱ ἀσκόπως καὶ μὴ μετὰ συνέσεως ὀμιλοῦντες
 ἰοικασιν ἀνθρώπων ἐν ἀλλοτρίᾳ ἐπὶ χειμῶνος ὁδεύοντι ἄνευ κοπῆς καὶ
 διὰ φαραγγῶν πλανωμένων καὶ αἰφνίδιον λεληθότως εἰς χάος κατενε-
 10 χθέντι· ὀλισθος μὲν γὰρ συναρπάζει πόδας, γλῶσσα δὲ αὐτὴν τὴν ^{ρμυ}
 κεφαλὴν. ἀηδὲς σαπρία καὶ βρωῆμος, ἀηδέστερον δὲ λόγος ἀπρεπῆς ^{περὶ τοῦ μὴ}
 καὶ ἄτακτος. χαλεπὸν δειλία ἀγενής. ψευσάμενος δὲ τις καὶ ἦν ^{ὀλυσθῆναι δια}
 εἶχεν ἀλήθειαν προσάπλωσεν, ὑποπτοὶ δὲ λόγοι στόματος αὐτοῦ. ὁ ^{γλώττης.}
 δὲ κλέπτῃς οὐ μόνον εἰς ὃ ἔκλεπεν ἀνερευνᾶται καὶ ἐξετάζεται, ἀλλὰ
 15 καὶ εἰς ἃ οὐδὲ εἶδε. διαγνωσθεῖς τις ἅπαξ εἰς πορνείαν ἀπρόσδεκτος
 εἰς μαρτυρίαν. εἰ λέγει τι ἀπολέσας τις μαργαρίτην πολύτιμον ἢ λί-
 θους τῶν διαφανῶν καὶ τιμίων, εὔρε κρείττονας καὶ ὠνήσατο· ἀπο-
 λέσας δὲ ἀνθρωπον δούλον τυχόν ἢ ἐλεύθερον ἢ φίλον πιστόν καὶ
 ἀγαθόν, οὐκ ἔστιν εὔρεϊν.
- 20 Σφαλερόν ἐστι μάχεσθαι μετὰ γυναικῶν, σφαλερώτερον δὲ συμ- ^{ρμε}
 φιλιάζειν αὐταῖς· καὶ ἐξ ἀμφοτέρων γὰρ βλάβησι. ὄφιν ἔχειν φίλον ^{περὶ τοῦ μὴ}
 καὶ πονηρόν ἀνθρωπον ἐν καὶ ταῦτόν ἐστιν· ἐκ στόματος γὰρ ἀμφο- ^{δικάζην γή-}
 τέρων ἐξέρχεται ἰὸς θανατηφόρος. οὐδέποτε ἡγάπησα ἔχειν ἑταῖρον ^{ναιον.}
 οὐδὲ ὁμοδαιτὸς τινι γέγονα ἰσάζοντί μοι εἰ μὴ κατὰ ἀνάγκην. ὁ μὲν
 25 γὰρ ἑταῖρος ἐλθούσης περιστάσεως καὶ συγκλεισθεῖς κάκεινος μερι-
 κῶς ἢ τελείως αἰτιάσεται τὸν ἑταῖρον καὶ τὴν κεφαλὴν κινήσει, καὶ
 εἰ οὐ φανερώς λαλήσει, ἀλλ' ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ εἶπη· οὐκ ἀγαθὴ
 μοι γέγονεν ἢ πρὸς αὐτὸν φιλία, καὶ· ἰδοῦ, δι' αὐτοῦ ἐν δεινοῖς συσφίγ-
 γομαι. ὄν ἰδὼν ὁ ἑταῖρος ἀλγήσῃ τὴν καρδίαν, ἐξ ἀμφοτέρων ἔχων
 30 τὴν θλίψιν, ἔκ τε τοῦ γογγυσμοῦ τοῦ ἑταῖρου καὶ τῆς ἰδίας συμφο-
 ρᾶς. καὶ εἰς μικρὰς μὲν ἀτυχίας εὐρεδῆσεται φίλος, εἰς μεγίστην δὲ
 καὶ ἐπιμένουσαν συμφορὰν μηδεῖς σε πλανήσῃ· φίλος οὐκ ἔσται. ὁ
 δὲ ὁμοδαιτὸς σου ὀρεγομένου σου φαγεῖν ἴσως ἀνόρεκτος ἔσται εἴτε

1 τις σε] τισε   3 βαρύτερον   6 ἐναντία   9 sq. κατενεχθέν.
 14 ἀνερευνᾶται   21 ἔχει   29 ὁ ἰδὼν?   32 μηδεῖς σε] μηδεῖσε
 33 ὁμοδαιτὸς σου ὀρεγομένου σου

μήν τὸ ἀνάπαλιν· εἰ δὲ ὑπνώσαι βουληθῆς, ἐκεῖνος ἀγρυπνήσῃ· σὺ
 θελήσης συναριστῆσαι ἴσως φίλῳ σου, ἐκεῖνος δὲ γογγύσῃ. καὶ
 ἀπλῶς ἄλλο γνωμικὸν θέλημα ἑνὸς καὶ ἄλλο ἑτέρου, καὶ ὡσπερ τὰ
 τῶν ἀνθρώπων πρόσωπα οὐκ εἰσὶν ὅμοια . . . . ἀδύνατον κατὰ πάντα
 εὐρεθῆναι, οὕτως καὶ τῇ γνώμῃ διαφέρομεν ἀλλήλων, εἰ καὶ πλησιάζειν
 πῶς δοκεῖ ἕτερος γνώμῃς ἑτέρου.

ρμς
 περι τοῦ μὴ
 μάχεσθαι με-
 τὰ ἀδελφοῦ.

| Μὴ μάχου μετὰ ἀδελφοῦ σου, εἰ καὶ δοκεῖς σοὶ βλαβῆναι παρ' αὐ- 1
 τοῦ, ἐπεὶ σύ τε κάκεῖνος μισάδελφοι τοῖς πολλοῖς λογισθήσεσθε.

ἄλλο
 περι τοῦ μὴ
 ὑποφέρειν ὑ-
 βριν αὐταδέλ-
 φου.

Ἰβριζομένου δὲ τοῦ αὐταδέλφου σου μὴ καταδέξῃ· εἰς γὰρ τὸν
 πατέρα καὶ τὴν μητέρα σου ἢ ὑβρις ἀνατρέγει. οἱ δικάζεσθαι ἐφιέμε- 10
 νοι ταρασσεσθαι ὀρέγονται.

ρμζ
 περι τοῦ γινώ-
 σκειν τὸ ἴδιον
 σφάλμα.

Ἐπιγινώσκων τὸ ἑαυτοῦ σφάλμα σοφός ἐστιν, ἐπαινῶ τὸν
 ἀνδρεῖον, ὁ δὲ πολύβουλος καὶ πονηρός ὑπέγκειται πάντων· οὐχ ἑαυτῶ
 γὰρ μόνῳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις πολλοῖς χρήσιμος. ὁ ἐμπεσῶν ἀδίκως
 εἰς πειρασμὸν μακάριος· οὐκ ἔστι πειρασμός ὅς μὴ εἰς ὄφελός ἐστι 15
 τοῦ πειραζομένου, εἴτε σωματικὸν εἴτε ψυχικόν, εἰ μετ' εὐχαριστίας
 αὐτὸν φέρει ὁ πειραζόμενος.

περι τοῦ μὴ
 ἐπιβουλεύει
 ἄλλοτρίοις
 πράγμασι.

Ἐπιβουλεύει τὰς ἄλλοτρίους πράγμασι· οὐ μετὰ πολὺ τῶν
 ἰδίων ἀποξενωθήσεται. φυσικός μὲν ὁ σύμμετρος ὕπνος, ἐπιβλαβῆς
 δὲ καὶ ἐπίφογος ὁ πολὺς· ὁ μὲν γὰρ ὠφέλησεν, ὁ δὲ καὶ τὰ μέγιστα 20
 ἔβλαψε. σὺ δὲ εἴτε ἰδιάζης εἴτε ἐξουσιάζης, ἔχε εἰς τοῦτο ἄνθρωπον
 τεταγμένον, ἵνα ὑπνώττοντός σου εἴ τις χρεῖαν σου ἔξει, ἐξυπνίσει σε·
 πολλοὶ γὰρ οὕτως ὕπνῳ ἐνηδόμενοι ἠστόχησαν μεγάλως, ἄλλοι δὲ
 καὶ ἐκινδύνευσαν. ὕπνῳ καὶ τρυφῇ μὴ δουλώσης ἑαυτόν. . . . . καὶ μὴ
 κοπιῶν ἐκ πλουσίου γέγονε πένης καὶ ἐνδεής. ὁ δὲ τὸν ἴδιον ἀδελφόν 25
 ἐν δεινοῖς βλέπων καὶ μὴ συγκακοχούμενος αὐτῷ, ἀλλὰ παραβλέπων
 αὐτόν, ἐπικατάρατός ἐστι· τί γὰρ ἀπηνέστερον τούτου;

3 γινώσκων 4 ὅμοιο ib. intercederunt quaedam, nisi forte
 eicienda sunt vv. οὐκ εἰσὶν. 7 δοκεῖ σὺ 10 sq. ἐφιέμενοι 11 ex
 indice discimus periisse caput περι τοῦ ἔχειν τμηὶν καὶ ἀγάπην εἰς τὸν
 ἄρχοντα τῆς χώρας. 16 sq. εἴτε σωματικὸν εἴτε ψυχικόν] εἰς τε σω-
 ματικὸν (possis etiam οὔτε σωματικός οὔτε ψυχικός) 20 ἐπίφογος
 ib. μέγιστα 22 ἐξυπνίσει σε 24 indicavimus lacunam. 27 ἐπι-
 κατάραστός

Μνήσθητι ὠδίνος μητρός σου, θηλῆς δὲ αὐτῆς μὴ ἐπιλάθῃ και <sup>περὶ τιμῆς γο-
νέοιν.</sup>
 ἀπόδος αὐτῇ ἀγαθὰ· εἰ γὰρ και πάσης γῆς κυριεύσης και ἐν χερσί
 σου θησαυροὶ πάντες, οὐ δυνήσῃ τὸ ἴσον ἀνταποδοῦναι αὐτῇ. μνή-
 σθητι ὡς ἐν ἀγκάλαις ἀνέπαυσέ σε και ἀνάπαυσον αὐτήν. δέηθητι
 5 τοῦ Θεοῦ καταλαβεῖν σε εὐχὴν πατρός σου και μητρός σου. μνήσθη-
 τι ὡς οὐδὲν ποθεινότερον ἀνθρώποις ὑπὲρ τέκνα, και εἰ μὴ ἐγέννη-
 σας, μάθε ἀπ' ἐμοῦ. ἱστοροῦσι γάρ τινες ἱστορίαν ἀληθῆ, ὡς ἐν ὄρει
 Αἴτνης πατὴρ μετὰ υἱοῦ ξυλευόμενος, ἐξαίφνης δὲ τοῦ αἰτναίου πυρός
 ἀναδοθέντος και ὡσπερ ἐκχυθέντος και τὴν τοῦ ὄρους ὁδὸν περιλα-
 10 βόντος, μέσον εὐρέθησαν τοῦ πυρός οἱ δύο. εὐθύς οὖν ὁ υἱὸς ἀρπάσας
 τὸν πατέρα γηραιὸν ὄντα και ἐπιθείς τοῖς ὤμοις ὤρμησε φεύγειν κα-
 ταφρονήσας μᾶλλον ἑαυτοῦ. αἰδεσθὲν δὲ τὴν ἀρετὴν τοῦ νέου τὸ πῦρ
 θεία νεύσει, διὸ ἑαυτοῦ καταφρόνησε σῶσαι δὲ ἠβουλήθη τὸν πατέρα,
 157 και σχεδὲν παρεχώρησεν αὐτοῖς τὴν ἐξοδον, και ἀμφοτέροι ἐσώθη-
 15 σαν. μνήμης και ἐπαίνων ἄξιοι οἱ και μετὰ τὴν ἐντευθεν τοῖς γονεῦ-
 σιν ἐκδημίαν διὰ χρημάτων και ἐλεημοσυνῶν τῷ Θεῷ ὑπὲρ αὐτῶν
 ἐξιλεούμενοι.

Μετὰ ἄφρονος μὴ παίζης· ὑβρίσει γὰρ σε και ἴσως κρατήσῃ και <sup>ρνε
περὶ ἐλεήμο-
σύνης του μὴ
μετριάξειν με-
τὰ ἀφρόνων.</sup>
 τῆς γενειάδος σου, και σκόπησον πόση αἰσχύνῃ σοι ἔσται. και εἰ
 20 μὲν ἑάσεις αὐτόν, πάντες γελάσουσιν· εἰ δὲ τύψῃς αὐτόν, παρά πάν-
 των μεμφθῆσῃ και λοιδορηθῆσῃ. τὸ δ' αὐτό σοι συμβήσεται και ἐπὶ
 τοῖς προσποιομένοις τὸ σαλόν. λέγω σοι δὲ ἵνα ἐλεῆς και παρέχῃς
 αὐτοῖς, τὸ δὲ παίζειν και γελαῖν μετ' αὐτῶν καταλιμπάνῃς, ἐπεὶ ἀσύμ-
 25 φορόν ἐστιν. εἶδον γὰρ ἐγὼ ἄλλους οἱ γελῶντες και παίζοντες μετὰ
 τοιοῦτου ἐφρόνευσαν αὐτόν οἷς ἔπαιζον. ἀλλὰ μήτε ὑβρίζῃς μήτε τύ-
 πτῆς σαλόν, ὅποιος ἂν εἴῃ. τοῦ ὑπερκειμένου τοῦ σαλοῦ ὁ ἐάν λέγῃ <sup>ρνς
περὶ τοῦ προ-
σέχ(ειν) τοῦ
σχαλοῦ.</sup>
 30 ὡσαύτως και ἐν πτώσει οἴκου ἐν συσεισμῷ. ὁ ὀπισθεν τοῦ πλοῦτου
 πορευόμενος και ἐπιθυμῶν αὐτοῦ οὐδέποτε αὐτοῦ κορεσθήσεται, εἰ

5 sq. μνήσθι 6 εἰ μὲν 7 sqq. multos huius historiologiae auctores
 enumerant interpretes ad Lycurgi Leocr. § 95. 9 ἐκχυθέντος (χ ex λ
 facto) 10 εὐρεθῆσαν 15 ἔπενων 16 ἐλεημοσυνῶν 19 τῆς]
 τά pr. m. 20 πάντες μεμφθηγελάσουσιν 26 ὑποκρινόμενου τὸ
 σαλόν? 1b. λέγει 27 ἴσω 30 συσεισμῷ

καὶ πάντα λήφεται. τύπωσον οὖν ὄρον ἐν αὐτῷ καὶ στῆθι τοῦ ἐπιθυμεῖν τοῦ πλούτου, καὶ ἔξεις ἀνάπαυσιν. ὁ εἰδῶλα τοῦ πλούτου καὶ πορνείας ἐν τῇ αὐτοῦ ψυχῇ συνιστῶν οὐδέποτε γενναῖον καὶ ἐπαίνων ἄξιον κατορθώσει, αἰσχροῖς καὶ ἀδήλοισ φαντασίαις τὸν νοῦν φανταζόμενος ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, σκοτιζόμενος.

ρξ̄
περι τοῦ πρὸς
ἐλθόντος ὁμι-
λεῖν πρὸς σε.
Ἐάν τις ἔλθῃ πρὸς σε, πᾶν ὃ ἐὰν ἐργάξῃ ἀπόθου καὶ ἄκουσον αὐτοῦ τί σοι μέλλει λέγειν, καὶ μὴ προφάσει ἄλλης δουλείας ἀποπέμψης αὐτὸν μὴ ὁμιλήσας αὐτῷ. εἰ δὲ καὶ τάβλας ἕνεκα ἢ ἄλλου παιγνίου αὐτὸν ἀποπέμψης μὴ ὁμιλήσας αὐτῷ· τί δὲ καὶ λέγω παίγνιον; βιβλίον ἱερὸν ἂν ἐπὶ χεῖρας κατέχῃς καὶ ἀναγινώσκεις 10 καὶ ἔλθῃ τις πρὸς σε, κλείσον αὐτὸ καὶ ὁμίλησον τῷ ἐλθόντι. εἰ δὲ εἰσῆσαι αὐτὸν καὶ ἀναγινώσκεις, λογισθήσῃ ὡς ὑποκριτῆς καὶ ὡς ἀνικανὸς καὶ ὡς κενόδοξος. ὁπότεν δὲ κατὰ μόνας εἶ, εἰ δυνατόν, ἔστω ἡ μελέτη σου αἱ βίβλοι.

ρξ̄η
περι στασιάζ-
μου καὶ μούλ-
του.
Ἐάν τις μουλευσῇ καὶ βασιλέα ἑαυτὸν ἐπιφημιζῇ, μὴ ἔλθῃς 15 εἰς βουλὴν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπόστηθι ἐξ αὐτοῦ. καὶ εἰ μὲν δυνηθῆς πολεμῆσαι καὶ καταβαλεῖν αὐτὸν, πολέμησον ὑπὲρ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς τ. 198 τοῦ παντός εἰρήνης· εἰ δ' οὐ δύνασαι τοῦτον πολεμῆσαι, ἀπόστηθι, ὡς εἰρηται, ἀπ' αὐτοῦ, καὶ κρατήσας τινὸς ὀχυρώματος μετὰ τῶν ἀνθρώπων σου, γράψον πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ἀγωνίζου, ὅσον δύνασαι, 20 ποιῆσαι δουλείαν, ὅπως τιμηθῆς καὶ σὺ καὶ τὰ παιδιά σου καὶ οἱ ἄνθρωποι σου. εἰ δ' οὐκ ἔχεις τινὰς ἵνα κρατήσῃς ὀχυρώματος, κατάλιπε πάντα καὶ πρόσφυγε πρὸς τὸν βασιλέα. εἰ δ' ἴσως διὰ τὴν φαμίλιάν σου οὐ τολμᾷς φυγεῖν, ἔσο μὲν μετ' αὐτοῦ, ὁ δὲ νοῦς σου ἔστω πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ὁπότεν δυνηθῆς, δεῖξον ἔργον ἐπαίνου 25 ἄξιον· ὦν γὰρ μετ' αὐτοῦ ὑπόσυρόν τινας οὓς ἔχεις φίλους ὑπερφυχίους καὶ ἔργασαι αὐτὸν καὶ ἔχε πίστιν πρὸς τὸν βασιλέα ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ οὐ μὴ διαμάρτης τῆς ἐλπίδος σου. γράφε δὲ αὐτῷ κρυφίως. καὶ εἰ μὲν οἰκεῖς εἰς ἀστρον τῆς ἀνατολῆς εἴτε τῆς δύσεως, ἔχον κουλά, καὶ γένηται ἀποστασία, διανάστηθι καὶ περισύ- 30 ναζόν τινας καὶ πολέμησον τῷ ἀποστατήσαντι· εἰ δὲ καταγύρωθεν ὅλα θέλουν ἀποστατήσουν, περισύναζον τὰ γεννήματά σου καὶ τὰ παρα-

1 αὐτῷ (cf. c. 121) 4 ἀδήλοι (an leg. ἀζήλοις?) 9 τί δεῖ καὶ 11 κλῆσον 15 ἐπιφημιζῇ? 24 νοῦσου 27 scripsissemus καὶ κατέρ-
γασαι nisi verbum simplex idem significare posse videretur. cf. c. 184 et
Cedr. I p. 653. 27 sq. Κωνσταντινουπόλε 28 ἐλπίδοσου 30 ἔχων

βλήματά σου ἃ ἔχεις καὶ εἰσάγαγε αὐτὰ ἔνδον τοῦ κουλά, ἐπαγόρα-
 σον δὲ καὶ ἄλλα γεννήματα καὶ εἰσάγαγε αὐτὰ ἐκεῖσε, καὶ ἔχε ἑνα-
 πόθετον γέννημα ὅσον ἀρκεῖ σοί τε καὶ τῇ φαμίλιᾳ σου καὶ τοῖς
 5 καὶ ἐξέρχεσθαι εἰς παράταξιν. τὸ δ' αὐτὸ ποιησάτωσαν καὶ οἱ λοιποὶ
 μικροὶ τε καὶ μεγάλοι τῇ συμβουλῇ σου. ἔχων δὲ ἔνδον τὰ γεννή-
 ματά σου εὖ οἶδα ὡς ὀπηνίκα δοκιμάσωσιν οἱ ἐναντίοι πολεμησά-
 σοι, Θεοῦ χάριτι καταβαλεῖς αὐτοὺς καὶ φυγάδας ποιήσεις. εἰ δὲ καὶ
 μὴ καθῶς σοι ἐνετειλάμην ποιήσεις, παθεῖν μέλλεις ὅπερ ἔπαθον ἐπὶ
 10 τῷ Σαμουὴλ οἱ γονεῖς τοῦ Νικουλιτζᾶ εἰς Λάρισαν.

Ἔως γὰρ ἦν ὁ μακαρίτης μου πάππος ὁ Κεκαυμένος ἐν Λαρίσῃ, ^{ρξθ}
 τὴν ἀρχὴν ἔχων τῆς Ἑλλάδος, ἐδοκίμασε πολλάκις ὁ τύραννος Βούλ-
 γαρρος Σαμουὴλ τὸ μὲν ἀπὸ πολέμου τὸ δὲ καὶ μετὰ δολιότητος κα-
 τασχεῖν τὴν Λάρισαν καὶ οὐκ ἠδυνήθη, ἀλλὰ ἀπεκρούσθη καὶ ἐνε-
 15 παίχθη ὑπ' αὐτοῦ. καὶ τὸ μὲν πολεμήσας ἐδίωξεν αὐτὸν τὸ δὲ καὶ
 δώροισιν αὐτὸν τε καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐκμειλιζάμενος, καὶ ταῦτα ποιῶν
 τὴν τε γῆν ἐν ἀδείᾳ σπείρων ἐθέριζε καὶ τὸν ἴδιον λαὸν περιέσφω-
 αὐταρκεῖα. ὁπότεν δὲ εἶδεν αὐτὸν δυναστεύσαντα παντελῶς, ἐφή-
 20 μισεν αὐτόν, καὶ οὕτως πάλιν αὐτὸν πραγματευσάμενος ἔσπειρε καὶ
 ἐθέρισεν. ἔγραψεν δὲ καὶ πρὸς τὸν πορφυρογέννητον κῦρ Βασίλειον
 ὅτι· ἐγὼ, δέσποτά μου ἄγιε, ἀναγκασθεὶς παρὰ τοῦ ἀποστάτου προ-
 σέταξα τοῖς Λαρισαίοις καὶ εὐφήμισαν αὐτόν, καὶ ἔσπειραν καὶ ἐθέρι-
 σαν σὺν Θεῷ. καὶ διὰ τῆς ἀντιλήψεως τῆς βασιλείας σου συνέβαλα
 τοὺς καρποὺς ἀρχοῦντας τοῖς Λαρισαίοις ἐπὶ χρόνοις τέσσαρσι, καὶ
 25 ἰδοῦ, πάλιν εἰσὶ τῆς βασιλείας σου δούλοι. μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ βασι-
 λεὺς ἀπεδέξατο τὸ σοφίσμα τοῦ πάππου μου. καὶ μετὰ τρεῖς ἔνιαυ-
 τοὺς προεβάλετο ἕτερον στρατηγὸν εἰς Ἑλλάδα. μὴ ἐνδημοῦντος δὲ
 τοῦ πάππου μου ἐν Λαρίσῃ, ἀλλ' ἐν τῇ πόλει ὄντος, μήτε μὴν τοῦ
 στρατηγοῦ ἔχοντος ἐνέργειαν τοιαύτην εἰς τὸ σοφίσασθαι τι στρατη-
 30 γικόν, ἐλθὼν ὁ Σαμουὴλ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς θερίσαι, ἀλλ' ἐν μὲν τῇ
 σπορᾷ ἐδίδου αὐτοῖς ἀδείαν σπείρειν, ἐν δὲ τῷ θέρει οὐ παρέχώρει αὐ-
 τοῖς τοῦ ἐξελεθεῖν τὸ σύνολον. τοῦτο δὲ ἐπὶ τρισὶ χρόνοις ἐποίει, ὥστε

περὶ κεφαλῆς
 κάστρου καὶ
 φρονήμου.

ρο
 περὶ κεφαλῆς
 μὴ ἐγνωρίζων
 τὴν στρατιγη-
 κῶν.

1 κουλά (item c. 188)   9 ἔπαθεν   10 νικουλιτζᾶ   17 ἑνα-
 δεία σπείρων   19 πράγματευσάμενος (in promptu est scribere κατα-
 πραγματευσάμενος, sed cf. quae supra de ἐργάζεσθαι verbo diximus)
 23 συνέβαλλα

καὶ ἐπιλιπούσης αὐτοῖς τῆς τροφῆς, κυνῶν καὶ ὄνων καὶ ἄλλων τινῶν
 μιαρῶν ἀπεγεύσαντο κρεῶν, ἐπιλιπόντων δὲ καὶ αὐτῶν, δέρματα τὰ ἐν
 ταῖς κοπρίαις κείμενα συλλέγοντες ἔφεναν αὐτὰ καὶ ἔτρωγαν, παραμυ-
 θήσασθαι βουλόμενοι τὸν λιμόν. ἀλλὰ καὶ γυνὴ τεθνηκός τοῦ ἀνδρός
 αὐτῆς ἔφαγεν τὸν μηρὸν αὐτοῦ. καὶ ἀπὸ τῆς ἀνάγκης τοῦ ἀφορήτου 5
 λιμοῦ παρέλαβεν αὐτοὺς ἀναιμωτὶ ὁ Σαμουήλ, καταδουλωσάμενος
 πάντας τοὺς Λαρισαίους ἐκτὸς τῆς γενεᾶς τοῦ Νικουλιτζᾶ. αὐτοὺς
 γὰρ μόνον μετοίκισεν ἀβλαβεῖς καὶ ἐλευθέρους μετὰ καὶ τῶν ὑπαρ-
 χόντων αὐτοῖς, εἰπὼν τοῦτο ὅτι· εὐχαριστῶ πάνυ τῷ πορφυρογεννήτῳ
 κῦρ Βασιλείῳ ὅτι ἐδέξατο τὸν συμπεθερόν σας τὸν Κεκαυμένον ἀπὸ 10
 τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπήλλαξέ με τῶν τούτου σοφισμάτων.

ροα
 ἐπεὶ νοθε-
 σίας. Καὶ εἰ μὲν νοεῖς, τέκνον μου, οὐ δύνασαι πολεμῆσαι ἔτι τοῖς
 τεμουλτεύσασι τῷ βασιλεῖ οὐδέ ἐστι σοι ἄδεια σπεῖραι ἢ θερῖσαι,
 σύνελθε καὶ φημισάτωσαν τὸν ἀποστάτην οἱ ὑπὸ σέ. καταπραγμά-
 τευσαι αὐτὸν πῆ μὲν διὰ δῶρων πῆ δὲ διὰ πανουργίας, καὶ γράψον 15
 πρὸς τὸν βασιλέα περὶ πάντων, καὶ τὴν σωτηρίαν σου πορίζου. καὶ
 ὁπότεν σοι γράψῃ ὁ βασιλεὺς, ὃ ἐάν σοι γράψῃ ποιήσον καὶ οὐ μὴ
 ἀπολέσης τὸ κάστρον τοῦ βασιλέως καὶ τὸν λαόν. f. 2x

ροβ
 ἐπεὶ στρατη-
 γοῦ φρονήμου. Εἶπω δὲ σοι τί ἐπαθεν ὁ Νικουλιτζᾶς ὁ Λαρισαῖος ἐπὶ τοῦ μακα-
 ρίτου βασιλέως τοῦ Δούκα. καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς προσεπάθει αὐτῷ καὶ 20
 ἐπίστευε τοῖς λόγοις αὐτοῦ. μᾶ δὲ τῶν ἡμερῶν εἶπεν πρὸς αὐτὸν·
 δέσποτα ἀγαθὲ, μούλτον ὀφείλει γενέσθαι εἰς Ἑλλάδα, καὶ εἰ κελεύεις
 διηγῆσομαί σοι πῶς ὀφείλει γενέσθαι. ὁ δὲ σιωπᾶν αὐτὸν ἐπέτρεψεν.
 αὐτὸς δὲ προσεδόκησεν ὅτι διὰ τοὺς παρεστῶτας τότε σιωπᾶν αὐτῷ
 προσέταξεν, καὶ κατέλιπε τοῦτο προσάπαξ. ἐπὶ ἡμέρας οὖν πολλὰς 25
 πρὸς τὸν πρωτοσύγκελλον κῦρι Γεώργιον τὸν Κορίνθιον ἀπερχόμενος
 ὑπεμίνησκεν αὐτὸν ἵνα εἴπῃ τῷ βασιλεῖ καὶ συντύχῃ αὐτῷ κατι-
 διαν περὶ τῆς μελλούσης γενέσθαι ἀνταρσίας· ὁ δὲ παρεβίβαζεν αὐτὸν
 ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. ἐπὶ τριάκοντα οὖν ἡμέρας κατατριβόμενος ἔνεκε
 ταύτης τῆς ὑποθέσεως ἐν τῇ πόλει καὶ μὴ τυχῶν ἀποκρίσεως, ἀγα- 30
 ρογ
 ἐπεὶ σημείου
 νاکτήσας ὑπεχώρησεν. μᾶλλον δὲ ἐγένετο καὶ ἀστήρ κομήτης τό-
 τε, ὃν ἔλεγον οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ δοκόν εἶναι· κακοποιὸν δὲ αὐτὸν ἔφα-

1 ἐπιλιπούσης 2 ἐπιλειπόντων 3 αὐτὰ] αὐτῶ 7 Νικου-
 λιτζᾶ 8 μετοίκισεν 10 συμπεθερόν (cf. c. 180) 13 τεμουλ-
 τευσασι 15 δῶρων 17 ὁπότεν σοὶ γράψῃ 20 δούκα 22 ἑλλάδα
 ut saepius 23 αὐτῶν 24 παριστώτας 26 κορίθιον 32 δοκόν] δούκον

σκον. ὁ δὲ τοιοῦτος ἦν μέγας, παρεμφερῆς δοκῶ, ἀναποδίζων κα-
 ἀστ
 θεσπέραν ὡς ἡ σελήνη. ἦν δὲ καὶ φημιζόμενον τότε ὅτι ὁ Ῥουνπέ-
 ρδος ὁ Φράγγος εὐτρεπιζεται ἔλθειν καθ' ἡμῶν. καὶ τὸ μὲν λυπηθεὶς
 ὅτι οὐκ ἠθέλησεν αὐτῷ ὀμιλῆσαι ὁ βασιλεὺς, τὸ δὲ φοβηθεὶς καὶ διὰ
 5 τὰ ἐπιφημιζόμενα καὶ διὰ τὴν τοῦ τοιούτου ἀστέρος ἐπιφάνειαν, ὑπε-
 χώρησεν. ἀπελθὼν οὖν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ εἰς Λάρισαν καὶ μαθὼν
 ἀκριβέστερον περὶ τῆς ἐπιβουλῆς, ἔγραψεν πρὸς τὸν βασιλέα τὴν
 τοιαύτην πᾶσαν ἐπιβουλήν. ὁ δὲ (πῶς, εἰπεῖν οὐκ οἶδα) ἀπόκρισιν οὐκ
 ἔδωκεν αὐτῷ. οἱ δὲ τὴν τοιαύτην ἐπιβουλήν μελετῶντες οὐκ ἐτόλμη-
 10 σαν ἐκφάναι πρὸς αὐτὸν τὸ οἰοῦν. αὐτὸς δὲ μὴ δεξάμενος ἀπόκρι-
 σιν ἀπὸ τοῦ μακαρίτου βασιλέως ἐλυπήθη. βουλόμενος δὲ καὶ κρατῆ-
 σαι τοὺς ἐξάρχοντας τῆς πονηρᾶς βουλῆς ἐλογίσατο οὕτως ὅτι εἰ
 μὲν κρατήσει αὐτοὺς καὶ οὐ τυφλώσει οὐδὲ ἀποκεφαλίσαι τούτους αὐ-
 τήκα, ἐξανάγκης ἐπαναστῆναι αὐτῷ ἔχουσιν οἱ ἐταῖροι αὐτῶν (ἦσαν
 15 γὰρ ποιήσαντες συνωμοσίαν μετὰ τῶν Βλάχων καὶ τῶν Τρικα-
 λιτῶν) καὶ ἴσως καὶ περιγέγωνται αὐτοῦ καὶ ἐκτρίψωσιν αὐτόν· εἰ δὲ
 ε. 201 καὶ ἀντιστῆναι αὐτοῖς θελήσει καὶ γένηται πόλεμος μέσον αὐτῶν
 καὶ σφαγῶσί τινες ἢ καὶ κρατήσας τινὰς καὶ τυφλώσει αὐτοὺς, πάν-
 τως ἐρεῖ αὐτῷ ὁ βασιλεὺς· ἐμὴ ἐστὶν ἡ χώρα καὶ οὐχ ἡ σὴ· καὶ περὶ
 20 τούτων ὑπέμνησάς με καὶ ἀπαξ καὶ δις, καὶ εἰ ἤθελον, ἤκουσα ἄν
 σου. σὺ δὲ πρῶσταξιν ἐμὴν μὴ ἔχων πῶς ἐτόλμησας ἢ τυφλώσαι ἢ
 σφάζαι ἀνθρώπους; ἀλλὰ φθονήσας τὴν εὐπραγίαν αὐτῶν τοῦτο
 ἐποίησας. ἦν γὰρ ὁ μακαρίτης βασιλεὺς συμπαθὴς εἰς ταῦτα. ταῦτα
 οὖν λογισάμενος καὶ ὡς εἰ τοῦτο ποιήσοι, οὐκ εἰς καλὸν αὐτῷ γενή-
 25 σεται ὡς παρὰ πρόσταξιν τοῦ βασιλέως ποιήσαντι (πάντως γὰρ τὴν
 τε οἰκίαν αὐτοῦ ἐμπρήσουσιν οἱ ἀποστάται, τοὺς δὲ δύο αὐτοῦ παῖδας
 καὶ τοὺς δύο ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τὸν τε Θεόδωρον καὶ τὸν Δημήτριον,
 ἀποσφάξουσιν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, αὐτόν δὲ εἰς τὴν πόλιν εἰσά-

1 παρεμφερῆς διῶκων 2 Ῥουνπέρδος legitur supra c. 85. 4 αὐτῶν
 11 ἐλυπήθη] cf. c. 177 ἐθρηάθη et διανέστην. quae formae cum etiam
 ad tertiam personam pertinere possint, tamen propter γέγονα (c. 177) et
 ὑπεισήληθον et εἰσήληθον (c. 179) haud dissimile veri videtur haec omnia et
 fortasse alia nonnulla ex ipsius Niculitzae narratione, quam scilicet ille
 scriptam miserat ad Cecaumeni avum (c. 182 extr.), remansisse invito
 strategici auctore. 15 sq. τῶν βλαχῶν καὶ τῶν τρικαλιτῶν 16 αὐ-
 τοῦ] αὐτῷ 17 αὐ|τοῦ 19 αὐτόν (an πρὸς excedit?) 20 τοῦτον
 22 τῆ (τῆν cod.) εὐπραγία? 24 αὐτῷ] αὐτοῦ

ξαντες κακοπαθεῖν καταλείψουσιν καὶ λιμῶ διαφθαρήναι), διέμενον εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ὡς μηδὲν γινώσκων, καίπερ κατασκόπους εἶχεν πολλούς, δι' ὧν καὶ ἐμάνθανεν τὴν βουλήν αὐτῶν, ἣτις καὶ ἦν ἡδε.

^{ροδ} Βουλήν γὰρ ἐβουλεύοντο τοιαύτην· περὶ αὐτοῦ ὅτι· εἰ μὲν θελήσω-
 περι βουλήν 5
 τοῦ μούλτου.
 μεν χωρὶς αὐτοῦ ποιῆσαι τι, οὐ μὴ δυνηθῶμεν πέρας δοῦναι τῇ βουλῇ
 ἡμῶν· εἰ δὲ πάλιν θελήσωμεν αὐτὸν σφάζει, καὶ οὕτως οὐδὲν ἀνύσαι
 δυνηθῶμεν καὶ κακοδιοικηθῆναι ἔχομεν παρ' αὐτοῦ· ἀνθρώπους γὰρ
 ἔχει καὶ λαὸν ἴδιον, καὶ τὸ κάστρον καὶ ἡ χώρα αὐτῶ πείθεται εἰς ὃ
 ἂν εἴπη. ἀλλὰ ἄς ἀποκαλύψωμεν αὐτῶ τὰ δόξαντα ἡμῖν. ὃ δὴ καὶ
 ἐποίησαν. ἀποστείλαντες γὰρ πρὸς αὐτὸν τοὺς ἀρχηγούς αὐτῶν, τὸν 10
 τε Ἰωάννην ἀποπρωτοσπαθάριον τὸν Γρημιανήτην καὶ Γρηγόριον τὸν
 Βαμβακᾶν ἀπεκάλυψαν αὐτῶ πάντα. αὐτὸς δὲ προσεποίησατο πάντα
 ἀγνοεῖν καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι· πάντως εἴ τι ποιήσετε ὑμεῖς, τοῦτο
 κάγω. τὸ ὅλον δὲ ἐσπούδαζεν ἵνα ἀφ' οὐ συνέλθωσι πάντες, εἰ δυνη-
 θεῖη, διαστρέψαι αὐτούς. ἐκεῖνοι δὲ εἶχον τὸ συναγωγίον αὐτῶν εἰς 15
 τὴν αὖριον εἰς τὴν οἰκίαν Βεριβόου τοῦ Βλάχου. ἐπεὶ δὲ ἐμήνυσαν
 οὗτοι πρὸς τοὺς Βλάχους ὅτι· καὶ ὁ πρωτοσπαθᾶριος Νικουλιτζᾶς ὁ
 Δελφινᾶς συνῆλθε τῇ βουλῇ ἡμῶν (πρωτοσπαθᾶριος γὰρ ἦν τὸ τότε),
 ἐχάρησαν μεγάλως [·ὁ] καὶ ἠβουλήθησαν ἐλθεῖν πάντες πρὸς αὐτόν.
 αὐτὸς δὲ μὴ μελλήσας προέλαβεν αὐτούς καὶ ἀπῆλθεν ἔνθα ἦσαν 20
 συνηγμένοι. οἵτινες καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἄφνω καταπηδήσαντες ὑπήντη- f. 203
 σαν αὐτῶ πάντες δουλοπρεπῶς, ἀποβάντος δὲ αὐτοῦ τοῦ ἵππου ἐδέ-
 ξαντο καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν μέσον αὐτῶν, λέγοντες αὐτῶ· ἡμεῖς σε ὡς
 πατέρα καὶ αὐθέντην ἔχομεν καὶ χωρὶς σου οὐδὲν ἠθελήσαμεν ποιῆσαι
 τι· οὐδὲ γὰρ ἐστὶ δίκαιον. καὶ ἐπεὶ ἦλθες, εἰπέ ἡμῖν περὶ τῆς βουλῆς 25
^{ροε}
 περι νουθε-
 σίας.
 ταύτης, τί ἔχομεν ποιῆσαι. ἐκείνου δὲ εἰρηκότος πρὸς αὐτούς
 ὡς· οὐκ ἀγαθὸν τοῦτο ἐστὶν· προσκρούομεν γὰρ πρῶτον μετὰ τοῦ
 Θεοῦ ποιῶντες αὐτὸν ἐχθρόν, ἔπειτα μετὰ τοῦ βασιλέως, ὃς δὴ
 καὶ παρακινήσαι ἔχει ἔθνη πολλὰ καθ' ἡμῶν καὶ ἐξαλεῖψαι ἡμᾶς.
 ἀλλὰ καὶ Ἰούνιος μὴν ἤδη ἐστὶ, καὶ πῶς ἔχομεν θερίσαι γενομένης 30
 ταραχῆς; εἰπόντος δὲ καὶ πρὸς τοὺς Βλάχους· ποῦ εἰσὶ τὰ κτήνη
 ὑμῶν καὶ αἱ γυναῖκες νῦν; αὐτοὶ εἶπον· εἰς τὰ ὄρη Βουλγαρίας. οὕτως

11 ἀποπρωτοσπαθάριον 12 τὸν αμβακᾶν pr., corr. τὸν αμβα-
 κᾶν 18 δελφινᾶς 19 μεγάλως ὁ ib. αὐτῆν 23 σε addi-
 dimus. 26 pro ^{ροε} numero in margine ornamentum est. 31 εἰπόντος
 32 βουλγαρίας οὗτος

γὰρ ἔχουσι τύπον, ἵνα τὰ [τῶν Βουλγάρων] κτήνη καὶ αἱ φαμίλιαὶ αὐτῶν εἰσὶν ἀπὸ Ἀπριλλίου μηνὸς ἕως Σεπτεμβρίου μηνὸς ἐν ὑψηλοῖς ὄρεσι καὶ ψυχροτάτοις τόποις. καὶ ἄρα γε, εἶπεν, οὐ μὴ διαρπάτωσι ταῦτα οἱ ἐκεῖσε ὄντες, ὅσοι δηλονότι εἰς μέρος εἰσὶ τοῦ βασιλείου; καὶ οἱ

5 μὲν Βλάχοι ἀκούσαντες τούτων ἐπίσθησαν τοῖς λόγοις αὐτοῦ,.... καὶ εἶπον ὅτι ἡμεῖς ἀπὸ τῆς βουλῆς ταύτης οὐκ ἐξερχόμεθα καὶ ἀποδεχόμεθα τοῦτο. ὅμως κατέλιπον πάντα καὶ ἀνεκλίθησαν τοῦ ἀριστήσαι. ἐγερθέντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἀρίστου καὶ ἀναπαυθέντων, ἐν μεσημβρία ἦλθον πάλιν πρὸς αὐτὸν πάντες ὁμοῦ, οἷ τε Βλάχοι καὶ οἱ

10 Βούλγαροι, ἀνατραπέντες παρὰ τῶν Λαρισαίων. οἱ γὰρ Λαρισαῖοι οἱ συγκαστρεῖται αὐτοῦ εἶπαν πρὸς αὐτοὺς ὅτι αὕτη ἡ βουλή ἀπὸ τοῦ νῦν οὐ κρύπτεται, μᾶλλον δὲ ὅτι καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ εἰσὶν ἐν τῇ πόλει, ὁ τε Γρηγορᾶς καὶ ὁ Παγκράτης, καὶ πάντως ἐμποδίζει ἡμᾶς ἵνα μαθῶν τοῦτο ὁ βασιλεὺς κρατήσῃ ἡμᾶς. τούτοις οὖν πει-

15 σθέντες τοῖς λόγοις λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντα ὅσα ἂν λέγῃς καλὰ εἰσι λίαν, πλὴν οὐ συμφέρει ἡμῖν καταλιπεῖν τοῦτο. αὐτοὶ συνδραμόντες πάντες καὶ κρατήσαντες αὐτὸν εἶπον· σὲ ἔχομεν ἀπὸ τῆς σήμερον κεφαλὴν καὶ αὐθέντην καὶ σὲ προκρίνομεν ἐν τῇ παρούσῃ ἀποστασίᾳ ὅπως προστάσης ἡμῖν τί ὀφείλομεν ποιῆσαι. αὐτὸς

20 δὲ ἀπεκρούσατο αὐτοὺς καὶ ἄπαξ καὶ δις καὶ πολλάκις, ὡς τὴν εἰρήνην ἀσπαζόμενος. εἶτα ἐλθόντες τινὲς τῶν φίλων αὐτοῦ ἐξομνύμενοι αὐτῷ εἰς τὸν Θεὸν λέγουσιν | ὡς· εἰ μὴ συνέλθῃς τῇ βουλῇ αὐτῶν, ἀποθνήσκεις ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶν. ὄθεν καὶ μὴ βουλόμενος γέγονα αὐτοῖς κεφαλὴ, καὶ βουλόμενος θηρεῦσαι ἐθρεῦσθην. ὅμως ἀνα-

25 θέντες εἰς ἐκεῖνον πάντες τὴν κακὴν αὐτῶν βουλήν ἐποίησαν αὐτὸν ξένον τῶν τοῦ Θεοῦ ἐντολῶν. διὰ δὲ τὸ μὴ ἀπολεσθῆναι καὶ διαφθαρεῖναι τὴν γῆν αὐτῶν πᾶσαν καὶ τὸν λαόν σφαγῆναι καὶ καταδουλωθῆναι διανέστην ὡς πρὸς τὸ πρᾶγμα καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸν τῇ φροντίδι πάντων. ἐξῆλθεν δὲ ἀπὸ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐπὶ τὰ Φάρσαλα καὶ τὸν

ῥος
περὶ
σιν φανέρω-
βουλῆς.

ῥος
τοῦ μι
ἀκούζην κα-
κῆν συνβου-
λῆν.

1 βούλγᾶρων (apparet scribam hic et aiibi in hoc nomine lineolam illam qua nomen proprium significatur pro circumflexo habuisse. ceterum non de Bulgaris hic agitur, sed de Vlachis.) 3 ψυχροτέροις? 5 lacuna quam indicavimus sic fere videtur explenda: οἱ δὲ ἄλλοι οὐκ ἐπίσθησαν τοῖς λόγοις αὐτοῦ. 13 praestat scribere Παγκράτις 14 μάθῶν ib. τοῦτοῖς οὖν 15 λέγῃς] λεγίς 16 αὐτοῖ] εὐθύς? an αὐτίκα? sed fortasse ante αὐτοὶ aliqua intercederunt. 17 sq. τῆσοῖμερον 18 παρυσή 24 γέγονα] cf. c. 173. ib. ἐθρεῦσθην? ib. ὁμοῖς ἀναθεντές

Πλήρην. ποταμός δέ ἐστίν οὗτος ὁ Πλήρης ἔχων πεδιάδα μεγάλην ἔνθεν κάκειθεν, ὅς δὴ καὶ διέρχεται μέσον τῶν Βλάχων διαιρῶν αὐτοὺς ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ τεντώσας ἐκεῖσε περιεσώρευσε τοὺς τε Βλάχους καὶ Βουλγάρους τοὺς ἐκεῖσε πλησιάζοντας, καὶ ἠθροίσθη πρὸς αὐτὸν λαὸς πολὺς. ἀπέστειλεν δὲ καὶ εἰς τὸ Κίτρος παραταγὴν 5 μίαν, προστάξας καταλῦσαι τὸ τοιοῦτον κάστρον· ὃ καὶ ἐγένετο. ἔγραψε δὲ πρὸς τὸν βασιλέα ὅτι· πάντως εἰπὸν σοι ἀπὸ στόματος ὅτι μούλτον ὀφείλει γενέσθαι, καὶ πάλιν ἔγραψά σοι ἐλθῶν εἰς τὴν οἰκίαν μου περὶ τούτου, καὶ τανῦν δηλῶ τῇ γαληνότητι σου· κἂν νῦν πιστευσον ὅτι ἐμούλτευσαν καὶ ἐποίησαν ἐμὲ κεφαλὴν αὐτῶν. εὐχα- 10 ρίστησον οὖν τῷ Θεῷ ὅτι ἐγὼ ὑπέχω τὸν λαόν καὶ ἔχω καταλῦσαι τὸν τοιοῦτον μούλτον, εἴπερ ἀκούσεις μου καὶ ἐκκόψεις ὡς σὺ ἐπ' αὐτοῖς ἐποίησας αὐξήσεις καὶ φανερώσεις. ἦν γὰρ πολλῶν νομισμάτων αὐξήσεις ποιήσας. ὁ δὲ ἐπεμψεν αὐτῷ ὄρκους φρικωδεστάτους ὅτι· ὅσα ἐποίησα ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐβασίλευσα καὶ ἕως τῆς σήμερον, 15 πάντα συμπαθῶ, καὶ οὐ μὴ ἐξορισθῆ ἄνθρωπος ἀπὸ τοῦ μέρους σου ἢ περιορισθῆ, οὐ ζητηθῆ δημοσιακὴν βλάβην ἢ ἰδιωτικὴν, ἀλλὰ πάντα συμπαθῶ μετὰ φόβου Θεοῦ. πρὸ τοῦ δέξασθαι δὲ αὐτὸν τὸν τοιοῦτον ὄρκον ὠρμησεν κατὰ τοῦ κάστρου Σερβίων. τὸ δὲ τοιοῦτον κάστρον ἐστὶν ἐν πέτραις ὑψηλαῖς πάνυ κείμενον καὶ φάραγγιν ἀγρίαῖς 20 καὶ βαθυτάταις περικυκλούμενον. ἀπῆλθεν οὖν ἐκεῖσε, οὐκ ἤθελον δὲ οἱ ἐκεῖσε ὄντες μετ' αὐτοῦ οὐδὲ αὐτὸς ὁ μούλτος πολεμῆσαι αὐτούς, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἐκεῖσε παρέταξεν. στρατοπεδεύσας οὖν ἐνώπιον αὐτῶν ἐν τῇ πεδιάδι κάτωθεν τοῦ κάστρου, ἐμήνησεν αὐτοῖς κατελθεῖν πρὸς αὐτόν. οἱ καὶ κατῆλθον πάντες ὁμοῦ καὶ ἀποβάντες τῶν ἵππων αὐτῶν 25 ἕστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ | ἐν μέσῳ τοῦ στρατοπέδου δεδεμέναις χερσὶ, ε. 304 λέγοντες ὅτι· ἡμεῖς δουλοὶ σοῦ ἐσμεν, καὶ εἰ κελεύεις πολυχρονιζόμεν σε νῦν. αὐτὸς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς ὅτι· οἶδα, ἐὰν ἀπολύσω ὑμᾶς καὶ ἀπέλθητε, ἀφ' οὗ εἰσέλθητε εἰς τὸ κάστρον οὐ μὴ φυλάζητε ἅ συνέ- θεσθέ μοι, καὶ ἤρμοζεν ἵνα κατέχω ὑμᾶς ἐνταῦθα· ἐπεὶ δὲ νόμος ἐστὶ 30 στρατηγικός ἀρχαῖος ἵνα ὁ οἰκειογνώμως ἀπερχόμενος εἴτε πρὸς βασιλέα εἴτε πρὸς τύραννον ἢ στρατηγὸν μὴ κατέχηται παρ' αὐτοῦ μὴ

ροη
περὶ ὄρκους
βασιλέως.

1 πεδιάδα (α posteriori ex i facto)   3 βουλγάρους   5 κίτρος
10 ἐποίησαν   13 αὐξήσας   15 τῆσήμερον   16 σοι] σός   22 ὁμούλ-
τος (= ὁ Νικουλιτζᾶς? an ἠβούλετο?)   ib. πολεμῆ (cf. p. 71, 8)
27 sq. πολυχρονιζομένων.   29 ἀπέλθετε et εἰσέλθεται   32 κατέχεται

βουλόμενος, ἀλλὰ ἀπέρχηται πάλιν πρὸς τὰ οἰκεία ἐλευθερίως, τούτου ἕνεκα καὶ γὰρ ἀπολύω ὑμᾶς, καὶ ἀπέλθετε μετὰ χαρᾶς εἰς τὰς οἰκίας ὑμῶν, καὶ ὑπὲρ οὗ ψεύσεσθε οὐ μὴ φέισομαι ὑμῶν. οἱ δὲ μυρία αὐτῶ ἐπαγγεῖλάμενοι ὑπεχώρησαν. ἐκεῖνου δὲ αὐτοὺς προ-
 5 τρέψαντος ἀνελθόντες εἰς τὸ κάστρον ἤρξαντο ὑβρίζειν οἷα ἔθος ἐστὶ τοῖς ἀπαιδεύτοις. λυπηθεὶς δὲ ἐκεῖνος εἰς τὴν συνειδήσιν αὐτῶν ἤρξατο τοῦ καστροπολεμεῖν αὐτοὺς διὰ τὰς ὑβρεῖς αὐτῶν· οὐδὲ γὰρ ἤθελεν πολεμῆσαι αὐτοὺς, διότι οὐδὲ ἐκουσίως ὑπεισήλθον τὸν μουλ-
 10 τόν, ἵνα ἀγωνίζηται εἰς τὸ φημίεσθαι αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τὸν λαόν, ἵνα μὴ σκανδαλισθέντων ὡς κακοῦργον κατεργάσσονται αὐτόν. διὰ δὲ τὰς ὑβρεῖς καὶ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτῶν εἰσῆλθον εἰς τούτους καὶ πολεμήσας αὐτοὺς ἐν ἡμέραις δυσὶ τῇ τρίτῃ παρέλαβεν αὐτούς. μετὰ δὲ ταῦτα
 15 κατέλαβεν καὶ ὁ τοῦ μακαρίτου βασιλέως ὄρκος καὶ εἰκῶν. ἔχων ὄρκους, ἐπαγγελίας ἀξιωματίων καὶ ἄλλα πολλὰ (πλὴν οἱ δουλεύοντες τοῖς βασιλεῦσιν κατὰ τὰ θελήματα αὐτῶν λέγουσιν, οὐκ εἰσὶν ἐν ὀρθότητι, ἀλλὰ ψεῦδος καὶ ἀδικία ἐπὶ στόματος αὐτῶν καὶ δολιότης ἐνε-
 20 δρεῦει ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν. ἤθελον γὰρ μὴ γενέσθαι εἰρήνην τότε, ἀλλὰ σφαγαῖς καὶ αἵμασι τῶν χριστιανῶν μολύνεσθαι τὴν γῆν. ὁ συμπεθέρος μου δὲ εἰ καὶ εἰς τοιαύτην συμφορὰν ἐνέπεσεν ἀπροσδοκῆτως, ἠύχετο τῷ Θεῷ ρυσθῆναι ταύτης καὶ εἰρηνεῦσαι τὰ πράγματα. ὁ δὲ ἀγαθὸς Θεὸς ἠλέησεν αὐτόν, καὶ τῇ αὐτοῦ χάριτι ἠδυνήθη εἰρηνεῦσαι πάντα ὅσα ἤθελεν.) ἔλαβεν οὖν τοὺς ὄρκους καὶ τὴν ἀγίαν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν καὶ τῆς Θεοτόκου καὶ ἄλλων ἀγίων πολλῶν
 25 τῶν ἐν τῇ εἰκόνι ὄντων, ἠύχαρίστησεν τῷ Θεῷ τῷ τὴν εἰρήνην βρα-
 30 βεύοντι, | προσκαλεσάμενος δὲ τὸν λαόν ἐξήνεγκεν καὶ ἐνώπιον πάντων τὰς εἰκόνας καὶ ὑπέδειξεν αὐτοῖς, ὑпанέγνω δὲ αὐτοῖς καὶ τὸν ὄρκον καὶ προέτρεψεν αὐτοὺς εἰρηνεῦειν καὶ ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια ἀπελθεῖν. οἱ δὲ οὐκ ἤθελον, ἀλλ' ἔλεγον· πόλεμον ἐκίνησας, εἰρήνην μὴ ζῆται. ἐκεῖνου δὲ ἐνισταμένου τὰ πρὸς εἰρήνην ἐκεῖνοι οὐ κατένευσον, φωνᾶς ἀφιέντες μεγάλας οἷα λαὸς ἄτακτος ὀφείλει ποιεῖν. προσέταξεν οὖν ἀποκλεισθῆναι ἀπὸ μὲν τῶν Βλάχων τὸν πρόκριτον αὐτῶν ἄρχοντα Σθλαβωτῶν τὸν Καρμαλάκην, ἀπὸ δὲ τῶν Λαρισαίων Θεόδωρον Σκριβονα τὸν

ροθ
 περι ἀτάκτων
 και ἀπεδού-
 των.

ρπ
 περι τῆς ἀπο-
 στηλώσεως εἰ-
 κόνος τοῦ βα-
 σιλέως.

ρπα
 περι τοῦ ὑπό-
 δείξει αὐτῶ
 τοῦσ ἄρχον-
 τας) καὶ τὸν
 δῆμον.

3 ὑπερ οὐψεύσεσθαι 4 ἐπαγγεῖλάμενος 5 ἀν. ἐλθόντες (deleta post prius v una litera) δὲ εἰς ib. ἤρξατο 8 ὑψηλήθον (cf. c. 173)
 9 ἀγωνίζεται 11 εἰσῆλθον (cf. c. 173) 13 non male post ἔχων
 adderetur οὖν 15 λέγοντες? 18 συμπεθέρος 18 sq. συνφορᾶν
 29 ὀφείλη (= φιλεῖ?) 29 sq. ἀπόκλησθῆναι

Πεταστόν. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἰδόντες τοὺς τοιοῦτους ἀπαγομένους τὴν ἐπὶ θάνατον ἔφριξαν καὶ προσπεσόντες αὐτὸν πάντες ἐζήτησαν τὸ συμπαθῆσαι αὐτὸν αὐτούς, λέγοντες· ποιούμεν ὃ ἂν προστάξεις ἡμῖν. ἐπικαμφθεὶς οὖν ἐκεῖνος ταῖς αὐτῶν παρακλήσεσιν συνεπάθησεν αὐτούς καὶ ἀναλαβόμενος τοὺς προκρίτους τῶν Βλάχων καὶ τῶν 5 Λαρισαίων ἀπῆλθεν πρὸς τὸν κατεπάνω Βουλγαρίας Ἀνδρόνικον τὸν Φιλοκάλην, ὃς τὸν ὄρκον αὐτῷ ἐπεμψε τοῦ βασιλέως. ἦυρεν δὲ αὐτὸν εἰς τὸν Πετερίσκον, συστελλόμενον καὶ φοβούμενον αὐτὸν

^{ρπβ} πολλὰ· οὐ γὰρ προσεδόκει ἀληθεύειν αὐτὸν τὴν εἰρήνην. κάκειθεν

περι τοῦ εἰ-
σῆλθεν πρὸς
τὸν βασιλέα.

δὲ εἰσῆλθεν πρὸς τὸν μακαρίτην βασιλέα ἐν τῇ πόλει, ὃς ἐδέξατο 10 αὐτὸν καλῶς, καὶ ἐπὶ τέσσαρσι μῆσι περιεπάτει ἐν τῇ πόλει ἀδεῶς μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ εἰσελθόντων προκρίτων Βλάχων καὶ Λαρισαίων.

μετὰ δὲ τοῦτο ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν μακαρίτην πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως κύρ Ἰωάννην τὸν Ξιφιλῖνον, ὡς εἶπερ βεβηλώσει ὁ πατριάρχης τὸν ὄρκον καὶ ἀθετήσῃ τὰ συμφωνηθέντα δι' αὐτοῦ, τότε 15 ἵνα τον ἐργάσωνται καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. ὡς δὲ ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης μᾶλλον ἐπεκύρωσε τὸν ὄρκον συμπαθήσας αὐτὸν μετὰ καὶ τῶν σὺν ἐκείνῳ πάντων καὶ ἀπολύσας αὐτὸν τοῦ ἐγκλήματος, ὠργίσθη δὲ φανερῶς ὁ βασιλεὺς καὶ ἐξώρισεν αὐτὸν εἰς τὸ Ἀρμενιакόν εἰς τὸ κάστρον Ἀμασειάς, καθεύρας αὐτὸν ἐν φυλακῇ τῇ λεγομένῃ 20 μαρμαρωτῇ. ἐν ἣ καὶ καθήμενος ἔγραψεν πρὸς τὸν πάππον μου τὸν

^{ρπγ} Κεκαυμένον ἅπερ ἔπαθεν ἐν τῷ παντὶ βίῳ. τελευτήσαντος δὲ τοῦ

περι ἀλαξοβα-
σιλείας.

βασιλέως ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ῥωμανὸς ὁ Διγενῆς, ἀνὴρ μνημο- 25

νεύων φιλίας. ἄμα τῷ ἀναγορευθῆναι αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ ἔγραψεν πρὸς τὸν πρωτοσύγκελλον Γεώργιον καὶ πραιτώρα Ἀρμενιакοῦ τὸν Κορίν- 25 θιον ὅπως μὴ κωλύσῃ αὐτὸν τοῦ εἰσελθεῖν ἐν τῇ πόλει. ἦν γὰρ ὁ μακαρίτης Διογενῆς φίλος αὐτοῦ ἐξ ἀρχῆς, ὁπότεν ἦν κατεπάνω. ἔγραψε

^{ρπδ} δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν· χαίρου καὶ εὐφραίνου ὅτι ὁ Θεὸς ἀνεβίβασέ με εἰς τὴν βασιλείον ἀρχὴν, καὶ ἔλθε τάχιον ὅπως εὐεργετηθῆς παρὰ τῆς 30 βασιλείας μου. ὃ καὶ ἐποίησεν, καὶ εἰσῆλθεν ἐν τάχει πρὸς τὴν βασι-

3 συναπάθειαι ib. δ] ὦ 5 τοῦς] τὰς 6 τῷ κατεπάνω βουγαρίαο

7 αὐτῷ] αὐτοῦ 9 αὐτῶν (utrobique) 11 τέσσαρσι μῆσι] τέσσαρσι

13 τὸν μακαρίτην] μακαρίτην 14 Ἰωάννην τὸν Ξηφιλῖνον 15 π(ατ)η-

ράρχης ib. διὰ τοῦτον, τότε? 16 ἐργάσονται (=ἐργάσεται αὐτὸν

τε?) ib. σὺν αὐτὸν. 18 ἐκεῖνου 19 εἰς τὸν 21 καθήμεος

23 ρωμανῶν ὁ διγενῆς 24 ἄμα] ὃς ἄμα? 27 ὁπότεν ἦν] ὅπως

ταννυ ib. κατεπάνωσ 28 ὅτι post θεός iteratum.

λεύουσαν, προσκυνήσας και ἀπευχαριστήσας αὐτῷ περὶ ὧν ἐμνήσθη αν ἀγάπην.
 αὐτοῦ. πλὴν οὐδὲν ἕτερον ἀγαθὸν αὐτὸν πεποίηκεν εἰ μὴ τὸν υἱὸν
 αὐτοῦ Γρηγόριον ἐτίμησε πρωτοσπαθάριον σπαθαροκαυδοδιάτην ὄντα
 και τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Παγκρατίου ἠύξησε τὴν βόγα. διὰ τὸν τῶν
 5 ἀνθρώπων φθόνον δὲ προσέταξεν ἐκεῖνον ἀπελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ
 και πράττειν εἴ τι και βούλεται· εἶχεν γάρ εἰς αὐτὸν ὑπολήψεις ἀγα-
 θάς. διετέλεσεν οὖν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ χρόνους τέσσαρας ἀναπαυόμε-
 νος και εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ και αὐτῷ· καιπερ πολλῶν ὄντων τῶν δια-
 βαλλόντων αὐτὸν, ἀλλ' οὐδενὶ ἐπίστευε. ληφθεὶς οὖν ὁ μακαρίτης
 10 παρὰ τῶν Περσῶν αἰχμάλωτος, εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν βασιλεύουσαν.
 ἦν γὰρ τότε ὁ μεγαλοδοξότατος σεβαστοφόρος κύρ Νικηφόρος κριτῆς
 Πελοποννήσου και Ἑλλάδος, ἀνὴρ ἄριστος εἰς πάντα και φρονιμώτατος
 πάνυ ἀκριβῶς τε ἐξησκημένος τὴν τε στρατηγικὴν και πολιτικὴν ἐμ-
 πειρίαν, εἰ και εὐνοῦχος ἦν, μεγαλόψυχος, πάνυ ὀξύτατος, νοῶν και
 15 λέγων προχειρότατα. και εἶδεν και συνέτυχεν αὐτῷ και ἠθέλησεν
 ἐπαινεῖν αὐτὸν, διαδεχθεὶς γὰρ διὰ τῆς Λαρίσου, και συνεβούλευσεν
 αὐτῷ εἰσελθεῖν ἐν τῇ πόλει διὰ τὸ ἐκ νεότητος αὐτοκρατορεῦσαι τὸν
 πραότατον και ἡμερώτατον κύρ Μιχαήλ. σκεψάμενος οὖν και αὐτὸς
 ὡς ἀγαθὴ ἐστὶν ἡ συμβουλή, εἰσῆλθεν προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ, και
 20 ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ βασιλεὺς. ἤργησε δὲ ἡμέρας πολλὰς και ἑκακοπά-
 θησε διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸν ἀναγκαιᾶς δουλείας. μετὰ δὲ τοῦτο ἐβάλετο
 αὐτὸν ἀρχηγέτην τε και ἀναγραφέα τῶν τε κονταράτων και τῶν
 πλωίμων.

Ἰδὼν γὰρ ὁ Θεὸς ὅτι ἀπὸ κακουργίας ἐκεῖνου οὐ γέγονε τὸ μούλ- ρπε
 25 τον ἐνέβαλεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως κύρ Μι- περὶ θεοῦ νεύ
 χαήλ τοῦ ἐλεεῖν και προσπαθεῖν αὐτὸν. οὐδέποτε γὰρ τις ἐτόλμησεν σεω.
 ἀνταρσίαν ποιῆσαι κατὰ τοῦ βασιλέως και τῆς Ῥωμανίας πειρώμενος
 ε. 207 διαφθεῖραι τὴν εἰρήνην, και οὐκ αὐτὸς διεφθάρη. διὰ ταῦτα οὖν ρπς

1 αὐτῶν 2 ἕτερος 4 βόγαν? 8 τῷ] τῶν ib. θεο) pr. m.
 12 ἀνὴρ ἄριστος] ἀνήριστος 15 αὐτῶν 16 διάδεχθῆς ib. Λαρίσου]
 cf. τῆς θαλάσσου, cuius formae exempla collegit G. Meyer: Beiträge zur
 Kunde der indogerm. Sprachen, herausg. v. A. Bezzenger, vol. I p. 228.
 21 προεβάλετο? 22 κοντάρων 24 ἀπὸ πανουργίας? 28 post διε-
 φθάρη in codice leguntur haec verba (atramento, non minio scripta): πα-
 ραγγελω προς τοὺς παῖδ(ας), quae nos indicem secuti in margine colloca-
 vimus παραγγελω in παραγγελεία mutato et praemisso numero ρπς.

παραγγελία
προς τὸν
παίδα.

παραγγέλλω ὑμῖν, τέχνα μου ἡγαπημένα, οὓς μοι δέδωκεν ὁ Θεός, εἰς τὸ μέρος τοῦ βασιλέως καὶ εἰς τὴν δούλωσιν αὐτοῦ εἶναι. ὁ γὰρ ἐν Κωνσταντίνου πόλει καθεζόμενος βασιλεὺς πάντοτε νικᾷ.

ρπζ
περιapistείας
τον βλαχων.

Παραγγέλλω δὲ ὑμῖν καὶ τοῖς ἐξ ὑμῶν τοῦτο. ἐπεὶ δὲ τὸ τῶν Βλάχων γένος ἄπιστόν τε παντελῶς καὶ διστραμμένον, μήτε εἰς 5 Θεὸν ἔχον πίστιν ὀρθὴν μήτε εἰς βασιλέα μήτε εἰς συγγενῆ ἢ εἰς φίλον, ἀλλὰ ἀγωνιζόμενον πάντας καταπραγματεύεσθαι, ψεύδεται δὲ πολλὰ καὶ κλέπτει πάνυ, ὀμνύμενον καθεκάστην ὄρκους φρικωδεστάτους πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ φίλους καὶ ἀθετοῦν ῥαδίως ποιοῦν τε ἀδελφοποιήσεις καὶ συντεχνίας καὶ σοφίζόμενον διὰ τούτων ἀπατᾶν τοὺς 10 ἀπλοστέρους, οὐδέποτε δὲ ἐφύλαξε πίστιν πρὸς τινα, οὐδὲ πρὸς τοὺς ἀρχαιότερους βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων. πολεμηθέντες παρὰ τοῦ βασιλέως Τραϊανοῦ καὶ παντελῶς ἐκτριβέντες ἐάλωσαν, καὶ τοῦ βασιλέως αὐτῶν τοῦ λεγομένου Δεκαβάλου ἀποσφαγέντος καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ δόρατος ἀναρτηθέντος ἐν μέσῃ τῇ πόλει Ῥωμαίων. οὗτοι γὰρ εἰσιν οἱ 15 λεγόμενοι Δᾶκαι καὶ Βέσοι. ὄκουν δὲ πρότερον πλησίον τοῦ Δανουβίου ποταμοῦ καὶ τοῦ Σάου, ὃν νῦν ποταμὸν Σάβαν καλοῦμεν, ἐνθα Σέρβοι ἀρτίως οἰκοῦσιν, ἐν ὄχυροῖς καὶ δυσβάτοις τόποις. τούτοις θαρροῦντες ὑπεκρίνοντο ἀγάπην καὶ δούλωσιν πρὸς τοὺς ἀρχαιοτέρους τῶν Ῥωμαίων βασιλεῖς καὶ ἐξερχόμενοι τῶν ὄχυρωμάτων ἐλεῖζοντο τὰς χώ- 20 ρας τῶν Ῥωμαίων. ὅθεν ἀγανακτήσαντες κατ' αὐτῶν, ὡς εἰρηται, διέφθειραν αὐτούς. οἱ καὶ ἐξεληθόντες τῶν ἐκεῖσε δισπάρησαν ἐν πάσῃ τῇ Ἠπειρῷ καὶ Μακεδονίᾳ, οἱ δὲ πλείονες αὐτῶν ὄκησαν τὴν Ἑλλάδα. εἰσὶ καὶ δειλοὶ πάνυ λαγῶν ἔχοντες καρδίαν, θάρσος δὲ ἔχοντες καὶ τοῦτο ἀπὸ δειλίας. παραγγέλλω οὖν ὑμῖν ἵνα μὴ πιστεῦητε 25 τούτοις τὸ σύνολον. καὶ εἰ γένηται ποτε μούλτον καὶ ὑποκρίνονται ἀγάπην καὶ πίστιν, ἐξομνύμενοι εἰς τὸν Θεὸν φυλάξαι ταύτην, μὴ πιστεῦητε αὐτοῖς. κρεῖττον γὰρ ἐστὶν ὑμῖν μὴ ὀρκίσαι αὐτούς τὸ σύνολον μήτε ὄρκον δοῦναι, ἀλλὰ παρατηρῆσαι αὐτούς ὡς κακοὺς, ἢ ὁμοσαι ἢ δέξασθαι ὄρκον. γρηὶ οὖν μὴ πιστεῦειν αὐτοῖς τὸ σύνολον, 30 πλὴν ὑποκρίνου καὶ σὺ φίλος αὐτῶν. εἰ δὲ καὶ ποτε γενήσεται ἀνταρ-

5 διέτραμμένον 8 κλάπτει ib. ὀμνήμεσον 10 σοφίζόμενοι
16 δακαι καὶ βέσι 17 δν] δ 18 σέρβει 19 ἀγάπα 23 ἡπείρω,
deinde καὶ supra verum. fuitne olim ἐν πάσῃ τῇ Ἠπειρομακεδονίᾳ? de quo
genere cf. L. Ross, Reisen auf d. griech. Inseln d. ägäischen Meeres vol. II
(1843) p. 109. ib. ὄκισαν

σία εἰς Βουλγαρίαν, καθὼς προεῖρηται, καὶ εἰ φίλοι σου ὁμολογοῦσιν
 εἶναι ἢ καὶ ὀμνῶνται, μὴ πιστεύσῃς αὐτοῖς. | εἰ δὲ καὶ τὰς γυναῖκας
 καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν εἰσάγωσιν εἰς τὸ κάστρον τῆς Ῥωμανίας, πρό-
 τρεψον εἰσαγαγεῖν αὐτάς, πλὴν ἔνδον τοῦ κουλά ἐστῶσαν· αὐτοὶ ἔξω
 5 ἐστῶσαν. καὶ εἴπερ θέλουσιν εἰσεργεσθαι εἰς τὰς φαμίλιας αὐτῶν,
 δύο ἢ τρεῖς εἰσεργέσθωσαν· ὅποταν δὲ αὐτοὶ ἐξέλθωσιν, ἄλλοι πάλιν
 εἰσεργέσθωσάν σοι. ἀκρίβειαν δὲ ἔχε ἐπὶ τῶν τειχέων καὶ ἐπὶ τῶν
 πυλῶν πολλήν. οὕτως δὲ ποιῶν ἐν ἀσφαλείᾳ ἔση. εἰ δὲ καὶ ἐάσεις
 πολλοὺς εἰσελθεῖν εἰς τὰς φαμίλιας αὐτῶν, προδοθήσεται τὸ κάστρον
 10 παρ' αὐτῶν καὶ δηχθήσῃ ὑπ' αὐτῶν ὡς ὑπὸ ἀσπίδος, καὶ τότε μνη-
 σθήσῃ τῶν παραγγελιῶν μου. ἀλλ' ἐάν φυλάξεις ταῦτα, ἔξεις καὶ
 αὐτοὺς ὑποχειρίους σου καὶ σοὶ τὸ ἀφρόντιστον προσγενήσεται.

Ἴκει δὲ οἱ ἀρχαῖοι ὠρυξαν τὴν γῆν ποιήσαντες λάκκους μεγά-
 λους καὶ κοιλώματα (τῷ γὰρ γώματι ἐχρήσαντο εἰς τύμβους), χρῆ-
 15 σε καὶ ταῦτα παραφυλάττειν, ἵνα μὴ ποιήσαντες οἱ ἐναντίοι ἔνεδρα
 ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκπηδήσαντες ἄφνω ἐξ αὐτῶν βλάβωσι τὸν λαὸν ἡμῶν.
 ὑμεῖς γὰρ οἴδατε ὅτι μεγάλοι εἰσὶν οἱ λάκκοι ἔχοντες χώρησιν ὁ μὲν
 τριακοσίων, ὁ δὲ τετρακοσίων, ὁ δὲ καὶ πεντακοσίων ἰπέων.

Ἐάν δὲ ἔλθῃ ὁ ἐχθρὸς καστροπολεμῆσαι, μὴ ὑβρίζῃς αὐτὸν τὸ
 20 σύνολον, ἀλλὰ φιλικῶς λέγε πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ τείχους. ἐπὴν δὲ
 ἔλθῃ πολεμῆσαι, πολέμησον αὐτὸν· ὑβρίζων γὰρ πρὸς ὀργὴν καὶ
 μηχανὰς αὐτὸν κινεῖς κατὰ σοῦ. τί γὰρ σοὶ ὄφελος ἐκ τοῦ ὑβρίσαι
 καὶ αἰσχρολογῆσαι; ἀλλὰ καὶ εἰ τινα τῶν ἀπαιδευτῶν ἴδῃς καὶ ἀκού-
 σης ὑβρίζοντα, ἐπιστόμισον καὶ ἐξουδένωσον αὐτόν.

ἔτι δὲ ὀλίγα προσθεῖς καταπαύσω τὸν λόγον, παραγγέλλων σοὶ
 25 μὴδὲν αὐθαδῶς καὶ μετὰ θυμοῦ ποιήσης, ἐν παντί δὲ λόγῳ καὶ ἔργῳ
 προηγείσθω σοὶ σύνεσις καὶ σοφία καὶ φόβος Θεοῦ. εἰ δὲ καὶ εὐχῇ
 συνοδεύῃ τούτοις, τὸ εὐτύχημα προπορεύσεται ἄγγελος ἀγαθὸς
 ἔμπροσθέν σου καὶ μακάριος ἔση.

Ἐγὼ γὰρ ἄμοιρός εἰμι λόγου· οὐ γὰρ παιδείας ἑλληνικῆς ἐν
 30 σχολῇ γέγονα, ἵνα στροφήν λόγων πορίσωμαι καὶ εὐγλωττίαν δι-
 ρηα
 περὶ τοῦ εὐτε-

3 εἰσάγουσιν sive εἰσαγάγωσιν si scribamus, nullum erit in strategico
 exemplum coniunctivi praesentis ex ei suspensi, quod quidem pronuncia-
 tione differat ab indicativo. nam aoristi coniunctivus pro indicativo futuri
 est. 13 λάκκουσ et 17 λάκοι. 14 τυμβοῦσ 18 τετρακοσίων]
 τριάκοσίων 28 εὐτύχημα 29 ἐν πρὸς θέν 30 παιδείασ ἑλληνικῆσ

λίσε τὸν εἰ-
τού του. 5

δαθῶ. καὶ οἶδα ὅτι ἐπιμέμφονται μοῦ τινες δρασσόμενοι τὴν ἀμαθίαν μου, ἀλλ' ἐγὼ οὐχ ὡς ποιητικὸν τοῦτο συνέταξα πρὸς ἄλλους τινάς, ἀλλὰ πρὸς σὲ καὶ τοὺς ἀδελφούς σου, τοὺς ἐμούς παῖδας, τοὺς ἐκ τῶν ἐμῶν σπλάγγων, οὓς ὁ Θεὸς μοι δέδωκεν. συνέταξα δὲ ταῦτα οὐ κομποῖς τισὶ λόγοις καὶ σεσοφισμένοις μύθοις μόνον καὶ μηδὲν ἀγαθὸν ἔχουσιν, ἀλλὰ ταῦτα ἐξεθέμην ἃ τε ἐποίησα καὶ ἔπαθον καὶ εἶδον καὶ ἔμαθον, πράγματα ἀληθῆ, ἃ καθ' ἐκάστην ἡμέραν πράττονται καὶ γίνονται. καὶ εἰ τάχα ἰδιωτικοὶ εἰσιν οἱ λόγοι, πλὴν ἐάν ὑγιῶς προσέγῃς τοῖς λεγομένοις, ἀληθεστάτους εὐρήσεις.

10

ρβ
περὶ τοῦ με-
λετῶν ὅπερ
μαίλη πράξει.

Λέγω δὲ σοὶ καὶ τοῦτο ὅτι ὁπότεν βουλευθῆς πράξει τι ἔργον, διαλογίσθητι πρὸς ἑαυτὸν καὶ σκόπησον ἀκριβῶς. καὶ εἰ μὲν πέποιθας ἐκπληρῶσαι τοῦτο, ποιήσον αὐτό· εἰ δὲ πολλὰ εἰσι τὰ ἐμποδιζοντά σε καὶ ἀμφιβαλλομένην τὴν ἐπιτυχίαν καὶ ἀποτυχίαν τοῦ πράγμα-
τος, μὴ ποιήσης τοῦτο· κρεῖττον γάρ σοι ἐστὶ μὴ ἄρξασθαι σε τού-
του τὸ σύνολον. 15

15

ση
περὶ τὸπάρ-
χου.

Ἐάν εἰς ἰδίαν χώραν κάστρα τυχὸν ἢ χωρία ἔχῃς, εἰ δὲ ἐν αὐτοῖς τοπάρχης καὶ ἐξουσιαστής, μὴ σε πλανήσῃ πλοῦτος ἢ ἀξιώματα ἢ ὑποσχέσεις μεγάλαι τῶν βασιλέων καὶ δώῃς τὴν χώραν σου βασιλεῖ καὶ ἀντ' αὐτῆς λάβῃς χρήματα καὶ κτήματα, εἰ καὶ τετραπλασίονα μέλλεις λαβεῖν, ἀλλὰ ἔχε τὴν χώραν σου κἂν μικρὰ καὶ οὐδαμινῆ 20
ἐστὶ κρεῖττον γάρ σοι ἐστὶν εἶναι σε φίλον αὐτεξούσιον ἢ δοῦλον καὶ ὑπεξούσιον. ἕως τότε γὰρ θέλεις εἶναι εὐγενῆς, τίμιος καὶ ἐπαινετός καὶ ἐνδοξος παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ παρὰ πάντων, ἕως ἂν εἰς τὴν χώραν σου καὶ εἰς τὴν ἐξουσίαν σου καὶ σὺ καὶ οἱ παῖδές σου καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν ἐστέ. ὀπνηίκα δὲ ἀποβάλλῃ τὴν 25
χώραν σου καὶ ἐκπέσης τῆς ἀρχῆς σου, προσάπαξ ἀγαπηθήσῃ ὑπὸ τοῦ βασιλέως, μετ' ὀλίγον καταφρονηθήσῃ παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἀντ' οὐδενός παρ' αὐτοῦ λογισθήσῃ, καὶ γνώσῃ ὅτι δοῦλος καὶ οὐ φίλος εἶ. τότε καὶ ὁ ὑποχειρίός σου φοβερός σοι ἔσται· εἰ γὰρ λυπήσεις αὐτὸν, ἀπελθὼν πρὸς τὸν βασιλεῖα κατηγορήσῃ σου ὡς μελε- 30
τᾶς κατ' αὐτοῦ πονηρὰ ἢ ὅτι φυγεῖν θέλεις καὶ ἀπελθεῖν εἰς τὴν προ-
τέραν σου χώραν, καὶ σὺ μὲν ἴσως οὐδὲ ἐνθυμηθῆναι εἶχες ὁ σου
σιδ κατηγόρησε. τότε καθιεῖται κατὰ σοῦ κριτήριον φοβερόν καὶ ἀνα-

1 δρασόμενη 3 προσέ ib. ἀδελφούσου 10 δέ σοι] δέ σοι δέ
12 πολλά ἴδης? 14 ποιήσης 21 εἶναι σοι φύλον 30 κατηγο-
ρήσῃσσου

κρινουσί σε ὡς δοῦλον πονηρόν καὶ ἐπίβουλον. καὶ σὺ μὲν λέγων τὴν Ὀρμηγῶνα το-
 ἀλήθειαν οὐ πιστευθήσῃ, ὁ δὲ ποτὲ σου ὑποχείριος καὶ δοῦλος ψευ-
 δόμενος πιθανὰ λέγων φανήσεται καὶ τιμὰς παρὰ τοῦ βασιλέως λή-
 φεται. σὺ δὲ φημιώθησῃ μὴδὲ ἀποκριθῆναι δυνάμενος καὶ ἡ ἐκτυ-
 5 φλωθῆναι ἐξενεχθήσεται σοι ἀπόφασις παρὰ τοῦ κρατοῦντος ἢ ὅτι
 ἢ βασιλεία μου συμπαθεῖ σοι, στερηθήσῃ δὲ τῶν ὑπαρχόντων σοι
 καὶ ἐξορισθήσῃ ἢ ἐν φυλακῇ κατακλεισθήσῃ παρ' αὐτοῦ. καὶ τότε
 μνησθήσῃ τῆς μικρᾶς σου ἐκείνης χώρας καὶ τῆς ἐξουσίας σου καὶ
 ὡς ἀπὸ ἐλευθέρων δοῦλος γέγονας ἐκουσίως, καὶ ὁ ποτε κρίνων καὶ
 10 τιμωρῶν ἄλλους δικαίως ἔσῃ τότε ἀδίκως κατακρινόμενος καὶ τιμω-
 ρούμενος. καὶ τάχα καὶ ὁ βασιλεὺς ἵνα διέγνω ὅτι ψευδῆ κατηγορή-
 θης, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀναλαβέσθαι αὐτὸν ἄλλιν ἢ σοι δέδωκε καὶ ὅσα
 ὑπέσχετο παραβλέφεται τὸ δίκαιον. ἔστι δὲ σοι κρεῖττον ἵνα εἶ εἰς
 τὴν χώραν σου. καὶ τὸν μὲν βασιλέα τιμα καὶ ἀγάπα καὶ τοὺς συ-
 15 νηγοροῦντάς σοι πάντας.

Καὶ εἰ φρόνιμος εἶ, μὴ θελήσῃς ψεύδεσθαι τῷ βασιλεῖ καὶ λόγοις σκ
 πιθανοῖς νομίξῃς ὑποκλέπτειν αὐτὸν καὶ δῶρα ἐξ αὐτοῦ πορίζεσθαι. περὶ τοῦ μη
 οὐ γὰρ ἀγαθὸν σοι ἀποβήσεται. εἶπω γάρ σοι περὶ ἑνὸς τοπάρχου τί ψευδέσθαι
 ἔπαθε, τοὺς πολλοὺς παρεάσας. Ἰαδῶρα καὶ Σάλων πόλεις εἰσὶ τῆς πρὸς βασιλέα.
 20 Δαλματίας. ἦν δὲ ἐν αὐτῇ ἄρχων καὶ τοπάρχης Δοβρωνᾶς τις φρό-
 νιμος καὶ ἱκανώτατος. ἠθέλησε δὲ ποτε ἐλθεῖν καὶ προσκυνῆσαι τὸν
 μακαρίτην βασιλέα κύρ Ῥωμανόν τὸν Ἄργυρον, ὁ δὲ ἐφιλοτιμήσατο
 αὐτὸν δώροις καὶ τιμαῖς καὶ ἀπέλυσε εἰς τὰ ἴδια μετὰ πλοῦτου πολ-
 λοῦ. ἠδυνθεῖς οὖν ταῖς εὐεργεσίαις ἐποίησε τοῦτο καὶ αὐθις. καὶ
 25 πάλιν φιλοτιμηθεὶς, οὐχ ὡς τὸ πρότερον ἀλλὰ σπανίως, ὑπεχώρησε.
 τελευτήσαντος δὲ τοῦ τοιοῦτου βασιλέως ἐβασίλευσεν ὁ μακαρίτης
 βασιλεὺς κύρ Μιχαὴλ ὁ Παφλάγων, καὶ πάλιν ἦλθεν ἐν τῇ πόλει,
 συνήθης δὲ γενόμενος κατεφρονήθη. ὑποχωρῆσαι δὲ αἰτησάμενος οὐκ
 ἤξιώθη τούτου καὶ λυπηθεὶς ἤρξατο γογγύζειν. μαθόντες οὖν γογγύ-
 30 ζειν αὐτὸν οἱ τὰ τοῦ παλατιοῦ διοικούντες ἀνήνεγκαν τῷ βασιλεῖ, καὶ
 ἐσκέψαντο βουλήν τοιαύτην ὡς· αὐτὸν μὲν ἦδη ἐν χερσίν ἔχοντες τὴν
 χώραν αὐτοῦ δεσπόσωμεν, μὴδενὸς ἀνθισταμένου. ὁ καὶ γέγονε. καὶ

1 λέγων] λόγον   6 στερηθήσῃ addidimus.   7 κατακλεισθήσῃ
 11 ἵνα διαγνῶ?   14 τοὺς] τοῦ   19 ἰαδῶρα   20 ἐν αὐταῖς?
 22 ρωμανῶν   28 συνήθεσ   29 τοῦτον

καθειρξαντες εν τῇ φυλακῇ τοῦ πραιτωρίου τὸν τοιοῦτον τὴν χώραν αὐτοῦ ἀπόνως κατέσχον. τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὸν υἱὸν μετακίσαντες ἤγαγον καὶ αὐτοὺς εἰς τὸ πραιτώριον. καὶ διετέλεσαν ἅπαντα τὸν τῆς ζωῆς αὐτῶν χρόνον ἐν φυλακῇ καὶ ἀπέθανον ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ βασιλέως τοῦ Μονομάχου ὃ τε Δοβρονάς καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐν τῷ 5 πραιτωρίῳ, ὃ δὲ υἱὸς αὐτοῦ καταφρονηθεὶς καὶ ἀντ' οὐδενὸς λογισθεὶς μόλις ἠδυνήθη ἀποδράσαι. καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ αὐτῶν.

σκα
περὶ ἱστορίας
Ἰθνηκοῦ.

Ἦν δὲ καὶ τις φύλαρχος τῶν Ἀράβων, ὄνομα αὐτῷ Ἀπελζαράχ. ὃς καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν ῥηθέντα βασιλέα κύρ Ῥωμανὸν ἐφιλοτιμήθη δώροις ἀξιολόγοις καὶ τιμαῖς καὶ ἀπελύθη εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ παρὰ 10 τοῦ βασιλέως. καὶ πάλιν ἐποίησε τοῦτο, ἐκ δευτέρου δὲ κατεφρονήθη. καταφρονηθεὶς δὲ ἤθελεν υποχωρῆσαι καὶ οὐ συνεχωρεῖτο ὑπὸ τοῦ βασιλέως. ἐποίησε δὲ χρόνους δύο ἐν τῇ βασιλευσούσῃ καθεκάστην προσδοκῶν ἐξορίαν καὶ ἀπώλειαν. ὁμως μετὰ διετῆ χρόνον ἀπέλυσεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ ἴδια ἀπελθεῖν. καὶ υποχωρήσας καὶ περάσας 15 τὸ σιδηρογέφυρον τὸ ἐκεῖθεν Ἀντιοχείας, προσεκαλέσατο τοὺς ἀνθρώπους καὶ οἰκείους αὐτοῦ πάντας καὶ κρατήσας τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς ταῖς δυσὶν αὐτοῦ χερσὶν εἶπε πρὸς αὐτούς· τί τοῦτό ἐστιν; οἱ δὲ γελάσαντες εἶπον· ἡ κεφαλὴ σου, κύριε ἡμῶν. καὶ εὐχαριστῶ, φησὶ, τῷ Θεῷ ὅτι τῆς κεφαλῆς μου ἐν τῷ σώματι αὐτῆς οὔσης διεπέρασα εἰς 20 Χρυσούπολιν καὶ νῦν κατέλαβον τὰ ὅρια Ἀραβίας· οἱ γὰρ σκελιζοὺν πειρώμενοι πίπτουσι συμποδισθέντες ὑπὸ τῆς ἰδίας τέχνης. χρῆ οὖν σε διὰ ταῦτα λέγειν καὶ πράττειν ὀρθῶς καὶ τοῖς ἰδίοις ἀρκεῖσθαι. εἰ δὲ ποτε ἐπιθυμήσῃς ἐλθεῖν καὶ προσκυνῆσαι τὸ βασιλεῖον κράτος, πῆ μὲν προσκυνῆσαι εἰς τοὺς ἁγίους ναοὺς, πῆ δὲ ἰδεῖν τὴν εὐταξίαν 25 τοῦ παλατιοῦ καὶ τῆς πόλεως, ἅπαξ τοῦτο ποιήσον, πλὴν ἔκτοτε δούλος εἶ καὶ οὐ φίλος.

σκαβ
περὶ ἀπόσταλ-
μένων σου.

Οἱ δὲ ἀποκρισάριοί σου εἰσερχέσθωσαν πρὸς τὸν βασιλέα, πλὴν ἀλήθειαν λεγέτωσαν αἱ γραφαὶ σου πρὸς αὐτὸν, ὡσαύτως καὶ οἱ στελλόμενοι παρὰ σοῦ φρόνιμοι ἔστωσαν καὶ ἀληθεῖς καὶ συνετοί, 30 συνιέντες ἃ δὴ ἀκούουσι παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἃ δεῖ λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν λαλοῦντες. καὶ μὴ ἔστωσαν περιέργοι, πλὴν κρείττον σοὶ ἐστὶ δούλον φίλον τοῦ βασιλέως εἶναι σε εἰς τὴν χώραν σου ὄντα ἢ σκυ-

λέντα πρὸς τὸν βασιλέα καταφρονηθῆναι. καὶ εἰ ἐπιξενωθῆ σοὶ τις, δέχου καὶ φιλοφρόνως αὐτὸν πρόπεμπε.

Εἰ δὲ ἔχεις θάλασσαν εἰς τὴν ὑπὸ σέ χώραν, τὰ πλοῖα ἃ εἴτε ἔκουσίως διὰ πραγματεῖαν εἴτε ἀκουσίως ὑπὸ τῆς βασιλείας τῶν κυβμάτων ἔλθωσι, λιμένευσον καὶ ἀνάπαυσον αὐτά. καὶ εἰ οὕτως βιώσεις, παρὰ τῶν ὁμορούντων καὶ τῶν ξένων ἐπαινεθήσῃ, καὶ πάντες φίλοι σου γνήσιοι γενήσονται, καὶ ἡ χώρα σου ἀνεπιβούλευτος ἔσται, καὶ σὺ τὸ ἀμέριμνον ἔξεις. εἰ δὲ γενήσῃ ἐπηρεαστὴς δι' αἰσχρὸν κέρδος, ἐπιβουλεύθησῃ διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης καὶ κακοδιοικηθήσῃ σὺ τε καὶ ἡ χώρα σου. λέγω σοι δὲ ἀγάπην ἔχειν καὶ μετὰ τῶν πλησίον καὶ μετὰ τῶν ξένων καὶ πάντας κατὰ τὸ δυνατόν λιμενεύειν καὶ εὐεργετεῖν, πλὴν μὴ καταπιστεύῃς εἰς αὐτούς· οὐ γὰρ οἷζας τί τεκταίνουσι κατὰ σοῦ καὶ τῆς χώρας σου ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν· ἀλλὰ ἔχε ἀκριβειαν καὶ φυλακὴν εἰς τὴν χώραν σου νυκτός τε καὶ ἡμέρας, οὐ μόνον ὁπότεν πρὸς τινα ἔχῃς, ἀλλὰ καὶ ὁπότεν εἰρήνη σοι βαθεῖα ἐπιπολάζει. τότε μᾶλλον ἐπιτίθενται, ὁπότεν εἰρήνης βαθείας ἀπολαύῃς. λέγει γὰρ ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν ἐν τοῖς θείοις εὐαγγελίοις ἐγρηγορέναι ἐν παντὶ καιρῷ· εἰ γὰρ ἐγίνωσκε, φησὶν, ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα ὥρα ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ εἶασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. καὶ εἰ τάχα περὶ πνευματικῶν διαλέγεται, πλὴν εἰ καὶ ἐπὶ τοῖς βιωτικοῖς ταῦτα ἐκλάβοις καὶ φυλάξεις, οὐχ ἀμάρτης ἐπελεύσονται γὰρ σοι ἐν ἡμέρᾳ εὐφροσύνης σου καὶ καταλήσονται τὴν χώραν σου, σὲ δὲ ἀποκτενοῦσιν. εἰ δὲ δυνηθῆς διαφυγεῖν, γυμνὸς ἔρημος δραπετεύσεις καὶ ἡ χώρα σου ὑπὸ τοῦ ποτὲ δοκοῦντος εἶναι φίλου σου ἐξουσιασθήσεται.

Διὸ ἀγρυπνεῖν σε δεῖ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ φυλάττειν. οὐ μόνον δὲ εἰς σέ ἐστὶν ἀσφαλὴς ἡ ἀγρυπνία καὶ φυλακὴ, ἀλλὰ καὶ ὁ ποιμὴν καὶ ὁ γεωργὸς καὶ ὁ ἔμπορος καὶ ὁ ναύτης καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ βίῳ τὸ οἰοῦν μεταχειριζόμενοι μικρὸν ῥαθυμήσαντες καὶ ἀμελήσαντες ἀπίωλοντο, καὶ οὐ βιωτικοὶ δὲ μᾶλλον, ἀλλὰ καὶ πνευματοφόροι ἄνδρες ἀρετῇ συνόντες.

7 φίλοισσου ib. ἔσται] ἔστω 8 γεννήσοι ἐπερεαστῆς δι
 αἰσχροῦ 11 πλησίον 12 καταπιστέβην 15 sq. εἰρήνην
 18 sq. Matth. 24, 43. 22 ἀμάρτης ib. εὐφροσύνηςσου 24 γυ-
 μνος καὶ ἔρημος? 26 ἀγρυπνεῖσει δεῖ ib. οὐ] ὁ

σγκ
 περι τοῦ λη-
 μενεῦν καὶ μὴ
 κηκοποιεῖν τὰ
 πλοῖα.

σκδ
 περι τοῦ εχ-
 (εἶν) σε πᾶσαν
 προσωχῆν
 ὅταν εἰρήνην
 καὶ ἀμεριμ-
 νίαν.

σκε
 περι ἐγρηγο-
 ρένει καὶ μὴ
 πρόσταθεῖν
 τὸν ὕπνον.

σκς
περι δώρων. Ἰᾶν σοι ἀποστείλῃ ἀκρίτης δῶρα, λάμβανε μὲν αὐτὰ, ἀπόστειλε δὲ καὶ σὺ αὐτῷ ἐξ ὧν ἔχεις, πλὴν γίνωσκε ὅτι τοῦτο ἐπιτηδεύεται ὡσάν διὰ δώρων συμφιλιασθήσῃ καὶ πιστεύσεις αὐτῷ, καὶ ὅποταν ἀμεριμνήσῃς, ἐπέλθῃ τῷ κάστρῳ σου ἢ τῇ χώρᾳ σου καὶ κατακυριεύσει αὐτῆς. καὶ χρή σε φυλάττειν ἀπὸ τῶν φίλων μᾶλλον ἢ τῶν ἐχθρῶν. 5

σκη
ἐπι σατύρων
συλογισμός. [Τινὲς σπερμολόγοι, μᾶλλον δὲ τὴν ἀλήθειαν ἀναπλάττοντες ζῳόν τι λέγουσι σάτυρον, ἀνθρωπάριον αὐτὸ ζωγραφίζοντες λόγῳ, φασί, τετιμημένον καὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων ποιοῦντα. ὁθεν καὶ παραδεικνύουσι ἱστορίαν τινὰ ὡς ὁ μακάριος Ἀντώνιος διὰ τῆς ἐρήμου 10 πορευόμενος πρὸς τινὰ μοναχὸν Παῦλον τὸν Θηβαῖον καὶ, φησίν, ὑπέδειξε τῷ δακτύλῳ ὁ σάτυρος ὀμιλήσας καὶ ὀδηγήσας αὐτὸν εἰς σπήλαιον, πολλὰ πρὸς τὸν μακάριον Ἀντώνιον λέξας. σὺ χρή σὺν τούτοις πιστεύειν ἡμεῖς γὰρ ἂ εἰρήκαμεν περὶ δρακόντων, ταῦτα καὶ νῦν λέγομεν. ὁ Θεὸς δύο φύσεις ἐποίησε λογικὰς, ἀγγέλους φημί 15 καὶ ἀνθρώπους, ἐκτὸς δὲ τούτων λογικόν τι οὐ παρελάβομεν. καὶ οἱ μὲν ἄγγελοι οἱ μὲν ἐν τῷ φωτὶ καὶ ἐν τῷ ἁγιασμῷ ἔμειναν καὶ εἰσὶν, ὁ δὲ διὰ τὴν λαμπρότητα ἑωσφόρος σκότος γέγονε διὰ τὴν ἑπαρσιν, οἱ δὲ ἀνθρώποι λόγῳ τετιμημένοι ὠλίσθησαν ἀπὸ τῆς ὀρθῆς διανοίας πλανηθέντες ἀπὸ τῆς ἀληθείας. μὴ φέρων δὲ ὁ Θεὸς τὴν ἀπώλειαν 20 ἡμῶν κατήλθε διὰ σπλάγχνα ἐλέους, τέλειος Θεὸς ὢν, καὶ γέγονε καὶ τέλειος ἀνθρωπος χωρὶς ἁμαρτίας, ἵνα σώσῃ τὸν κόσμον, καὶ ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν ἕως θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ, καὶ ἀπέθανεν ἐκουσίως ἀνέστη τε αὐτεξουσίως καὶ συνανέστησεν ἡμᾶς καὶ ἐτίμησεν ἡμᾶς τοὺς ἐκουσίως ἀτιμασθέντας. οὐδαμῶ δὲ εὕρομεν ὅτι ἐλήλυθεν καὶ πρὸς σατύρους ἢ σατύρους ἀνέστησεν. καὶ εἰ λογικὸς ἐστὶν ὁ σάτυρος, εἰπάτωσαν ἡμῖν ποῖος προφήτης ἢ ἀπόστολος ἢ διδάσκαλος πρὸς σατύρους ἀπεστάλη καὶ ἐδίδαξεν; ἐπεὶ εἰ λογικοὶ εἰσὶν ὡς καὶ οἱ ἀνθρώποι, εὐδὴλον ὅτι καὶ πρὸς σατύρους ἐλήλυθεν ὁ Κύριος ὡς καὶ πρὸς ἀνθρώπους. καὶ δεῖξάτωσαν ἡμῖν τὸ εὐαγγέλιον τὸ πρὸς 30 σατύρους. ἀλλ' ὄντως ἁμαθεῖς ταῦτα φλυαροῦσι. παρὰ τῶν μακαρίων καὶ ἁγίων πατέρων ἡμῶν | τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἀσκησάντων ἠκούσα- 1. 214

4 sq. κατακυριεύσεις 10 ἀντονησο et infra (13) ἀντώνηον
11 καὶ φουσιν 13 σπήλαιον] πίλαιον 26 καὶ ἡ λογικὸς ἐστὶν
28 προσατύρους ib. ἐπεὶ εἰ] ἐποί 30 sq. προσατύρους

μεν δράκοντας και παντοίους ὄφεις, ἀσπίδα τε και βασιλίσκον, λέον-
 τας και μονοκέρους και ἄλλα θηρία και γένη ζῶων, και ὄναγρον,
 τρέφειν τὴν ἔρημον· σάτυρον ἄνθρωπον λογικόν οὐδέποτε παρ' αὐτῶν
 ἀκηκόαμεν. τοιαύτη τις ἐστὶ και ἡ τῶν ἱπποκενταύρων μυθοπλαστία,
 5 ἦν και ὁ μακάριος και ἅγιος και οἰκουμενικός διδάσκαλος Ἰωάννης ὁ
 Δαμασκηνός ἐλέγχει και ἀποδεικνύει ψευδῆ. ὅθεν οὐ χρὴ ὅλως πα-
 ραδέχεσθαι ἐκτὸς ἀγγέλων και ἀνθρώπων ἄλλην λογικὴν φύσιν.
 ὁ γὰρ τοῦτο λέγων . . . . τὸ αὐτὸ δὲ φημί και περὶ σκινδαφῶν και
 δράκόντων.

10 Ἐπεὶ δὲ και δράκοντας ἀναπλάττουσι μεταμορφουμένους εἰς ἀν-
 θρώπων μορφάς και ποτὲ μὲν ὄφεις γινομένους μικροὺς, ποτὲ δὲ μεγί-
 στους λίαν, ὄγκω και μεγέθει σώματος ὑπερβάλλοντας, ποτὲ δὲ ἀν-
 θρώπους, ὡς εἴρηται, γινομένους και μετὰ ἀνθρώπων ὀμιλοῦντας,
 ὀρχουμένους τε και γυναικας ἀφαρπάζοντας και ὡς ἀνθρώπους αὐ-
 15 ταῖς συγγινομένους, ἐροῦμεν αὐτοῖς· πόσας φύσεις λογικὰς ἐποίησεν
 ὁ Θεός; και εἰ οὐ γινώσκουσιν, ἐροῦμεν αὐτοῖς· δύο, ἀγγέλους, φημί,
 και ἀνθρώπους. ὁ δὲ διάβολος εἰς τῶν ἀγγελικῶν δυνάμεων ἦν,
 ἐκουσίως δὲ ἀποστάς ἐκ τοῦ φωτός ἐν σκότει πορεύεται. ταύτας μὲν
 τὰς δύο λογικὰς φύσεις ἐποίησεν ὁ Θεός, ὁ δὲ δράκων ἐπεὶ ὀμιλεῖ
 20 μετὰ ἀνθρώπων μεταμορφούμενος και συνουσιάζων γυναιξὶ και ποτὲ
 μὲν ὄφις, ποτὲ δὲ ἄνθρωπος εἰς τῶν πολλῶν γινόμενος, εὐδῆλον ὅτι
 λογικός ἐστι και μᾶλλον τιμιώτερος ὑπὲρ ἄνθρωπον. ὅπερ οὐδὲ ἦν
 οὐδὲ ἔσται. εἰπάτωσαν, και τίς τοῦτο ἱστορεῖ; ἡμεῖς γὰρ τοῖς δόγ-
 μασι Μωσέως πειθόμεθα, μᾶλλον δὲ τοῦ Ἁγίου πνεύματος τοῦ δι'
 25 αὐτοῦ λαλήσαντος, και οὐδαμοῦ ταῦτα λέγει. λέγει δὲ και ἡγαγεν

σκθ
 περὶ δράκόν-
 των συλλογισ-
 μός.

2 ὄναγρον 5 Ἰωάνης 8 significavimus locum mutilum esse.
 ib. φησί? sed fortasse vv. τὸ αὐτὸ — δράκόντων indidem sumpta sunt
 unde ea quae sequuntur quinque capita, ex Ioanne Damasceno. vid. Ioa.
 Damasc. ed. Lequien. t. I p. 471. 10 Ἐπειδὴ και Ioa. ib. μετα-
 μορφουμένους εἰς Ioa.] μεταμορφωμένους 11 μὲν et δὲ om. Ioa.
 ib. γινομένους] γενέσθαι Ioa. 12 σώματος et ποτὲ 14 ἐρχομένους
 Ioa. ib. ἀρπάζοντας Ioa. 15 συγγινομένους (Ioa. pro vv. και — συγ-
 γινομένους habet και συνουσιασμένους αὐταῖς) 18 ἐκουσίως δὲ] και
 ἐκουσίως Ioa. 19 λογικὰς φύσεις] φύσεις τὰς λογικὰς Ioa. ib. ὁ Θεός
 om. Ioa. 20 γυναιξὶ] ταῖς γυναιξὶ Ioa. 21 εἰς] ὡς εἰς Ioa. 22 ἄν-
 θρωπον] τὸν ἄνθρωπον Ioa. 23 τουτον 23 sq. τῷ δόγματι τοῦ
 Μωσέως Ioa. 25 οὐδαμοῦ et λέγει δὲ om. Ioa. 25 sq. Gen. 2, 19.

ὁ Θεός πάντα τὰ ζῶα πρὸς τὸν Ἀδὰμ ἰδεῖν τί καλέσει αὐτὰ, καὶ ὁ ἐκάλεσεν ἕκαστον, τοῦτο ὄνομα αὐτῶ.

στλ ^{περὶ δρακόντων.} Ὅθεν καὶ ὁ δράκων ἐν ἦν τῶν ζῴων. καὶ οὐ λέγω σοι ὅτι οὐκ ἔστι δράκων· εἰσὶ μὲν δράκοντες, πλὴν ὄφεις εἰσὶ, γινόμενοι μὲν ἐξ ἐτέρων δρακόντων, ὄντες δὲ ἀρτιγενεῖς καὶ νέοι μικροὶ εἰσιν, ἀνατραφέντες δὲ καὶ παλαιωθέντες μεγάλοι καὶ παχεῖς γίνονται, ὄγκω καὶ μεγέθει ὑπερέχοντες τῶν λοιπῶν ὄφειων. φασὶ δὲ αὐτοὺς ἐπέκεινα τῶν τριάκοντα πηγῶν αὐξάνεσθαι, τῶ δὲ πάχει γίνεσθαι οἰοεὶ δοκὸν μεγάλην. ὁ δὲ Δίων ὁ Ῥωμαῖος, ὁ συγγραψάμενος περὶ τῆς βασιλείας καὶ τῆς δημοκρατείας Ῥώμης καὶ διηγησάμενος περὶ τοῦ πολυθρῦλῆτου πολέμου τοῦ καρχηδονίου, λέγει ὅτι Ῥηγούλου τοῦ ὑπάτου Ῥώμης πολεμοῦντος τὴν Καρχηδόνα αἴφνης δράκων ἐρπύσας ἔξω τοῦ χαρακώματος τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἔκειτο. ὄν καὶ τῇ προστάξει αὐτοῦ ἔκτειναν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀποδείρας αὐτὸν ἔστειλεν τὴν δορὰν αὐτοῦ τῇ συγκλήτῃ Ῥώμης μέγα θαῦμα. ἡ καὶ παρὰ τῆς αὐτῆς συγκλήτου μετρηθεῖσα, ὡς ὁ αὐτὸς Δίων λέγει, εὐρέθη ἔχουσα μῆκος ποδῶν ἑκατὸν εἴκοσι, πρὸς δὲ τὸ μῆκος αὐτοῦ ἦν καὶ τὸ πάχος. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα γενεὰ δρακόντων πλατείας κεφαλᾶς ἐχόντων, ὀφθαλμοὺς χρυσοειδεῖς· οὐ μὴν δὲ εἰς τοὺς τένοντας αὐτῶν κέρατα οὐδὲ γένεια εἰς τοὺς λάρυγγας αὐτῶν. ὦν δὴ τὴν γενεάν καλοῦσιν ἀγαθοδαίμονα, λέγουσι δὲ τούτους μὴ ἔχειν ἰόν. ὁ δὲ δράκων γενεὰ ἔστι ὡς καὶ τὰ λοιπὰ θηρία, ἔχει δὲ γένειον ὡς καὶ ὁ τράγος, καὶ πρὸς τὸν τένοντα αὐτοῦ ὡς κέρας, πλὴν οὐκ ἔστι σκληρόν, ἀλλὰ σάρξ ἔστι φαινομένη ὡς κέρας. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ μεγάλοι καὶ χρυσοειδεῖς, γίνονται δὲ καὶ μεγάλοι καὶ μικροὶ καὶ ὡς εὐρέθῃ.

1 πᾶν ζῴων Ioa. ib. πρὸς] εἰς Ioa. 2 ἐκάλεσεν ἕκαστον] ἐκάλεσε Ioa. ib. αὐτοῦ Ioa. 4 εἰσὶ μὲν γὰρ δράκοντες Ioa. ib. μὲν ἐξ] δὲ ἐξ Ioa. 5 δὲ] γὰρ Ioa. 8 τὸ δὲ πάχος Ioa. ib. οἰοεὶ] οἶον Ioa. 10 καὶ τῆς] καὶ περὶ τῆς Ioa. 10 sq. πολυθρηλήτου (πολυθρῦλλήτου Ioa.) 11 ρηγούλος 12 αἴφνης] ἐξαίφνης Ioa. 13 τοῦ Ῥωμαίου στρατοῦ Ioa. ib. καὶ om. Ioa. 14 ἀποδείραντες Ioa. ib. ἔστειλε Ioa. 15 ἡ om. Ioa. 16 συγκλ.μετρ.] μετρ.συγκλ. Ioa. ib. ὡς αὐτὸς ὁ Δίων ἔλεγε Ioa. 17 ἑκατὸν Ioa. ib. δὲ om. Ioa. 18 sq. πλατεῖαν μὲν ἔχουσα τὴν κεφαλὴν Ioa. 19 οὐ μὴν—αὐτῶν] οἷς μὲν εἰς τὸν τένοντα αὐτοῦ Ioa. 20 οὐδὲ] ἑτέροις δὲ Ioa. ib. τὸν λάρυγγα Ioa. ib. ὦν τὴν γενεάν αὐτῶν Ioa. 22 ἔστιν Ioa. ib. ταληπαχθηρία ib. γένειον] γένεια Ioa. 23 τὸν Ioa.] τὴν 23—24 πλὴν — κέρας] om. Ioa. 25 καὶ μεγάλοι] μέγαλοι Ioa. ib. καὶ ὡς εὐρέθῃ (ita cod.) om. Ioa.

πᾶσαι δὲ αἱ γενεαὶ τῶν ὄφρων καὶ ἰοβόλοι εἰσὶ, μόνος δὲ ὁ δράκων
 ἰὸν οὐκ ἔχει. μυθολογοῦσι δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ὑπὸ τῆς βροντῆς διωκό-
 μενος ὁ δράκων ἀναλαμβάνεται εἰς ἀέρα καὶ θανατοῦται. ἐγὼ δὲ
 ταῦτα ἀκούσας ἐγέλασα, πῶς ποτὲ μὲν ἀνθρωπόμορφον αὐτόν καὶ
 5 λογικόν ποιοῦσι, ποτὲ δὲ ὄφιν, ποτὲ δὲ Θεῶ ἀντιταττόμενον καὶ
 ὑπὸ Θεοῦ διωκόμενον. ὄντως σφαλερόν ἢ ἀμαθία· μέγιστα γὰρ
 βλαπτόμεθα ἐκ τοῦ μὴ ἀναγινώσκειν τὰς θείας βίβλους καὶ ἐρευρᾶν
 αὐτάς κατὰ τὸν τοῦ Κυρίου λόγον. ἀλλ' ὁ μὲν στρατιώτης λέγει
 ὅτι στρατιώτης εἰμὶ καὶ οὐ χρεῖαν ἔχω ἀναγνώσεως [γινώσκειν],
 10 ὁ δὲ γεωργὸς τὴν γεωργικὴν προφασίζεται, καὶ οἱ καθ' ἑξῆς τὸ
 αὐτό, καὶ ἐσμὲν πάντες ἐλλιπεῖς. ἢ δὲ βροντὴ δράκοντα οὐ διώ-
 κει, ἀλλ' αἱ βρονταὶ γίνονται, ὡς φασίν, ἐκ τοῦ νέφους, ὅποτεν τὸ
 νέφος νοτισθὲν ἐξ ὑγρότητος ἐλαυνόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἦτοι
 τοῦ ἀνέμου ὀγκωθῆ· ἐλθόντος γὰρ ἔνδον αὐτοῦ τοῦ πνεύματος καὶ
 15 ῥῆξαντος αὐτὸ ἀποτελεῖται ὁ ἦχος, καὶ ἡ μὲν ἄνωθεν κραυγὴ λέγεται
 βροντῆ, εἰ δὲ ὑπὸ τοῦ πνεύματος βιαζόμενον εἰς τὴν γῆν κατενεχθῆ,
 λέγεται κεραυνός. ὄθεν προσπεσῶν εἴτε δώματι εἴτε δένδρῳ διαρρήσ-
 20 θησιν καὶ σχίζει ταῦτα, εἰ δὲ ἀνθρώπῳ ἢ ἄλλῳ | τινὶ ζῳῶ, φόνον ποιεῖ,
 διότι καὶ ἀνθρώπους καὶ ἕτερα ζῶα πολλάκις βλέπομεν ὑπὸ βροντῆς
 θανατούμενα καὶ οὐ δράκοντας.

Αἱ δὲ ἀστραπαὶ αἱ μὲν εἰσὶ γραμμοειδεῖς, αἱ δὲ ἐλικοειδεῖς, αἱ
 δὲ πυραυγεῖς. φασὶ δὲ ὅτι ἡ ἀστραπή σὺν τῇ βροντῇ γίνεται· ἅμα
 γὰρ τῷ βραγῆναι τὸ νέφος εὐθύς ἀστραπή σὺν τῇ βροντῇ. καὶ ἡ μὲν
 ἀστραπή διαφανὴς οὖσα αὐτίκα φαίνεται, ἢ δὲ βροντὴ ἕως οὐ ἀπὸ
 25 τοῦ ὕψους ἐπὶ τῆς γῆς ὁ ἦχος αὐτῆς φθάσῃ ἀργεῖ, καὶ διὰ τοῦτο
 μεταγενεστέρα ἢ βροντὴ τῆς ἀστραπῆς ἐξακούεται. εἶπω σοι δὲ καὶ

2 sq. διώκεται Ioa. 3 ἀναλαμβάνεται δὲ εἰς Ioa. 4 αὐτόν
 om. Ioa. 5 ποιοῦσι — ἀντιταττόμενον Ioa.] ποιούμενον 6 ἀμά-
 θεια Ioa. 7 θείας] ἱερὰς Ioa. 8 Ev. Ioa. 5, 39. 9 ἀναγνώσεως
 Ioa.] ἀναγνώσεως γινώσκην 10 προφασίζεται ib. καὶ οἱ Ioa.] καὶ ὁ
 12 ὡς φασίν om. Ioa. 13 ἐξ ὑγρότητος Ioa.] ἐγρότητος 14 αὐτοῦ
 om. Ioa. 15 ῥῆξαν Ioa. ib. κραυγῆ] κραγγῆ (= κλαγγῆ?) Ioa.
 16 εἰ] τὸ Ioa. ib. εἰς — κατενεχθῆ] κατενεχθέντος ἐπὶ τῆς γῆς Ioa.
 17 προσπεσὸν εἴ δώματι εἴτε δένδρων 18 ἦ] εἴτε Ioa. 19 ἀνάν-
 (θρώ)ουσ 22 πυρραυγεῖς Ioa. ib. σὺν τῇ βροντῇ] καὶ ἡ βροντὴ
 ὁμοῦ Ioa. ib. γίνονται Ioa. 23 τῷ om. Ioa. 24 διαφανῆς]
 ἀφανῆς Ioa. 25 τοῦ Ioa.] τὸ τοῦ ib. ἐπι—ἦχος] om. Ioa. ib. φθάσει
 26 μεταγενεστέρα

τι τοιοῦτον παράδειγμα. σκόπει οὖν ὁπότεν ἀπομήκοθέν σου ἐφ' ὑψη-
 λου τόπου ἰσταταί τις καὶ σημαίνει· βλέπεις μὲν τὴν χεῖρα αὐτοῦ
 κρούουσαν τὸ ξύλον, μετὰ δέ τινα ὥραν ἐξακούεται εἰς τὸ οὖς σου ὁ
 ἦχος τοῦ κρούσματος. εἶπω δέ σοι καὶ ἕτερον ὑπόδειγμα περὶ τῆς
 βροντῆς, ἰδιωτικόν μὲν, πλὴν ἀληθές. λαβίων φουσκὰν χοίρου ἦν οὐ- 5
 ρήθραν λέγουσιν πλῆσον αὐτὴν πνεύματος, εἶτα δεσμεύσας καὶ ἔνδον
 τὸ πνεῦμα κλείσας θές ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πηδήσας αἰφνης ἐπίστηθι
 τοῖς ποσὶν ἐπάνω αὐτῆς, καὶ διαρρήγνυται εὐθύς μετὰ τρισμοῦ | καὶ
 ψόφου. συμβαίνει δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ ἔνδον πνεύματος καὶ τοῦ κρούσμα-
 τος τῶν ποδῶν, βρηγνυμένης αὐτῆς καὶ ἐξακοντιζομένου ἐκ τῶν ἐντὸς 10
 τοῦ πνεύματος. τοιοῦτον νόει καὶ ἐπὶ τοῦ νέφους· πλησθὲν γὰρ πνεύ-
 ματος ἔνδον τῆς νοτίδος, ὡσπερ συγκροτούσης τὴν τοῦ νέφους χαυ-
 νότητα καὶ συγκλειούσης αὐτό, ὑπὸ μὲν τῆς νοτίδος ἔξωθεν συσφιγ-
 γόμενον, ὑπὸ δὲ τοῦ πνεύματος βία βρηγνύμενον ἀποτελεῖ τὸν ἦχον.
 ἔστω δὲ καὶ πρὸς ἕτερον νέφος εἰ τύχη συγκρουσθῆναι, ἤχησε μέγα. 15
 Ὑπόστασις ἐστὶν ἡ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐκάστου ὑπάρξεως καθ' ἑαυ-
 τὴν σύμπηξις.

σλδ
 περὶ ἀριθμοῦ
 ἐτῶν καὶ κτί-
 σεως ναοῦ τῶν
 ἱεροσολύμων.

Ἀπὸ τῆς πρώτης κτίσεως τοῦ ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων, ἧς κατε-
 βάλετο Σολομὼν, μέχρι τῆς καταλύσεως τῆς ἐπὶ Τίτου βασιλείως
 Ῥωμαίων γενομένης ἔτη ἀρλ καὶ μῆνας ζ' ἡμέρας ιε, ἀπὸ δὲ τῆς 20
 ὕστερον κτίσεως ἐπὶ Κύρου βασιλείως Περσῶν, ἧς ἐποίησατο Ἀγγαῖος
 ὁ Ζηροβάβελ ἔτη χλδ καὶ ἡμέρας μ. εἰσὶ δὲ οἱ ἐπὶ Οὐεσπασιανοῦ καὶ
 Τίτου ἐν Ἱεροσολύμοις αἰχμαλωτισθέντες καὶ ἀποθανόντες ἰδίῳ θα-
 νάτῳ..... καὶ οἱ σφαγέντες ἧ χιλιάδες, ἐλήφθησαν δὲ ζῶντες χίλια καὶ
 ἑκατὸν χιλιάδες, καὶ λιμώξαντες | ἀπέθανον κατὰ πᾶσαν τὴν πολιορ- 25
 κίαν....., πάντες δὲ μετὰ τῶν σφαγέντων μυριάδες διακόσαιο ἑβδομη- 2
 κοντα, καθὼς δὲ Ἰώσηπος λέγει ὅτι τριακόσαιο μυριάδες ἦσαν ἐν τῇ
 πόλει καὶ ἀπώλοντο πάντες ἐν τῇ πολιορκίᾳ.]

1 τι om. Ioa. ib. ἀπὸ μηκόθεν Ioa. ib. ἐφ'] ἐπὶ Ioa. 2 ση-
 μαίενει 3 τῷ ξύλῳ Ioa. 4 κρούματος Ioa. 4—11 εἶπω —
 πνεύματος] om. Ioa. 6 λέγου (= λέγουν?) 7 κλήσας 10 ἐκ
 τὸν corr., ἐκ τοῦ pr. 12 ἔνδον Ioa. 12—14 ὡσπερ — πνεύματος]
 om. Ioa. 13 συγκληούσης ib. τῆς Ioa.] τοῦ 14 βρηγνυμένου
 Ioa. ib. ἀποτελεῖν 15 τύχει Ioa. ib. συγκρουσθῆναι 19 ἐπὶ
 τῇ τοῦ (prius τ in rasura) 21 ἐπὶ] κτίσεω iteratum ib. περὶ
 ib. ἀγγέος 24 et 26 lacunas signavimus. 26 διὰκόσαιο 27 Iose-
 phum (b. iud. VI, 9, 3) ipsum inspexisse non videtur. ib. τριακόσαιο.

Πήναξ ἀκριβῆς τοῦ παρόντος στρατιγηκοῦ.

- α. Πρόλογος τοῦ στρατιγηκοῦ.
β. Ἡ ἔχης ἐξουσίαν κρίνειν τὸν ἀδικοῦμενον βοῆθει.
γ. Περὶ τοῦ προσέχειν συντροφικὴν διάβολῃν.
δ. Ἐάν τις καταλέγεται σε ἀπόδόντι σου.
ε. Ὑπερ φύλου σου μεσίτεία.
ς. Περὶ τοῦ μι ὁμιλεῖν μετὰ ἀτάκτου.
ξ. Περὶ τοῦ βασιλέως τοῦ ἀναδέσθαι σε βασιλικᾶς φροντιδίας.
η. Ὁ φθάσας εἰς μέγα μέτρος κατὰ σπυχώρησιν θεοῦ.
θ. Περὶ σινποσίων.
ι. Περὶ τοῦ ἔχειν ἀκριβείαν τὰ τῆς πολέου ὑπόθεσεως.
ια. Περὶ τοῦ ἔχειν σε τῆν γλώτταν ἐν πάσῃ προσωχῇ· καὶ ὑποτάσσεσθαι τῶν μηζώνων.
ιβ. Πῶς δουλεύειν ἄρχον.
ιγ. Περὶ τοῦ νόε.
ιδ. Περὶ τοῦ προσέχειν τῆν κύραν σου.
ιε. Περὶ κριτοῦ τοῦ μὴ λαβὴν δῶρα καὶ ἀκριώθῃ.
87 ις. Γογγησμὸς τοῦ προφήτου περικρίσεως καὶ δῶρων.
ιζ. Περὶ τοῦ ἀνέχειν σε δουλείαν καὶ ἀπέτησιν χώρας.
ιη. Περὶ το να σε φοβοῦντι ὑπόχειρί σου καὶ ὁ γραμματικὸς σου· παροῦ φοβηθεῖς αὐτούς.
ιθ. Περὶ τοῦ μὴ θελήσεις ἦναι σε ἀπηνῆς τοὺς ὑπὸ τῶν χειρῶν σου.
κ. Περὶ το μὴ ἀκοῦειν τοὺς ὑπόχειρίου σου τοῦ λέγειν σοι κατὰ τοίους.
κα. Διὰ τοὺς λόγους τῶν ὑποχειρίων σου ἐπαναστήσονσονται σοι.
κβ. Περὶ τοῦ ἴσως τηρεῖν τοὺς πάντας· καὶ μὴ ἐγκάλη τηρεῖν τοῦ σώματος καὶ γοργοὺς τοῖς λόγοις.

- κγ. Περί γραμματικοῦ φιλοσόφου.
κδ. Περί στρατιγοῦ.
κε. Περί χοσιάρων.
κς. Περί τοῦ μάθάνειν ἀκριβῶς τῶν πολεμίων.
κζ. Περί δειλίας καὶ τόλμης.
κη. Περί παρατάξιως.
κθ. Περί προσφύγων.
λ. Περί τοῦ ἔχην σε εἰς τῆν κατοῦναν φύλαξιν καὶ βίγλαν εἰς τῆν ἔφο-
 δον τοῦ ἐχθροῦ σου· καὶ ὄθεν οὐδὲν παντέχει ἔφοδον.
λα. Περί κόμπομα ἐχθροῦ.
λβ. Περί χάρισμα ἐθνηκοῦ.
λγ. Περί τοῦ μὴ δειλιάν.
λδ. Περί φρονήσεως τοῦ ἐχθροῦ σου.
λε. Περί τοῦς εἰσέρχομένους εἰς σέ ἀπόκρισιάρους.
λς. Περί λόγοις ἀρχαίοις.
λζ. Περί ὀρθῶς κρίνην καὶ βλέπειν ἴσως.
λη. Περί τοῦ μὴ λαβεῖν ξενία.
λθ. Περί ὧν εὐεργέτησες τινὰ καὶ φέρη σε δῶρα.
μ. Περί τοῦς πτέσαντας.
μα. Περί τροπῆς φωσάτου.
μβ. Περί στρατιγοῦ μὴ δέοντος βουλῆς.
μγ. Περί τοῦ ποιῆσε σὸν τέχνην κατὰ τοῦ ἐχθροῦ σου.
μδ. Περί συμβουλῆς φωσάτου.
με. Περί τοῦ γηνόσκην σε τοῦς ἀνδρείους ἐκάστου παρὰ^{τν'}.
μς. Περί ἀπόκρισιάρων.
μζ. Περί τοῦ ζητεῖν χώραν ὁ ἐξεναντίας.
μη. Περί ἀπείρου στρατιγοῦντος.
μθ. Περί ἐχθροῦ μὴ ἔχοντος δύναμιν.
ν. Περί τοῦ κόψαι ἀδικίας.
να. Περί τοῦ μὴ ἀμεριμνεῖν τὸν στρατιγόν.
νβ. Περί τοῦ μὴ ἐγχηρίζεσθαι τὸν στρατιγόν διμοσιακᾶς δουλείας.
νγ. Περί κολάκων.
νδ. Περί τοῦ ἀργὸν καθήσθαι τὸν σχολάζοντα.
νε. Περί τοῦ τάχιον διοικεῖν τᾶς δουλείας.
νς. Περί τοῦ ἂν συνέσεως.
νζ. Περί τοῦ μὴ παρορᾶν τᾶς ἀδικίας.
νη. Περί τάξιως.
νθ. Περί ἀρματώσεως καὶ ἵππων.
ξ. Περί δικαιοσύνης.

- ξα. Περὶ τοῦ μὴ ἀπότομος ἐκδικεῖν.
ξβ. Περὶ ἂν ἐξέρθῃ ὁ ἐχθρὸς κουρσεύσαι τὴν χώραν σ(ου).
ξγ. Περὶ τοῦ ἂν ἀπέλθῃ πολεμήσαι ἔθνος ἢ κάστρον.
ξδ. Ἔτερον περὶ τῶν πατζιναίων.
ξε. Περὶ τοῦ καὶ τὸν καιρὸν χρῆ· καὶ τὴν ἔνδιαν σκοπῆν.
ξς. Περὶ τοῦ παραβιβάζειν τὸν ἐχθρὸν.
ξζ. Περὶ πατζιναίων ἱστορία.
ξη. Περὶ ἀκρίτου.
ξθ. Περὶ πλησίων σου τοπάρχων.
ο. Περὶ πανουργία πρὸς τὸν ἐχθρὸν σου.
οα. Περὶ κούρσου καὶ κουρσάρου.
οβ. Περὶ κατάσκοπους.
ογ. Περὶ κάστρου καὶ κεφαλῆς τοῦ τιβίνιου.
οδ. Ἄλλο τοιοῦτον περὶ τοῦ μὴ ἐνωθῆν τοπάρ^χ γίτον σου διὰφιλ(ίας).
οε. Ἄλλο περὶ κάστρ(ου) πανουργίαν.
ος. Περὶ καστροφύλακος.
οζ. Περὶ τοῦ ἔχειν πᾶσαν προσοχῆν.
οη. Περὶ τοῦ προσέχειν τοῦ κάστρου τὰ τύχει· καὶ περὶ τοῦ μὴ ἔχειν εἰκίαν συγκεκολυμένον τοῦ τύχου.
οθ. Ἔτερον πρὸς τὸ ἐτοιμασθῆν σε εἰς πόλεμον.
οθ. Περὶ τοῦ μὴ ἐξελθεῖν σε καὶ ποιῆσαι πόλεμον.
π. Περὶ ἑτέρου κάστρου ἱστορία.
πα. Ἔτερον ἱστορία.
πβ. Περὶ τῆς μεγάλης ἀντιόχειας.
πγ. Ἔτερον τοῦ μὴ πιστεῦν ὄρκον εἰς κάστρον καὶ φιληάσθεις.
πδ. Περὶ φράγγου.
πε. Περὶ τῶποτηριτοῦ καὶ τρομάρχου καὶ τῶν τοιοῦτον.
πς. Περὶ τοῦ ἐγρηγορῆν καὶ σπουδάζειν.
πζ. Περὶ τοῦ ἐνηκία οἰδιάζοντος.
πη. Περὶ τοῦ σπουδάζειν εἰς τὸν βίον σου ὅταν οὐκί εἰς ταξίδην.
πθ. Περὶ δάνους καὶ τόκους.
ρ. Περὶ ὕβρης τοῦ δανιστοῦ.
ρα. Περὶ ὑποχειρίων κέρδους καὶ ὑπόληψις.
ρβ. Περὶ τοῦ δὴ κατάφρονῆν ἐκάστου ἡμέρ(ας) τᾶς ὥρας καὶ τὴν προσευχῆν.
ργ. Περὶ ἐλεήμοσύνης.
ρδ. Περὶ περισοκρατορίας.
ρε. Περὶ ὧν παροξύνουν σε τινὲς τοῦ πράττειν σε.
ρς. Περὶ τοῦ ὑπότάσασθαι τοῖς ὑπερέχουσιν ὅτι καλόν ἐστίν.
ρζ. Περὶ τοῦ μὴ ἀκοῦν τοῦ κοινοῦ καὶ τοῦ δήμου.

- λη. Περὶ τοῦ ἔαν ἀκούσης τὸν δῆμον.
 λθ. Ὅτι ἀγαθὸν τοῦ φροντίζην τοῦ κοινοῦ.
 f. 138 v. ρα. Περὶ φύλου τοῦ μὴ ἀπληκεύσαι εἰς τῆν οἰκίαν σου.
 ρβ. Περὶ τῶν θυγατέρων σου τὸ πῶς ἤδη ἀνατρέφεισθαι
 ργ. Περὶ φύλου κακοῦ καὶ μυστήριον.
 ρδ. Περὶ τῆς εἰσερχομένων εἰς τὸ νοσοῦν σου καλοὶ ἔστωσαν μὴ
 ρε. Περὶ τοῦ βοήθειν τὸν ἀδικουμένον.
 ρς. Περὶ ἐχθροῦ.
 (Π)ερὶ τοῦ μνησθῆναι φίλον εἰς ἐβημερίαν.
 ρζ. Περὶ τοῦ ἔχην τὸν νοῦν σου εἰς ἐβεργεσίαν.
 ρη. Περὶ τοῦ μὴ καθήσαι μετὰ νεο^{τρ}
 ρθ. Περὶ κλέπτου φίλου.
 ρι. Περὶ τοῦ πράττειν θέματος.
 ρια. Περὶ παιδίας θυγατέρων.
 ριβ. Περὶ ἀναγνώσεως.
 ριγ. Περὶ ἐλεήμοσύνης εἰς φίλον καὶ ἐχθρόν.
 ριδ. Περὶ πανούργων δανιζομένων.
 ριε. Περὶ κλυτοῦ καὶ εὐθηνοῦ.
 ρις. Περὶ τοῦ οἴνου γεώργειν.
 ριζ. Περὶ τοῦ μὴ ἐγγυθῆνε τινά.
 ριη. Περὶ φρονίμου καὶ ὑπηρέτου.
 ριδ. Περὶ ἐχθρὸν οἰκιάκων.
 ρικ. Περὶ θυγατρὸς ἀναισχίντου.
 ρικα. Περὶ πτωχοῦ λέγω μὴ κτίζειν.
 ρικβ. Περὶ ἔρωσύνης.
 ρικγ. Περὶ συγγενῶν.
 ρικδ. Περὶ ναύτου τοῦ μὴ εἶναι στρατιότης.
 ρικε. Περὶ τοῦ ἐμπεσῆν εἰς χεῖρας ἑατροῦ.
 ρικς. Περὶ τοῦ μὴ ὑπεριφανεύεσθαι.
 ρικζ. Περὶ τοῦ ἀγωνίζεσθαι εἰς πόλεμον.
 ρικη. Περὶ ἀρετῆς καὶ ἔργου.
 ρικθ. Περὶ τοῦ μὴ ἐξηθυμοῦσθαι.
 ριλ. Περὶ σοφῶν καὶ ἀφρόνων.
 ριλα. Περὶ τοῦ ἔχειν ἀκρίβειαν εἰς τῆν ἴδιαν γηναίαν.
 ριβ. Περὶ ἀνδρὸς σόφρονος.
 ριγ. Περὶ τοῦ ἔχειν παντίαν προσοχῆν.
 f. 139 ριε. Περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας.
 ρις. Περὶ τῶν πταισάντων
 ριζ. Περὶ νουθεσίας.

- ρλη. Περι τοῦς ράπτοντας κατα σου.
ρλθ. Περι γνώσεως καὶ μὴ πλοῦτου.
ρμ. Περι τοῦ μὴ ξενιάζειν καὶ ἄρχην.
ρμα. Παραγγελεία πρὸς τοῦς παῖδας σου.
ρμβ. Περι μαντίας.
ρμγ. Περι ἡγαπῆμένου δούλου μὴ λυπηθῆναι.
ρμδ. Περι τοῦ ἔχειν ἡμερότητα εἰς τὸ νοῖκον σου.
ρμε. Περι τοῦ μὴ ὀλυσθῆναι διάγλώττης.
ρμς. Περι τοῦ μὴ δικάζειν γυναῖον.
ρμζ. Περι τοῦ μὴ μάχεσθαι μετὰ ἀδελφοῦ.
ρμη. Περι τοῦ μὴ ὑποφέρειν ὕβριν αὐταδέλφου.
ρμθ. Περι τοῦ ἔχειν τημὴν καὶ ἀγάπην εἰς τὸν ἄρχοντα τῆς χώρας.
ρν. Περι τοῦ γινώσκην τὸ ἴδιον σφάλμα.
ρνα. Περι τοῦ μὴ ἐπιβουλεύειν ἄλλοτρόιους πράγμασιν.
ρνβ. Περι τημῆς γωναίων.
ρνγ. Περι ἐλεήμοσύνης καὶ τιμῆς μετριάζειν μετὰ ἀφρόνον.
ρνδ. (Π)ερι τοῦ προσέχειν τοῦ σαλοῦ.
ρνε. Περι τοῦ προελθόντος ὀμίλειν πρὸς σέ.
ρνε. Περι στασιάζου καὶ μούλτου.
ρνε. Περι κεφαλ(ῆς) κάστρου.
ρνη. Περι κεφαλῆς μὴ ἐγνωρίζοντι στρατιγικῶν.
ρνθ. Περι νουθεσίας.
ρξ. Περι στρατίγου φρονήμου.
ρξα. Περι σιμείου ἀστέρος.
ρξβ. Περι βουλ(ῆς) τοῦ μούλτου.
ρξγ. Περι φανέρωσιν βουλῆς.
ρξδ. Περι τοῦ μὴ ἀκοῦην κακῆν συμβουλήν.
ρξε. Περι ὄρκους βασιλέως.
ρξς. Περι ἀτάκτων καὶ ἀπεδευτών.
ρξθ. Περι τῆς ἀποσταλήσης εἰκόνας τοῦ βασιλέως.
ρο. Περι ἀτάκτων καὶ ἀπεδευτών.
ροα. Περι τῆς ἀποσταλήσης εἰκόνας τοῦ βασιλέως.
ροβ. Περι τοῦ ὑποδείξει αὐτῶ τοῦς ἄρχοντας καὶ τῶν δήμον.
ρογ. Περι τοῦ εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα.
ροδ. Περι ἀλάξ βασιλείας.
ροε. Περι τοῦ μνησθῆναι τὸν βασιλέα ἀρχαίαν ἀγάπην.
ρος. Περι θεοῦ νεύσεως.
ροζ. Παραγγελεία πρὸς τοῦς παῖδας.
ροη. Περι ἀπιστείας τὸν βλάχον.

- ροθ. ^{τ'} Περὶ προσοχῆς παν.
- ρπ. Περὶ ἀρχαίας ἱστορίας καὶ προσοχῆς.
- ρπα. Περὶ τοῦ μὴ ηβρίσαι ἐχθρὸν ἀπὸ κάστρου.
- ρπβ. Περὶ τοῦ εὐτελεῖσθε τὸν ἑαυτόν του.
- ρπγ. Περὶ τοῦ μελετᾶς ὅπερ μέλλη πράξαι.
- ρπδ. Περὶ τοπάρχου.
- ρπε. Ἑρμηνεία τοπάρχου.
- ρπς. Περὶ τοῦ ψεύδεσθαι πρὸς βασιλέα.
- ρπζ. Περὶ ἱστορίας ἐθνηκοῦ.
- ρπη. Περὶ ἀπόσταλμένου σου.
- ρπθ. Περὶ τοῦ μὴ ληνεύειν κακοποιὰ τὰ πλοία.
- ρι. Περὶ το ἐχθρὸν σε πάσαν προσοχῆν ὅταν εἰρήνη(ην) καὶ ἀμεριμνίαν ἔχῃς.
-

ΑΝΩΝΥΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΝΟΥΘΕΤΗΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΑ.

1 Ἐπει λέγουσί τινες ὅτι ὁ βασιλεὺς νόμῳ οὐχ ὑπόκειται, ἀλλὰ σὺν
νόμος ἐστὶ, τὸ αὐτὸ ἀγὰρ λέγω· πλὴν ὅσα ἂν ποιῇ καὶ νομοθετῇ ^{πρὸς τὸν κατα}
καλῶς ποιεῖ καὶ πειθόμεθα τούτῳ, εἰ δὲ εἴπῃ· πῆε δηλητήριον, πάν- ^{τὴν ἡμέραν}
τως οὐ μὴ ποιήσης τοῦτο. εἰ δὲ εἴπῃ· εἰσελθε εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ^{βασιλεία.}
5 διαπέρασον αὐτὴν κολύμβου, οὐδὲ τοῦτο ἔχεις ποιῆσαι. καὶ ἐκ τούτου
γινῶθι ὅτι ὁ βασιλεὺς ἄνθρωπος ὢν νόμοις εὐσεβέσιν ὑπόκειται. διὰ
ταῦτα οὖν ποιούμεν τὴν γραφὴν ταύτην πρὸς τοὺς μετέπειτα εὐσε-
βεῖς καὶ φιλοχριστοὺς ἡμῶν βασιλεῖς.

δέσποτα ἅγιε, ἀνεβίβασέ σε ὁ Θεὸς εἰς τὴν βασιλείον ἀρχὴν καὶ
10 ἐποίησέ σε τῇ αὐτοῦ χάριτι, τὸ δὴ λεγόμενον, Θεὸν ἐπίγειον, ποιεῖν
καὶ πράττειν ἅ βούλει. ἔστωσαν οὖν αἱ πράξεις σου καὶ τὰ ποιήματά
σου συνέσεως πλήρεις καὶ ἀληθείας, δικαιοσύνη δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ σου.
βλέπε οὖν καὶ πράττε ἐν ἰσῶ ὀφθαλμῶ πρὸς πάντας, τοὺς τε ἐν τέλει
καὶ τοὺς λοιποὺς, καὶ μὴ τοὺς μὲν δωρεὰν κακίζης, τοὺς δὲ εὐεργε-
15 τῆς παρὰ πάντα δίκαιον λόγον, ἀλλ' ἰσότης ἔστω παρὰ πάντας. καὶ
ὁ μὲν πταίσας ἀπολαβέτω μετρίως εἰς τὰ πταίσματα αὐτοῦ, εἰ δὲ
καὶ συμπαθήσεις αὐτῷ καὶ ἀπολύσεις τοῦ σφάλματος, τοῦτο θεῖον
καὶ βασιλικόν. τὸν μὴδὲν σοι πταίσαντα μὴ δὴ λυπήσης, ἀλλὰ μάλ-
λον εἰ θέλῃς ἀγαθύνον· ὁ γὰρ μὴ πταίσας σοι κρείττων ἐστὶ παρὰ
20 τὸν πταίσαντα· καὶ ἐὰν εὐεργετήσεις τὸν πταίσαντα... ὡς ποιήσας
τῷ κακῷ ἀγαθὸν καὶ τῷ ἀγαθῷ κακόν.

5 κολύμβου] cf. Coraís Ἄτακτα IV p. 240. 6 βασιλεῖς 11 πρά-
ξησου 12 πλήρης ib. δικαιοσύνη 15 ἰσότης] ἴσος τῆς
ib. πρὸς πάντας? 19 πταίσασι 20 indicavimus lacunam.

- 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9 et 11
 10
 11
 12
 13
 14 sq.
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26 sq.
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
- ὁλς Τῶς ψευδοκατηγόροις μὴ πρόσεχε. οὐ λέγω δέ σοι μὴ ἀκούειν
 αὐτῶν τὸ σύνολον· εἰσὶ τινες προσαγγελεῖς λέγοντες ἀλήθειαν. καὶ
 δοκίμασον τὸν λόγον ἀμφοτέρων, καὶ τὸν μὲν ψευδοκατήγορον ἀπόπει-
 ψον κενόν, ἀλλὰ μὴ μετὰ ὕβρεως, τὸν δὲ λέγοντα ἀλήθειαν εὐεργέτη-
 σον· ἐὰν ἀκούσης κατὰ ἄρχοντός σου ὅτι μελετᾷ κατὰ τῆς βασιλείας
 σου κακὰ, μὴ ἐνεδρεύῃ ἢ κακία ἐν τῇ ψυχῇ σου καὶ ὀρέγῃ τοῦ ἀπο-
 λῆσαι αὐτόν, ἀλλ' ἐρεύνησον ἀκριβῶς, πρῶτα μὲν κρυφά, ἔπειτα δὲ,
 ἐὰν εὐρῆς ἀληθές, γενέσθω κριτήριον κατ' αὐτοῦ καὶ φανερώς, δω-
 ρεάν..... ποιεῖς οὖν ἕκτοτε αὐτόν ἐχθρόν καὶ ἄλλους πολλοὺς δι' αὐτόν.
 Αἱ εὐεργεσίαι σου ἔστωσαν λελογισμέναι καὶ κομιζέσθωσαν αὐ-
 τὰς παρά σου οἱ ἄξιοι..... εὐεργεσίαι αἱ γινόμεναι παρά τῶν βασι-
 λέων εἰς τοὺς μὴ ὄντας ἄξιους. μίμους δὲ καὶ οὐστινας λέγουσι
 πολιτικούς ἐὰν θέλῃς εὐεργετῆσαι, διὰ νομισμάτων ὀλίγων αὐτοὺς
 εὐεργέτει καὶ μὴ δι' ἀξιώματων· τὸ γὰρ ἀξίωμα ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ὀνό-
 ματος εἰς τὸ ἄξιον δηλοῖ. ἐὰν γὰρ τιμῆσης πρωτοσπαθάριον μῖμον
 ἢ αἰσχρόν ἄνθρωπον, τὸν στρατιώτην σου τὸν θέλοντα χῦσαι τὸ αἶμα
 αὐτοῦ διὰ σέ, ὡσαύτως καὶ τὸν ἐνεργῆ νοτάριόν σου ἢ σκερτικόν
 ἐὰν τιμῆσης πατρίκιον, ἠγεῖται τοῦτο ἀντ' οὐδενός. εἶδον γάρ
 ἐγὼ πολλὰ τοιαῦτα· κριτὰς γέλωτος ἄξιους καὶ εὐημεροῦντας, καὶ
 ἑτέρους δὲ συνετωτάτους καὶ ἀγαθοὺς καταπεφρονημένους παρά τῶν
 βασιλέων, ὡσαύτως καὶ στρατιώτας ἀγαθοὺς καὶ καταπεφρονημένους
 παρά τῶν βασιλέων, καὶ ψεύστας καὶ εὐπραγοῦντας, καὶ ἐστέναξα
 μέγα ἐκ καρδίας μὴ φέρων τὴν ἀδικίαν.
 Τῶν στρατιωτῶν σου λίαν ἐπιμελοῦ. μὴ ἐκκόπτης τὰς ῥόγας
 αὐτῶν· ὁ γὰρ στρατιώτης λαμβάνων παρά σου τὸ αἶμα αὐτοῦ σοι
 πιπράσκει. ἀξιώματα δὲ διδοὺ αὐτοῖς, ἀλλὰ μὴ πᾶσι, τοῖς δὲ ἐναργή-
 σασιν. οἱ περὶ τὴν βασιλικὴν ἐθνικοί τε καὶ Ῥωμαῖοι οἱ φυλάσσοντες
 μὴ ὑστερεῖσθωσαν, ἀλλὰ λαμβανέτωσαν τὰ σιτηρέσια αὐτῶν ἀνελλι-
 πῶς καθένα ἕκαστον μῆναν καὶ τὰ χορτάσματα καὶ τὰς ῥόγας αὐ-
 τῶν σώας. φιλοτιμοῦ δὲ αὐτοῖς καὶ οὐ μὴ ἐπιβουλευθήσῃ παρ' αὐ-
 τῶν. εἰ δὲ ὑστεροῦνται, πάντως ἐκεῖ βούλονται ἀπελθεῖν ἕνθα δύναν-
 ται χορτάσαι, καὶ γενόμενοι κατὰ σου ἄσπονδοι ἐχθροὶ σου γενήσον-
 ται, καὶ ἕκτοτε οὐκ αὐτομολήσωσιν πρὸς σε, μεμνημένων ὡς οὐδὲν

2 προσαγγελοῖς 3 ψευδοκατηγόρων 7 κρυφά 9 et 11 indi-
 canimus lacunas. 10 ἐβεργεσίαις σου 12 οὐς τινὲς 14 ἐβεργετῆ
 14 sq. ὀνόματος] νομισματοσ 16 χῦσαι 26 sq. ἐνεργήσασιν? 28 ὑστε-
 ρίσθωσαν 30 αὐτοῖς] αὐτῆσ 33 μεμνημένοι? ib. ὡς οὐδὲν] οὐσουδὲν

219 ἀγαθὸν ἔπαθον παρὰ σοῦ, μᾶλλον δὲ ὑπονοθεύσαντες καὶ τοὺς εὐνοοῦντάς σοι ἀποστήσωσιν ἀπὸ σοῦ· καὶ τότε μεταμεληθήσῃ μηδὲν ὠφελούμενος.

8 Τοὺς ἐθνικοὺς εἴπερ οὐκ εἰσὶν ἀπὸ βασιλικοῦ γένους τῆς χώρας
5 αὐτῶν μὴ ἀναβίβαζε εἰς μεγάλας ἀξίας μήτε ἐμπίστευε αὐτοῖς με-
γάλας ἀρχάς· πάντως γὰρ καὶ σεαυτὸν ἀχρειώσεις οὕτως πράττων
καὶ τοὺς ἄρχοντας σου τοὺς Ῥωμαίους. ὁπόταν γὰρ τιμήσῃς τὸν ἐξ
Ἀγγέλης ἐθνικὸν ἐλθόντα πριμικήριον ἢ στρατηγόν, τί ἀξίαν ἔχεις
δοῦναι τῷ Ῥωμαίῳ στρατηγίαν; πάντως ποιήσεις αὐτὸν ἐχθρόν. ἀλ-
10 λά καὶ εἰς τὴν χώραν του, ἀκούσαντες εἰς τοιαύτην τον ἐλθεῖν ἀξίαν
καὶ ἀρχήν, γελάσωσι πάντες καὶ εἴπωσιν· ἡμεῖς εἴχομεν ἐνταῦθα αὐ-
τὸν ἀντ' οὐδενός, καὶ ἀπελθὼν εἰς Ῥωμανίαν ἔτυχε τοιαύτης ἀξίας·
καὶ, ὡς εἴκειν, εἰς Ῥωμανίαν ἄνθρωπος οὐκ ἐνὶ ἰκανός καὶ διὰ τοῦτο
ὑψώθη ὁ ἡμέτερος· εἰ ἦσαν ἐνεργεῖς οἱ Ῥωμαῖοι, οὐκ ἂν ἀνεβίβασαν
15 τοῦτον εἰς τοσοῦτον ὕψος. καὶ μὴ εἴποι ἡ βασιλεία σου ὅτι· ἐγὼ ἐπὶ
τοῦτο εὐεργέτησα αὐτόν, ἵνα καὶ ἄλλοι ἰδόντες προσέλθωσιν. οὐκ
ἀγαθὸς οὗτος ὁ σκοπός· εἰ γὰρ θέλῃς, πρὸς ψωμίον καὶ ἱμάτιον τοιού-
τους ὅσους θέλεις ἵνα σοὶ ἀγάγω ἐθνικοὺς. πολλὰ γὰρ συμφέρει τῇ
Ῥωμανίᾳ, δέσποτα, τὸ μὴ τιμᾶν ἐθνικοὺς ἀξίας μεγάλας· εἰ γὰρ πρὸς
20 ἱμάτιον καὶ ἄρτον δουλεύσωσιν, πληροφορήθητι, πιστῶς σοὶ δουλεύ-
σουσιν καὶ ὀλοφύχως, ἀποβλέποντες εἰς τὰς χεῖράς σου εἰς τὸ λαβεῖν
9 νομίσματα οὐδαμινὰ καὶ ἄρτον. εἰ δὲ τιμήσεις ἐθνικὸν ἐπέκεινα
σπαθαροκανδιδάτων, ἔκτοτε γίνεται καταφρονητὴς καὶ οὐ μὴ σοὶ δου-
λεύσῃ ὀρθῶς. ἐρώτησον καὶ μάθε, δέσποτα, ὡς πολλαῖς περιστάσε-
25 σιν ἤλθοσαν τοῖς προβεβασιλευκόσιν, τῷ τε κῦρ Βασιλείῳ τῷ πορ-
φυρογεννήτῳ, τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τῷ πάππῳ καὶ τῷ προπάππῳ καὶ
τοῖς ἐπέκεινα. καὶ τί λέγω ἀρχαίους; οὐδὲ ὁ Ἀργυρόπωλος κῦρις Ῥω-
μανός οὐδὲ τις ἐκ τῶν μακαριτῶν ἐκείνων ἀνεβίβασεν Φράγγον ἢ
Βράγγον εἰς τὴν τοῦ πατρικίου ἀξίαν, ἀλλ' οὐδὲ ὑπατον κατεδέξατο

σμβ
περι τοῦ μὴ
τιμᾶν ἐθνη
κόν.

σμγ
περι δὲ τιμή-
σης κατὰ φρο-
νή.

1 sq. εὐνοοῦντασει 4 ὑπερ (= οἴπερ?) 5 ἐνπίστευε 7 sq. ἐξαγ-
γέλοις (accentus videri potest potius ad α pertinere quam ad ε) 8 τί]
τῇ 9 τῶν ρωμαίων 10 του] τοῦ ib. εἰς τοιαύτην τον]
ἡστιάυτῶν 13 οὐκ ἐνή 15 βασιλείασσου 16 τούτῳ?
18 sq. τῆν ρωμανίαν 23 σπαθαροκανδιδάτο 25 βασιλείῳ (ei in
rasura) τη 26 τῷ παπᾷ καὶ τῷ προ παπᾷ 27 ἐπίκουνα ib. ἀργυ-
ρώπολος 28 μακαριστῶν ib. φραγγόν εἶ 29 Βάραγγον?

οὐδὲ στρατιωτοφύλακα ποιῆσαι ἐξ αὐτῶν, μόλις δὲ πού τινα ἐξ αὐτῶν σπαθάριον. πάντες δὲ οὗτοι πρὸς ἄρτον καὶ ἱμάτιον ἐδούλευον, **10**

^{σμεδ} | τὰς δὲ ἀξίας τὰς μεγάλας καὶ τὰς πράξεις οἱ Ῥωμαῖοι ἐλάμβανον, **10**
περὶ: ἀξιομα-
των καὶ τημῆς
ρομαίων.
καὶ ἦν ἡ Ῥωμανία ἐν προκοπῇ. εἶπω δὲ τῇ βασιλείᾳ σου τι τοιοῦτον. **11** f. 220

ὁ πάππος μου ὁ Νικουλιτζᾶς πολλὰ κοπιάσας ὑπὲρ τῆς Ῥωμανίας **5**
ἔφθασε καὶ δούξ Ἑλλάδος φιλοτιμηθεὶς ὡς πιστὸς παρὰ τῶν κρα-
τούντων. καὶ τὴν μὲν ἐξουσίαν ταύτην εἶχεν ἀδιάδοχον διὰ χρυσο-
βούλλου, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ δομestικᾶτον τῶν ἐξκουβίτων τῆς Ἑλ-
λάδος. προσῆλθε δὲ τις ὀνόματι Πέτρος ἀδελφόπαις ὢν τοῦ βασιλέως
Φραγγίας πρὸς τὸν μακαρίτην βασιλέα κῦρ Βασίλειον ἐν τῷ τετάρ- **10**
τῷ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ἐτίμησεν αὐτὸν σπαθάριον προβα-
λόμενος αὐτὸν δομestικον τῶν ἐξκουβίτων Ἑλλάδος. ἔγραψε δὲ πρὸς
τὸν πάππον μου· γνωστὸν ἔστω σοι, βέστα, ὡς προσῆλθεν εἰς τὴν
δούλωσιν τῆς βασιλείας Πέτρος ὁ γνήσιος ἀνεψιὸς τοῦ ῥηγὸς Γερμα-
νῶν καὶ, ὡς λέγει, ἐτύπωσεν εἶναι καὶ ἀποθανεῖν δούλος τῆς βασι- **15**
λείας μου. τούτου τὴν πίστιν ἀποδεξαμένη ἡ βασιλεία μου ἐτύπωσεν
αὐτὸν σπαθάριον ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου. ἐπεὶ δὲ ἐθνικὸς ἐστίν, οὐ
κατεδέξατο ἡ βασιλεία μου προβαλέσθαι αὐτὸν στρατηγόν, ἵνα μὴ
ἀχρειώσωμεν τοὺς Ῥωμαίους, ἀλλὰ προεβάλετο αὐτὸν δομestικον
τῶν ὑπὸ σὲ ἐξκουβίτων. γινώσκουσα δὲ ἡ βασιλεία μου ὅτι ἀπὸ τοῦ **20**
μακαρίτου μου πατρὸς ἔχεις τοῦτο διὰ χρυσοβούλλου, ἀντὶ τῶν ἐξ-
κουβίτων δωρεῖται σοι τὴν ἀρχὴν τῶν Βλάχων Ἑλλάδος. καὶ ἶδε τὴν
ἀκρίβειαν τοῦ πορφυρογεννήτου εἰς τὸν ἐθνικόν, εἰ καὶ νέος ἦν τότε
ὁ βασιλεύς.

^{σμε} Εἶπω δὲ σοι καὶ ἕτερον, δέσποτα ἄγιε. ὁ Συναχυρεῖμ, ὃν σὺ οἶδας **11**
ἐτέρα ἱστορία.
ἀρχαίων βασιλέων εἶναι ἀπόγονον, ἠδέλησε δοῦναι τὴν χώραν αὐτοῦ
τῷ βασιλεὶ κῦρ Βασιλεῖω τῷ πορφυρογεννήτῳ, ὡς εἶναι καὶ αὐτὸς δού-
λος αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀποδεξάμενος τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ ἐτίμησεν αὐτὸν
μάγιστρον καὶ πλεῖον οὐδέν, καὶ τότε ἀρχαίων βασιλέων ἀπόγονον
καὶ βασιλέα.

1 στρατιωτοφυλακῆ	2 πάντες	5 ὁ πάππος	ib. νικου-
λιτζᾶς	6 ἐλάδους (8 sq. ἐλάδος, postea bis ἐλλάδος)		ib. ὡς] εἰς
			9'
8 τὸ δομestικᾶτον] τομestηκάτων	ib. ἐσκουβήτων	9 προηλ	
13 πάππον ex πάππαν	14 βασιλείας] βασιλείας μου?	ib. πέπρος	
20 ἐξουκούτον	27 τῷ βασιλεῖ] αὐτῷ βασιλεῖ		

- 12 Εἰπὼν δὲ σοι ἕτερον τῆ βασιλείᾳ σου καταπαύσω τὸν περὶ τούτου λόγον. Ἀράλτης βασιλέως μὲν Βαραγγίας ἦν υἱὸς, ἔχων δὲ ἀδελφόν τὸν Ἰούλαβον, ὃς καὶ μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κατέσχε τὴν πατρικὴν βασιλείαν, προβαλόμενος Ἀράλτην τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ δευτέρον μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν βασιλείαν. ὃς δὴ καὶ νέος ὢν ἠθέλησεν εἰσελθεῖν καὶ προσκυνῆσαι τῷ μακαριωτάτῳ βασιλεῖ κῦρ Μιχαὴλ τῷ Παφλάγονι. καὶ ἐν θεᾷ γενόμενος τῆς ῥωμαϊκῆς καταστάσεως ἤγαγε δὲ καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ λαόν, ἄνδρας γενναίους πεντακοσίους· καὶ εἰσιῆλθε, καὶ ἐδέξατο αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ὡς ἐνεδέχετο, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ εἰς Σικελίαν· ἐκεῖ γὰρ ἦν ὁ ῥωμαϊκὸς στρατὸς, πολεμῶν τὴν νῆσον. καὶ ἀπελθὼν ἐνεδείξατο ἔργα μεγάλα. ὑποταγείσης δὲ τῆς Σικελίας ὑπέστρεψε μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐτίμησεν αὐτὸν μαγγλαβίτην. μετὰ δὲ ταῦτα ἔλαχε τότε μουλτεῦσαι τὸν Δελιάνον εἰς Βουλγαρίαν. καὶ ἐσυνεταξίδευσεν καὶ ὁ Ἀράλτης μετὰ τοῦ βασιλέως, ἔχων τὸν λαόν αὐτοῦ, καὶ ἐνεδείξατο ἔργα εἰς τοὺς πολεμίους ἄξια τῆς εὐγενείας καὶ τῆς γενναιότητος αὐτοῦ. ὑποτάξας δὲ τὴν Βουλγαρίαν ὁ βασιλεὺς ὑπέστρεψεν. ἤμην δὲ καγὼ τότε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ δυνατόν. ἐλθόντων δὲ ἡμῶν ἐν Μεσινοῦ πόλει, ἀμειβόμενος αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ὑπὲρ ὧν ἀγωνίσαστο ἐτίμησεν αὐτὸν σπαθαροκανδιδάτην. μετὰ δὲ τὴν τελευτήν τοῦ κῦρ Μιχαὴλ καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ τοῦ ἀποβασιλέως ἠθέλησεν ἐπὶ τοῦ Μονομάχου αἰτησάμενος ὑποχωρῆσαι εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ, καὶ οὐ συνεχωρήθη, ἀλλὰ γέγονεν αὐτῷ στενὴ ἡ ἐξοδος. ὁμως λαθὼν ὑπεχώρησεν καὶ ἐβασίλευσεν εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰουλάβου. καὶ οὐκ ἐγόγγυσεν ὑπὲρ ὧν ἐτιμήθη μαγγλαβίτης ἢ σπαθαροκανδιδάτης, ἀλλὰ μάλλον καὶ βασιλεύων ἐφύλαξε πίστιν καὶ ἀγάπην πρὸς Ῥωμαίους.
- 13 [Ἀλλὰ] μὴ θελήσης καταπραγματεῦσασθαι τὴν πόλιν σου μηδὲ τὰς ἐξὼ ὑπὸ σὲ οὖσας χώρας μηδὲ τὸν στρατὸν, ἀλλὰ τοῖς πασι

ιστορία ἕτερα.
 σμζ
 νουθετηκός

1 Εἶπω (an legendum: Εἶπω — καὶ καταπαύσω?) ib. δέ σοι] δὲ
 και? ib. τῆ] τῆσ 3 Ἰούλαβον (infra 25: Ἰούλάβου) 9 ὡς] ὡε
 10 εἰς] εἰ 11 ἔργα μεγάλα] ἔργάλα 12 συκελλίασ 13 μαγγλαβίτην (et infra 26 μαγγλαβίτησ) 13 sq. τὸ τεμουλτεῦσαι? (cf. Cœcaum. c. 171) 17 ἡμῖν 19 Μοσυνουπόλεωσ et Μισινουπόλεωσ legitur in Notitiis episcopatum p. 219 et 122 ed. Parthey. cf. ibid. p. 161 Μεσύνων = Μοσύνων. 21 ἀπὸ βασιλέωσ (cf. c. 19 ἀπὸ βασιλέα) 23 γεγόνεν 28 Ἄλλω

γος πρὸς πατὴρ γενοῦ καὶ δουλεύσουσί σοι εὐγνωμόνως. συνεβουλεύσατο δὲ
 βασιλέα. ἕτερον ἀρχαῖος σκαιὸς ἄνθρωπος τῷ πορφυρογεννήτῳ κῦρ Βασιλείῳ
 ἐφιέμενος τῆς τούτου καταστροφῆς, εἰπὼν· πτώχευε λαόν. καὶ μισή-
 σει σε, μᾶλλον δὲ ἀντάρας ἐπαναστήσεται σοι· μὴ γὰρ πρὸς ἄλογα 5
 ἔχεις, ἀλλὰ πρὸς ἀνθρώπους λογιτικούς, διαλογιζομένους καὶ νοούντας f. 222
 εἴτε ἀγαθὸν πανθάνουσιν εἴτε κακόν. χρῆ οὖν τὸ κράτος σου ποιεῖν
 καὶ πράττειν κατὰ τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον. καὶ οἱ μὲν στρατιῶται μὴ
 καθυστερεῖσθωσαν τῆς βόγας αὐτῶν, ὡσαύτως καὶ οἱ συγκλητικοὶ
 καὶ οἱ πολῖται, καὶ ἕκαστος κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καθὼς ἐξ ἀρχῆς
 ἐτυπώθη, δουλεύσει σοι καὶ οὐ μὴ γογγύσει. αἱ χῶραι αἱ ὑπὸ τὸ 10
 κράτος σου μὴ δεχέσθωσαν καθημερινὰς αὐξήσεις καὶ φανερώσεις
 καὶ ἐπινοίας ξένας καὶ καινοφανεῖς, καὶ οὐ μὴ ἀποστῶσιν ἀπὸ σοῦ,
 ἀλλ' ὀλοψύχως σοι δουλεύουσιν, εἴπερ κατὰ τὴν δύναμιν αὐτῶν τὰ
 ἐτήσια τέλη παρέχουσι τῷ δημοσίῳ.

σμη
 περὶ τοῦ μὴ
 βαρῆν ἡ
 χῶ-
 ραν. Τὰς τῶν ἐθνῶν χώρας τὰς ὑποκειμένας σοι μὴ βαρύνῃς. τοῖς 14
 στρατηγούσι παράγγελε σωφροσύνην ἀσκεῖν καὶ εὐσέβειαν καὶ μὴ
 αὐθαδῶς πράττειν ἢ μηνιᾶν τινί, τοὺς δὲ κριτὰς ἐξασφάλισαι ἵνα κρί-
 νωσι μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ δικαιοσύνης. καὶ τί ἐστὶν ὁ νῦν βλέπομεν
 θάλαμα; ἐκταγὴν μείζονα τοῦ κεφαλαίου καὶ οὐ μόνον εἰς τὰ ἀπαι-
 τούμενα χρέη, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ματαιαῖς ἀγωγαῖς. 20

σμθ
 περὶ τοῦ μὴ
 ἀδικῆν οἰκί-
 ῆσου. Τοῖς οἰκειῖς ἀνθρώποις τοῦ κράτους σου παράγγειλον μὴ ἀδικεῖν. 15
 τινὰς μὴδὲ προϊστασθαι πονηρῶν ἀνθρώπων καὶ ἐχθρῶν τῆς ἀλη-
 θείας, ἀλλὰ μᾶλλον, εἰ προσέλθῃ αὐτοῖς ἀδικούμενος, προϊστασθαι
 αὐτοῦ. καὶ δὸς αὐτοῖς ἄδειαν ὑπομιμνήσκῃν ὑπὲρ ἀδικουμένων τὴν
 βασιλείαν σου. οἱ δὲ συγγενεῖς σου φοβείσθωσάν σε καὶ μὴ ἐχέτωσαν 25
 ἄδειαν τοῦ ἀδικεῖν τινὰς.

σν
 περὶ ἀδικίας
 τῶν συγγενῶν
 τοῦ βασιλεως. Εἰπὼ σοι δὲ, δέσποτα, πῶς συνέβη ἡ καταστροφή τῆς τοῦ Πα- 16
 φλάγονος βασιλείας. οὗτος γὰρ ὁ μακαρίτης οὐκ εἶχεν ἐνδόξους γο-
 νεῖς, ἀλλὰ γονέων μὲν ἦν ἀσήμων καὶ τῶν κάτω παντελῶς, ἀρετὰς
 δὲ εἶχε μεγάλας. ἐπιφημίζουσι δὲ τινες τῶν ἀμαθῶν ὅτι εὐγενὴς 30
 οὗτος καὶ ἀπὸ μεγάλης ρίζης, ὁ δὲ δυσγενὴς καὶ χθαμαλός. ἐγὼ δὲ
 φημί ὅτι πάντες ἄνθρωποι ἐνὸς ἀνθρώπου τέκνα εἰσὶ, τοῦ Ἀδάμ, οἱ

2 ἕτερος ib. σκαιὸς] καὶ ὡς 5 ζ... χεις erasis tribus quat-
 tuorve litteris. 6 κράτους 8 καθυστερεῖσθωσαν 11 κράτους
 13 ὀλοψύχως σοι] ἀλοψύχωσοι 15 ὑπόκημένασοι 18 δικαιοσύνης
 21 κράτουςου 25 συγγενείσου

τε βασιλείς και ἄρχοντες και οἱ ἄρτον ζητοῦντες. εἶδον δὲ ἐγὼ τοὺς
 1. 223 μεγάλα φυσῶντας εἰς κλεψίας και μαντείας και μαγείας χωρήσαντας·
 θεὸς γίνεται χάριτι Θεοῦ. οὗτος ἦν ὁ μακαρίτης βασιλεὺς κύρ Μι-
 5 χαήλ· ἀρεταῖς, ὡς εἴρηται, μέγαις ἦνθει, εἶχε δὲ συγγενεῖς γνη-
 σίους πολλοὺς και πτωχοὺς, ὅτινες και ἐπρονοοῦντο παρὰ τοῦ ὀρφα-
 νοτρόφου. ἀδελφὸς δὲ οὗτος ἦν τοῦ βασιλέως, ὅς και τοῦ παλατίου
 ἐδιοίκειν. ἠθέλησε δὲ πλουτίσαι αὐτοὺς και δέδωκεν αὐτοῖς ἀδειαν
 ληΐζεσθαι τὰ ἀλλότρια, τοῦ βασιλέως μηδὲν εἰς τοῦτο ἐπισταμένου.

10 ἀλλὰ και οἱ εἰς δουλείαν ἀποστελλόμενοι μανδάτορες και οἱ βασιλικοὶ
 ἄνθρωποι ὅπου δᾶν ἀπήντησαν ἐφιππον, κᾶν τε ἐν πανδοχείῳ κᾶν τε
 ἐν ὁδῷ ἀοικήτῃ, ρίπτοντες αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἵππου ἢ τοῦ ἡμίονου ἀνε-
 λαμβάνοντο αὐτὸ και ὑπεχώρουν. και τὸ μὲν δι' αὐτοὺς, τὸ δὲ πλε-
 στον μισητὸς γέγονεν ὁ θαυμαστός ἐκεῖνος ἄνθρωπος και φανερός
 15 διὰ τὰς ἀδικίας τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, και κατηρῶντο πάντες ἐξαλει-
 φθῆναι τὴν γενεὰν αὐτοῦ. ὁ οὐχὶ εἰς μακρὸν ἀπέβη. τελευτήσαντος
 γὰρ ἐκεῖνου ἐν εἰρήνῃ και ἐν μετανοίᾳ καλῇ και τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ
 βασιλεύσαντος ἐπανέστη αὐτῷ πᾶσα ἡ πόλις και οἱ ἐκ τῶν ἔξω εὐρε-
 θέντες ἐν αὐτῇ, πρόφασιν εὐρηκότες κατ' αὐτοῦ ὡς τὴν θεῖαν αὐτοῦ,
 20 τὴν δέσποιναν ἐξορίσαντος. και ἐξηλίφῃ κάκεινος και ἡ γενεὰ αὐτοῦ
 πᾶσα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. ἐβασίλευσε δὲ ἀντ' αὐτοῦ ὁ Μονομάχος, ὅστις
 και τὴν βασιλείαν τῶν Ῥωμαίων διέφθειρε και ἠρήμωσε. χρῆ οὖν τὸ
 κράτος σου φυλάττειν ταῦτα. ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τῆς βασιλείας σου
 ὁ διοικῶν τὰ πάντα καδ' ἐκάστην ὑπόθεσιν ὑπομιμησκέτω σοι, και
 25 ἔλθῃ πρᾶγμα εἰς ἀκοάς σου και [οὐκ] ἔχεις εἰδησιν αὐτοῦ. και εἰ τοὺς
 ἔμοις πτωχοὺς λόγους και οὐδαμινούς φυλάσσεις, ἐν εἰρήνῃ βαθεῖα
 τοῦ βίου ἐξέλθῃς. εἰ δὲ εἰς ἀλλοκότους ἐρώτων ἐπιθυμίας ἐκδώσης
 ἑαυτὸν, πολλὰ κατὰ τὸν βίον ἐμποδισθήσῃ.

17 Ὁ γὰρ βασιλεὺς τύπος και ὑπογραμμὸς ἐστὶν πᾶσι και πάντες ^{σνα}
 30 εἰς αὐτὸν ἀφορῶσι και τὴν πολιτείαν αὐτοῦ μιμοῦνται. και εἰ μὲν ^{περί τυπος}
 ἀγαθὴ ἐστὶν, γλίχονται φθάσαι και ἐπιλαβέσθαι αὐτῆς· εἰ δὲ κακὴ ^{ἐστὶν ὁ βασι-}
 και ἐπίφογος, ὡσαύτως ποιοῦσι. ἐπιλαβοῦ οὖν και κτῆσαι τὰς τέσσα- ^{λεὺς και ὑπό-}
 ρας ἀρετάς· τὴν ἀνδρείαν, τὴν |ψυχικὴν δὲ φημί, τὴν δικαιοσύνην, τὴν ^{γραμμὸς.}

4 οὕτως? 12 ἡμίονου 13 τὸ μὲν] τότε μὲν 16 εἰς] εἰς εἰς
 23 κράτους et βασιλείου σου 25 ἀκοάς σου] ἀκοάσω ib. και σὺ ἔχεις?
 27 εἰς addidimus. 32 ἐπόφογος 32 sq. τέσσαρας

σωφροσύνην και τὴν φρόνησιν. ἔστι δὲ φρόνησις ἐπ' ἀγαθῶν και φρόνησις ἐπὶ κακῶν, ὡσαύτως και ἀνδρεία, σωφροσύνης δὲ ἡ δικαιοσύνης οὐκ ἂν εὗροι τις ἐπὶ κακῶν ἐνέργειαν. κτησάμενος οὖν τὰς τέσσαρας ἀρετὰς, ὡς εἴρηται, ἀνυψωθήσῃ ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανοὺς, και ὁ ἐπαινός σου πολὺς ἔστι και μακρότητα ἡμερῶν δωρήσεται σοι Κύριος, ἐπαν- 5
θούσης τῆς δικαιοσύνης και τῆς ἀληθείας ἐπὶ τῷ προσώπῳ και τῇ καρδίᾳ σου.

σνβ Γεννήματα δὲ πολλὰ ἔστωσάν σοι ἐναπόθετα, σοί τε και τῇ βα- 18

περι τοῦ ἔχειν
σειταρχει-
σμουσ.
σιλικῇ αὐλῇ και τῇ πόλει σου, εἰς χρόνους πέντε ἢ και ἕξ. ἔστωσαν δὲ σοι και βέλη και ὄπλα πολλὰ και δόρατα και θώρακες και κράνη, 10
ἀσπίδες τε και σπάθη και ἄλλο εἴ τι ἐν πολέμῳ ἀρμοζή. ἔστωσάν σοι και μαγγανικά και τρίβολοι· οὐ γὰρ οἶδας τί βούλονται οἱ κακοί.

σνγ εἶδον γὰρ ἐγὼ τοιοῦτόν τι και ἐταλάνισα τὸν βίον. εἶδον γὰρ τὸν 19

ιστορία και δι-
στηχῆα.
ἀποβασιλέα κυρ Μιχαὴλ τὸν γεγονότα ποτὲ καισαρα πρωτὴ μὲν ἡλίου ἀνίσχοντος κραταιὸν ὄντα βασιλέα, πρὸς τρίτην δὲ ὥραν τῆς ἡμέρας 15
ἐλεινόν και ἔρημον και τυρλόν. και μὴ ἐπαρθῆς, δέσποτα, εἰς τὴν δόξαν τῆς βασιλείας, μᾶλλον δὲ θαρρῆς ἐν τῇ δυναστείᾳ σου και εἴης· τίς δύναται με καταγαγεῖν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς δόξης μου; μία γὰρ καιροῦ ῥοπή, φησὶν ὁ μέγας ἐν σοφίᾳ Γρηγόριος ὁ θεολόγος, και πολλῶν πραγμάτων μεταβολή. ἡ ἐλπίς σου δὲ ἔστω ἐν τῷ Θεῷ και 20
ἔστω ἐν ἀσφαλείᾳ. ἐπεὶ δὲ λογικὸς ἐποίησεν ἡμᾶς ὁ Θεός, ἐξασφαλίσασθαι χρῆ ἐαυτοὺς τῇ αὐτοῦ χάριτι, προνοεῖσθαι τε ἐαυτῶν και τὴν σωτηρίαν ἡμῶν πορίζεσθαι πεποιδότας εἰς αὐτόν.

μὴ καταδέξῃ κολακεύεσθαι παρά τινος, κτῆσαι δὲ μᾶλλον φί-

σνδ λους τοὺς ἐλέγχοντάς σε. εἶπω δὲ τῇ βασιλείᾳ σου τι τοιοῦτον. 20

περι τοῦ κέσα-
ρος τοῦ μονο-
κράτορος.
Αὔγουστος ὁ Καισαρος θυμῶδης ὢν και ἀπηνῆς και πόρνος και γνώμας ἐπιψόγους ἔχων και κακάς, ὁμως τὴν φυσικὴν φρόνησιν ἔχων εἶπεν· οὐκ ἀγαθόν μοι χωρὶς παιδαγωγοῦ. ἀποστείλας οὖν εἰς Ἄλε- 225
ξάνδρειαν ἠγαγεν Ἀθηνόδωρόν τινα πτωχόν μὲν ὄντα και ἠπορημέ-
νον μετα τιμῆς πολλῆς, φρόνιμον δὲ και πάνυ συνετὸν τυγχάνοντα, 30
μαρτυρηθέντα παρά τινων τῶν τοῦ παλατίου ἐπὶ εὐβουλία και συνέ-

3 οὐκἂν ἐύρη 5 πολὺς ἔσται? 11 σπάθει? 14 ἀπὸ βασιλέα
18 sqq. Greg. Naz. Or. XLIV (vol. I p. 840 c ed. Maur.): εἰς ἐνιαυτὸς τέσσα-
ρας ὥρας φέρει και μία ῥοπή καιροῦ πολλὰς πραγμάτων μεταβολάς.
21 ἐποίησεν ἡμᾶς] ὑμᾶσ 22 αὐτοῦ] ἐαυτοῦ 25 ἐλέγχοντάσε
26 καισαρ?

σει μέγαν εἶναι, καὶ φησὶ πρὸς αὐτόν· γινώσκεις, Ἀθηνόδωρε, διό σε ἐνταῦθα ἤγαγον μετὰ τοσαύτης τιμῆς; ὁ δὲ ἔφη μὴ γινώσκειν. καὶ ὁ καῖσαρ ἔφη· ἔχω γνώμας ἐναντίας τοῦ ἀξιώματός μου, ἀκηκῶς δὲ περὶ σοῦ ἄνδρα ἀγαθόν σε εἶναι ἐν τε βουλῇ καὶ πράξει, ἠθέλησα
 5 κτῆσασθαι σε φίλον καὶ σύμβουλον, ὅπως ἂ βλέπεις ποιοῦντα καὶ λέγοντα οὐκ ἀγαθὰ καὶ ἐπιφογα ἐλέγχης με κατιδίαν· καὶ εἰ οὐ λάβω διορθῶσιν, καὶ φανερῶς τοῦτο ποιεῖ. Ἀθηνόδωρος δὲ, καὶ σὺ, ὦ κρά-
 10 τιστε, ἔφη, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἐλεγχόμενος καὶ ἐξου-
 15 λησε θεάσασθαι. θεασάμενος δὲ καὶ εἰς ὁμιλίαν ἔλθων μετ' αὐτοῦ, εἰς χειράς σου, ἔφη, παρατίθημι ἑμαυτόν καὶ ἔσῃ μοι ἀντι Ἀθηνο-
 20 δώρου (ἦν γὰρ ὁ Ἀθηνόδωρος τὸν βίον ἐκμετρήσας). καὶ κατεῖχεν αὐτὸν ἐν τιμῇ πολλῇ, οὐχ ὡς φίλον μόνον, ἀλλὰ καὶ ὡς πατέρα, διορθού-
 21 μενος παρ' αὐτοῦ ἐπὶ χρόνοις συχνοῖς. οὕτως ἦν πράττων ὁ Αὐγου-
 25 ἄδεται ἐπ' ἀγαθῶ. κτῆσαι οὖν καὶ σὺ ἄνθρωπον τοιοῦτον καὶ δὸς
 αὐτῶ παρρησίαν ἐλέγχειν σε καθεκάστην ἐφ' οἷς ἐλόγησας καὶ ἔπρα-
 ξας παραλόγοις. καὶ μὴ εἴπῃς ὅτι· ἐγὼ συνετός εἰμι καὶ πάντα ἐπί-
 σταμαι. ἐρῶ γάρ σοι· πολλὰ εἰσιν ἃ γινώσκεις, πλείονα δὲ ἃ οὐκ
 25 ἐπίστασαι. ὁ γὰρ Θεὸς μόνος ἔχει τὸ ἀλάθητον, ὁ δὲ ἄνθρωπος, οἷος
 3226 ἂν εἴη, ἐλλιπής ἐστί. ὁ γὰρ ἄγγελος πρὸς τὸν Ζωσιμᾶν, οὐδεὶς, φησὶν
 ἐν ἀνθρώποις ἔχει τὸ τέλειον.

σπε
 περὶ τοῦ ἔχειν
 καὶ σὲ ἄνθρω-
 πον φοβούμε-
 νον τὸν θεὸν
 καὶ ὑπόβαλεν
 σὲ χριστοῦσ
 λόγους.

τὸν στρατόν σου μὴ καταδέξῃ καταλυθῆναι καὶ πτωχεῦσαι, καὶ πτωχεύσης σὺ καὶ πολλὰ σεαυτὸν ταλανίσεις· ὁ γὰρ στρατός ἐστιν
 30 ἡ δόξα τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ παλατίου ἡ δύναμις. στρατοῦ γὰρ μὴ ὄντος οὐδ' ὁ δημόσιος συνίσταται, ἀλλὰ πάντως ὁ βουλόμενος ἀντι-
 στήσεται σοι.

22 Τὸν στόλον ἀγωνίζου πάντοτε ἀκμάζειν καὶ ἔχειν αὐτὸν ἀνελλι-
 πῆ· ὁ γὰρ στόλος ἐστὶν ἡ δόξα τῆς Ῥωμανίας. ἀγωνίζου δὲ ἔχειν καὶ

σπε
 περὶ στόλου.

τοῦ στόλου ἄρχοντας ἀνωτέρους παντός δώρου καὶ λήμματος. εἰ γάρ
εἰσιν λειξουροὶ καὶ δωροληπτὰ οἱ τοῦ στόλου ἄρχοντες, ἄκουσον τί
ποιοῦσιν. ἐν πρώτοις μὲν στρατείας ἐώσιν ἐξκουσεύεσθαι λαμβάνον-
τες ἐξ αὐτῶν νομίσματα οὐχ ὅσα ἤθελον δοῦναι εἰς τὴν ἐπήρειαν
τοῦ στόλου, ἀλλ' ἐν διπλῇ ποσότητι, καὶ γίνεται γελάνδιον ἐλλιπές. 5

σνζ καὶ ὁ ἀετός ἐν ἀέρι ἰπτάμενος, ἐὰν λείπη τὸ πτερόν, πάντως οὐκ 23

περι τοῦ μὴ
λύπην κοπῆν.

ἀγαθὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ πτώσις· οὕτως οὖν καὶ αἱ μακραὶ νῆαι ἐὰν λεί-
πωσι κῶπαι οὐκ εὐπλοοῦσι. ἄλλο δ' ἔτι ποιοῦσιν οἱ πλευστικοὶ ἄρχοντες
λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν στρατιωτῶν δῶρα· παραχωροῦσιν αὐτοῖς τοῦ
εἶναι ἀόπλους, κάντευθεν συγκρούσαντες μετὰ τῶν πολεμίων τρέπον- 10
ται. καὶ τί λέγω συγκρούσαντες; οὐδ' εἰς ὄψιν αὐτῶν ἐλθόντες φεύ-
γουσι, καὶ γίνεται αἰσχύνη τῶν Ῥωμαίων. ἐν δὲ ταῖς νήσοις ἀπερχό-
μεναι αἱ μακραὶ νῆαι προσάσει λογικῆς φυλακῆς οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν
εἰ μὴ ἀπὸ τῶν Κυκλάδων καὶ ἀμφοτέρων τῶν ἠπειρῶν συνάγουσι
σῖτον, κριθήν, ὄσπριον, τυρόν, οἶνον, κρέη, ἔλαιον, νομίσματα πολλὰ 15
καὶ ἄλλο εἴ τι αἱ νῆσοι ἔχουσι. τὸ αὐτὸ δὲ ποιοῦσι καὶ εἰς τὴν Κύπρον
καὶ εἰς τὴν Κρήτην. χρῆ οὖν σε ἔχειν, δέσποτα, ἀκριβειαν εἰς ταῦτα,
καὶ τὸν στόλον σου ἔχειν σῶον καὶ ἀνελλιπῆ, μὴ γογγύζοντα τὸ

σνη οἰονοῦν. καὶ ταῦτα μὲν οἱ πλόιμοι καὶ οἱ στρατιῶται τὴν αὐτὴν 24

περι τοῦσ ἀρ-
χοντας τοῦ
στόλου.

δὲ τάσιν ποιήσον καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας τοῦ στόλου καὶ ἔστωσαν ἀνελ- 20
λιπεῖς | εἰς τὰ ἀρμόζοντα αὐτοῖς. καὶ εἴπερ εἰς λειξούρας χωρήσουσι, 1. 227
παίδευσον αὐτοὺς διὰ δαρμοῦ καὶ κουράς καὶ χρηματικῆς ζημίας.
εἰώθασι δὲ οἱ τοῦ στόλου ἄρχοντες ἐπιμείναντες χρόνοις πολλοῖς ἐν
τῷ στόλῳ κεκτηῆσθαι νωδρότητα, ἀνάπαυσίν τε καὶ τρυφήν, ἐν αἷς
παντελῆς ἀφέλεια γίνεται. χρῆ οὖν σε ἀκριβειαν ἔχειν εἰς τὸν στόλον 25
καὶ εἴπερ ἴδης [οὖν] οὕτως αὐτοὺς βιοῦντας καὶ πράττοντας, διώκειν
αὐτοὺς ἀπὸ τῶν στόλων, ἐτέρους δὲ ἀντ' αὐτῶν προϊστάν. εἶπω δὲ
τι τῷ εὐσεβεῖ κράτει σου, καὶ εἰ ποιήσεις τοῦτο, οὐ σφαλερόν σοί ἐστιν,
ἀλλ' ἐν ἀσφαλείᾳ ἔση πολλῇ. εἴπερ ἴδης τοὺς πλευστικούς ἄρχοντας
οὕτως σοι ὡς προεῖρηται διακειμένους, μὴ ἄλλους πλευστικούς ἀντ' 30
αὐτῶν εἰς τὸν βαθμὸν αὐτῶν καταστήσης, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν παραταγῶν

5 χελλάνδιον ἐνλλιπές. 7 πτώσις (quamquam requiritur πτῆσις)
πτώσις αὐτοῦ ib. νῆαι ἐὰν) νηῆᾶν (= νῆαι ἄν?) 8 κῶπαι οὐκ ἀπλοοῦσι
ib. δ' ἔτι] δὲ τί 12 τοῖς νήσοις 14 τῶν ἠπειρῶν bis deinceps
17 κρήτην 24 κεκτηῆσθαι] καὶ κτήσθαι ib. ἐν αἷς] αἰν' ἐς 29 πλα-
στηκοῦς 30 οὕτως σὶ (= οὕτωςί?)

εὐρὲ κόμητας δρουγγαρίους γέροντας, οὓς ὀφείλεις ὡς ἀνενεργήτους διῶξαι ἀπὸ τῶν ταγματῶν εἴτε καὶ δεδιωγμένους παντελῶς, καὶ κατάρτησον αὐτοὺς ἄρχοντας τοῦ στόλου. καὶ δημηγόρησον αὐτοῖς οὕτως ὅτι ὑμεῖς οἴδατε ὅτι γέροντές ἐστε καὶ ἀνενέργητοι καὶ ἤρμωζεν
 5 ὑμᾶς ἀναπαύεσθαι ἐν ταῖς οἰκίαις ὑμῶν, ἢ δὲ βασιλεία μου, γινώσκουσα ὅτι εἰς τὰς οἰκίας ὑμῶν ἀπελθόντες στερηθῆναι ἔχετε τῶν ἀναγκαίων, δι' ἃ προεκοπιάσατε οὐ κατεδέξατο στερεῖσθαι ὑμᾶς. διὰ ταῦτα προεβάλετο ὑμᾶς ἄρχοντας τοῦ στόλου, ὅπως ἔχοντες τὴν αὐτάρκειαν ὑμῶν μὴ ἀμελήσητε, ἀλλ' ἀνακείμενοι, τὸ δὴ λεγόμενον,
 10 δυνήσησθε Θεοῦ εὐδοκοῦντος στήσαι τρόπαια. καὶ τοῦτο γίνωσκε ὅτι ἐὰν οὕτως ποιήσεις, οὐχ ἁμάρτης τοῦ σκοποῦ, ἀλλ' ἐν [τοῦτο] τελεία καταστάσει ἔσται ὁ στόλος σου. τοξόται δὲ ἔστωσάν σοι ἐν ταῖς μακρᾶς νήαις. δρουγγάριος δὲ καὶ πρωτονοτάριος οἱ τοῦ στόλου ἔστωσαν εὐσεβεῖς, ἐνεργεῖς, ἱκανοί, συνετοὶ καὶ φοβούμενοι τὸν Θεὸν καὶ τὴν
 15 βασιλείαν σου, προσέχοντες καὶ ἐρευνῶντες μετὰ ἀκριβείας καὶ τὸ λεπτότατον ὃ πράττεται εἰς τὸν στόλον· ἀνατραπέντος γὰρ τοῦ στόλου εἰς τὸ οὐδαμινώτατον σὺ ἀνατραπήσῃ καὶ καταπέσῃ.

25 Οἶδα, κράτιστε, ὅτι ἡ φύσις τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀνάπαυσιν ἐπιέ-
 20 ται. παρέδραμε δὲ τύπος ἀνωφελῆς, μᾶλλον δὲ βλαβερός, τὸ μὴ ἐξέρ-
 20 χεσθαι βασιλέα εἰς τὰς ὑπ' αὐτὸν χώρας, ἀνατολῶν τε φημί καὶ δύσεως, ἀλλ' ὡς ἐν δεσμοτηρίῳ τινὶ ἐν Κωνσταντίνου πόλει εἶναι. καὶ πάντως εἴπερ ὤρισέ σε τις ἐν μιᾷ πόλει, ἀγωνιᾶν εἶχες καὶ ἀδημονεῖν τοῦτο παθῶν· ὅτι δε σεαυτῷ σὺ τοῦτο πεποίηκας· τί δὲ καὶ λέγειν; ἐξέρχου οὖν εἰς τὰς χώρας τὰς ὑπὸ σέ οὔσας καὶ εἰς τὰ θέματα
 25 καὶ βλέπε τὰς ἀδικίας ἃς παθάνουσιν οἱ πτωχοί, καὶ τί ἐποίησαν οἱ πράκτορες οἱ παρὰ σοῦ πεμπόμενοι, καὶ εἰ ἠδικήθησαν οἱ πένητες, καὶ διόρθωσε πάντα. γινώσουςι δὲ καὶ τὰ θέματα τῶν Ῥωμαίων καὶ αἱ ὑπὸ σέ τῶν ἐθνῶν χῶραι ὅτι βασιλέα ἔχουσι καὶ αὐθέντην ἐπισκεπτόμενον αὐτάς, γνῶσῃ δὲ καὶ σὺ δύναμιν ἐκάστου θέματος καὶ κά-
 30 στρου καὶ χώρας, καὶ πῶς διάκειται καὶ εἰς τί βλάπτεται καὶ εἰς τί ὠφελεῖται, καὶ οὐδὲ ἀνταρσία γενήσεται οὔτε ἐπαναστήσονται τοῖς πράκτουσιν, ἀλλ' ἐν εἰρηνικῇ καταστάσει ἔσονται τὰ ὑπὸ σέ. οἶδα ὅτι οἱ ὑπηρετοῦντές σοι διὰ τὸ μὴ κοπιᾶσαι συμβουλευέσονται σοι ὡς οὐκ

σνθ
 περι τοῦ περι-
 πατειν καὶ τοῦ
 περιπατεῖν εἰς
 τὴν χώ(ραν)
 αὐτοῦ.

3 αὐτοῖς] αὐτοῦσ 4 ἤρμωζεν? 6 τῶν] τῶ 10 στήσαι] στή
 22 πάντα ib. εἰπερῶρησέ σε (= εἰ ὑπερῶρισέ σε sive εἰ περιῶρισέ σε?)
 27 γνώσωσι? 32 ἀλλήλην καὶ καταστάσει 33 ὑπηρετοῦντεσσι

ἀγαθόν ἐστιν, ἀλλὰ θλίψεις τὰς χώρας καὶ τὰ θέματα διερχόμενος ἐν αὐταῖς μετὰ λαοῦ καὶ δορυφορίας βασιλικῆς. εἴπωσι δὲ καὶ τοῦτο ὅτι ἐάν ἐξέλθῃς [βασιλικῆς] ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου, ἕτερος ἀντὶ σοῦ βασιλεύσει. ὅπερ καὶ ἐννοήσας ἔγωγε ἐγέλασα. ὁ γὰρ παρὰ σοῦ καταλειφθεὶς ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ποιῶν τὴν πρόνοιαν τῶν ἐκεῖσε ὄντων ὑπὸ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐθνῶν τε καὶ Ῥωμαίων, πάντως ἐνεργῆς καὶ ἰκανὸς ὢν ἐξηγηρέναι μέλλει καὶ τὰ ἀρμόζοντα ποιεῖν. ἀλλὰ καὶ τι σοι εἴπω ἕτερον. οἱ αὐτοκράτορες καὶ αὐγυστοὶ τῶν Ῥωμαίων πάντως τὴν αὐτὴν τάσιν ἦν σοι λέγω εἶχον, οὐ μόνον οἱ ἐν Ῥώμῃ κρατήσαντες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν τῷ Βυζαντίῳ, Κωνσταντῖνός τε ὁ μέγας καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖος, Ἰουλιανός, Ἰουβιανός καὶ Θεοδόσιος. καὶ ποτὲ μὲν εἰς ἑῶνα ποτὲ δὲ εἰς δύοσιν, βραχὺ δὲ εἰς Βυζάντιον διέτριβον. ἡρέμουν δὲ τότε καὶ αἱ χώραι πᾶσαι, καὶ Εὐρώπη μὲν πᾶσα καὶ Λιβύη καὶ τὸ τῆς Ἀσίας κάλλιστον μέρος ἕως Εὐφρατησίας καὶ τῆς τῶν Ἀδιαβηνῶν χώρας, Ἀρμενία τε καὶ Συρία, Φοινίκη, Παλαιστίνη, Αἴγυπτός τε καὶ αὐτὴ ἡ μεγάλη καὶ θρυλλουμένη Βαβυλῶν ὑπόφοροι ἦσαν Ῥωμαίοις· ἀφ' οὗ δὲ ἡ μεγίστη βλακεία ἀνθρώποις ἐπεγένετο, μᾶλλον δὲ ὡσπερ τις νόσος ἐνέσκηψεν, οὐδὲν ἀγαθὸν τῇ βασιλείᾳ τῶν Ῥωμαίων ἐγεγόνει.

1 ἀλλὰ θλίψεις] ἀλλεῖψεις ib. τὰς] τὰς τὰς (propter fol. versum)
 4 ἐγέλασας 7 καὶ τὰ] κατὰ 8 αὐγυστοὶ 9 ἦν σοι λέγεις
 10 βυζαντίῳ 11 ἰουλιανὸς · ἰουβιανὸς (cf. Niecph. chronogr. p. 97
 ed. de Boor) καὶ θεόδωσιος 13 λυβῆι 14 ἀσύας 15 φοινίκη·
 παλαιστίνη 19 post sex versuum spatium vacuum eadem manu sub-
 scriptum est: ἐπιὰθ(η) ἡ κων(σταν)τ(ι)ν(ου)πο(λις) παρα τῶν λατ(ι)ν(ων).
 ἐνέτους ςψιβ μη(νος) ἀπριλλ(ιου) ημ(ε)ρ(α) β.

INDEX NOMINUM.

A.

Ἄαρών Moysis frater 52,20.
 Ἄβγαρος Edessae rex 101,13.
 Ἄγαρῆνοί piratae 34,2 sqq.
 [Ἄγγαίος ὁ Ζηροβάβελ 84,21]
 Ἄγγελη Britannia 95,8.
 Ἄδάμ [82,1] 98,32.
 Ἄδιαβηνῶν χώρα 104,14.
 Ἄθηνόδωρος Augusti imperatoris monitor 100,29 sqq.
 Αἴγυπτος 104,15.
 Αἴτην 63,8.
 Ἄλεξάνδρεια 100,28.
 Ἄλουσιανός Bulgarorum princeps 22,23.
 Ἄμάσεια castellum in Ἄρμενιαικῷ themate situm 72,20.
 Ἄμβακούμ propheta 6,20.
 Ἄνδρόνικος ὁ Φιλοκάλης Bulgariae catepanus 72,6.
 Ἄνιβαιλ ὁ Καρχηδόσιος 16,1.
 Ἄντιόχεια ἡ μεγάλη 33,18. 78,16.
 [Ἄντώνιος ὁ μακάριος 80,10,13]
 Ἄπελζαράχ princeps gentis cuiusdam Saracenorum 78,8 sqq.
 Ἄραβες 78,8.
 Ἄραβία 78,21.

Ἄραβισσός Armeniae urbs 39,16.
 Ἄράλτης Haraldus Severus (Haardrade), regis Varangiae i. e. Norvegiae filius 97,2 sqq.
 Ἄργυρος, v. Ῥωμανός.
 Ἄργυρόπωλος, v. Ῥωμανός.
 Ἄρμενία ἡ μεγάλη 26,13. 104,15.
 Ἄρμενιαικόν, τὸ, thema imperii Byzantini 72, 19,25.
 Ἀσία 104,14.
 Αὐγουστος ὁ Καίσαρος Octavianus Aug. imp. 100,26. 101,19.

B.

Βαβυλών 104,16.
 Βαμβακάς, Γρηγόριος ὁ, Vlachorum rebellantium dux 68, 11,12.
 Βάραγγοι 30,5.
 Βαραγγία Norvegia 97,2.
 Βασίλειος ὁ ἅγιος, 52,9 sq.
 Βασίλειος ὁ μοναχὸς καὶ προνοητῆς Βουλγάρων 24,4.
 Βασίλειος ὁ Πεδιαιδίτης, v. Πεδιαιδίτης.
 Βασίλειος ὁ Πορφυρογέννητος imperator Basilius II Bulgaroctonus

18,9 sqq. 29,5. 32,16 sqq. 65,20.
66,10. 95,25. 96,10. 96,27. 98,2.
Βεριβόης Vlachus 68,16.
Βέσοι et Δᾶκαι Vlachorum maiores
74,16.
Βισινιάνων ἡ πόλις Calabriae oppi-
dum, nunc Bisignano 35,2.
Βλάχοι 67,15. 68,16. 31. 70,4. 73,31.
72,5. 12. 69,1—3. 70,2. 74,5. 96,22.
Βοϊάνος, ὁ, castellum Bulgaricum 32,2.
Βοισθλάβος ὁ Διοκλητιανός toparcha
Zentae et Stamni. 27,13 sqq.
Βότκος Bulgarorum dux 32,6.
Βουλγαρία 28,32. 29,4. 32,3. 68,32.
72,6. 75,1. 97,14. 17.
Βουλγάριοι 18,10.
Βούλγαροι 22,10—24. 32,5. 9. 32,14.
69,1. 10. 70, 4. 32,29. 24,5. 28,11.
vocabula bulgarica 3,4. 28,13.
Βουλησάριος Belisarius 16,5.
Βράγγος=Bάραγγος (?) 95,29.
Βυζάντιον 104,3. 10. 12.
Βυζάντιος, v. Νῶε.

Γ.

Γερμανῶν rex 96,14.
Γεώργιος ὁ Κορίνθιος, protosyncellus
Constantino Duca imperante 66,26.
praetor Armeniaci thematis 72,25
et 26.
Γρηγοράς, v. Γρηγόριος.
Γρηγόριος ὁ Βαμβρακᾶς, v. Βαμβρακᾶς.
Γρηγόριος ὁ Θεολόγος 100,19.
Γρηγόριος ὁ μακάριος 52,17.
Γρηγόριος 73,3. Γρηγοράς 69,13, Ni-
culitzae filius, protospatharius fac-
tus a Romano Duca.
Γρημιανίτης, Ἰωάννης ὁ, Vlachorum re-
bellantium dux 68,11.

Δ.

Δᾶκαι, v. Βέσοι.
Δαλματία 27,12. 77,20.
Δαμασκηνός, v. Ἰωάννης.
Δανούβιος 74,16.
Δαβίδ propheta 14,24. 44,30. 57,29.
Δεκάβαλος Decebalus Dacorum rex a
Traiano imperatore victus 74,14.
Δελιάνος, toparcha Bulgarorum 28,11.
Bulgarorum rebellantium dux
97,14.
Δελφινᾶς Niculitzae cognomen 68,18.
Δημητριάς Helladis urbs 28,9. 34,1—
33.
Δημήτριος Niculitzae maioris frater
67,27.
Δημήτριος ὁ Πολεμάρχιος Bulgarus,
avus maternus auctoris Strategici
29,2.
Διαβολήτης, v. Αυτοβόης.
Διγενής v. Ῥωμανός.
Διογένης, v. Ῥωμανός.
Διοκλεία 25,26 et. 28.
Διοκλητιανός, v. Βοισθλάβος.
Δίων ὁ Ῥωμαῖος rerum scriptor 7,7.
82,9. 16.
Δοβρονᾶς 77,20. Δοβρονᾶς 78,5, to-
parcha Dalmatiae.
Δυρράχιον 25,25.

Ε.

Ἐβραῖοι 38,29.
Ἐδεσα 101,13.
Ἐλλάς, thema Byzantinum 28,9. 32,28.
60,19. 65,12. 65,27. 66,11. 66,22.
73,12. 74,23. 96,6 sqq. 12,22.
Εὐρώπη 104,13.
Εὐφρατησία regio Euphrati fl. adia-
cens 104,14.

Z.

- Ζαγορίων δέμα (θέμα ?) 18,10.
 Ζέντα castellum Dalmatiae 27,13.
 Ζεπέ πανθεώτης 28,27.
 [Ζηροβάβελ, v. Ἀγγαῖος]
 Ζωσιμᾶς sanctus 101,26.

H.

- Ἡλίας propheta 57,31.
 Ἡπειρος 74,23.
 Ἡράκλειος imperator 17,15.
 Ἡρων sanctus 52,16.
 Ἡσαΐας propheta 52,21.

Θ.

- Θεοδόσιος Magnus, imperator 104,11.
 Θεόδωρος Niculitzae iunioris frater
 67,27.
 Θεόδωρος Σκρίβων Larisaeus 71,32.
 Θεσσαλονίκη 22,9—25. 28,25.

I.

- Ἰαδῶρα Dalmatiae urbs 77,19.
 Ἰάφεθ 5,21.
 Ἰβηρία 18,19.
 Ἰδρουῖντα Italiae urbs (hodie Otranto)
 30,3 et 11.
 Ἰδρουντιανός, v. Μαλαπέτζης.
 Ἰερεμίας propheta 52,19.
 [Ἱεροσόλυμα, τὰ, 84,18,23]
 Ἰούλαβος Olaf, Haraldi Severi frater,
 rex Varangiae 97,3,25.
 Ἰουβιανός imperator 104,11.
 Ἰουλιανός imperator 104,11.
 Ἰουδαῖοι 2,19.
 Ἰούδας qui Christum prodidit 2,22.
 Ἰσμαηλίται 17,15.

- Ἰωάννης ὁ Γρημινίτης, v. Γρημια-
 νίτης.
 Ἰωάννης episcopus Larlsae 60,11.
 Ἰωάννης Μάτιος, v. Μάτιος.
 Ἰωάννης Ξιφιλίνος, v. Ξιφιλίνος.
 [Ἰώσηπος Iosephus Flavius 84,27]

K.

- Καῖσαρ, v. Αὐγουστος.
 Καλαβρός, v. Τήρας.
 Καρμαλάκης, v. Σθλαβοῦτᾶς.
 [Καρχηδών 82,12]
 Κασιανός ὁ μακάριος 52,15.
 Κατακαλὼν ὁ Κλυζομενίτης Ragusii
 dux 27,10.
 Κεκαυμένος avus auctoris Strategici
 65,11. 72,22. Niculitzae συμπέδε-
 ρος 66,10.
 Κίτρος, τὸ, castellum (Pydna vete-
 rum) 70,5.
 Κορνήλιος centurio 39,4 et 6
 Κρήτη 102,17.
 Κυκλάδες 102,14.
 Κύπρος 102,16.
 Κῦρος rex Persarum 84,21.
 Κωνσταντῖνος Magnus, imperator
 14,27.
 Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος, v. Μονο-
 μάχος.
 Κωνσταντῖνος ὁ Ῥαίκτωρ 22,26.
 Κωνσταντῖνος imperator 104,11.
 Κωνσταντινούπολις, 62,27. 72,13.
 74,3. 103,21.

Λ.

- Λάζαρος pauperrimus 2,14.
 Λάρισα 65,10. 67,6. gen. Λαρίσου
 73,16.
 Λαρισαῖος, v. Ἰωάννης et Νικουλιτζᾶς.

Λαρισαῖοι 65,22. 66,7. 67,6. 69,10.
71,32. 72,12.
Λυτοβόνης ὁ Διαβολήτης miles Bul-
garus, Devolae ortus 28,14.

M.

Μαγηρίνος στρατηγὸς ῥωμαῖος 29,1.
Μάϊος Ἰωάννης πρωτοσπαθάριος καὶ
στρατηγὸς 39,14.
Μακεδονία 74,23.
Μαλαπέτζης Ἰδρουντιανός Hydrun-
tianorum princeps 30,5.12.23.
Μεσινούπολις 97,19.
Μεσοποταμνὸς sanctus 52,17.
Μεσοποταμία 18,19.
Μιχαήλ ὁ ἀκόλουθος 24,7.
Μιχαήλ Ducas, imperator 73,18.26.
Μιχαήλ Dyrhachii catepanus 25,25.
Μιχαήλ ὁ Παφλάγων, Michael IV
Paphlago imperator 32,3. 77,27.
97,6. 21. 98,27 sq. 99,4.
Μιχαήλ ὁ ἀποβασιλεύς, illius ἀνεψιός,
Michael V 99,16 sqq. 100,14.
Μονομάχος, Κωνσταντῖνος ὁ, impera-
tor 18,18—24. 22,27. 24,6. 78,5.
97,22. 99,21.
Μόρεια castellum inter Philippopolin
et Triaditzam situm 32,14.
Μωϋσῆς 52,19.

N.

Νικόλαος sanctus 52,10.
Νικηφόρος iudex (κριτής) Peloponnesi
et Helladis 73,11.
Νικουλιτζᾶς, 1. Niculitza maior 65,10.
66,7.96,5.
2. Niculitza minor, 66,19. 68,
17.
Νῶε 1. patriarcha 5,20.

2. homo Byzantinus in urbe
Demetriade 34,13.

E.

Ἐπιφίλιος, Ἰωάννης ὁ, patriarcha Con-
stantinopolitanus 72,14.

O.

[Ούεσπασιανός imperator 84,21]

II.

Παγκράτης, 69,13. Παγκράτιος 73,4
Niculitzae maioris filius.
Παλαιστίνη, 17,15. 104,15.
Πατζινάκοι, 17,17. 22,25 sqq. 24,4 sq.
Παῦλος ὁ Θηβαῖος, sanctus 80,11.
Παῦλος ὁ ἄγιος, τὸ ὄρφανοτροφεῖον,
Constantinopoli 39,23.
Πεδιαδίτης, Βασίλειος ὁ, Siciliae cate-
panus 20,26.
Πελοπόννησος, thema Byzantinum, cum
Hellade coniunctum 73,12.
Πέρσαι 18,23. 33,19. 73,10. 84,21.
Πεταστός Theodori Scribonis Vlachi
cognomen 72,1.
Πετερίσκος Thessaliae vicus 72,8.
Πέτρος regis Francorum ex fratre ne-
pos (imp. Basilio II) 96,9.14.
Πιλᾶτος 2,16. 23.
Πλήρης Thessaliae fluvius 70,1.
Πολεμάρχιος Demetrii Bulgari cogno-
men 29,2 (v. Δημήτριος).
Πύρρος ὁ Ἡπειρώτης 16,1.

P.

Ῥαούσιον Ragusium 27,11.
[Ῥήγουλος, M. Atilius 82,11.]

Ῥουνπέρδος, 67,2=Ῥουπέρδος 35,4,
 ὁ Φράγγος, Robertus Guiscard.
 Ῥώμη [82, 10. 12. 15] 104,9.
 Ῥωμαῖοι 17,14. 18,17. 22,27. 23,5.
 24,12. 27. 28,2. 32,11. 74,12. 15.
 19. 21. 75,3. [82,13. 14. 84,20]
 94,27. 95,7. 9. 14. 102,12. 103,
 27. 104,6. 8. 17. 19. 96, 3. 19.
 97,27. 99,22.
 Ῥωμανία imperium Byzantinum 17,
 17. 18,24. 26,29. 73,27. 75, 3.
 95, 12. 13. 19. 96, 4. 5. 101,34.
 Ῥωμανός ὁ Ἄργυρος imperator 77,
 22. 78,9. ὁ Ἀργυρόπωλος 95, 27.
 Ῥωμανός ὁ Διογενής 72,23. ὁ Διογέ-
 νης 72, 27, imperator.
 Ῥώς 30,5.

Σ.

Σάβας, v. Σᾶος.
 Σάλων oppidum Dalmatiae 77,19.
 Σαμουήλ rex Bulgarorum 18,11.
 65,10. 13. 30. 66,6.
 Σᾶος ὃν νῦν ποταμὸν Σάβαν καλοῦ-
 μεν 74,17.
 Σαρακηνοί=Ἀγαρηνοί, 34,17. 38,29.
 Σεναχυρεῖμ princeps Armenius 96,25.
 Σερβλίας procurator Byzantinus (imp.
 Const. Monomacho) 18,20.
 Σέρβεια Bulgariae oppidum 28,32.
 Σερβίων κάστρον 70,19.
 Σέρβοι 74,17.
 Σθλαβοτᾶς ὁ Καρμαλάκης princeps
 Vlachorum 71,31.
 Σήμ 5,21.

Σικελία 20,27. 97,10.
 Σιράχ 8,20.
 Σικιτών ὁ μικρός 16,4.
 Σκρίβων, v. Θεόδωρος Σκρίβων.
 Σολομών 38,2. [84,19].
 Στάμνος, ἡ, Dalmatiae castellum 27,13.
 28,2.
 Συμεών Bulgarorum τύραννος 32,29.
 Συρία 104,15.

Τ.

Τήρας ὁ Καλαβρός, πόλεως φύλαξ
 τῆς Βισινιάνων 35,2.
 Τίβιον s. Τιβίνιον castellum Magnae
 Armeniae 26,21.
 [Τίτος imperator 84,19. 23]
 Τραϊανός imperator 74,12.
 Τριάδιτζα Sardica, Bulgariae urbs
 32,4. 14.
 Τριβούνιος ὁ Σέρβος 25,25.
 Τρικ(κ)αλίται 67,15.

Φ.

Φάρσαλα, τὰ, Thessaliae urbs 69,29.
 Φιλοκάλης, v. Ἀνδρόνικος.
 Φιλίππου πόλις 32,14.
 Φοινίκη 104,15.
 Φραγγία 96,10.
 Φράγγοι Normanni 30,10. 16,18.
 35,4. 67,2. 95,28.

Χ.

Χάμ 5,21.
 Χοσρόης Persarum rex 33,18. 27.
 Χρυσούπολις (hodie Scutari) 78,21.

Ῥουνπέρδος, 67,2=Ῥουπέρδος 35,4,
 ὁ Φράγγος, Robertus Guiscard.
 Ῥώμη [82, 10. 12. 15] 104,9.
 Ῥωμαῖοι 17,14. 18,17. 22,27. 23,5.
 24,12. 27. 28,2. 32,11. 74,12. 15.
 19. 21. 75,3. [82,13. 14. 84,20]
 94,27. 95,7. 9. 14. 102,12. 103,
 27. 104,6. 8. 17. 19. 96, 3. 19.
 97,27. 99,22.
 Ῥωμανία imperium Byzantinum 17,
 17. 18,24. 26,29. 73,27. 75, 3.
 95, 12. 13. 19. 96, 4. 5. 101,34.
 Ῥωμανός ὁ Ἄργυρος imperator 77,
 22. 78,9. ὁ Ἀργυρόπωλος 95, 27.
 Ῥωμανός ὁ Διογενής 72,23. ὁ Διογέ-
 νης 72, 27, imperator.
 Ῥώς 30,5.

Σ.

Σάβας, v. Σᾶος.
 Σάλων oppidum Dalmatiae 77,19.
 Σαμουήλ rex Bulgarorum 18,11.
 65,10. 13. 30. 66,6.
 Σᾶος ὃν νῦν ποταμὸν Σάβαν καλοῦ-
 μεν 74,17.
 Σαρακηνοί=Ἀγαρηνοί, 34,17. 38,29.
 Σεναχυρεῖμ princeps Armenius 96,25.
 Σερβλίας procurator Byzantinus (imp.
 Const. Monomacho) 18,20.
 Σέρβεια Bulgariae oppidum 28,32.
 Σερβίων κάστρον 70,19.
 Σέρβοι 74,17.
 Σθλαβοτᾶς ὁ Καρμαλάκης princeps
 Vlachorum 71,31.
 Σήμ 5,21.

Σικελία 20,27. 97,10.
 Σιράχ 8,20.
 Σικιτών ὁ μικρός 16,4.
 Σκρίβων, v. Θεόδωρος Σκρίβων.
 Σολομών 38,2. [84,19].
 Στάμνος, ἡ, Dalmatiae castellum 27,13.
 28,2.
 Συμεών Bulgarorum τύραννος 32,29.
 Συρία 104,15.

Τ.

Τήρας ὁ Καλαβρός, πόλεως φύλαξ
 τῆς Βισιτινίων 35,2.
 Τίβιον s. Τιβίνιον castellum Magnae
 Armeniae 26,21.
 [Τίτος imperator 84,19. 23]
 Τραϊανός imperator 74,12.
 Τριάδιτζα Sardica, Bulgariae urbs
 32,4. 14.
 Τριβούνιος ὁ Σέρβος 25,25.
 Τρικ(κ)αλίται 67,15.

Φ.

Φάρσαλα, τὰ, Thessaliae urbs 69,29.
 Φιλοκάλης, v. Ἀνδρόνικος.
 Φιλίππου πόλις 32,14.
 Φοινίκη 104,15.
 Φραγγία 96,10.
 Φράγγοι Normanni 30,10. 16,18.
 35,4. 67,2. 95,28.

Χ.

Χάμ 5,21.
 Χοσρόης Persarum rex 33,18. 27.
 Χρυσούπολις (hodie Scutari) 78,21.

RES ET VERBA NOTABILIORA.

A.

ἀγγαρεία, ἡ, 40,15. 61,1. 3.
 ἀερικόν 40,25.
 ἀκόλουθος, ὁ, 24,7.
 ἄκρα, ἡ, 18,14. 21,11. 29,4.
 ἀκρίτης 17,20. 24,22. 26,10. 80,1.
 ἀναγραφεύς 73,22.
 ἀξίωμα 29,6. 42,10. 43,17. 24. 44,7.
 76,17. 94,14. 26. 101,3.
 ἀξιωματικός, ὁ, 42,11.
 ἀπαιτητής 19,7.
 ἀποβασιλεύς 97,21. 100,14.
 ἀπόδειπνα, τὰ, 38,14.
 ἀποκριτάριος, ὁ, 78,28.
 ἀποπρωτοσπαθάριος, ὁ, 68,11.
 ἄρπαγες οὓς λύκους καλοῦσιν 30,33.
 31,2.
 ἀρχηγέτης 73,22.
 ἄρχων, ὁ, 32,28. ἄρχων θεματικός, v.
 θεματικός.
 αὐτουργία 36,13.
 ἀψίνδιον 53,27.

B.

βάλτη, ἡ, 28,10.
 βασιλικός ἄνθρωπος 40,15. 18. 99,10.
 ἡ βασιλική 94,27.
 βασιλικὴ ἐπήρεια 42,12.

βασιλικός: τὸ βασιλικόν 40,4.
 βασιλικόν σιγίλιον 4,1.
 [βασιλίσκος 81,1]
 βέστης 96,13.
 βεστιαρίτης 39,22.
 βογάτος vox bulgarica 3,4.
 βοῦς 31,2.

Δ.

δαρμός, ὁ, 14,5. 41,21. 102,22.
 δέμα 18,10 = θέμα?
 δημοσιακὴ δουλεία 39,18. 28. 48,1.
 δικαστής, v. θεματικός.
 δομεστικᾶτον εἰς δομέστικος, v. ἐξκού-
 βιτα.
 δούξ 96,6.
 [δράκων 80,14. 81,1. 9. 10. 19. 82,3.
 4. 5. 12. 18. 83,1. 3. 11,20]
 δρόμων 27,24. 28,2.
 δρουγγάριος τοῦ στόλου 103,13. cf.
 κόμης δρουγγάριος.

E.

ἐκπροσωπική, ἡ, 40,4.
 ἐλεύθεροι οἱ ὀφείλοντες 65,4. cf. 55,21
 et 49,31.
 ἐξάρχων, ὁ, 32,5.
 ἐξκούβιτα 96,21. τὸ δομεστικᾶτον

τῶν ἐξκουβίτων 96,8. ὁ δομέστικος
 τῶν ἐξκουβίτων 96,12. 19.
 ἔπαρχος, ὁ, 14,28.
 ἐπήρεια βασιλική, ν. βασιλικός.
 ἐπιβουλή (?), ἡ, 23,23.27.
 ἐπίσκεψις 39,16. 20.

Θ.

θέμα 7,1. 18,25. 27,23. 43,25. 26.
 103, 24. 27. 29. 104,1.
 θεματικός 7,22. θ. ἄρχων 59,18. θ.
 δικαστής 40,26. θ. κριτής 6,4.
 43,25.

Ι.

ιερατικὸν τάγμα, ν. τάγμα.
 [ἱπποκένταυρος 81,4]

Κ.

καινοτομία 1,12. 17,5. 7. 40,8.
 καλαμαράς ἀπαιτητής 19,7.
 καπηλοπόλεμος 54,14.
 κάστρον 26,19. 23. 29. 27,2. 3. 12.
 28,15. 17. 26. 29, 10. 13. 18. 23.
 24. 28. 30,5. 13. 18. 20. 22. 27.
 31,17. 29,32, 1. 2. 7. 8. 10. 13.
 18. 26. 32,2. 8. 29. 32. 34,18.
 30. 31. 35,9. 64,29. 66,18. 68,8.
 70,6. 19. 20. 24. 29. 71,5. 72,20.
 75,3. 9. 76,16. 80,4. 103,29.
 κατεπάνος, ὁ, 72,27. κατεπάνω 20,27.
 72,6.
 κατοῦνα, ἡ, 11,11. 13,26. 22,4.
 κατονεύειν 22,3. 11. 16. 29.
 κεφάλαιον 98,19.
 κεφαλική τιμωρία 11,29.
 κλησοῦρα, ἡ, 25,22. 23. 28. 26,6.
 κόμης 30,11. κόμης δρουγγάριος
 103,1.

κονταῤῥτος, ὁ, 27,3. 30,6. 73,22.
 κοπή (?), ἡ, 61,8.
 κουλά 64,30. 65,1. 75,4.
 κουρά, ἡ, 41,21. 102,22.
 κουρκουσοῦρα, ἡ, 56,9.
 κουρσάτωρ 9,25.
 κοῦρσος, ὁ, 34,6.
 κοῦσπους 39,25.
 κριός, ὁ, 31,1. 2.
 κριτής 40,27. 44,1. 59,15. 73,11.
 94,19. 98,17.
 κριτής θεματικός, ν. θεματικός.
 κύρ 18,9. 32,16. 65,20. 66,26. 72.
 14. 75. 11,18. 25. 77. 22. 27.
 78,9. 95,25. 96,10. 97,6. 21. 98.
 2. 99,4. 100,14.
 κυρὰ ἢ κριταῖνα 43,30.
 κύρις = κύρ 29,5. 32,3. 95,27.

Λ.

λύκοι, ν. ἄρπαγες.

Μ.

μαγγανικόν 28. 16. 30,33. 32,17.
 100,12.
 μαγγλαβίτης 97. 13. 26.
 μάγιστρος 96,29.
 μανδάτωρ 99,10.
 μῆμος, ὁ, 8,31. 20,19. 49,19. 94,13. 15.
 [μονόκερος, ὁ, 81,2]
 μύκητα, ν. πρόσφατα.
 μυστικός, ὁ, 29,6.

Ν.

νομίσματα παραχαράσσειν καὶ ψα-
 λίζειν 51,22.
 νοτάριος, ὁ, 7,10. 21. 31. 8,22. 53,2.
 54,17. 94,17.

Ο.

ὄρθρος, ὁ, 38,13.
 ὀρφανοτροφεῖον 39,43. 52,2.
 ὀρφανοτρόφος, ὁ 99,6.
 [οὐρήθρα, v. φοῦσκα]
 ὀψίς, ὁ, = obses 34,7. 12.

Π.

πακτωνάριος, ὁ, 59,26. πακτώνειν
 ib. 26.
 παλαιά, ἡ, 19,19.
 παλάτιον 43,29. 77,30. 78,26. 99,7.
 100,31. 101,30. 104,5.
 πανθεώτης, ὁ, 28,27.
 παπυλεών, ὁ, 23,1.
 παραταγή, ἡ, 16,20. 28. 70,5.
 παράταξις, ἡ, 10,25 sqq.
 πατρίκιος, ὁ, 29,5. 94,18. 95,29.
 πιττάκιον 4,1.
 πιττακοσία 14,8.
 πόρτα, ἡ, 29,28. 30.
 ποῦφλον (?) 55,5.
 πραίτωρ 72,25.
 πραιτώριον 37,13. 41,20. 78,1. 3. 6.
 πράκτωρ 18,13.
 πριμικήριος, ὁ, 95,8.
 προνοητής 24,5.
 πρόσφατα μύκητα 46,24.
 πρωτονοτάριος, ὁ, 103,13.
 πρωτοσπαθάριος, ὁ, 39,13. 68,17. 18.
 73,3. 94,15.
 πρωτοσύγκελλος, ὁ, 66,26. 72,25.

Ρ.

ραίκτωρ 22,26.
 ῥέον ἰνδικόν 53,28.
 ῥήξ 96,4.
 ῥόγα, ἡ, 40,9. 73,4. 94. 24. 29. 98,8.

Σ.

[σάτυρος, ὁ, 80,8. 12. 26. 27. 28. 29.
 31. 81,3]
 σεκρητικός, ὁ, 94,17.
 σέλα, ἡ, = sella 21,6.
 σελοχάλινον 21,2.
 σιγίλλιον, v. βασιλικός.
 σιδηρογέφυρον 78,16.
 [σκινδαψός 81,8]
 σπαθάριος, ὁ, 96,2. 11. 17.
 σπαθαροκανδιδάτης 73,3. 97,20. 26.
 σπαθαροκανδιδάτος 95,23.
 στρατηγός 9,4. 20,19. 26,23. 27,11.
 19. 20. 22. 23. 25. 29. 32. 28,17.
 20. 30. 28,32. 29,11. 35,20.
 39,14. 43,19. 59,14. 70,32. 95,8.
 96,18.
 στρατιωτοπούλαξ 96,1.
 στρουθίον 12,31.
 στρόφιγξ, ἡ, 33,5. 11. 12.
 συγκλητικός, ὁ, 98,8.
 συνοδικοί = χονσάριοι 9,14. 15.
 σύστημα 5,3.
 σχεδάριον ἡμερήσιον 8,13—14.

Τ.

τάβλα, ἡ, 20,27. 64,8.
 τάγμα ἱερατικόν 51,25.
 ταξιάρχης 29,1. 11.
 τελώνης 40,11. 14.
 τζάγρα, ἡ, = τζάγγρα 30,33.
 τζελνίκος vox bulgarica 28,14.
 τοπάρχης 24,22. 26. 25,2. 26,11.
 21. 27. 13. 19,23. 27. 28,11.
 77,18. 20.
 τοποδέτης 26,1.
 τοποτηρητής 35,19.
 τουλδον 22,12.
 τριβόλος, ὁ, 100,12.

τύραννος 32,29. 33,7. 15. 35,5. φυλάκτηριον 50,11.
59,7. 65,12. 70. 32. φύλαρχος, ό, 78,8.

Υ.

ύπατος, ό, [82,11] 95,29.
ύπομνηματογράφος, ό, 44,21.

Φ.

φαρσογραφείν 51,22.
φλάμουλον 16,27.
φόρος, ό, = forum 34,5. 18.
φοσάτον 9,5. 12. 25. 15,15. 24,12.
[φοῦσκα χοίρου ἦν οὐρήθραν λέγουσι
84,5]

Χ.

χάνταξ, ό, 30,31. 32. 35,9. 14.
χελάνδιον 102,5.

χονσάριοι = κατάσκοποι 9,8. οί λε-
γόμενοι συνοδικοί 9,14—15. 17,31.
29,17.

χρυσοτρικλινον: σπαθάριος ἐπὶ τοῦ
χρυσοτρικλίνου 96,17.

χωματισμός 31,15. 17. 21. 25. 26.
32,17. 18. 20. 24. 25.

